

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ

XIII. GENEL KURUL TUTANAĞI

10-11-12 OCAK 1980 ANKARA

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ
XIII. OLAĞAN GENEL KURUL TOPLANTISI
TUTANAĞI

BAŞKAN : Nabi İNAL (Hatay)
BAŞKAN YARDIMCISI: Turhan İMRE (Afyonkarahisar)
DİVAN ÜYELERİ : Metin İSFENDİYAR (Bursa)
Atillâ ELMAS (Ankara)

Toplantı Tarihi : 10-11-12 Ocak 1980
Toplantı Saati : 10.00
Toplantı Yeri : DSİ Toplantı Salonu
Ankara

BİRİNCİ GÜN

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati : 10.00

GÜNDEM MADDESİ 1 :- Yoklama.

GÜNDEM MADDESİ 2 : Birlik Başkanının toplantıyı açışı.

BAŞKAN FARUK EREM - Yüksek mahkemelerimizin Yüce Başkanları;

Huzurlarınızla şeref verdiğiniz bu Genel Kurulumuza daima göstermek lütfunda bulunduğunuz yakın ilgiden ötürü Birliğimiz adına teşekkür ve şükranlarımızı arz ederiz.

Çok değerli delege arkadaşlarım;

Eğer müsaade ederseniz, Birliğimizin 13 ncü Genel Kurul toplantısını açmak istiyorum.

GÜNDEM MADDESİ 3 : Bir Başkan, bir Başkanvekili ve iki Üyeden kurulu Genel Kurul Başkanlık Divanı seçimi.

BAŞKAN FARUK EREM- Evvelâ Yasa gereğince Başkanlık Divanını kurmanız gereklidir. Bu hususta verilmiş iki önerge var, müsaade ederseniz ikisini de okuyup oylarınıza arz edeyim.

"Barolar Birliğinin Genel Kurul toplantılarında Genel Kurul Başkanlığına, toplantı yapılan ilin Baro Başkanı Birlik delegesiyse Başkan seçilmesi teamül haline gelmiştir. Toplantı yapılan ilde Baro Başkanı delege değilse, o ilin delegelerinden biri Başkanlığa seçilmiştir. Sakarya toplantısında bu usul uygulanmıştır.

Ankara'da daha evvel yapılan Genel Kurul toplantılarında, o zamanki Baro Başkanları delege olduklarından, teamül gereği Kongre Başkanlığı yapmışlardır.

Barolar Birliğinin Yönetim Kurulu ve Genel Kurul Başkanlık seçimlerinde cari olan centilmen anlaşması gereği uygulanan usulün devamını sağ-

lanak için delegelerimizden Ankara Barosu Başkanı Avukat Sabahattin Ardıçoğlu'nun toplantınının Ankara'da yapılması sebebiyle Kongre Başkanı seçilmesini teklif eder, bu hususun Muhterem Genel Kurula arzını rica ederiz.

Ankara Barosu Delegesi

Av. Yaşar Karayalçın Nadir Lâtif Islâm Selâhattin Çay
ve arkadaşları"

İkinci önergeyi sunuyorum:

"Genel Kurul Başkanlığına Hatay Barosu Delegesi Avukat Nabi İnal'ı önerdiğimizi arz ederiz.

Saygılarımızla.

Ankara Barosu Delegesi

Av. Ümit Teoman Özbey İmamoğlu Atillâ Sav Atillâ Elmas
İlhami Güven Ebran Erzurumluoğlu Teoman Evren Nejat Oğuz
Mahir Can Ilıcak Galip Ercan Bilgin Yazıcıoğlu"

Görüldüğü üzere iki aday önerilmiştir. Bu adaylardan birinin veya diğerinin seçilmesi bir sonuç verecektir. Müsaade ederseniz evvelâ birinci öneriyi arz etmek isterdim...

NADİR LÂTİF İSLÂM (Sakarya)- Bir hususta usulü çiğnemiş olmayalım. Bir açık ricam olacak Sayın Genel Kurul delegelerinden; şimdiye kadarki Genel Kurullarımızda yanlış hatırlamıyorsam bu teamül 12 defa tekrarlandı ve ittifakla seçildi. Biz Sakarya Barosu olarak belki de hakkımız olmadığı ölçüde bu teamülün lütfuna uğradık. O zamanki Baro Başkanımız delege olmasına rağmen yine lütfetti Genel Kurul bu teamülü pekiştirdi ve Sakarya delegesini Genel Kurul Başkanlığına getirdiler. Ben öyle inanıyorum ki, bu teamülün değişmesi gerekecekse bile, şu noktada değiştirmeyelim bunu, bu teamülü devam ettirelim ve Genel Kurul Başkanımızı oybirliğiyle seçelim.

Saygılar sunarım efendim.

BAŞKAN FARUK EREM- Eğer müsaade ederseniz bu konuda bir tartışma açmasak daha isabetli olur. Bazı kuruluşların Genel Kurullarında Başkan

seçiminin uzun çekişmelere sebep olduğunu hepimiz biliyoruz. Böyle bir durum Birliğimizde hiç bir zaman tecelli etmedi. İki adayımız var, eğer uygun bulursanız oylarınıza arz edeyim, oylar hepimizi bağlamış bulunacaktır. Eğer müsaade ederseniz doğrudan doğruya oylamaya geçeyim.

O halde birinci öneri, Ankara Baro Başkanı Sabahattin Ardıçoğlu'nun Genel Kurul Başkanlığına seçilmesidir. Bunu kabul buyuranlar lütfen ellerini kaldırsınlar... 20 oy.

İkinci öneri, Hatay Barosu delegeşi Nabi İnal'ın seçilmesi önerisidir. Kabul buyuranlar lütfen el kaldırsınlar... 55 oyla Nabi İnal Başkanlığa seçilmiştir, teşekkürünü rica edeceğim. (Alkışlar)

DİVAN BAŞKANI NABİ İNAL- Değerli arkadaşlarım;

Başkanlık Divanını oluşturmamız gerekiyor. Bir Başkan Yardımcısı ve iki Üyelik seçimine geçmemiz gerekir. Elimizde bu konuda bir öneri var, sunuyorum:

"Genel Kurul Başkan Yardımcılığına Afyon Barosu Delegeşi Turhan İmre'yi önerdiğimizi arz ederiz.

Ankara Barosu Delegeşleri imzaları"

Başkanvekilliği için başkaca aday öneren var mı?... Yok. O halde Turhan İmre'yi Başkan Yardımcılığı için oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir. Buyurun Sayın İmre. (Alkışlar)

Yine Genel Kurul Üyelikleri için verilmiş bir yazılı öneri var, arz ediyorum:

"Genel Kurul Üyeliklerine Bursa Delegeşi Metin İsfendiyar ile Ankara Delegeşi Atillâ Elmas'ı önerdiğimizi arz ederiz.

İlhami Güven ve arkadaşları"

BİR DELEGE- Divan Üyeliklerine olması lâzım.

BAŞKAN- Öneri öyle yazılmıştır, aynen okudum efendim.

Bu arkadaşlarımızdan başka aday öneren var mı?... Yok. O halde Metin İsfendiyar ile Atillâ Elmas'ı Divan Üyelikliği için oylarınıza sunuyorum.

Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir. Buyurun efendim.
(Alkışlar)

Değerli arkadaşlarım;

Gerek beni, gerek Divan Kurulu arkadaşlarımı bu göreve seçtiğiniz için sizlere teşekkür ederiz. İtimadınıza lâyık olacak şekilde en büyük bir dikkatle Genel Kurulu yönetmeye çalışacağımızdan emin olmanızı dileriz.

GÜNDEM MADDESİ 4 : Saygı duruşu.

BAŞKAN- Gündemimizin 4 ncü maddesine geçiyoruz.

Türkiye Cumhuriyetinin Kurucusu, Ölümsüz Atatürk, şehitlerimiz ve yıl içinde kaybettiğimiz meslektaşlarımız için sizleri bir dakikalık saygı duruşuna davet ediyorum.

(Saygı duruşunda bulunuldu)

BAŞKAN- Teşekkür ederim.

Gündemin 5 nci maddesine geçmeden önce, meslekte 40 yılını doldurmuş olan üstatlarımıza plaketlerini verme törenine başlıyoruz:

Sayın Avukat Feridun Öz?.. Yoklar.

Sayın Avukat Osman Hulisi?.. Yoklar.

Sayın Avukat Ahmet Gündoğdu?.. Buradalar, buyurun efendim. (Alkışlar)

Bu üstadımıza plaketini vermek üzere Sayın Yargıtay Başkanımızı davet ediyorum efendim.

(Av. Ahmet Gündoğdu'ya plaketi verildi)

AHMET GÜNDOĞDU- Saygıdeğer konuklarımız, benim aziz meslektaşlarım;

Bana meslekte 30 yılımı doldurduğum için daha evvel Ankara Barosu tarafından bir şilt armağan edilmişti. Bugün de fani hayatımın 82 nci yılını kutladığım mutlu günde Barolar Birliğimiz Başkanı adına bana bu şilt armağan edilmiş bulunuyor. Bu nedenle son derece mutluyum. Bütün temennim,

genç avukat arkadaşlarımın da meslekte başarı dolu 30 ncu, 40 ncu yıllarını idrak ederek, bugün benim kavuştuğum mutluluğa onların da erişmesidir. Naçiz şahsıma karşı daima teveccühkâr davranmış olan Ankara Barosu, benim YIBA Çarşısındaki yangın nedeniyle bütün varlığımın kül olduğu bir zamanda imdadıma yetişti, mümkün olan alâkayı gösterdi. Bu bakımdan Ankara Barosunun değerli Başkanıyla saygıdeğer Yönetim Kurulu Üyelerine bahusus bize her zaman yeni yeni hukuk dallarında ufaklar açmış olan, Yurdumuzda hukukun üstünlüğü prensibini yerleştirmek için bitmeyen çabalarla çalışmakta olan Barolar Birliğimizin mümtaz Başkanı Sayın Faruk Erem'e yüksek huzurunuzda gönül dolusu şükranlarımı sunarım. (Alkışlar)

Son olarak, çalışmalarınızın Yurdumuz için, Ulusumuz için, mesleğimiz için hayırlı ve uğurlu olmasını yürekten dilerim. (Alkışlar)

BAŞKAN- Sayın Avukat Muvaffak Benderlioğlu?.. Yoklar.

Plaket verilmesi töreni burada bitmiş bulunuyor.

GÜNDEM MADDESİ 5 : Ankara Barosu Başkanının konuşması.

BAŞKAN- Gündemimizin 5 nci maddesine gelmiş bulunuyoruz. Sayın Ankara Barosu Başkanını konuşmasını yapmak üzere kürsüye davet ediyorum.

ANKARA BAROSU BAŞKANI SABAHATTİN ARDIÇOĞLU (Ankara)- Muhterem misafirler, Saygıdeğer meslektaşlarım;

Çağımızın bir özelliği var; sınıflar, meslekler ve sosyal gruplar, haklarını, menfaatlerini korumak için örgütleniyorlar ve haklarını, menfaatlerini teminat altına alıyorlar ve uzun mücadeleler neticesinde bu nimeti elde etmişler. Demokrasi biraz da bu nimeti veren rejimdir. Memleketimizde de sosyal gruplar, meslekler ve sınıflar, menfaatlerini ve haklarını teminat altına almak için gayret gösteriyorlar, hukuk nizamında değişiklikler yapıyorlar ve haklarını garanti altına alacak yasaları getiriyorlar.

Avukatlar, haklarını ve menfaatlerini diğer meslek grupları gibi yahut diğer sosyal sınıflar gibi teminat altına alacak hiç bir girişimde

bulunmamışlar ve mesleğimiz bugün bir çıkmaz içine gelmiştir, varlığını sürdüremeyecek hale gelmiştir. Evet, hepimiz avukatlık yapıyoruz, ailemizi geçindirebiliyoruz; ama hiç bir meslek kadar gerekli gayreti göstermemişizdir. Avukatların önünde birtakım engeller var. Bunları açacak hiç bir meseleyi de getirmemiştir. Bir sosyal çevre engeli var. Sosyal çevre, nasıl yargı kuruluşlarındaki hâkimleri azizleştiriyorsa, hâkimleri hak yemez, hâkimleri dürüst, hâkimleri âdil görmek istiyorsa, sosyal çevre avukatları da bu kadar azizleştiriyor, avukatları da hak yemez, taraf tutmaz, hâkî, adaleti yerine getirir kişiler olarak görmek istemektedir. Sosyal çevrenin bize bakış açısı bu. Ama biz, senelerden beri bu sosyal çevrenin bize verdiği bu azizleştirmeyi yıpratmışız. Bizler mi?.. Bizden evvelkiler de ve halen de devam ediyoruz. Sosyal çevrenin bize bakış açısı iyi değil. Bunu değiştirmek için hiç bir gayret te göstermemişizdir. Göstermeye halen de niyetimiz yok. Meslek kuralları diye birtakım romantik kurallar var. Ne getirmiş 10 seneden beri?.. Hiç bir şey getirmemiş. Avukatlık, bize itibar sağlaması lâzım gelirken, avukat deyince zihinlerde bir şüphe uyanmaktadır. Bunu silmemiz lâzımdır, bu boşucu bir şeydir. Ben avukat olarak yahut ta çevremde avukatlarla konuştuğum zaman bu boşucu, bu sıkıcı havayı hissediyorum ve birçok arkadaşlarımız mesleği bırakmak için fırsat gözlemektedir, bunu inkâr etmeyelim, bunu açıkça kabul etmek lâzımdır. Bu sosyal çevrenin baskısını azaltmamız lâzımdır. Eğer baskısını azaltmadığımız müddetçe zor durumda kalırız, bugünkü çıkmaz içinde oluruz. Sosyal çevrenin bu kahredici, bizi ezici, çevresini değiştirmedikimiz müddetçe, avukatlığa biz onur kazandıramayız. Bir defa avukat mesleğe başlarken neleri yapacağını, neleri yapmayacağını bilmelidir. Bunun eğitimini vermemişiz. Avukatlık sadece bir bilgi işi değildir, maddeleri sıralamak değildir, davaları kazanmak da değildir, sosyal çevrenin itimadını sarsmamak meselesidir. Maalesef bunun hakkında hiç bir şekilde içimizde böyle bir acı-

yi hissederek düşünmemişizdir. Bunu düşünmemiz lâzımdır. Yoksa, bu mesleği sürdüremeyiz, onurunu koruyamayız. Bu engeli aşmadığımız müddetçe, mesleğimiz topluma faydalı olamaz, gereksizliğini ortaya koyar. Mühim mesele, mesleğin, bize toplumun verdiği faziletli yolu bir an evvel bulma, bir an evvel bu yolun gerçekleşmesini temin etmektir. Sosyal çevre engelini bir defa aşmamız lâzımdır. Bu engeli aşmak zorundayız. Bunun için ciddi düşünüp, taşınıp, bu baskıdan, bu kahredici halden kurtulmanın yolunu bulmamız lâzım. Kurullarımız bunun için toplanmalıdır, Birliğimiz bunun için çalışmalıdır, Barolarımız bunu problem yapmalıdır. Yasalar kifayetsizdir, kurullar kifayetsizdir. Biz maalesef bir avukat tipi yaratamamışızdır senelerden beri. Avukat ne olmalıdır, neleri yapar, neleri yapamaz ve bir şeylerden mutlaka sakınması lâzımdır avukatın. Stajlarda geliyor arkadaşlarımız, "Nasıl davranırsınız?.." Stajların kifayetsizliği de bir defa avukatların iyi yetiştirilmesine imkân bırakmıyor. Bu sebeple baş sorunumuz olmuştur. Bu engeli yıkacağız. Birinci ve mühim engelimiz budur.

İkinci bir engelimiz daha var; iyi düzenlenmemiş yasalar, yargı mercileri, adlî ve idarî bürokrasi, avukatların görevini yerine getirmesini engelliyor. Meşhur sosyolog Weber'in bir sözü var; "Marksizim yahut kapitalizm boşuna kendi kendini hırpalıyor. İkisinin de müşterek düşmanı bu asırda belli, bürokrasi ve bürokrasi iki rejimi de sarsan, halkı bıktıran şeydir. Evvelâ bürokrasiye çare bulmamız lâzımdır." Doğru, halk bürokrasiden bıkkın. Avukatı bir fedakâr olarak bürokrasinin karşısına bırakıyor. Ekseri öyledir, gider gelir mahkemelerde yahut ta idarî mercilerde, bürokrasi bıktırmıştır. Bu bürokrasi halka karşı görevi yokmuş gibi, asıl hizmeti halka karşı değilmiş, sadece kendisinin maaş alması, idare etmesi gibi bir umursamazlık içindedirler. Biz bu bürokrasi çemberini avukat olarak kırmadığımız müddetçe, saygı uyandırmadığımız müddetçe, yine mesleğimizi ifa etmiyoruz. Yüksek yargı mercileri de ayrı bir konu, ona

geleceğim.

Bir de yargı mercilerindeki durumumuz var. Kötü düzenlenmiş yasalar var. Bizim bir duruşma mevzumuz var, duruşmalarımız var. Niçin duruşmalara gideriz?.. Hiç bir faydası var mı?.. Bir tezkerenin cevabı gelmemiş, 3 saat bekleriz iki satır yazı için. Bu duruşma mevzuuna bir çare bulamamışızdır. İnsanı birtıran, küçülten, karanlık koridorlarda vaktini geçirten bir durumdur ve buna senelerden beri bir çare bulamamışızdır. Ömrümüzün yarısı duruşmalarda gitmiştir. Davaların kazanılmasına veya kaybedilmesine zerre kadar faydası yoktur. Duruşmaları bir defa kaldırmak lâzım, buna ait bir çare bulmamız lâzım. Eziliyoruz, sıhhatimiz kalmıyor, bu duruşmalara bir çare bulamamışızdır. Demekki hiç bir çözüm getirmemişiz. Duruşma denilen fuzulî şeye çare bulamamışız, hiç bir şeye de tahiatıyla çare getirememişiz. Duruşmaları evvelâ kaldırmak lâzım, buna ait usul değişikliğini yapmak lâzım, bunu mutlaka getirmek lâzım, bu şart, bu lüzumlu.

Bir de yargı mercilerinde idarî adlî bürokrasi değil de, yargı mercilerini temsil edenlerle meselelerimiz var bizim. Büyük bir umursamazlık içindeler. Evvelden biliyorlar her şeyi, kaynaktan keşfetmişler. Anlatırsınız, yazarsınız, sanki sizin yazdıklarınız mühim değilmiş gibi bir umursamazlık içindelerdir. Bu da bir engeldir. Dinlenmeyen avukat olmaz. Biz vatandaşın hakkını getiriyoruz. Getirdiğimiz mesele, bizim meselemiz değildir, bunu anlatmak lâzımdır, bunu da yasalaştırmak lâzımdır. Davranışlarımızı onur kırıcı halden kurtaracak yasalara ihtiyacımız vardır. Bunu da ihmal edemeyiz.

Yüksek yargı mercilerindeki duruşmalar var, 20'yi aşkın duruşma yapılıyor. Sanki elektronik beyin kaydına göre çalışıyorlar. İmkânı mı var 20 işi birden idrak etmek?.. Yasada var diye oluyor bu. Buna da çare bulamamışızdır. Ceza Usulü Mahkemesinin 318 nci maddesi var, hangisi uygulanıyor?.. Senelerden beri duruşmalarda bu uygulanmamış ve uygulanmıyor da.

Buna çare bulmamız icap etmez mi?.. 10 seneden beri, 30 seneden beri çare bulmamışız, avukatlık onur kazanabilir mi, avukatlık bu çıkmazdan kurtulabilir mi?.. Buna da çare bulmak lâzım, mutlaka çare getirmek lâzım. Çaresi var; bir icra memuru var bir yerde, şikâyet ediliyor, bir hâkim var duruşmaya saat 10.00'da, 11.00'de geliyor, keşif için 13.30'da gidiyorsunuz 15.30'da geliyor, hiç kimseyi dinlemiyor, hiç kimseyi umursamıyor. Şimdi bürokrasinin normal hiyerarşisi içinde terfi ediyorlar, tayin oluyorlar. Biz mademki halkın temsilcisiyiz, mademki savunmamız hak namındır ve zaten bürokraside adliye teşkilâtı da halkın hakkını savunmak için kurulmuştur, bizim de bu tayin ve terfilerde yeni bir yasa değişikliği yaptırmamız lâzımdır. Ben her zaman yazılarımda bunu savundum ve savunuyorum. Tayinlerde ve terfilerde hak temsilcisi olarak bizim reyimizin sorulması lâzımdır. Mühim konulardan birisi budur. Bunu mutlaka yasalaştırmak lâzımdır, avukatların sözü dinlenmelidir. Bunu getirmediğimiz müddetçe yine itibar sahibi olmamız imkânsızdır.

Mühim bir engelimiz daha var; iktisadî engel. Avukatların bugün kazançları kendilerini geçindiremeyecek haldedir. Avukatlar emeklerinin karşılığını alamamaktadırlar. Bir vergi meselemiz var. Bugünkü vergi meselesinde avukatların kazancı ile sermaye kazancı bir tutulmaktadır. Sermayenin amortismanı vardır, bizim amortismanımız yoktur. Fransız küçük hikâye ustası Alphonse Doduoet'nin küçük hikâyesi var; "Altın Beyinli Adam." Orada bir altın beyinli adamı anlatıyor, güzel bir hikâye ve adam her gün beyninden bir parça altını alıyor, sarf ediyor ve en sonunda da eli kanlar içinde kalıyor, tükeniyor, bitiyor. Avukat bugün bu. Devamlı fikrî üreten bir adam ve gittikçe tükeniyor ve 30-40 sene avukatlık yaptıktan sonra hiç bir şeyi kalmıyor. Bizim amortismanımız yok. Tüccarın amortismanı var, sermayenin amortismanı var, fabrika makinesinin amortismanı var, avukatın amortismanı yok. Peki, buna ne çare bulacağız?.. Avukatın amortismanı da, ancak avukatı birtüccar diye düşüneceğiz. Tüccarın aldığı 50

bin lira ile benim aldığım 50 bin lira arasında çok fark vardır. Benim 50 bin lira kazanmam için davayı 10 sene takip etmem lâzım. Halbuki tüccar bir küçük muamelede 50 bin lirayı derhal kazanıyor. Ben deftere yazmaya mecburum, o deftere yazmaz. Farz edelim yazdı, benim 10 senede verdiğim emeğim farklı, avukatın sıkıntıları var, duruşmaları var, meseleyi nasıl halledeceğim diye fikir yorgunluğu var. Avukatın 50 bin lirasının % 50'si vergiye gider, tüccarın da aynı şekilde gider. Tüccarın emeği ile avukatın emeğini karşılaştırmak mümkün mü?.. Onun için fikir ürünü mutlaka, sermaye ürününden ayrılması lâzım. Bu engeli yıkmaya mecburuz. Adına bir fark tanımak lâzımdır, bizim emeğimizin bir farkı vardır. Bunu çevremize inandırmamız lâzımdır. Bu engeli aşamadığımız müddetçe de, kazancımız elimizde kalmaz ve mesleğe devam imkânı da kalmaz.

Bir de bizim bir tarife zincirimiz var. Senelerden beri bizi boğar durur bu. Benim 1957'de başladığım dava var, halen bitmedi. Ben bu davadan ne ücreti vekâlet alacağım?.. Miktarlar değişti, devalüasyonlar oldu, bu davadan alacağım ücreti vekâlet 20 bin lira ise, o zamanın 20 bin lirası para idi, şimdi hiç değeri yok. Bu suretle hangi zamandaki tarife uygulanacak?.. Davanın açıldığı tarihteki tarife. Ne idi 1957'deki tarife?.. Ne ise o. Bir defa tarife zincirini kırmak lâzım. Bunu kıramamışız biz. 30 seneden beri, 50 seneden beri uğraşırız, bu tarife zincirini kıramamışızdır. Bunu kıramadığımız müddetçe mümkün mü avukatlığa devam etmek?.. Bunu mutlaka kırmak zarureti var. Tarife zincirini kırdık, ücreti vekâleti aldık; paki ücreti vekâleti tahsil için ne yapacağız?.. Müvekkilin insafına kalmıştır. Yunanistan bunu uyguluyor, tahsil büroları var. Bu aşamaya da gelmek lâzım. Bizim ücretin peşine düşmememiz lâzım, mutlaka merkezî bir büronun kurulması lâzım, bu aşamaya gelmemiz zarurî. Mesaimizin % 10'u hukuka gidiyor, % 90'ı müvekkilden ücretin tahsiline gidiyor. Onun için mutlaka bunu halletmemiz lâzım, bu engeli de aşmamız lâzım. Bunun için de hiç bir gayret göstermemişiz.

Bu senelerde bir sorun daha çıktı; büyük Barolar kendilerini idare edecek halde değiller. Ödentilerle Barolar kendilerini idare edemiyor. Bir iktisadî sorun daha. Biz Ankara Barosu olarak bir toplu sözleşme yaptık. Bütün ödentilerimizin yekûnu müstahdem maaşına gidiyor, fotokopiciye gidiyor, kendi odalarımızdaki eşyalarımızı yenileyecek halde hizmet götüremiyoruz. Yeni bir engeldir bu. Barolar görev yapamıyor. Onun için mutlaka Devlet yardımı lüzumludur. Mademki adalete hizmet ediyoruz bu yardım lüzumludur. Bu gayet basit. Harçlara küçük bir ilâve yapılmakla bu halledilebilir. Vatandaş % 30 harç ödüyorsa, % 31-32 harç öder ve Barolar adedine göre de bu maddî imkân bulunabilir. Bu maddî engeli aşamadığımız müddetçe Barolar görev yapamaz. Ricamız şu; hakların yarışı var, asrımız bu, haklar ve menfaatler bir yarış içindedirler. Bu, demokrasinin verdiği bir nimettir. Bu nimetten istifade etmeye mecburuz. Onun için biz diğer meslek grupları gibi haklarımızı koruyacak şekilde örgütlenmemiz lâzım. Böylece ancak bazı engelleri aşabiliriz. Temenni ederim ki, bu toplantıda mesleğimizi bugünkü halinden nasıl kurtaracağız, neler yapacağız; bu konuşma mevzuu olsun ve bunlar müzakere edilsin.

Çok teşekkür ederim efendim. (Alkışlar)

BAŞKAN- Teşekkür ederiz efendim.

Gündemin 6 ncı maddesine geçmeden evvel gelen telgraflardan bir kısmını bilgilerinize arz edelim.

"Türkiye Barolar Birliğinin 13 ncü Olağan Genel Kurul toplantısına davetiniz için teşekkür ederim.

Genel Kurul süresince ortaya koyulacak görüş ve önerilerin, hukuk alanındaki sorunlara yararlı katkılar sağlamasına dair toplantıya katılan değerli üyelerinize ve sayın konuklara sevgiler, saygılar sunarım.

Fahri S.Korutürk

Cumhurbaşkanı" (Alkışlar)

"13 ncü Genel Kurul toplantısına davetiniz için teşekkür ederim.

Toplantınızda alınacak kararların, meslek sorunlarınızın çözümünde yardımcı olmasını diler, saygılar sunarım.

İhsan Sabri Çağlayangil

Cumhuriyet Senatosu Başkanı" (Alkışlar)

"Ülkemizde hukuk devleti anlayış ve tutumunun genelleştirilmesi ve hukukun üstünlüğü ilkesinin benimsetilmesinde gayretli katkılarda bulunan Türkiye Barolar Birliğinin 13 ncü Genel Kurulunun başarılı geçmesini diler, saygılar sunarım.

Cahit Karakaş

Millet Meclisi Başkanı" (Alkışlar)

"Türkiye Barolar Birliğinin 13 ncü Genel Kurul toplantısına vaki davetiniz için teşekkür ederim. Genel Kurulun başarılı geçmesini, alınacak kararların ülkemize ve camiamıza yararlı ve hayırlı olmasını dilerim. Size, mensuplarınıza ve davetlilere selâm ve muhabbetlerimi sunarım.

Saygılarımla.

Süleyman Demirel

Başbakan" (Alkışlar)

"Çağrınız için teşekkür ederim. Adaletin etkinleştirilmesi ve özellikle demokratik özgürlüklerin ve hakların daha geniş bir güvenceye kavuşturulması doğrultusundaki Genel Kurul toplantınıza başarılar dilerim. Size, Birliğinizi oluşturan Barolarınızın değerli delegelerine ve Genel Kurul toplantınıza katılanlara mutluluk ve esenlik dilerim.

Saygılar sunarım.

Bülent Ecevit

CHP Genel Başkanı" (Alkışlar)

"Mahkememizin yoğun yargı toplantıları nedeniyle Birliğinizin 13 ncü Genel Kurul toplantısına katılamayacağımı üzülerek belirtir, Birlik toplantınıza başarılar diler, size ve tüm katılanlara saygılarımla sunarım.

Şevket Müftügil

Anayasa Mahkemesi Başkanı" (Alkışlar)

"Genel Kurul çalışmalarınızın başarılı geçmesini temenni eder, şahsınıza ve Birliğiniz, camiasına mutluluk ve esenlikler dilerim.

Saygılarımla.

Ömer Ucuzal

Adalet Bakanı" (Alkışlar)

BAŞKAN- Diğer telgrafları da zaman zaman okuyacağız efendim.

GÜNDEM MADDESİ 6 : Başkanlık Raporu ile Birlik Yönetim Kurulunun 1979 yılı çalışma raporu, bilanço, gelir-gider ve giderlerin bütçe ile mukayese tablolarının ve Denetleme Kurulu Raporunun okunması ve görüşülmesi.

BAŞKAN- Gündemimizin 6 ncı maddesine geçiyoruz.

Yalnız, Birliğimizin yer etmiş bir geleneği vardır. Bu Raporlar daha önce delegelere zaten ulaştırılmıştır. Bu nedenle Raporun aynen okunması değil, özetlenmesi şeklinde bir uygulama vardır. Zannediyorum aynı uygulamayı devam ettirmekte bir sakınca yoktur. Bu itibarla, Sayın Faruk Erem'i kürsüye davet ediyorum efendim.

BAŞKAN FARUK EREM- Aziz delege arkadaşlarım;

Bugünkü Genel Kurulumuzun bir özelliği, Birliğimizin 10 ncü yılını idrak ettikten sonra ilk Genel Kurul toplantısı olduğudur. Elbette ki, bu 10 yılın bize bazı gözlemler getirdiğini kabul etmemiz icap edecektir. 10 yıl içinde belki de en yoğun çaba, Barolarımızın ve Birliğin özyönetimini sağlamak isteği idi. 10 yıl geçti; fakat biz bunu elde edemedik. Baroların bağımsızlığı, sonuçta adaletin bağımsızlığına da etkili olmaktadır. Nitekim, geçen Adalet Yılı açılışında çok değerli Yargıtay Başkanımız bu hususa temas buyurmuşlar, Barolara bağımsızlık sağlanmamasının sakıncalarını dile getirmek lütfunda bulunmuşlardır. Şükranlarımızı tek-

raren arz ederim.

Bu arada kendi içimizde de özyönetimin o kadar önemli bir konu olmadığını savunan düşünceler ortaya atıldı; ama özellikle son yılın deneyleri bunun aksini kanıtladı. Adalet tarihinde doğrudan doğruya Baro Yöneticileri hakkında dava açılması yolunda Adalet Bakanlığının savcılara emir vermesine hiç rastlanmamıştır. Bundan evvelki Hükümetin son döneminde buna örnek bulmak gerçekten düşündürücüdür. Özellikle takip emri, ceza takipleri açısından Bakanlık için müessesesinin kullanış biçimi, özyönetimin nazari bir kavram olmadığını açıkça ortaya koymuştur. Buna rağmen elbette ki soluğuna güvenebilen Barolar Birliği Yöneticileri, özyönetimi sağlamayı yine amaç bileceklerdir umundayım. Yalnız, bugün burada Raporun yazılmasından sonra meydana gelen bir olaya temas etmek zorundayım.

Bundan evvelki Hükümet, Baroların özyönetimini sağlayacak kanun değişikliğini Yüce Meclise sunmuştu. Bu çalışmalar devam ederken yeni Hükümet bu tasarıyı geri aldı. Bu bizim mücadele azmimizden, bir eksiklik sağlamayacaktır; amma böyle bir tasarıyı geri almış olmanın sorumluluğunu elbetteki Türk avukatları hiç bir zaman affetmeyecektir. (Alkışlar)

Bizim 10 yıl içinde ilk günlerde sanki intiyazmış gibi, ayrıcalıklı gibi ortaya atılan bir formülün, esasında hiç de böyle olmadığını izlemiş bulunuyoruz. "Barolar, kamu niteliğindeki meslek kuruluşudur." ibaresinin bize bir şeyler getiren bir hüküm olduğunu sanmıştık Avukatlık Kanunu çıktığında; ama bunun esasında idari bir denetimi sağlamak amacıyla ortaya konmuş bir kural olduğunu yine deneyler bize gösterdi. Büyük talihsizliğimiz, 1961 Anayasası yapılırken Türkiye Barolar Birliğinin mevcut olmamasıdır. Bizim yerimiz Anayasada yargı bölümünde yer alması icap edecektir. Biz de bu Anayasanın bu açıdan değiştirilmesine çalışacaklar arasında olacağız.

Bugün ne kadar gayret sarf edersek edelim, mevcut usul kanunlarıyla avukatlık mesleğinin bundan fazla bir güvenceye ve gelişmeye ulaşması im-

kânsızdır. 1800 tarihlerine varan usul kanunlarımız, esasında tahkik usulü değil, şiddeti azaltılmış bir engizisyon usulüdür. Rönesansla Ortaçağ karması bur usul. Elbette ki bu usul kanunları memleketimizde bir kuşağın yetişmesine neden olmuştur; ama bugün belli bir çizgiden öteye bizi götürmüyor. Dünyanın her yerinde bütün Barolar, usul kanunlarından şikâyete başlamıştır. Savunma mesleği nitelik değiştirdi. Usul kanunları ise, bir tek amaç gütmekte, uysallaştırılmış savunma. Bu teşhisi koyduktan sonra, usul kanunlarımızda yapılması icap eden asıl değişikliğin bu noktada ağırlık kazanmasını istememiz doğal sayılmalıdır.

Birlik çalışmaları zaman zaman politika yapıldığından şikâyetlere konu oldu. Gariptir, bu ithamda bulunanların hepsi tam politikanın içinde olan kişilerdir. O halde politik rekabet bu kuruluşları kendi fikirlerine uygun beyanda bulunulmazsa siyaset yapmakla suçlamak gibi bir eğilim içinde olmuşlardır. Bu ithamları birbirinin zıddı hükümetler zamanında da başka başka yönlerde kaydettik. Esasında demokrasinin biz neresindeyiz ve orada Barolarımızın yeri nedir?.. Her türlü ara kuruluşun millî iradeye aykırı olduğu savı, bugün Batı'da en azından 50 yıl evvel terk edildi. Kütlenin daha fazla politikayla meşgul olmasını istemek, demokraside bir gelişimdir. Bu itibarla, Barolar ve Birliğin fikirce baskı grubu olmak görevinin devam etmesi gereklidir. Hiç bir zaman sosyal çevrenin iltifatı gibi bir kavram bizim mesleğimizde yer almayacaktır. (Alkışlar)

Dünyanın hiç bir yerinde avukatlar hoş karşılanmaz. İşte bu bizim asıl niteliğimizdir. 10 yıl içinde Barolarımızın ve Birliğin ortaya attığı fikirler, bugün en azından % 90 mayaya vermiş ve tutmuştur.

Değerli meslektaşlarım;

Yönetim Kurulumuzun size sunduğu Rapor 12 bölümden oluşuyor. Bu yıl Rapor hazırlanırken, evvelki Genel Kurullardaki yermelerinizi nazara alarak gerek Genel Kurullarımızın talimat şeklinde, gerek üyelerimizin uyarıları, özellikle nazara alınmış, açıklamalarımızda evvelki yermeler

ve talimatlara atıfta bulunulmak suretiyle eksiksiz bir görev yapmak, bir tarama usulüyle temin edilmiştir.

Birinci bölümümüzde; Genel Kurullara temas ettik. Son yıllarda oldukça vahim bir olayın başlamak üzere olduğu izlenmiştir: Yabancı hukuk danışmanları istihdamı. Raporumuzda buna vesile olan olaya temas ettik; çünkü esasında yabancı danışmanlığın dışa bağıllık şeklindeki uygulamaların bir başka görünüşü olduğunu teşhis etmiş bulunuyoruz. Nitekim, geçen toplantıda değerli bir meslektaşımız Kıbrıs konusunda İngiliz uzmanının kullanılmasını tenkit buyurmuşlardı. O uyarının tesiri altında da kalarak şu atlatmacanın karşısına çıkmak ihtiyacını duyduk. Yine geçen yılın vahim saydığımız olaylarından birisi de sansürdür. Filhakika, Anayasamızın yalnız basın özgürlüğü bölümünde sansür yasağından söz ediliyor; ama başkaca gizli sansür hükümlerinin mevzuatımızda yer almış olmasını; yani fikir özgürlüğü bakımından gerçek sansürün nerede toplandığını Yönetim Kurulu teşhis etmek çabasını gösterdi, gerekli başvuruları yaptı.

İkinci bölümde; Birliğimizin bu yılki çabalarının büyük bir kısmına yer vermek zorunluluğunu hissettik. Bu yıl Birliğimizden istenen mütalalar tek tek bütün Yönetim Kurulu arkadaşlarımın çabalarına rağmen artık karşılanamayacak bir ağırlık göstermektedir; ama şüphesiz bizden resmen bu mütalaların istenmesinin de bu toplumda yer almamız açısından faydasını da idrak ettiğimizden, bütün Yönetim Kurulu arkadaşlarım canla başla bunları başarmaya çalıştık.

Bu arada Kültür Bakanlığınca istenen Türk Sinema Kurumu tasarısı, Dışişleri Bakanlığınca istenen Sakatların Korunması Açısından Milletlerarası Anlaşmalara Uygun Standart Yasa Hükümleri, Adalet Bakanlığınca re'sen Yargıtayımızın 647 ve tecil gibi yasal lütufları re'sen uygulamasının isabetli olup olmayacağı hakkındaki sorusuna çok ayrıntılı, olumlu mütalaa verdik. Türkiye Büyük Millet Meclisi Adalet Komisyonu, Çocuk Mahkemeleri tasarısı hakkında mütalaa istedi, çalışmalara bizzat Birlik katıldı. Ço-

cuk Mahkemeleri Kanun tasarısının her ne kadar bizim mütalaalarımızı nazara almayan bazı hükümleri varsa da, yarıdan çok fazlası Birlik emeği ürünüdür. Adalet Komisyonu, Organ Nakli Hakkındaki Kanun tasarısı hakkında bizden geçen yıl mütalaa almıştı. Bu yıl çıkan Kanunda açıkça Türkiye Barolar Birliği mütalaalarının aynen benimsendiği Kanun tasarısında şikredilmiştir. Ege Üniversitesinin, öğrencilere ilişkin takiplerde dosyaları avukatların hazırlık bölümünde inceleyip inceleyemeyeceği yolundaki mütalaamızı istedi; sonuç olumlu oldu. Toprak Reformunun gecikmesi hakkında şikâyetlerimizi gösteren yazılar, belgeler Raporda takdirlerinize sunuldu. Adalet Komisyonu, Bölge İdare Mahkemeleri hakkında mütalaamızı aldı. Başlıcaları bunlardan ibaret olan mütalaalar bölümüne böylece son verirken; üçüncü bölüm olarak sıkıyönetim uygulamalarına karşı meslektaşlarımızın ve Barolarımızın bize yansıttıkları zorlukları, görüşme yasağı, görüşme süresinin sınırlandırılması, görüşmede aracı bulunması, garnizon içinde bina ve orada meydana gelen olaylar, nihayet kitap yasaklanması ve benzerî konularda alınan tedbirlerin isabetsizliği Başbakanlığa arz edildi. Tümden demek mümkün olmasa bile, ferahlatıcı bazı sonuçlar alınmaya başlanılmıştır.

Dördüncü bölümümüz; saldırılara ilişkindir. Bütün çabalarımıza rağmen öldürülen arkadaşlarımızın faillerinin bulunamaması elbette ki bizleri de üzer. Yönetim Kurulu şöyle bir koruma sisteminin yapılabileceği kanısıyla hareket etti: Herhangi bir olay meydana geldiğinde, biz bunu Barolarımızın telgraflarıyla bize bildirmelerini istedik; fakat hemen işaret edeyim ki, birçok olayları biz ancak basından öğrenebildik. Bütün istihmamımız, bu olayların aynı gününde bize bildirilmesidir. Bize bildirildiğinde yaptığımız; Başbakanlık, İçişleri Bakanlığı, oranın valisi ve savcısı olmak üzere yıldırım telgrafıyla başvurmamız, failin mutlaka bulunmasını istememiz, 15 gün ara ile yıldırım telgrafı ile "Ne oldu?.." diye sormamız. Bunun bazı faydalarını gördük; yani hakkını arayacak bir kuruluş mevcut

olduğunu unutmaya terk etmediğimizi kanıtlamak için.

Bursa'da cereyan eden olay çok üzücü olmuştur. Öldürülen arkadaşımız bütün tehlikeleri Barosuna arz etmiş, Baro Başkanı zamanın valisine bunu duyurmuş, bunun sonucu şöyle olmuştur: Vali, Emniyet Müdürüne, Emniyet Müdürü mahalle komiserine, o da mahalle bekçisine işi havale etmiştir. O halde ne yapmamız lâzım?.. Cumhurbaşkanına şöyle bir müracaatta bulunduk; hâkim, savcı ve avukatlar öldürülüyor. Biz ortak bir toplantı yapalım İçişleri Bakanlığında. Bir olay çıktığında ne yapılacaktır, bunu tespit edelim. Eğer bu tespit edilmiş olmazsa, valinin anlayışına göre havale muamelesi devam edecektir. Bu önerimize minnet ve şükranla arz ediyorum, Yüksek Hâkimler Kurulu da katıldılar; fakat bu toplantıyı sağlayamadık. İçişleri Bakanlığından gelen cevap, "Gereği yapılmak üzere valiliklere emir verilmiştir." şeklinde oldu. Son kez Cumhurbaşkanımıza bizzat müracaat edildi. Kendisinden aldığımız olumlu cevap Raporumuzda yer almaktadır. Ümit ediyoruz ki, şu usul tespit edilebilecektir. Bu tespit edilmediği müddetçe, olaydan sonra "Niçin bunları yapmadınız?.." demek olanağı meydana çıkacaktır.

Bu arada çok değerli Baro Başkanlarımızı Ankara'da topladık. Neler yapabileceğimiz hakkındaki önerilerini rica ettik. Bu arada silah taşıma konusu mütemadiyen Genel Kurullarımızda Yönetim Kurulumuz açısından bir başarısızlık olarak daima ileri sürüldü. Hatırlayacağınız üzere, İçişleri Bakanlığının ilk tutumu avukata silah verilmez oldu. Avukat genel hükümlere silah taşıma hakkını kazansa bile, avukat olduğu için verilmez. Bu çabalar neticesinde Bakanlığın bütün illere gönderdiği bir genelgeyle değişti. "Avukata tabanca verilmez diye bir hüküm yoktur, isteyen kartlara varsa vereceksiniz. " Bazı illerde valilerimiz bunu en olumlu şekilde takdir etmişler ve isteyen meslektaşlarımız, ihtiyaç duyanlar bunları alabilmişlerdir. Buna mukabil bazı illerde yorumun daha dar tutulduğu, kütle halinde tabanca vermenin sakıncalı olduğu gibi bazı mülahazalarla ölçünün

dar tutulduğu anlaşılmaktadır. Bu husus Bakanlığa şikâyet olunmuştur. Hükümet değişikliğinden evvel şöyle bir sistem üzerinde anlaşılmış ve fakat değişiklik nedeniyle yine sonucun alınıp alınamayacağı kuşkulu hale gelmiştir. Üzerinde çalışılıp varılan sonuç şu idi: Bir meslektaşımız tehlike halinde olduğunu Barosuna bildirdiği takdirde, Barosu gereken incelemeyi yaptıktan sonra bizzat Baro müracaat edecektir, sorumluluk Baroya ait olacaktır, bu itibarla çekinmeyiniz gibi önerimiz kabul edilmişti; ama bir metne bağlamak mümkün olamadı.

Antidemokratik kanunlar açısından Genel Kurulumuzun emirlerini yerine getirdik, komisyonlarda benimsenip, Genel Kurulca kabul edilmiş olan metinleri, taslakları Başbakanlığa sunduk. Bu arada Anayasa Mahkemesine intikal eden 141 ve 142 nci maddelere ilişkin Birlik mütalaası da Raporumuzda mevcuttur, Anayasa Mahkemesine bir Raporumuzu ulaştırmış bulunuyoruz; fakat yaşadığımız dönem, tedhiş hareketleri neticesi ile daha sert önlem paketlerinin hazırlanmakta olduğu şeklinde bir durumla karşı karşıya kalındı ve önümüzdeki dönemde bir hayli direnç göstermemiz icap edeceği kanısındayım. Bizce, Türkiye'mizin siyasetiyle meşgul olanların büyük hataları, anarşi olaylarının kanunlarda nedenini aramaktır. Bugünkü kanunların yetersiz olduğu iddiası tamamıyla bir bahanedir. "Kanun elvermiyor, başaramıyorum." sözü doğru değildir. (Alkışlar)

Bu suretle sorunu başka bir alana kaydırmak çabası, bence Türkiye'ye yapılabilecek fenalıkların en kötüsüdür. Kaynaklara gitmemek için bahaneyi başka bir yerde aramak, bence vatanseverlik değildir. Esasen yeryüzünde en güç olan şey, kimin vatansever, kimin vatani sevmeyen olduğunu ayırdedebilmektir.

Raporumuzun altıncı bölümünü bu yıl biraz daha ayrıntılı bulacaksınız. Çünkü, bu dönemde Devlet avukatlığı kadrosu içinde çalışan değerli meslektaşlarımız gerçekten büyük sıkıntılara uğramışlardır. Genel Kurulumuzun da uygun mütalaasını aldıktan sonra bu yılki çalışmalarımız,

Devlet avukatlığının yeniden bir başka türde örgütlenmesidir. Eğer Devlet davacı veya davalı olmuşsa, mutlaka onun hakkını bir tek örgütün savunması icap eder. Mal müdürünün emrinde avukat, Avukatlık Kanununun da getirdiği bağımsızlık ilkesiyle asla bağdaşamaz. Bu itibarla, bazı memleketlerden de ilham almak suretiyle Türkiye'mizde Devlet avukatlığının tek bir örgüt halinde kurulması, başavukatın doğrudan doğruya Hükümet Başkanına karşı sorumluluğuyla yetinmesi ve uzlaşma, dava açma, dava kabul ve benzeri bütün tasarrufların o örgütün içinde kalması gibi bir yola gidilmeli. Aşağı yukarı Batı'daki bütün örnekleri inceledik, zannederim ki Devlet avukatlığı açısından bu fikir gerçekleştirilmelidir. Bunun yanında, Devlet avukatlığı alanında çalışan arkadaşlarımızın özlük haklarından bazılarının sağlanması mümkün olabilir.

Yedinci bölümümüz; münhal hâkimlikler konusuna büyük önem verdi. Gerçekten kadrolarda büyük bir açık davaların sürüncemede kalmasını icap ettiriyor. Adaleti arayıp da Devlet kapısına gelenin hâkimi bulamaması, hakikaten üzücü olmakta; fakat çeşitli nedenlerle, hatta arızî sebeplerle de başka memleketlerde buna benzer olaylar olabiliyor. En son Fransa'nın uygulamasını bir öneri halinde ortaya attık. Orada ani bir boşalma olursa bir mahkemede, oranın kıdemli hâkimi Baro Başkanından, o işle hiç ilgisi bulunmayan bir avukatı ister. Avukat bu görevi kabul etmeye mecburdur. Bütün hâkimin hak ve selâhiyetleri içinde celseyi yürütür, hâkimlik cübbesini de giymek üzere. Bütün kadroları doldursak bile, ani boşalmaları önlemek olanağı yoktur. Bugün bu yolun açılmasına hiç bir engel görmüyoruz. Hâkimlikten avukatlığı, avukatlıktan hâkimliğe geçme yasal olanağının bulunduğu bir memlekette böyle bir tedbirin üzerinde durulması sakıncalı olmayacaktır.

Birliğimize intikal eden pekçok şikâyet, kararların gerekçeli olmamasıdır. Yeni Anayasamızdaki amir hükümden sonra bu durumda az çok değişiklik olmuşsa da, içtihadın yaratıcılığını; yani en soylu görevini hâ-

kimin başarması için genel bir anlayış değişikliği çok isabetli olacaktır. Adli zabitanın kurulması çabalarını yeniledik. Yalnız burada adli zabıtayı kuruyoruz sözü altında, bir iki memurun savcının emrine verilmesiyle işin çözüme bağlanacağı kesin surette isabetsizdir. Esasında, bugün karakollarımızda uygulanan usul, Usul Kanunu ile de ilgili değildir. Bu, Osmanlı devrinden kalan karakol uygulamasının devamından ibarettir. Usul Kanunumuzda hazırlık tahkikatı hakkında hüküm bulunmakla beraber, zabıta tahkikatı hakkında tek kelime yoktur. Adli zabıta kurulduktan sonra, adli zabitanın takip edeceği soruşturma usulünün de gösterilmesi icap eder. Yabancı kaynaklardan istifade edilerek bir tasarı Adalet Bakanlığına sunuldu.

Son günlerde özellikle müebbet, ağır hapis hükümlülerinin acıklı durumu Adalet Bakanlığının gerçekten anlamsız yorumunun verdiği sonuçlar, gerek çeşitli Barolarımız tarafından, gerek Birlik tarafından ne şekilde çözüme bağlanması da gösterilmek suretiyle bir hal şekline ulaştırılmaya çalışıldı.

Sekizinci bölüm; vergi kanunları, vergi adaletsizliği, vergi adaletinde bağımsızlık lüzumu üzerinde duruldu. Barolar Birliği kurulmadan evvel malî müşavirlik konusu ortaya atılmış, önlenmişti. Birliğin kurulduğundan sonra iki defa bu konu hortladı ve bütün bu çabalara şimdiye kadar karşı konuldu. Fakat, gelen haberlere göre, bu girişimlerin artacağından kuşkulandı. Asgarî ücret tarifesi bugünkü Yasaya göre Barolardan alınan mütalaadan sonra tek metin halinde Birliğin Bakanlığa önerisi; fakat son sözün Bakanlıkça verileceği yolundaydı. Çıkan asgarî tarifeyi bastırdık, hepinize gönderdik. Eğer o basılı metinle bugün Raporumuzda bizim önerip de kabul edilmemiş olan maddelere ilişkin bölümü karşılaştıracak olursanız, niçin bu açıdan da özyönetimin lüzumlu olduğu gerekçesini bulmanız mümkündür.

Dokuzuncu bölüm; meslektaşlarımızla ilgili resmî kılık, tercihli

telefon, mesken kredisi ve benzerî konulardır. Bunların kısmen de olsa yerine getirildiğini söyleyebiliriz.

Avukatlık Kanunu üzerinde, özellikle bir toplantıda kıdemın kısal-tilması, diğerk bir toplantıda tünden kaldırılması, sonuncu toplantı böyle tecelli ettiği için gerekli öneriler komisyona havale edildi; yani Meclise kadar gidebildi. Bu önerimizle, Avukatlık Kanunu açısından yapılması emir buyurulan bütün istekler yerine getirilmiştir.

Sosyal güvenlik açısından talihli bir dönem geçirmiyoruz. Tip sözleşme değişikliğinin bir kelimesinden istifade etmek suretiyle, taban ve tabanda değişiklik olmadıkça bunun yapılamayacağı yolundaki tutumuna karşı, Ankara İş Mahkemesinde tespit davası açtık, davayı kazandık. Yargı-tayımız tasdik buyurdu. Raporumuzda karar aynen sizlere sunulmuştur.

Bundan sonra, ilâveli primin ne olabileceğinin saptanmasını istedik, uzunca bir süre cevap alamadık. Sonra, içerden duyduğumuza göre % 20'lik bir ilâve düşünülüyormuş.

Sosyal Güvenlik Bakanlığına müracaat ederek şikâvette bulunduk. Bizzat Bakana Yönetim Kurulunun emriyle gittim. Bakan benim gittiğim gün mucibi onayladığını söylemesi üzerine, "Biz mutabık değiliz." deyince, Müsteşarı çağırdı. Müsteşar aynen, "Ben Barolar Birliğine mutabık olarak hazırlandığını zannediyorum." dedi. İyi bir tesadüf olarak genel evraktan evrak henüz postalanmamıştı, geri alındı, yırtıldı. Bunun üzerine Barolar Birliği ve Sosyal Sigortalar Kurumu temsilcileri ve Bakanlık temsilcileri bir masanın etrafında toplandık. Bu toplantıya Yönetim Kurulumuzun bu iş-lerle ilgili arkadaşlarıyla birlikte, bu konuları gerçekten çok iyi bilen Afyon Barosu Başkanı arkadaşımız da katıldı. Oranın artırılması üzerindeki tartışmalar şöyle sonuçlandı: Sosyal Sigorta, "Biz bunu inceleyip sizi tekrar davet ederiz." dedi. O zamandan bu yana bir cevap gelmedi dört tekide rağmen. Yine içerden öğrendiğimize göre, menfî olması muhtemel bir karar çıkmış. Bunun sonunda ne yapacağız?.. İlkeyi tespit eden kesinleşmiş

karar elimizde. Uygulamayı yapmayanlar hakkında tazminat davasıyla birlikte, mahkeme kararının infaz edilmemesinin cezaî takibe geçilmesi müracaatları da düşünülebileceği gibi, tek tek bütün arkadaşlarımızın birbirine vekâlet vermek suretiyle binlerce dava açmasının külfeti de kendilerine sunulacaktır. Bugün daha mutlu bir sonucu sizlere veremediğimiz için üzgünüz. Bu suretle elinden geldiği kadar fazla vaktinizi ısraf etmemeye çalışarak Raporumuzu özetledim.

Saygıyla teşekkür ederim efendim. (Alkışlar)

EASEKAN- Teşekkür ederiz Sayın Başkan.

Arkadaşlar; Yargı organının çok değerli Başkanları aramızdan ayrılıyorlar, kendilerine çok teşekkür ederiz. (Alkışlar)

Telgrafları kısa bir süro okumaya devam edeceğiz, ondan sonra topluca Anıt Kabir'e gidilecek.

"Türkiye Barolar Birliğinin 13 ncü Genel Kurul toplantısına dair davetinize teşekkür ederim. İşlerimin yoğunluğu nedeniyle katılamadığım için üzgünüm. Toplantının başarılı geçmesini diler, tüm katılanlara sevgi ve saygılarımı sunarım.

Ahmet İhsan Birincioğlu

Millî Savunma Bakanı"

"Yoğun işlerim nedeniyle Türkiye Barolar Birliğinin 13 ncü Genel Kurul toplantısına katılamayacağımdan, çalışmalarınızda başarılar diler, saygılar sunarım.

Talât Asal

Gençlik ve Spor Bakanı"

"13 ncü Genel Kurul toplantınızın başarılı olmasını diler, saygılar sunarım.

Ahmet Çakmak

Gümrük ve Tekel Bakanı"

"Türkiye Barolar Birliğinin 13 ncü Genel Kurul toplantısına Bakanlar Kurulundaki toplantıda mutlaka bulunmam nedeniyle katılamayacağım için üzgünüm. Toplantının başarılı geçmesi dileğiyle şahsınızda bütün meslek mensuplarını kutlarım.

Saygılar sunarım.

Tevfik Koraltan

Kültür Bakanı"

"Bakanlık çalışmalarım sebebiyle Türkiye Barolar Birliğinin 13 ncü Genel Kurul toplantısına katılamadığım için üzgünüm. Nazik davetinize teşekkür eder, Genel Kurulun başarılı geçmesi dileğiyle selâm ve saygılarımı sunarım.

Muhammed Kelleci

Devlet Bakanı"

"Seyahatte olduğum için aranızda bulunamadım. 13 ncü Genel Kurulunuzda Birliğiniz mensuplarına ve memleketimize hayırlı olmasını diler, Kurul üyelerine saygılarımı sunarım.

Barlas Küntay

Turizm ve Tanıtma Bakanı"

("Yalnız isimleri okuyun kâfi." sesleri)

Peki efendim. Alpaslan Türkeş (Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı),

Tayyar Altıkulaç (Diyanet İşleri Başkanı),

Mustafa Üstündağ (CHP Genel Sekreteri),

Bir de, Van yöresi Bölge Barosu Başkanı Avukat Okyar Soydan'dan çok uzun bir telgraf var.

Bir de, Kütahya Barosu Delegatesi Avukat Zeki Ösker, "Eşimin ani rahatsızlığı nedeniyle katılamadığım için Genel Kurul toplantısının başarılı olmasını diler, saygılar sunarım." şeklinde telgraf göndermiş.

Öğleden evvelki toplantıyı burada kapatıyorum efendim. Öğleden sonra saat 14.00'te toplanacağız.

Kapanma Saati : 12.00

BİRİNCİ GÜN
İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati : 14.00

-----o-----

BAŞKAN- Toplantıyı açıyorum.

Şimdi gündemin 6 ncı maddesi uyarınca Bilanço, gelir-gider ve giderlerin bütçe ile mukayese tabloları ve Denetleme Kurulu Raporunun okunması var. Birinci kısım için Yönetim Kurulundan bir arkadaşımız bunu eski yıllardaki gelenek uyarınca özetlemek suretiyle sunacaktır.

SAYMAN FEHİM ÖZÇELİK- Sayın üyeler; 1.1.1979 ile 31.12.1979 dönemiyle ilgili Yönetim Kurulu çalışmaları daha önce bilgilerinize sunulmuştu. Bu döneme ait malî faaliyetimizle ilgili bilgiler arz edilmektedir. 1978 yılı Genel Kurulunda Birlik keseneklerinin 25 liradan 35 liraya çıkartılması kararlaştırılmış idi. Uygulamaya 1980 yılında başlanılmıştır. Artış oranı % 66,6'dır. Oysa, aynı süre içinde toptan eşya fiyatlarındaki artış ve toplu sözleşme ile personel ücretlerine yapılan zamlar, bu miktarın çok üstünde bulunmaktadır. Bu nedenle parasal gereksinme duyulan Birlik çalışmaları önemli ölçüde aksamış, Yönetim Kurulunca tasarlanan bölgesel temaslar gerçekleştirilememiş, Birliğin yayın çalışmaları aksamış, özellikle Birlik Bülteni yayınlanması olanağı bulunamamıştır.

Diğer yandan, 1975 yılından beri süregelen Birlik keseneklerinin tahsilindeki zorluk aynı ölçüde devam etmiştir. Tahsilâtın geçikmesi, bazı hallerde hiç tahsil edilememesi sebebiyle Baroların borçları sonraki seneye aktarılarak, Birlik alacaklarının büyük meblağlara ulaşmasına sebep olmuştur. Baroların tahakkuk etmiş; fakat henüz tahsil edilememiş bulunan kesenek borçlarının bir listesi sunulan Malî Faaliyet Raporunun arkasında eklidir. 1976 ile 1979 yılı sonu itibariyle toplam alacaklar şöyledir: 1976'da 510.153 , 1977'de 1.108.813 , 1978'de 1.960.998 ve 1979 yılında 3.338.523 lira. Bilgilerinize sunduğum bu meblağlar yalnız o yıla

ait olmayıp, bu rakamların içinde önceden kalan borçlar da bulunmaktadır.

Yukarıda gösterilen dört senelik durum nedeniyle önceki yıllardaki nakit mevcudu tükenmiş ve Birlik ödeme sıkıntısına düşmüştür. Yıllık gelire önemli katkıda bulunan stok cübbeler de bitmek üzere olduğundan, ödeme sıkıntısının bu sistem devam ettiği takdirde önümüzdeki yıllarda daha da artacağına kabulü gerekmektedir. Yönetim Kurulumuz keseneklerin zamanında tahsili konusunda ileride metinlerini sunmuş olduğumuz ısrarlı uyarılar ve ricalara rağmen sonuç elde edememiştir. Bu nedenle durumu Genel Kurulun bilgisine sunmakta zorunluluk görmekteyiz. Durum ölüm yardımları açısından da küçük farklarla aynı biçimde gelişmektedir. 1976 yılında uygulanmaya başlanan ölüm yardımı nedeniyle Baroların dört sene içinde birikmiş borçları şöyledir:

1976'da bakiye 348.400 lira, 1977'de 402.050 lira, 1978'de 250.445 lira, 1979'da 1.575.525 lira. 1979 yılı içinde 2.104.920 lira ölüm yardımı tahakkuk ettirilmiş ve ancak 1.525.370 lira tahsil edilebilmiştir. Geçen yıldan ödenmeyen 38 ölüm yardımıyla birlikte, 1979 yılında aramızdan ayrılan 76 meslektaşımızın yakınlarına toplam 1.543.368 lira yardım intikal ettirilebilmiştir. Halen aramızdan ayrılan, yakınlarına ölüm yardımı sunamadığımız 73 meslektaşımız bulunmaktadır. Yönetim Kurulu olarak ısrarlı ve haklı uyarılarla karşı karşıya bulunduğumuzu bu konuda belirtmek isterim. Her ne kadar ölüm yardımı esaslarının 4 ncü maddesi, bu fon-
da para bulunmasa bile, yardımın Birlik bütçesinden yapılmasını emretmekte ise de, zaman zaman Birlik carî giderleriyle personel ücretlerinin bile karşılanmasında çekilen zorluklar bütçeden ölüm yardımlarının karşılanması olanağına ortadan kaldırmıştır.

1979 yılı içinde aylar itibariyle yapılan tahsilât ve o süre içinde yapılan ödemeler bir liste halinde sunulmuştur. Bu listenin detayını izninizle okumayacağım; fakat görüleceği gibi öyle aylar olmuştur ki, tahsilâttan daha fazla tediye bulunmak zorunda kalınmıştır. Bu meblağ-

lar geçmiş yıllar tahsilâtlarıyla her ihtimale karşı Birliğin ayrılmış olan 250 bin liralık bir fonundan karşılanabilmiştir. Bütün bunlar, Genel Kurulun ödeneklerin zamanında tahsil edilebilmesi için etkin kararlar alması zorunluluğunu ortaya koymaktadır. Ayrıca, Ülkenin içinde bulunduğu fiyat artışları, önümüzdeki yıllarda toplu sözleşmelerin getireceği malî yük, malî durumun Birlik çalışmalarının yürütülmesine engel teşkil etmemesi zorunluluğu, Birlik kesenek miktarlarının yeniden saptanmasını, Birliğin malî kaynaklarının araştırılmasını Genel Kurulun takdir ve incelemesine sunmayı gerekli kılmıştır.

Birliğimizin 1979 yılı Malî Bilançosunun aktifi şöyledir: Sabit değerler 2.436.283,33 , kasa 1.538.056.-, bankalar 1.089.816,42, ambarlar 306.507,16, borçlular 5.301.283.-, nazım hesaplar 503,15, yekûn 9.195.931,62 TL. Pasif ise şöyledir: Öz kaynaklar 7.105.189,90, ölüm sandığı 1.732.822,80, alacaklar 347.650,95, diğer alacaklar 9.764,82, nazım hesaplar 500.-, yekûn 9.195.931,62 TL. dir.

Gelir çizelgemiz 31.12.1979 itibariyle şöyledir: Öz kaynaklar 7.666.741,90, gelirler hesabı 729.124,50, toplam 8.395.866,40 TL. Gider durumumuz da şöyledir: Yönetim giderleri 584.506,50, personel giderleri 3.141.889,50, büro giderleri 440.043,78, çeşitli giderler 30.594,85, ölüm yardımı 1.543.368.- , amortismanlar 60.606,71, toplam 8.395.866,40 TL.

Saygılarımı sunarım.

BAŞKAN- Teşekkür ederiz Sayın Özçelik.

Denetleme Kurulu Raporunu okuması için Denetleme Kurulu Üyelerinden birini kürsüye rica ediyorum.

(Denetleme Kurulu Raporu Kurul Üyesi tarafından okundu)

BAŞKAN- Teşekkür ederiz efendim.

Şimdi böylece Başkanlık Raporu, gelir-gider, bütçe ve Denetleme Kurulu Raporu okunmuş bulunuyor. Bu konuda görüşme açacağız. Yalnız, bu arada yazılı bir öneri geldi, onu bilgilerinize sunmak istiyorum.

Genel Kurul Başkanlığına

Gündemin 6 ncı maddesi gereğince Rapor üzerinde yapılacak görüşmelerin 10 dakika ile sınırlandırılmasını saygı ile arz ve teklif ederiz.

Teoman Evren Mahir Can Ilıcak Ethem Soykan Ziya Bilge

Naci Karaaslan Özen Çubukçu Galip Orkun

BAŞKAN- Bu öneri üzerinde lehte veya aleyhte söz almak isteyen var mı?..

CEMALETTİN GÜÇDEMİR (Gaziantep)- Benim bir maruzatım olacak, buradan arz edeyim. Geçen dönemlerde başlangıçta böyle bir sınırlama olmuyor ve sonlara doğru bu sınırlamalar getiriliyordu. Bu sene de böyle olacaksa, adaletli olması ya peşinen tahdit edelim, tahdit etmeyeceksek sonuna kadar serbest bırakalım.

BAŞKAN- Buyurun.

NADİR LÂTİF İSLÂM (Sakarya)- Sayın Başkanım; Bundan evvelki toplantılarda zabıtların büyük çoğunluğunu harfiyen tespit ettim ve gördüm ki, tahdit edilenlerle edilmeyenler yine ayrılan program içinde konuşmalarını bitirebilmiş toplantıda. Eğer hava soğuk diye tahdit edeceksek ona bir diyeceğim yok. Yalnız, zabıtlara böyle geçmesi şartıyla, yoksa kaç kişinin konuşacağı ortada değilken, şimdiden bir tahdide gidilmesi bizim konuşma hürriyeti düşüncemizle çelişir. Şu anda önceden tedbir olarak tahdit edilmemesini arz ve rica ederim.

BAŞKAN- Önergenin aleyhinde konuşma yapılmıştır. Önergenin niteliği açık, peşinen konuşmaların 10 dakika ile sınırlandırılmasını istiyorlar ve bu önergenin verilmesindeki maksat da zannediyoruz ki, havaların soğuk oluşudur; yani arkadaşların sağlığını da düşünme yönünden bu önerge

verilmiştir zannediyoruz. Cemalettin Beyin endişesi de zaten bu açıklamamızla her halde kalkmıştır, ya tahdit yapılacaksa başından yapılacak veya yapılmayacaktır.

BİR DELEGE- Sayın Başkan; Anadolu'ya gidecek arkadaşlarımız vasıta bulamayacaklardır. Bu da kısıtlanma için bir nedendir.

BAŞKAN- Evet, tümü zaten hava şartlarına dayanıyor. Bu itibarla bu önergeyi oylarınıza sunacağım. 10 dakika ile konuşmaların sınırlandırılmasını kabul edenler... Kabul etmeyenler... 3 aykırı oya karşı çoğunlukla kabul edilmiştir.

Efendim, şimdi Rapor üzerinde konuşmalara geçiyoruz. Söz almak isteyenler Divana isimlerini yazdırsınlar lütfen.

Sayın Nadir Lâtif İslâm, buyurunuz efendim.

NADİR LÂTİF İSLÂM (Sakarya)- Sayın Divan Başkanı, Sayın Birlik Başkanı, değerli arkadaşlarım;

Üç günlük bir programı 10'ar dakika konuşabilme imkânıyla telif etmek mümkün değildir. Biz buraya Sayın Ankara Barosunun ikramlarına muhatap olmak için gelmedik, zahmet etmişler. Akşamki kokteyl için de gelmedik. Biz buraya konuşmak için geldik. Raporun eğer kararınızı değiştirebilir, bize o imkânı verirseniz, Raporumuzun, samimî yazıldığına kani olduğumuz Raporu samimiyetle tenkit edebilme imkânından mahrum bırakılmamız lâzımdı. Şimdi ne olacak?.. Geçen Kongrenin zabıtlarını okudum. Falan veya filan belli zevat gelecek buraya, arka arkaya söz alanlar kuyruğa girecekler, "Ben sıramı bırakıyorum, ben sıramı bırakıyorum." diye hukuk kisvesi altında savunma mesleğinin en yüksek organının bir istismar sahası haline getirilişini göreceğiz. Ben hiç delege olmadım; ama tarihe geçti, zabıtları konuşturuyorum, hakkımı kullanıyorum. (Rapor üzerinde konuş" sesleri) Başka bir şey konuşamayacağım çünkü.

BAŞKAN- Nadir Bey, lütfen Rapor üzerindeki eleştirilerinize geçin.

NADİR LÂTİF İSLÂM (Devamla)- Evet, evet, bütün mesele, tezgâh ortaya

çıktı.

BAŞKAN- Nadir Bey, rica ederim, Genel Kurulun karara bağladığı bir konudur bu.

NADİR LÂATİF İSLÂM (Devamla)- Ben üzülerek söylüyorum bunu. İlk konuşmacının sözünün 10 dakika ile kısıtlanmasından sonra siz yargıcın "Savunmanı kısa kes" sözüne karşı hangi vicdani kanaatle karşı duracaksınız?..

BAŞKAN- Nadir Bey, bu konuda sözünüzü kesiyorum.

NADİR LÂTİF İSLÂM (Devamla)- Onu da yapabilirsiniz.

BAŞKAN- Rapor üzerinde konuşmanız varsa, lütfen yapın.

NADİR LÂTİF İSLÂM (Devamla)- Rapor üzerinde konuşturmanın taktiğinden yakınıyorum. Rapor üzerinde konuşturmayorsunuz beni.

BAŞKAN- Genel Kurul kararlarına hakaret etmeye hakkınız yok efendim.

TEOMAN EVREN (Ankara)- Sayın Başkan; sözünü geri alsın. Ne demek tezgâh?..

NADİR LÂTİF İSLÂM (Devamla)- Sakarya Barosunun verdiği görevi yerine getiriyorum. O kadarlık bir tedbir alabildik, önerilerimiz var, bunları Sayın Divana takdim ediyorum. Ne olduğunu söyleyemeyeceğim; çünkü söylersenem sürem dolacak.

Ayrıca, Raporda bir tek şu konuya değinmek istiyorum: Meslektaşlarımıza yapılan saldırılarda Rapora aksediş kıstasını bulamadım. 93 satırla bahsedilen olayların yanında, içinde kimin tecavüze uğradığının ismi dahi zikredilmeyen 3 satırlık olaylar var. Ayrıca, Raporun 21 Aralık tarihinde tanzim edilmiş olduğu yazılı. Ankara Barosuna kayıtlı bir Sayın Cahit Aküzüm var, merhum diyelim. O avukat değil midir, bir unutmama mıdır?.. Unutmaysa, mesele yok, unutmama olarak geçecektir. Ayrıca, bir Bursa olayı var. Öbür olaylar çok önemli ise, Bursa olayındaki vazışmanın açıklığının da(karşılıklı vilâyetle, Bakanlıkla vesaireyle) getirilmesi çok faydalı

olurdu, objektiflik bakımından. Eğer bir merhum arkadaşımızı diğerine tercih edecek, birinden niye çok bahsedildi, birinden niye az bahsedildi durumuna girecek değiliz, ölçü olmadığını belirtmek istiyorum. Tabii bu konuşmalarım insicam göstermiyor. 10 dakika içinde zihnimi avuçluyorum, avucuma ne gelirse takdirlerinize sunuyorum. Bunun dışında bir tek çarem kalıyor. O çareden de, istesem istesem Sayın Şükrü Akmansoy'dan isteyeceğim bir söz hakları varsa, söz hakkımın uzatılmasına imkân sağlanması için, o da vermezse başka daha yakın samimiyet görüşleri içinde olduğum, söz hakkını isteyebileceğim bir arkadaşım yok aziz arkadaşlarım.

Barolar Birliğinin bir davranışında ortaya çıkan bir görüntüyü de bir Ceza Genel Kurulu kararıyla belirtmek istiyorum.

Muhterem arkadaşlar; biz hukukçular olarak mesleğimizi hukukî çatı içinde yaparız; ancak mesleğimizi geliştirmek çabalarını hukukun dışındaki imkânlardan da yararlanarak yapmak zorundayız. Çünkü, hukukun dışına çıkmak istiyoruz. Diğer ilim bilgilerinden, beşerî münasebetlerden, sevgiden, güven vermekten ve çeşitli bütün diğer imkânlardan faydalanarak hukukî çatımızı genişletmek, mesleğimizi daha iyi imkânlarla yapabilme imkânını arayabiliriz. Bu durumda işbirliği yapacağımız kişiler ve kuruluşlarla görüntümüzün nasıl bir ayniyet arz edeceğine iyi dikkat etmek zorundayız. Eylem... Biz rastgele kuruluşlar gibi günlük eylemlere giremeyiz, mesleğimizi yıpratıcı eylemlere giremeyiz. Nitekim, bir Yargıtay Ceza Genel Kurulu kararı var, malumunuzdur, 78-989, karar 78-140. 275 sayılı Yasaya aykırılıktan dava açılmış. Devlet Güvenlik Mahkemesi Yasası için eyleme girişmiş bazı kuruluşlar var. Bir yasa çıkarılmasına karşı fiilî eyleme geçmenin suç olduğunu Yargıtay Ceza Genel Kurulu belirtiyor. Biz eylemlerimizi bu kabil suç işleyen kuruluşlarla, bu davranışlarıyla suç işlediği kesinleşen kuruluşlarla aynı paralellik içine düşmeden eylemimizi yapmak durumundayız. Bunun gerekçelerini sorarsanız, Rapor ciltler dolusu. Ben bunu okurken 4 saat sarf ettim. Sayın Başkanımızı bir saat dinledim

hürmetle, niye?.. Ortaya koydukları görüşlerin lehinde olanlarına "Lehindeyiz" diyeceğiz, aleyhinde olduklarımıza "Şu sebepten aleyhindeyiz" diyeceğiz. Bu imkânı vermedik ve Türkiye Barolar Birliği olarak bu Kongrede ilk konuşmacıdan itibaren konuşmaların 10 dakika ile sınırlandırılmasının tatbikatına geçiyoruz.

Muhterem arkadaşlar; alacağımız yolluklar (Alanlar için söylüyorum) yahut cebimizden yaptığımız masraflara yazık. 10 dakikalık bir yazıyı ben Barolar Birliği Yönetim Kuruluna, Genel Kurula telgraf olarak yollayabilirim. Nitekim gelmiş bir telgraf, 10 dakika sürer okuması. O halde buraya kadar gelmekten maksat, samimî aile çatısı altında meslek samimiyeti içinde meseleleri görüşebilmektir. Bir sıkıntımız mı var, çekindiğimiz bir şey mi var, uzun konuşmaktan korktuğumuz bir yön mü var?.. Ben sanmıyorum. Soğuktan da korkmayız. Erteleyelim, birer palto daha giyelim. 10'ar dakika da konuşsak yine bu akşamı yapacağız.

Muhterem arkadaşlarım; saatimin dolduğunu tahmin ediyorum. İkaza mahal bırakmamak üzere ve alınan bu kararın tesciline vesile olsun diye sözümü keseceğim.

BAŞKAN- Daha iki dakikanız var efendim.

NADİR LÂTİF İSLÂM (Devamla)- Bakın, 3 dakika var mı, yok mu meseleyle insicam kaybediyoruz muhterem arkadaşlar.

Bizim davacısı olduğumu sandığımız mesele ile şu tatbikatın tutarlılığı yok, çelişki içinde. Tenefüs zilinin çalmasını dört gözle bekleyen çocuklar durumuna düşmememiz lâzım. Türkiye'nin hukukuna yön vermek iddiasında olan ben değilim, sizlersiniz. Ben ilk defa geliyorum bu kurula.

Sizler bu kadar gümrükten mal kaçırmanın telâşında olmamanız lâzımdı. Sabahleyin de müzakere açılsaydı seçimler konusunda bazı gerçekler ortaya çıkacaktı. Bana arz edilen gerçek, kişiliğimi yeterince tanımayan bir arkadaşın arz ettiği gerçek ile resmen söylenebilen gerçeğe farklı olduğu.

Tabii konumuz olmadı için söylemeyeceğim. O halde hukuk, niyetleri saklanarak, bazı kişisel sözlerle bazı neticelere varma sanatı değildir arkadaşlarım. Hukukun en samimi neticelerini, en özlediğimiz hukuk; ancak içimizdekiyle ağızımızdakinin bir olduğu gün tahakkuk edecektir.

Saygılar sunarım. Allah hepimize acısın. (Alkışlar)

BAŞKAN-- Buyurun Sayın Tan Doğan Reyhanlı.

TAN DOĞAN REYHANLI (Konya)-- Sayın arkadaşlar;

13 ncü Olağan Genel Kurulun Başkanlık ve Yönetim Kurulu Raporlarını hepimiz okuduk. Bizce şu aşağıda açıkladığımız nedenlerden bu Rapor hem yeterli değil, hem de doyurucu değil. Başkanlık Raporu uzun olmakla beraber, bazı konularda soyut, bazı konularda ise yetersiz kalmakta. Hukukun üstünlüğü ilkesini Anayasadan aldığı güçle daha somut olması gerektiği hatırlatılmakta Raporda. Ancak, Raporda bu konuda daha somut bir öneri gelmediği gibi, bunun yanında bizce muhakkak şekilde zikredilmesi gereken hukukun evrenselliği, ki bu Helsinki Sonuç Bildirgesiyle de bütün milletlerce kanıtlanmıştır, ortaya getirilmiştir. Bundan ayrı olarak da, günümüzün koşulları içerisinde Roma anlaşmasının gündeme gelmesi gerekir. Bugün Türkiye'de artık Anayasanın verdiği özgürlükler, İnsan Hakları Beyannamesinin vermiş olduğu özgürlükler tehlikededir. Biz bunu da burada görmek isterdik.

12 nci Olağan Genel Kuruldan; yani 1979 yılından bu yana Ülkemizde Ulusumuzun şimdiki halini, geleceğini çok derinden ilgilendiren olaylar meydana gelmiştir. Bu, hepimizin bildiği gibi, şiddet olayları; yani terör olaylarıdır ve anarşi olaylarıdır. Anarşi, hem Devletin içindedir, hem halk arasında yaygındır, bundan hepimiz şikâyetçiyiz. Devletin içinde anarşi olursa, bunun halkın arasına yayılmasından doğal bir şey olamaz, bu bakımdan halk arasındaki anarşiden şikâyet etmeye hakkınız yoktur.

Teröre gelince. Terör Türkiye'de garip biçimlerde gözükmekte. Öyle

bir halde gözükmekte ki, sanki Devletten kaynaklanıyormuş izlenimini vermekte bir yerde. Şimdi örneğine bakalım. İki basit örnek: Birisi, zannedersen Mersin'de komiserin evinde katil sanığı yakalanıyor. Abdi İpekçi'nin katili koskoca askerî karargâhın içinden elini sallaya sallaya kaçıyor. Bunlar kimlerdir, kim yapar, kim eder, bunları düzenleyen kimdir?.. Belli değil. Kaldı ki, yıllardan beri bahsederiz, Türkiye'de bir kontrgerilla var, bu hissediliyor. Bu kimlerce idare ediliyor. Çünkü, yukarda değindiğim iki örnek bunun en belirgin örneği. Profesyonel işi, amatör işi değil. Demekki Türkiye'de profesyonel bir örgüt var. Bu illegal cinayetler sanki Devletin içinde yuvalanmış gibi, bize bu izlenimi veriyor ve bunun söylentileri yaygın. Bize Devletin bunu açıkça göstermesi, söylemesi ve açıklığa kavuşturması gerekirken, bir suskunluk içindedir ve bunun yanıtını verememektedir.

Bunların dışında bir de MHP ile ÜGD sorunu var. Bakıyorsunuz bir yer basılıyor, genellikle kazara basılıyor. Tasavvur edin Mecliste grup kurma durumuna gelmiş bir siyasî parti birisi, öbürü de bu partinin yan- daşı olan bir dernek. Bakıyorsunuz, basılıyor dernek, silah yakalanıyor, katil sanığı yakalanıyor dernekte ve parti içerisinde. Bunların hakkında hiç bir işlem yok; ama kıyıda, uzakta kalmış bir dernek, en ufak bir şeyde derhal kapatılıyor. Bunun kaynağı nerede?.. Bu hiç açıklığa çıkarılmıyor, daha doğrusu çıkarılmak istenmiyor. Düşünebiliyor musunuz; Profesör Orhan Cahit Tütengil öldürüldü. Yapılan baskında rahmetli profesörle birlikte İstanbul Üniversitesi Rektörü Haluk Alp'in ismi, resmî, adresi. Onun yanında, İstanbul Baro Başkanının ismi, resmi, adresi, giriş çıkış saatleri. Sanki ortadan kaybolmuş gibi, onlar hakkında hiç bir işlem yok. O günden bu yana duyan var mı bilmiyorum. Bu olaylar hakkında ne gibi işlem yapılmış?.. Bir de bunun yanında içimizden giden şehitlerimiz var. Çok sevgili arkadaşımız Umut en yakınıdır. Şimdi Türkiye'de durum bu. Adalet ger-

çekleşmiyor. Ondan sonra da biz çıkıyoruz, gündemde olan baskı yasalarını getiriyoruz. Baskı yasaları gelince ne olacak; neyi getiriyor yani baskı yasaları, yeni bir şey mi?.. Elimizdeki ceza yasaları yetersiz mi yani?.. Bu baskı yasalarının fonksiyonu ne?.. Bakıyorsunuz baskı yasasına, baskı yasası tamamen ihtiva ettiği unsurlar bakımından sübjektif unsurlar ihtiva ediyor. Bu sübjektif unsurları kullananlar da hâkimler ve idareciler. Yani, sübjektif olarak adamın keyfince (Bu, bu anlama gelir, başka anlamda değildir. Bakdir hakkı bir yerde keyfilik de getirir.) vatandaşın özgürlüklerini, insanın özgürlüklerini ortadan kaldırma amacı güdülmektedir.

Arkadaşlar; ben bir anlam veremiyorum. Bana öyle geliyor ki, bu tamamen konvansiyon mahkemesinin meşhur üç komisyonuna benziyor. Bunlardan en meşhuru bildiğiniz gibi Anne Selâmeti Komisyonu. Ne getirdi bu? Fransa'ya getirdiği, Devlet terörü. Acaba bunu mu getirmek istiyoruz. Bunun üzerinde çok önemle durulması gerektiği kanısındayım. 1961 Anayasasını kadük eden elimizde kalanları da almak istemektedir, tıpkı Nazi Almanya'sındaki Weiman Anayasasının parça parça edilerek Nazilerin iktidara gelmesi gibi. Türkiye'de görülen manzara odur ve Mussolini İtalya'sında 141 ve 142 nci maddelerin hangi koşullarda ve hangi sürede getirildiğini de biliyoruz. Bugün de gelen yasalar aynı koşullarla ve aynı çabuklukla getirilmek istenmektedir, kimsenin sesini çıkarmasına meydan vermeden.

Ülkemizin içinde bulunduğu iç ve dış sorunları, ekonomik durumumuzu biliyoruz; biliyoruz ama, bunlardan kaynaklandığını da biliyoruz şiddet olayları ve anarşinin. Biz bunun kökeninde ekonomi yatar diye Devlete düşen görevleri bir kenara atarak, baskı yasaları yoluna çıkmak demek, otomatikman yarasızlığı, kanunsuzluğu biz kendimiz getiriyoruz demektir, bunun başka bir anlamı yoktur. Bugün suçlu kürsüsüne oturtulmak istenen hukukun kendisidir.

Şimdi istenen, tamamen hak ve özgürlüklerin kısıtlanmasıdır. Ben

isterim ki, Raporda bunun açıkça dile getirilmesi ve gündemde bunun konuşulmasının gereği açıkça belirtilsin. Bu belirtilmediği sürece biz Ülkemizin avukatları olarak kesinkes hiç bir sonuca varamıyoruz ve üstümüze düşen vazifeyi yapamıyoruz demektir. Baskı grubu olmamızdan bahsediliyor, arkasından da sadece Rapora geçen birtakım teorik laflar ediyoruz. Artık biz teoriyi bırakıp, biraz da yaşama geçmek durumundayız.

Evet, fevkalâde güzel çalışmalar var. Zaten bu çalışmalar 1977 yılı Olağanüstü Genel Kurulunda fevkalâde güzel raporlar halinde verilmiş, elimizde doküman hazır; ama biz bunun mücadelesini vermek durumundayız bugün. Bunun mücadelesini vermediğimiz sürece Türkiye'nin başına gelecek şeylerin ileride sorumlusu oluruz.

Saygılar sunarım efendim. (Alkışlar)

BAŞKAN- Teşekkür ederiz Sayın Reyhanlı.

Söz sırası Sayın Metin İsfendiyar'da, buyurun efendim.

METİN İSFENDİYAR (Bursa)- Muhterem Genel Kurul Başkanlığı, Muhterem Türkiye Barolar Birliği Başkanı, Yönetim Kurulu ve sayın meslektaşlarım;

Birliğimiz Yönetim Kurulu, bugünkü toplantıya kadarki son faaliyet yılında teşekkür etmemiz gereken olumlu bir faaliyet göstermiştir, bunu müşahade etmiş bulunuyoruz. Ancak, Raporun hazırlanışında ve bir yıllık faaliyetle ilgili çalışmalarda tenkide şayan bazı noktalar gördüm, onları arz etmeye çalışacağım.

Bendenize postayla gelen bir yıllık faaliyetle ilgili Başkanlık Raporu ve Yönetim Kurulu Çalışma Raporu çok silik olduğundan okunmasında çok güçlük çektim. Mümkünse daha okunaklı bir metnin bundan sonraki yıl sonlarında arkadaşlarıma gönderilmesinin teminini istirham ediyorum. Dil bakımından bazı kısımları ilerici değil, tutucu olmuş. Belki çok yaşlı Yönetim Kurulu üyelerinden biri bazı kısımları kaleme almış, o sebeple bi-

raz tutucu bir dil kullanılan kısımlar var. Meselâ, mahallî idarelerle ilgili açıklamalarda. Pardon, mahallî idare mahkemeleri hakkındaki açıklamalarla ilgili kısımlarda.

Bunun dışında, bundan evvelki yılların raporlarını tetkik imkânını bulabilen arkadaşlar bakımından bazı konularda devamlı surette yapılmış tekrarlar var. Bu tekrarlar yapılmasa daha rahat okunan, daha kısa bir Rapor olur ve tekrarda da bir fayda olduğu kanaatinde değilim. Olsa olsa, eğitsel açıdan bir fayda düşünülebilir. Gerçekten bu Raporları okuyarak antidemokratik kanun hükümleri hakkında ve 141 ve 142 nci maddeler hakkında gönülden katıldığım bazı önerileri öğrenmiş bulunuyorum.

Ben Barolar Birliği Yönetim Kurulunun çalışmalarıyla meslek deontolojisine büyük katkılarda bulunulduğu kanaatindeyim. Meslek kuralları yerleşmiştir. Mesleğin vakar ve haysiyeti gerek Yönetim Kurulu tarafından, gerek bütün meslektaşlarımız tarafından korunuyor. Bu bakımdan avukatları ve mesleği töhmet altında bırakan konuşmalara, fikirlere katılmıyorum ve avukat arkadaşlarımı bu kürsüden bugün bir konuşmacının yaptığı konuşmasında ileri sürdüğü töhmet altında bırakıcı sözlerden de müstânî sayıyorum.

Bu arada bir de şu var; ücret tahsili için kolay bir yol, ücretin peşin alınmasıdır.

Sosyal Sigortalar konusunda bazı sözler söylemek lüzumunu hissettim. Ben birçok arkadaşlarımla temas ettim. Arkadaşlarım halen en yüksek kademedен prim ödediklerini bildiklerinden ve bilgileri maalesef sadece bundan ibaret olduğundan, en yüksek kademedен prim ödüyoruz diye yahut şu kadar bin lira prim ödüyorum diye en yüksek kademedен emekli olacaklarını zannediyorlar. Sözüm tabii topluluk sigortasına dahil olan avukatlar içindir ve avukatların geniş kesimi de bildiğiniz gibi topluluk sigortasına dahil avukatlardır.

Para değerinin enflasyon sebebiyle devamlı düşmesi, Sosyal Sigorta-

lar kurumu tarafından tavanın ve tabanın devamlı artırılmasını icap ettiriyor. Bu vaziyette arkadaşlarımızın bir defalık basamak seçiminden istifade ederek o zamanki en yüksek basamak olan 8400 liralık basamağı seçerek prim ödemek suretiyle seçmelerine rağmen, hiç bir surette tavana yetişemeyeceklerini söylüyorum. Gerçekten senede % 10 artırımlarla tavanın büyük meblağlardaki artışına yetişmeye imkân yok. Bu vaziyette arkadaşlarımız devamlı surette tabana yaklaşmış oluyorlar. Yüksek prim ödedikleri halde tabana yaklaşmış oluyorlar ve bu da büyük zararlarına yol açıyor. Zira, asgarî ücret 1800 lira iken, sonra 2400 lira, sonra 3600, sonra şimdiki gibi 5400 lira olurken, bu seneler içinde 1800 liradan prim ödeyen arkadaşlar da 5400 lira üzerinden emekli maaşı alacaklar. Binaenaleyh, yüksek tavan seçip, bundan prim ödemekte hiç bir fayda kalmamış oluyor; çünkü ne kadar yüksek tavan seçilirse seçilsin netice itibariyle bu tavan 5400 lira; yani belki bundan sonra 5600 lira veya 7500 lira olacak, tabana yaklaşmış oluyor. Burada bence Yönetim Kurulumuzun 1978 senesinin birinci ayın dördüncü günü Sosyal Sigortalar Kurumu Sosyal Güvenlik Başkanlığı ile Barolar Birliği arasında akdedildiğini bildiğimiz sözleşmenin dördüncü maddesinin çok büyük rolü var. Yani, bu dördüncü madde, gereği gibi avukatların yararına olacak şekilde tanzim ve tespit edilmediğinden, o zaman buna dikkat edilmediğinden, bu dördüncü maddedeki tenakuzlu iki cümlenin yarattığı sıkıntı sonunda bugünkü üzücü durum hasıl olmuş bulunuyor. Gerçekten bu maddede "prime esas tutulan günlük kazancın alt ve üst sınırında yapılacak artırımlar bu sözleşmenin kapsamına giren avukatlar hakkında da aynen uygulanır." denildikten sonra, "asgarî ve azamî günlük kazançlarda meydana gelen artış oranları arasında kalmak şartıyla Kurumca tespit edilecek nispet dahilinde artırılır." demek suretiyle, evvelâ "Aynen yansır" denmiş, ondan sonra bu tamamen Kurumun yetkisine bırakılmıştır. Bu sözleşmenin imzalanmasında bence kâfi uyanıklık, kâfi ilgi gösterilmemiş gibi düşünüle-

bilir. Sayın Birlik Başkanımız bu hususta konuşmalarında geniş açıklamalarda bulundular ve Raporda da bunlar mevcut; fakat bunlar hiç bir zaman şifa olmuş değil, netice alınmış değil. Bu neticenin behemahal alınması, aksi halde sosyal güvenlik açısından Barolar Birliğinin bu konuda büyük çalışmaları olduğu halde, netice sıfıra müncer olmuş gibi oluyor.

Hepinize saygılarımı sunarım. (Alkışlar)

BAŞKAN- Teşekkür ederiz Sayın İsfendiyar.

Sayın Nihat Kosova, buyurun.

NIHAT KOSOVA (Balıkesir)- Sayın Başkan, Genel Kurulun Sayın üyeleri;

Konuşmama Sayın Birlik Başkanımızın ve Sayın Yönetim Kurulu üyelerimizin müsamahalarına sığınarak bir serzenişte bulunmakla başlamak istiyorum. Ne Raporlarda, ne de Raporu özetlemek üzere kürsüye gelen Sayın Başkanımızın özetlemesinde uzak illerden bu toplantıya katılmak üzere gelen arkadaşlarımıza üç dört kelimedenden ibaret bir cümleyle de olsa "Hoşgeldiniz" sözüne rastlayamadık. Belki bu cümle söyleneydi, bu soğuk salonda üşümemiz yine devam edecekti; ama gönüllerimiz ısınabilirdi.

Muhterem üyeler;

Raporun 43 ncü sayfasında Yönetim Kurulunun sıkıyönetimle ilgili görüşlerine yer verilmiştir. Bu görüşlerin büyük bir bölümüne katılmaktayız. Ancak, sıkıyönetimle ilgili Yönetim Kurulu görüşü şöyle bir sonuca ulaşmaktadır: Bakanlar Kurulunun Ülkede sıkıyönetim ilân etmesi üzerine, bu kararın Türkiye Büyük Millet Meclisinde onaylanmasından sonra, Anayasa Mahkemesine örfî idare kararı ilânının onaylanmasının iptali için müracaat edilmiş, Anayasa Mahkememiz de Türkiye Büyük Millet Meclisi toplantısında örfî idarenin onaylanmasının bir kanun ve içtüzük olmadığı gerekçesiyle bu talebi reddetmiş. Sayın Yönetim Kurulumuz, Anayasa Mahkemesinin hem bu kararını, hem de bu kararın gerekçesini eleştirmektedir. Bendeniz bu kara-

rı ve Anayasa Mahkemesinin gerekçesini uygun bulmaktayım. Eğer Anayasa Mahkemesi örgî idare ilânının Türkiye Büyük Millet Meclisinde onaylanmasını da iptal edecek olursa, Ülkede örfî idare ilânını zarurî görmüş bulunan hükümetin ve onu onaylamış bulunan Türkiye Büyük Millet Meclisinin kararını kaldıracak olursa, Hükümete dönerek, "Siz Ülkede şu, şu, şu ahvaller doğmuş bile olsa, bu olayları normal kolluk kuvvetleriyle karşılayın, önleyin." mi diyecektir?.. Eğer bu görüşü daha ileriye götüreceğ olursak, savaş ilânı da Türkiye Büyük Millet Meclisinin yetkisi dahilindedir. Türkiye Büyük Millet Meclisinin savaş ilânına karar verdiğini düşünelim. Eğer Anayasa Mahkemesi, kendi kanununda gösterilen usullerin dışına çıkarak, sadece kanun ve içtüzükleri değil de, savaş ilânı kararını da iptal etmeye kalkarsa, Baro Yönetim Kurulumuzun düşüncesi paralelinde, o zaman ne olacaktır?.. "Savaşın en kızgın anında Anayasa Mahkemesi savaş ilânı kararını iptal etti, denizaltılar su üstüne çıksın, uçaklar geriye dönsün, namlulardaki mermiler geri çekilsin" mi denilecektir?.. Bu görüş benim kanımca son derece hatalıdır. Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulunun bu konularda daha dikkatli olması gerektiği kanısındayım.

Yine Yönetim Kurulu Raporunda, kendilerinden istenilen mütalaalara karşı düşüncelerinin bildirildiği, hangi makamların mütalaa istediği de belirtilmek suretiyle yer almış bulunmaktadır. Ancak, Türk Ceza Kanununun 141 ve 142 nci maddesinin iptali istemiyle adlî ve askerî mahkemeler tarafından konunun Anayasa Mahkemesine intikalinden sonra, Barolar Birliği Yönetim Kurulumuz kendi düşüncelerini Anayasa Mahkemesine bildirmişler; fakat burada bir açıklık yok. Acaba bizim Anayasa Mahkememiz, "Bizim Mahkememize şöyle bir konu intikal etmiştir, her ne kadar bu konu üzerinde biz daha önce karar vermiş ve Türk Ceza Kanununun 141 ve 142 nci maddelerinin Anayasaya aykırı olmadığına karar vermiş isek de, şimdi bunda tereddüt halindeyiz, çok kıymetli Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulunun

mütalaasına zaruret hasıl olmuştur." denilmiş de, onun üzerine mi bu mütalaa gönderilmiştir, yoksa kendilerinden mi böyle bir mütalaanın gönderilmesinde zaruret hissetmişlerdir?.. Eğer kendilerinden zaruret hissedilmiş ise, Türkiye Barolar Birliğinin yöntemi nedir?.. Anayasa Mahkemesine iptal istemiyle gönderilen her davada Türkiye Barolar Birliği böylesine bir heyecan, böylesine bir şevkle mütalaa bildirmekte midir?.. Ben böylesine bir şevkle, heyecanla mütalaa bildirdiği kanısında değilim. Çünkü; Türkiye Barolar Birliğinin bu Yönetim Kurulunun çalışma dönemi içerisinde Ülkemizde reform sayılan bir kanun çıkarılmıştır. Bu, Madenlerin Devletçe İşletilmesi Hakkında Kanundur. Bu Kanunu politik bakımdan tartışmak istemiyorum, yeri burası değildir. Bu Kanunu ekonomik yönden Ülke çıkarları bakımından faydalı mıdır, değil midir, bunu da tartışmak istemiyorum, yine yeri burası değildir; ama bu Kanunu tetkik etmiş bulunan değerli meslektaşlarım tespit etmişlerdir ki, bir fıkra var. Bu fıkra demektedir ki, "Bu Kanun gereğince Devletleştirme kararları aleyhine Danıştayca tehir-i icra kararı verilemez." Oysa ki, yine bizim Anayasamızda idarenin her türlü eyleminin denetim kalamayacağı yazılıdır. Şimdi Kanunun bu fıkrasıyla Anayasanın bu hükmü açıkça çelişki halinde olmasına rağmen, her zaman hukukun üstünlüğü prensibini savunmuş bulunan ne Sayın Başkanımızın, ne de Sayın Yönetim Kurulu üyelerimizin bu konuda hiç bir şey söylediğine şahit olmadık. Bu Kanun görüşülürken ve kabul edilirken Türkiye Barolar Birliğinin Sayın Başkanından ve Sayın Yönetim Kurulu üyelerinden ne bir ses, ne de bir nefes çıkmamıştır. Şimdi kendilerinden soruyorum; acaba bu Kanun çıkarken veya bu Kanun çıktıktan sonra, hukukun üstünlüğü prensibi veya hukuk devleti ilkesi tatile mi girmişti?..

Değerli meslektaşlarım;

10 dakikalık süre içerisinde çok şey söylemek mümkün değil. Bunları biraz aceleyle, biraz da kısaltarak söylemek zorunda kalıyorum. Türkiye

Barolar Birliği Başkanlığının uzun yıllardan beri Muhterem Hocamız tarafından görölmesinin elbette Türkiye Barolar Birliğine kazandırdığı çok şey vardır, bu yüzden Sayın Başkanımıza bütün Türk avukatları gibi ben de müteşekkirim; ama Başkanımızın akademik kariyerdan gelmiş olmasının, profesör titrini taşımış olmasının bize, Türkiye Barolar Birliğine ve Türk avukatlarına bazı dezavantajlar getirdiği de açıktır. Nedir bu dezavantajlar?.. Benim gördüğüm kadarıyla, Türkiye Barolar Birliği daha çok sanki bir üniversite senatosuymuşçasına, tamamen nazari, bugün Türk avukatlarının içinde bulunduğu meslekî sıkıntılardan tamamen uzak birtakım sorunlar üzerinde uğraşmaktadır. Oysa ki, Türkiye Barolar Birliğinin Yönetim Kurulu, her şeyden önce bir meslekî teşekküldür, bir üniversite senatosu değildir. Meslekî sorunlar üzerinde ağırlığını vermiş olması gerekirdi. Nedir bu?.. Türkiye Barolar Birliği, genellikle yasalara, genellikle yasaların uygulayıcılarına hangi gözle baktığını açıklamıştır müteaddit defalar; ama bence bu yeterli değildir, hatta bundan önce yapılması gereken şey; yasaların Türk avukatlarına nasıl baktığını, yasa uygulayıcılarının Türk avukatlarına nasıl baktığının üzerinde durulması gerekir. Açıkça söylemek ve itiraf etmek durumundayız ki, Yasamız Türk avukatlarına bizim kendimize verdiğimiz itibar derecesinde itibar etmemekte, bize güven duymamaktadır. Hazırlık tahkikatı avukata gösterilmez. İlk tahkikatta avukat bulunamaz. Sanık tevkif talebiyle sulh hâkiminin huzuruna çıkarıldığı zaman avukat bulunamaz. Peki, avukat ne zaman bulunacaktır, neden avukat bunları bilemez, neden avukatın bunları öğrenmesinde mahzur vardır?.. Jandarma Onbaşı Ali'nin, Polis Memuru Veli'nin öğrenmesinde mahzur olmayan, Zabıt Kâtibi Hüseyin'in, Mübaşir Hasan'ın öğrenmesinde mahzur bulunmayan konuları neden avukatın öğrenmesinde mahzur düşünölmektedir ve Türk avukatları bugün gerçek sıkıntılar içerisindedir; ama bu gerçek sıkıntılarının tam olarak dile getirildiğine ben inanmıyorum, görmüyorum. Sa-

dece dile getirilmiş olması da yetmez. Türkiye Barolar Birliği, sadece birtakım doğruların söylendiği yer olmaktan mutlak surette çıkarılmalıdır. Ya ne yapılmalıdır?... O doğruların gerçek haline, daha doğrusu işler hale getirildiğini görmek zorundayız.

Beni bağışlasınlar; ama Balıkesir avukatlarının kanaatini söylemek zorundayım. Meslek grupları içerisinde en başarısız grup avukatların meslek grubudur. İşçiler, Avrupa ülkelerinde bile işçilere sağlanmayan haklarını alırlarken, Türk avukatları kendi haklarını alamamaktadırlar. Denebilir ki, işçiler sayı itibarıyla çoğunlukta olduğu için bu haklarını alabilmektedirler. Oysa ki mesele, sayı veya baskı grubu olma meselesi değildir. Ya?... Mesele, sayılarının bizden çok fazla olmadığını tahmin ettiğim doktorlar, kendi haklarıyla ilgili hususları kanunlaştırmakta son derece başarılı görünmektedirler.

BAŞKAN- Sayın Kosova, yarım dakikanız var efendim.

NIHAT KOSOVA (Devamla)- Bağlıyorum efendim. Eğer Kongre uygun görürse, iki dakika da Kongreden istirahat ediyorum.

BAŞKAN- Hayır, toparlayın, ondan sonra.

NIHAT KOSOVA (Devamla)- Toparlayacağım Sayın Başkanım.

Şimdi hatırlayacaksınız değerli meslektaşlarım, Tam Gün Yasa tasarısı görüşülürken Türk Tabipleri efkârı umumiye, "Eğer bu Yasa çıkarsa, sanki topallar koşmaya, körler görmeye başlayacak ve bütün derdler ortadan kaldırılacak" havasını vermeyi başardılar ve bu tasarı Kanunlaştı. Ama, tasarı Kanunlaştıktan sonra görüldü ki, topallar koşmuyor, körler görmüyor, dertlere derman bulunmamıştır, sadece bir kısım doktorun derdine derman bulunmuştur hepsi o kadar. Tam gün çalışan Devletin doktoru 26 bin lira alırken, tam gün çalışan Devletin avukatının 6 bin lira aldığı bir ülkede, avukatların meslek grubunun başarılı çalışmalar yaptığını ileri sürmek mümkün değildir.

Muhterem arkadaşlarım;

Sekreterya bölümünün de iyi çalışmadığı kanısındayım. Aylarca önce Balıkesir Barosuna mensup Avukat Ahmet Tunay'ın 18.3 tarihinde vermiş olduğu bir dilekçeye hâlâ cevap verilmemiştir. Lütfen, "Dilekçeniz alındı." şeklinde bir cevap lütfedilseydi, avukat arkadaşımızın Barolar Birliğine olan bağlılığı daha artardı.

Konuşmamı bağlıyorum. Biz hukukçular, biz avukatlar, adaletin mülkün temeli olduğuna inanıyoruz, arkamda da bu yazıyor. Ülkemizin içinde bulunduğu durum bellidir. Eğer adalet gerçekten mülkün temeliyse, mülk; yani Ülkemiz, Vatanımız bugünkü sarsıntılar içindeyken, acaba bu sarsıntıların nedenini ararken, temele bakmak gerekmiyor mü?.. Acaba bu sarsıntıların nedeni temeldeki çatlak olmasın?.. Ülkenin bugünkü hale getirilmesinde Devleti oluşturan üç organdan yasama organı suçlanıyor, yürütme organı suçlanıyor ve haklı olarak suçlanıyor; ama üçüncü organın hiç suçu yokmuşçasına katiyen suçlanmıyor. Oysa ki, bugüne gelişimizde, eğer bugüne gelmekten şikâyetçiysek, bugüne gelişimizde yasama organı kadar, yürütme organı kadar, kaza organının da, yani hâkimlerin de, yani savcılarının da, yani avukatların da kusuru bulunduğunu kabul etmeli ve açıkça ifade etmeliyiz.

Bana tanıdığınız süre için, beni dinlerken gösterdiğiniz anlayış ve sabır için hepinize çok çok teşekkür ediyorum, Balıkesir Barosu avukatlarının sizlere olan saygılarını yineleyerek huzurlarınızdan ayrılıyorum. Sağolunuz efendim. (Alkışlar)

BAŞKAN- Teşekkür ederiz Sayın Kosova.

Efendim, şimdi bir önerge var, önce okuyacağım, sonra Divanın kararını açıklayacağım.

Türkiye Barolar Birliği 13 nci Genel Kurul Başkanlığına

Muhterem arkadaşlarım;

Sekreteryaya bölümünün de iyi çalışmadığı kanılsandıym. Aylarca önce Balıkesir Barosuna mensup Avukat Ahmet Tunay'ın 18.3 tarihinde vermiş olduğu bir dilekçeye hâlâ cevap verilmemiştir. Lütfen, "Dilekçeniz alındı." şeklinde bir cevap lütfedilseydi, avukat arkadaşımızın Barolar Birliğine olan bağlılığı daha artardı.

Konuşmamı bağliyorum. Biz hukukçular, biz avukatlar, adaletin mülkün temeli olduğuna inanıyoruz, arkamda da bu yazıyor. Ülkemizin içinde bulunduğu durum bellidir. Eğer adalet gerçekten mülkün temeliyse, mülk; yani Ülkemiz, Vatanımız bugünkü sarsıntılar içindeyken, acaba bu sarsıntıların nedenini ararken, temele bakmak gerekmiyor mu?.. Acaba bu sarsıntıların nedeni temeldeki çatlak olmasın?.. Ülkenin bugünkü hale getirilmesinde Devleti oluşturan üç organdan yasama organı suçlanıyor, yürütme organı suçlanıyor ve haklı olarak suçlanıyor; ama üçüncü organın hiç suçu yokmuşçasına katiyen suçlanmıyor. Oysa ki, bugüne gelişimizde, eğer bugüne gelmekten şikâyetçiysek, bugüne gelişimizde yasama organı kadar, yürütme organı kadar, kaza organının da, yani hâkimlerin de, yani savcılarının da, yani avukatların da kusuru bulunduğunu kabul etmeli ve açıkça ifade etmeliyiz.

Bana tanıdığınız süre için, beni dinlerken gösterdiğiniz anlayış ve sabir için hepinize çok çok teşekkür ediyorum, Balıkesir Barosu avukatlarının sizlere olan saygılarını yineleyerek huzurlarınızdan ayrılıyorum. Sağolunuz efendim. (Alkışlar)

BAŞKAN- Teşekkür ederiz Sayın Kosova.

Efendim, şimdi bir önerge var, önce okuyacağım, sonra Divanın kararını açıklayacağım.

Türkiye Barolar Birliği 13 nci Genel Kurul Başkanlığına

Başkanlık Divanının tumumu üzerinde konuşmak istiyorum. Güvensizlik oylamasına gidilmesini teklif ediyorum.

Saygılarımla.

Nadir Lâtif İslâm

(Sakarya)

BAŞKAN- Divan konuyu görüşmüştür. Usulde olmamakla beraber, Divan Muhterem Genel Kuruldan güven istemektedir. Divana güveni olanlar lütfen işaret buyursunlar... Güvensiz olanlar işaret buyursunlar... Oybirliğiyle Divanın...

NADİR LÂTİF İSLÂM (Sakarya)- Oybirliğiyle değil. Söz vermemek suretiyle gerekçemi açıklamak için gösterdiniz kusurunuzu. Teşekkür ederim.

BAŞKAN- Sayın Orhan Apaydın, buyurun.

ORHAN APAYDIN (İstanbul)- Sayın Başkan, sayın meslektaşlarım;

Türkiye Barolar Birliğinin 10 ncu kuruluş yılı tamamlanmış ve 11 nci yıl çalışmaları başlamıştır. Bu 11 nci yıl çalışmalarının da ilk Genel Kurulunu oluşturuyoruz.

Sayın Birlik Başkanı, Yasanın gereği olarak Genel Kurula, Birliğin çalışmaları hakkında bilgi vermiştir bu yıl da. Sayın Başkan, geçen yılın çalışmalarıyla birlikte Barolar Birliğinin 10 yıllık faaliyeti döneminde gelişmelerini, hukukun gelişmesindeki katkılarını ve çizgisini belirlemektedir.

Türkiye Barolar Birliğinin Genel Kurulları, bu Genel Kurullarda yapılan konuşmalar, alınan kararlar çok değerli belgeler niteliğindedir. Genel Kurullar, toplumun sorunlarına hukuk açısından ışık tutmuş, sorunların çözüm yollarını araştırmış, ilgililere ve kamuoyuna duyurmuştur.

Geçtiğimiz 1979 yılı Türkiye için heryönüyle trajik bir dönemdir. Çeşitli ekonomik ve sosyal bunalımın çok vahim boyutlara ulaşması ve buna paralel olarak Ülkemizde, toplumumuzda can güvenliğinin âdeta herkes için ortadan kalkmış bulunması, terör olayları, 1979 yılının bu trajik görünümünü

sergililiyor.

Türkiye Barolar Birliği Genel Kurulunun geçen yıl Eskişehir'de yapılan toplantısında kamuoyuna sunulan bildiri, bu görünüm içinde çok değerli bir tarihsel belge niteliğini taşıyor arkadaşlar. Bu belge Barolar Birliğine, bir tarih kesiti içinde incelendiği vakit yaşadığımız dönem, şüphesiz ki büyük onur kazandıracaktır. Terör olayları Eskişehir toplantısında da ele alındı ve Barolar Birliği Genel Kurulu şu teşhiste bulundu: "Yurdumuz ve halkımız, Türkiye üzerinde çeşitli hesaplar içinde bulunan emperyalizmin ve işbirlikçilerinin saldırısıyla karşı karşıyadır. Saldırının ilk hedefi, Türkiye'nin Anayasal rejimini çökertmek, çoğulcu demokratik düzeni gerçekleştirme çabalarını ortadan kaldırmak ve Türkiye'de faşist bir dikta rejimi kurmaktır. Bu hedefe varmak için planlı ve örgütlü olarak sürdürülen bireysel şiddet eylemleri son günlerde (Genel Kurulun toplantısının hemen öncesinde) Kahramanmaraş'ta görüldüğü gibi kitle kıyımlarına dönüştürülmüştür. Bazı çevrelerce hâlâ sağ-sol çatışması diye gösterilmeye çalışılan şiddet olaylarının kaynağını faşist örgütlenmenin oluşturduğu görüşünde olan Türkiye Barolar Birliği Genel Kurulu, Devletin bütün meşru güçlerini bu faşist örgütler ile yöneticilerini ve onlara bağlı caniler çetesini gecikmeden adalete teslim etmeye çağırır."

Bu Genel Kuruldan sonra Türkiye'de olanlar ve buüne bizi getiren olaylar, Türkiye Barolar Birliğinin ne kadar haklı bir teşhiste bulunduğu ve gerçeği ortaya koyduğunu kanıtlamaktadır. Barolar Birliği bu çizgiden kuşkusuz ki geriye dönmeyecektir. Çünkü, Türkiye Barolar Birliğinin görüşleri, üyesi olan Barolardan ve üyelerinin düşüncelerinden kaynaklanıyor. Bu çizgiden geriye gidilmeyecek; fakat daha da ileri hamleler Barolar Birliği Genel Kurulunda görülecektir.

Arkadaşlar;

Barolar Birliğinin Genel Kurullarının ve Yönetiminin getirdiği hu-

kukun, üstünlüğü ilkesi, getirdiği demiyorum, savunduğu ve Ülkemizde yerleşmesini sağlamaya çalıştığı hukukun üstünlüğü ilkesini soyut olarak ele almak mümkün değildir. Hukukun üstünlüğü derken, "Hangi hukukun üstünlüğü?" sorusunu da sormak gerekir. Hukuk her yerde, her zaman aynı nitelikleri taşıyor. Bir insan hak ve özgürlüklerine saygısız hukuk anlayışı da vardır. Toplumlar bunu yakın tarihlerde yaşamışlardır. Bir nasyonel sosyalist hukuk anlayışı vardır, bir faşist hukuk anlayışı vardır, bir zorba hukuk anlayışı vardır. Yani, hukukun üstünlüğü derken, Türkiye Barolar Birliği bunu objektif bir içeriğe kavuşturmanın da savaşını vermiştir ve bundan sonra bu Genel Kurulda da ele alınmasını diliyorum, daha da somutlaştırmak ve objektif bir içeriğe kavuşturmak gerekir. Hukukun üstünlüğü ilkesi uluslararası sözleşmelerle bir nitelik kazanıyor. Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Bildirisi, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi. Türkiye Devleti olarak bunların altına imza attı. Helsinki Sonuç Belgesi. Bu belgelerle hukuk evrensel çapta objektif bir niteliğe kavuşuyor. Demokratik hukuk Anayasamızda da bahsedilen; sözü edilen Anayasamızda Devletin niteliği olarak belirtilen demokratik hukuk, insana saygılı, insan hak ve özgürlüklerine dayalı hukuk. İşte Barolar Birliğinin üstünlüğü için savaştığı hukuk budur. Bu hukuk düzeninde, yasama organı genel seçimlere dayalı olarak, ondan kaynaklanarak oluşur. Bu hukuk düzeninde, yargı bağımsızdır, bağımsız hâkimler tarafından görülür.

Arkadaşlar;

Şimdi Türkiye'mizde bugün bu hukukun zedelenmesi, hatta tahribi gibi bir faaliyet var. Sayın Başkan Raporunu özetlerken belirtti. Terörü önleme söz konusu. Terörün hedefi ne?.. Biz geçen yılki toplantıda bunu koymuştuk; temel hak ve özgürlükleri ortadan kaldırmak, demokratik hukuk düzenini yıkmak. Şimdi bu hedefe bağlı olarak uygulanan terörü önlemek için bmr önlemler paketi getiriliyor ve temel hak ve özgürlükler, yani

bu terörün hedefi olan temel hak ve özgürlükler tırpanlanmak isteniyor, daha doğrusu ortadan kaldırılmak isteniyor. Bir yerde mağdur olanlar cezalandırılıyor. Şimdi bir kişi dokunulmazlığının başlıca ilkelerinden biri, konut dokunulmazlığı, insanın kişi olarak üzerinin aranmaması insan onuru bakımından ve bir yargı güvencesine bağlanmış olmasıdır.

BAŞKAN- Sayın Apaydın, bir dakikanız var.

ORHAN APAYDIN (Devamla)- Şimdi bu çerçevede içinde geçen Genel Kurulda da belirtilmiştir. Türkiye Barolar Birliği Genel Kurulu son günlerde şiddet hareketlerini önleme gerekçesiyle Hükümetçe önerilen ve örgütlenme, toplanma, konut dokunulmazlığı, özel hayatın gizliliği gibi temel hak ve özgürlükleri özüne dokunacak ölçüde kısıtlayan yasal önlemlerin soruna çözüm getirmeyeceği, aksine mevcut durumu daha da ağırlaştıracağı görüşündedir. Türkiye Barolar Birliği Genel Kurulu, bu çizgisini bugün de koruyacaktır inancındayım ve Genel Kurulun alacağı kararlarla eyleme de girişmek bunun içindedir, daha önce de Genel Kurulun aldığı kararlar vardır. Bağımsız mahkemelerde yargılanma hakkını ortadan kaldıran Devlet Güvenlik Mahkemelerinin yeniden kurulmasına karşı, olağanüstü haller nedenine dayalı olarak çalışma haklarının, çalışanların haklarının ortadan kaldırılmasına yönelik tüm Devlet terörünü istihdaf eden davranışlara karşı, Türkiye Barolar Birliği davranışını ortaya koyacaktır inancındayım.

Saygılar sunuyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN- Teşekkür ederiz Sayın Apaydın.

Yüksel Keskin, buyurun efendim.

YÜKSEL KESKİN (Manisa)- Sayın Başkan, 13 ncü Genel Kurul sayın delegeleri, değerli avukatlar, hanımefendiler, beyefendiler;

1979 yılı Çalışma ve Başkanlık Raporu elimize birkaç gün önce geçti. İki Raporu da okumaya başlayınca özellikle Başkanlık Raporundaki paragrafların hiç te yabancısı olmadığımızı, bundan önceki Genel Kurul Baş-

kanlık Raporlarından makaslanmış, paragrafların alt alta sıralanmasıyla oluşturulmuş olduğunu gördük. Örneğin, üç yıldır Genel Kurullarda dinleye dinleye ezberlediğimiz, biraz özyönetimle karışık vesayet, biraz Yargıtay Başkanının adli yılı; ama en az iki veya üç yıl önceki adli yılı açış konuşması, biraz da oya indirgeli demokrasi bir araya gelmiş ve de böylece 1980yılı Başkanlık Raporu ortaya çıkıvermiş. Her zaman öğrencisi olmakla övündüğümüz Sayın Hocamız hoşgörsünler, kendilerinden yeni şeyler bekliyorduk, yeni şeyler duymak istiyorduk. Yurt ve uğraş sorunları olarak Başkanlık Raporunda yer alması ve kamuoyuna açıklanması gereken o kadar çok konu vardı ki Ülkemizde, bunların yer almasını istiyorduk.

Sayın avukatlar;

Yönetim Kurulu Çalışma ve Başkanlık Raporlarında tam anlamıyla yer almamasına karşın hemen vurgulamak gerekir ki, 1979 yılı Ülkemiz için mutlu bir yıl olmaktan uzak, terör ve yaşam pahalılığının birbiri ile yarıştığı, yurttaşlara nefes bile aldırtmadığı bir yıl olarak geçmiştir. Ülkemizde düşünce ayrılıklarının şiddet eylemlerine dönüştüğü, can güvencesinin kalmadığı bir gerçektir. Terörün kaynağında ekonomik, sosyal problemler, eğitim sistemimizdeki başıbozukluk, düşüncenin suç sayılması önemini yadsıma olanağı olmayan birer öge olarak karşımıza çıkar. Tüm bunlara, yılların umursamazlığını, geçmişten ders alınmamasını, her gün artan ulusal israf alışkanlığımızı, çığ gibi büyüyen dış ödemeler açığını ve de çok önemlisi, terörün ve terörle savaşın ne olduğunun yönetici kadrolar ile kolluk kuvvetlerince bilinmediği de eklenirse, ülke olarak hiç de iç açıcı bir durumda olmadığımızı kabul etmek gerekir. İsterdik ki, gerek Başkanlık Raporunda, gerekse Çalışma Raporu'nda bu husus belirtilsin ve yerini alsın. İsterdik ki, özgürlükçü, çoğulcu demokrasiyi kabul etmiş, hukukun üstünlüğünü benimsemiş kişiler olarak, içinde bulunduğumuz bu hiç te iç açıcı olmayan durumun tüm yurtseverleri uyarması gerektiği belirtilsin. Önce-

likle Parlamentomuzun ve de siyasî parti sözcüleri ile liderlerinin basit oy hesaplarını bir kenara iterek, "Dedim, dedin; yaptım, yaptın." gibi kısır ve sonu alınmaz, Ülkeyi nereye götüreceği bilinmez, hiç bir yönü ile Ülke yararına olmayan çekişme ve tartışmaları bırakıp, temel hak ve özgürlüklere, demokratik haklara dokunulmadan Ülke dertlerine parmak basması, Ülkeyi içinde bulunduğu çıkmazdan kurtarması gerekir. Aksi takdirde, görevlerini yapmamış olmanın sorumluluğu altında ezileceklerdir. Ülkemiz bugün içinden çıkılması zor bir bunalım içindedir, bir iç savaşa itilmiştir. Her geçen saniye Ülkemiz aleyhine işlemektedir. İçte ve dışta terörü kışkırtıcı, belirli ve bilinen odakların üzerine oy hesapları yapılmadan yüreklice gidilmesi, basit ve kişisel çıkarlar uğruna ülke çıkarlarının çiğnenmemesi, Ülke bütünlüğünün yeniden sağlanması için ön koşuldur. Özgürlükçü ve çoğulcu demokrasiyi yitirir, ya da yozlaştırırsak, bundan tümümüzün sorumlu olacağından kimsenin kuşkusu olmasın. Bu konuda Türkiye Barolar Birliği olarak, Barolar olarak, Türk avukatları olarak gerekli çalışmalar yapmak, yargısal ve yönetsel önlemleri saptayıp, kamuoyu önüne çıkarmak zorundayız. Bu nedenle her iki Raporda bu konuya değinilmemesini ve de gündeme bu konunun alınmamasını büyük bir eksiklik olarak görmekteyiz.

Başkanlık Raporunda, yürürlükteki yargılama yöntem yasalarından yakınılmakta ve "yöntem yasalarımızda gerekli değişiklik yapılmadıkça savunmaya bundan fazla bir gelişme olanağı bulunamayacaktır." denilmektedir.

Sayın avukatlar;

Şu gerçeği kabul etmek gerekir ki, her biri bir ayrı ülkeden alınmış, birbiriyle ilişkisi bulunmayan, ulusallığı yalnız Türkiye'ye çevrilmiş olmasında bulunan yargılama yöntem yasaları eskimiş, hasta yasalar olarak değiştirilmesi gerekir. Ancak, bu yöntem yasalarından biri olan Ceza Yargılama Yöntem Yasamızda, ki 143 ncü madde buyruğu üzerinde en az terör

kadar durulması gerekli bir Ülke sorunudur. Eger bir ülkede Ceza Yargılama Yöntem Yasasının 143 ncü madde buyruğu gibi hazırlık ve ilk soruşturmanın gizli olacağını öneren bir madde varsa, o ülkede bir uzatmalı jandarma onbaşısı ya da ilkokulu zor bitirmiş bir kolluk memurunun aldığı anlatımlar insanlar tutuklanıp cezaevlerine gönderiliyorsa, avukat müvekkilinin yanına sokulmuyor, dosyayı incelemek olanağından yoksun bulunuyorsa, o ülkede savunma hakkının kutsallığından söz açılmayacağı gibi, bu anlatımlar ile hükme giden, kişi tutuklayan yargıç ile tutuklama isteminde bulunan savcı, kanımız odur ki vebalden kurtulamaz. İşte Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulunun her şeyden önce bu konuda uğraş vermesi gerekirdi düşüncesindeyiz. Türkiye Barolar Birliği kurulalı 10 yıl olmuş, daha nice 10 yıllara; ama 10 yıl içinde Ceza Yargılama Yöntem Yasasındaki bu buyruğu değiştirebilseydi, inanın 10 yılda yaptıklarının çok daha önemlisi bir iş yapmış olurdu. Bir kovuşturma ya da soruşturma dosyası nasıl savcı ve yargıca açıksa, avukatlara da açık olmalıdır. Avukatın yasaya, tüzüğe, adaletin ortaya çıkmasına, sır saklamaya en az yargıç ve savcılar kadar saygılı olduklarından kimsenin kuşku olmasın. Avukatın hazır bulunmadığı kovuşturma ve soruşturma dosyalarında avukatsız anlatım almanın sağlıklı olarak tutanağa geçtiğinden dahi kuşku duymamız doğaldır. Ceza Yargılama Yöntem Yasasının bu buyruğu kesin olarak değiştirilmeli ve kimse yanında savunucusu olmadan sorguya çekilmemelidir. Umarız, Yönetim Kurulu yeni dönemde bu konuda gerekli çalışmayı ve girişimleri yapar.

Yine Başkanlık Raporunda, avukatın görevinde bağımsızlığının yeterli olmadığı, bağlı bulunduğu, kendini koruyacak, gerekirse destekleyecek kuruluşun da bağımsız olması gerektiği görüşünden hareket ile, Türkiye Barolar Birliğinin üzerindeki Bakanlık vesayetinin kalkması yineleniyor. Aynı görüşü benimsiyoruz; ancak 1136 sayılı Avukatlık Yasasının aksayan tek yönü de vesayet değildir. Ondan çok daha önemli ve avukatlar için fev-

kalâde sakıncalı buyrukları vardır. Örneğin, Yasanın 5-G ve 154 ncü madde buyrukları. Yasanın 5-G maddesi bir avukatın hakkında borç ödemedede haciz belgesi alınması durumunda, o kişinin avukatlık yapamayacağını buyurmaktadır. Artık masa başı, büroda oturup ahkâm kesip dava alma avukatlığı çok gerilerde kalmıştır. Artık avukatlık, ünlü Karpantiya döneminden kalma asilzade uğraşısı değil, avukatlık halk çocuklarının mesleğidir ve de bunlar avukatlığı bir soylu kişi eylencesi, aristokratlar toplantısının övünceci olarak değil, namus ve onuruyla çalışıp geçimini sağlamak için yapıyorlar. Bugün için avukat, çantanın kalpu elinde, cübbenin yakası ense sinde, bir duruşma salonundan diğesine, bir kentteki mahkemeden diğesine koşan bir kişi olmuştur, sürekli direksiyondadır. Tanrı korusun, her an bir trafik kazası yapması olasıdır. Yine bugün için trafik kazalarındaki tanselleve tinsel ödence değerleri tümümüzün bilgileri içindedir. Örneğin, 500 bin veya 1 milyon lira ödence ödemek zorunda kalan bir avukatın eğer büyük bir mirasa konmamışsa bunu ödeyemeyeceği, sonuç olarak da hakkında borç ödemedede haciz belgesi alınacağı bir gerçektir. Bu koşulda yüz kızartıcı ve kastî bir suç işlememiş olmasına, işlenen suçun uğraşla bir ilgisi bulunmamasına karşın, hiç bir meslekte olmayan uğraştan men cezası avukatlıkta vardır. Bu buyruk büyük bir haksızlık ve de bu haksızlığın Yasamızda yer alması, avukatlar olarak bizlerin en büyük talihsizliğidir. Yasamızın 5-G maddesine "takdirli suçlar ve bu suçlardan doğan ödence davaları dışında" tümcesinin kesin olarak eklenmesi gerekir görüş ve kanısındayız.

BAŞKAN- Sayın Kesin, bir dakikanız var.

YÜKSEL KESKİN (Devamla)- 154 ncü madde ise, bazı suçlamalardan dolayı hakkında kamu davası açılan bir avukatın levhadan silip, davalarının Baronun o kentteki avukatlarına dağıtılmasını buyurulmaktadır. Toplumumuzun ve uğraşımızın özelliği ile kişinin yaradılışı gereği avukatlar olarak dostumuzdan çok düşmanımızın bulunduğu ve de her aldığımız davada, o dava-

nın karşı tarafını yeni bir düşman olarak listemize eklediğimiz gözönünde tutulursa, bu maddenin ne denli tehlikeli bir madde olduğu çok daha iyi anlaşılır. Bu madde, kişinin yargıç kararı olmadan cezalandırılması, infaza geçilmesi gibi hukuka ters düşen bir buyruk getirmektedir.

Saygıdeğer avukatlar;

Adalet Bakanlığının isteği üzerine verilen ertelemeye ve 647 sayılı Yasada öngörülen önlemlere re'sen karar vermek yetkisinin Yargıtaya tanınması konusunda yapılan yasal düzenlemeler hakkındaki Birlik görüşünde şöyle denilmektedir: "Bazı yargıçlarımızın ertelemenin esasına karşı oldukları, bu nedenle erteleme kararı vermedikleri, hatta bunu açıkça belirttikleri konusunda savunma katı oluşturan uğraşdaşlarımızla birlikte yakınılmada bulunulduğu belirtilmektedir." Ama ne yazık ki, bu konuda Birlik çalışmalarının ne olduğundan ve bu gibi düşünen yargıçlar ile ne gibi uğraş verildiğinden hiç söz edilmemektedir.

Diğer yandan şu noktaya da değinmek isteriz ki, sayın avukatlar, uğraş sorunlarımız konusunda Birliğe yapılan yakınmalarda, Birlik yazı örneğini ilgili daireye göndermekte ve de o daireden aldığı yanıtı yakınmada bulunan kuruluş veya kişiye iletmektedir. Bu konuda yanıtın olumsuzluğu, yasa ve tüzüğe aykırılığı durumunda Birliğin bir uğraş verdiğini görmemenin üzüntüsü içindeyiz. Örneğin, adliyede avukat ile tutuklu vekilin konuşmasının engellenmesi konusunda yanılmıyorsam Sinop Barosunun yakınması üzerine, o günün Adalet Bakanının verdiği yanıt yasanın üzerinde, Jandarma Nizamnamesinin var olduğu savı gibi gayrî ciddî ve gayrî hukukî bir durumu ortaya koymasına karşın, Birlik Yönetim Kurulu bu konuda susmuş ve de bu gayrî ciddî ve gayrî hukukî görüşü benimsemişçesine, hiç bir uğraş vermeden bu görüşün yanlışlığını ilgililere kabul ettirmeden Bültende yayınlamıştır ve "Buna uymak zorundasınız" der bir havaya girilmiştir. Türkiye Barolar Birliği hiç bir koşulda PTT dağıtıcısı, ya da özel ulak değildir. Avukatın haklarını ve yararlarını arayıp kollayacak, bunun

uğraşısını verip, bunu sağlayacak bir kuruluştur. Bu konuda Yönetim Kurulunun yeni dönemde duyarlı davranmasını istemekteyiz.

Saygıdeğer delegeler, değerli avukatlar;

Manisa Barosu ve şahsım adına sizlere saygılar sunarım. (Alkışlar)

BAŞKAN- Teşekkür ederiz Sayın Keskin.

Sayın Şengün Erdoğan, buyurunuz.

ŞENGÜN ERDOĞAN (Mersin)- Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; Mersin delegesi olarak hepinizi saygıyla selâmlarım.

Barolar Birliği Başkanlık Raporu ve Yönetim Kurulu Raporunu titizlikle inceledik. Bundan evvelki arkadaşlarımızın kısmen değindikleri bazı noktalarda ben de görüşümü iletmek istiyorum.

Değerli arkadaşlar;

Türkiye'miz şu anda son derece vahim olaylara sahne olmaktadır ve belki tarihinde yaşanmamış dönemleri yaşamaktadır. Çalışma Raporunu tetkik ettiğimizde, sanki tüm şu olaylar olmuyormuş veya ileri bir Batı ülkesinde her şeyin güllük gülistanlık olduğu bir ülkede Barolar Birliği veya Barolarımız faaliyet gösteriyormuşçasına bu olaylara maalesef sırt çevrilmiştir, daha ziyade görmemezlikten gelinmiştir. Biz, Barolarımızın veya Barolar Birliğinin politika yapmasına doğru bulmuyoruz, Yasa da buna engeldir. Ancak, bunun yapılmaması demek, bazı konularda Barolar Birliğinin başka grubu olma görevini yerine getirmesine hiç bir zaman engel değildir. Yansız ve güçlü, hukukun üstünlüğünü savunan bir Barolar Birliği, Raporunda bu vahim olaylara muhakkakki çok daha etkin olarak eğilmeli idi. Biz bunu Raporun bir noksanlığı olarak görüyoruz.

Değerli arkadaşlar;

Şu anda bir İsviçre'de, bir İngiltere'de veya bir Fransa'da; yani avukatlık mesleğinin tüm görevleri, tüm işlevleriyle oturmuş olduğu bazı ülkelerde belki böyle bir rapor daha ziyade akademik, daha ziyade nazari olan bir rapor belki hazırlanabilirdi. Ancak, biz bu yönden arkadaşlarımızı-

zın da tenkitlerine, eleştirilerine katılmakla bu Raporun bu yönden yeter-
siz olduğunu, dolayısıyla Türkiye'nin siyasîler tarafından daha ziyade dö-
nüşü olmayan bazı noktalara ulaştırılmak istenmesine karşı çıkılmamasını ve
tüm Anayasal kuruluşlar gibi Türkiye Barolar Birliğinin de üzerine düşen
görevi yapmamasını, dolayısıyla tüm siyasî partileri başta olmak üzere, tüm
Anayasal kuruluşları eleştirmemesini, onları göreve davet etmemesini bir
noksanlık olarak kabul ediyoruz.

Değerli arkadaşlarım;

Türkiye'de meslektaşlarımız çok güç koşullar altında görev vermek-
tedir. Her ne kadar çalışma Raporunda bu güvenceler konusunda yeterli
çalışma yapıldığı zikretilmiş olmakla beraber, biz buna katılmıyoruz. Her
ne kadar Türkiye'de avukatların güvenceye ve saygınlığa kavuşturulması yo-
lunda başta Sayın Genel Başkanımız Faruk Erem olmak üzere, Barolar Birliği
Yönetim Kurulu genellikle üstün ve unutulmayacak görevler vermişlerdir. Biz
bu görevlerini, çalışmalarını minnet ve şükranlarımızla karşılıyoruz. An-
cak, hiç bir zaman bunu yeterli görmüyoruz, Türkiye'de avukatların sosyal,
güvencelere kavuşturulması ve sosyal çevrede çok daha saygın hale getiril-
mesi yolunda bireysel olarak avukatlara, Barolara ve Barolar Birliğine daha
çok görevler düştüğü kanısını taşıyoruz.

Değerli meslektaşlarım;

Hepinizin bildiği gibi, çok yoğunlaşan iktisadî ve sosyal sorunlar
karşısında meslektaşlarımızın da sorunları gittikçe artmakta ve yoğunlaş-
maktadır. Bunlar mesleğin icrasında gittikçe aşılması inkânsız engeller
halini taşımaktadır. Bu konuda yeterli çalışmaların yapılmadığı kanısında-
yım. Hıtekim, Çalışma Raporunda da meslekî sorunlarımıza diğer konular ya-
nında daha az değinilmiş olması da, bu teşhisimizi doğrulamaktadır. Biz
avukatların toplumda gerekli saygınlığa kavuşturulması sorununun, avukat-
ların meslekî ve sosyal sorunlarıyla soyutlanamayacağı kanısındayız. Avu-
katlar kendi kişisel sorunlarını çözemediği sürece hiç bir surette bir say-

gınlık bekleyemezler. Bu konuda yeterli çalışmaların yapılması gerektiği kanısındayız.

Barolarımızın ve bu arada Barolar Birliğimizin, avukatların sorunlarının çözümü konusunda etkin ve somut sonuca ulaşıcı mücadeleler vermediği veya yeterli mücadele içinde bulunmadığı kanısındayız arkadaşlarım. Bu konuda Türkiye'de en küçük bir meslek kuruluşu dahi, kendi üyelerinin her türlü derdine, her türlü şikâyetine koşmakta, dolayısıyla çok daha etkili olabilmekte iken, Barolarımızın veya Barolar Birliğimizin mücadeleleri bir düzede ve çok sınırlı kalmaktadır.

Bugün mesleğe yeni atılmış arkadaşlarımızın bir hayli problemleri vardır. Konut sorunu, yazıhane kiralari, her geçen gün artan hayat pahalılığı ve bunların karşısında yıllardır takip ettiğimiz davalardan ancak alabildiğimiz ücreti vekâletler büyük sorunlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Bunlarla hem kişisel olarak, hem Barolar olarak, hem de Barolar Birliği olarak muhakkakki mücadele etmek zorundayız.

Değerli arkadaşlarım;

Türkiye'de Türk avukatının yeterli güvenceye kavuştuğu yolundaki görüşe katılmaya imkân görmüyoruz. Hiç bir zaman avukatlar istenen sosyal ve iktisadî düzeye gelmemişlerdir, kendi sorunlarına eğilememişlerdir zira bunlara çok somut bir iki misal vermek isterim müsaade ederseniz. Mersin büyük bir petrol rafinerisi olan Ataş'ın hemen burnunun dibindedir; fakat maalesef senelerdir akaryakıt dağılımı en adaletsiz yapılan bir şehirdir. Bu, hem karaborsayı teşvik etmiştir, hem de çeşitli meslek gruplarının kısmen veya elaltından veya hatır için akaryakıt sağlayabilmesi sonucunu doğurmuştur; fakat üzülererek söylemek gerekirse, bu konuda en fazla mağduriyet çeken yine avukat arkadaşlarımız olmaktadır. Çok acı olarak ifade etmek gerekirse, şu anda bir avukat çok sınırlı bir benzin bulabilmek için saatlerce beklemektedir, en aşağı dört-beş saat bekleyip ve kendisine sıra gelmeden benzinin bittiği söylenmektedir. Bir avukatın mesaisini düşünürseniz,

bu sarf edilen veya avukatın o toplumda içinde bulunduğu statü veya pozisyonu sizler her halde takdir edersiniz. Mersin Baro Başkanlığı ilân tahtasına şöyle bir yazışma ilân etti: "Baro Başkanlığı, Barolar Birliği Başkanlığına akaryakıt verilmesi için avukatlara öncelik tanınması yolunda bir başvuru yapmış." Barolar Birliğinin cevabî yazısı, bu istemin Petrolofisi Genel Müdürlüğüne iletildiğine dair bir yazı. Petrolofisi Genel Müdürlüğünün Mersin Petrolofisi Bölge Müdürlüğüne avukatlara öncelikle benzin veya akaryakıt verilmesi konusunda bir cevabî yazı ve bunların asılması ile iktifa edildi değerli arkadaşlarım, şu anda hiç bir somut netice alınmış değil, yine avukat gerekirse 5 saat benzin bekliyor, yine bulamazsa akşama doğru ancak yazıhanesine gelip müvekkilleriyle uğraşabiliyor. Bunu şunun için örnek gösteriyorum; istenilen düzeyde mücadele verilmemiştir ve Baro veya Barolar Birliğinin bir yazışmasıyla sonuç alınamamaktadır. Tüm meslek kuruluşlarına akaryakıt rahatlıkla belli bir miktarda veya sınırsız tahsis edilebilmişken, avukatların maalesef bu istekleri hiç bir zaman nazara alınmamıştır. Bu yönden içinde bulunduğumuz durum, güvencemizin olmaması veya bize gösterilen saygının azlığı nedeniyle içler acısıdır.

BAŞKAN- Bir dakikanız var Sayın Erdoğan.

ŞENGÜN ERDOĞAN (Devamla)- Değerli arkadaşlarım;

Sorunlarımızın çözümü, Barolarımızın veya Barolar Birliğimizin güç kazanması, etkin bir mücadele vermesiyle ancak çözümlenebilir kanaatindeyiz. Bütün sorunlarımız burada düğümlenmektedir. Kanaatim o ki, gerek Barolar, gerekse Barolar Birliğimizin daha güçlenmesi, daha etkin bir kuruluş haline gelmesi ve meslek sorunlarımıza öncelikle ve ağırlıklı eğilmesi ve çözümleri için her türlü yolu araştırmaları, sempozyumlar düzenlemesi, toplantılar düzenlemesi, dolayısıyla birinci planda meslek sorunlarımızın bir an evvel halli için âcil ve sonuca ulaştırıcı kararlar alınmasıdır.

Hepinizi saygıyla selâmlarım. (Alkışlar)

BAŞKAN- Teşekkür ederiz Sayın Erdoğan.

Sayın Erzan Erzurumluoğlu, buyurun.

ERZAN ERZURUMLUOĞLU (Ankara)- Sayın Başkan, Türkiye Barolar Birliğinin sayın üyeleri; hepinizi saygıyla selâmlarım.

Türkiye Barolar Birliğinin bu Genel Kurulu, Ülkemizin mal ve can güvenliğinden yoksun bulunmasının doruk noktasına ulaştığı bir günde toplanmış bulunmaktadır.

Bana gelinceye dek konuşan meslektaşların, bir bakıma avukatların meslek sorunlarının Ülke sorunlarından soyutlanamayacağını göstermişlerdir. Bir Ülkede can ve mal güvenliği yoksa, o ülkede adaletin tecelli edeceğini ümit etmek, her halde biraz hayalperestlik olur kanısındayım.

1968 yılından bu yana Ülkemizde gelişen olaylarla birlikte, anarşi ve terör gibi yabancı kökenli iki sözcükte günlük yaşamımıza girmiş bulunmaktadır. 1975'lerden bu yana Ülkemizde yabancı kökenli bu iki sözcüğün ne anlama geldiğini bilmeseler bile, duymayan kalmamıştır. Ülkemizi ve halkımızı tehlile, ya da yok olma sınırına getiren bu kavramlar, üzümlere ifade edilmiş, doğamızdan gelen bir umursamazlıkla ciddî olarak ele alınmış ve incelenmiş değildir. Sağduyulu, iyi niyetli kişi ve kuruluşlarımız bu kavramların ulaştığı boyutları göstermek için çaba harcamışlar ve harcamaktadırlar. Buna karşılık, özellikle siyasal nitelikli kuruluşlarımız zaten dilimize yabancı olan bu kavramları pek çok konuda olduğu gibi kavram karmaşasının birer parçası haline getirmişlerdir. Hatta, düşünen kafaları şaşırtan davranışları da ortaya koymuşlardır. Örneğin, bugün anarşist veya terörist diye nitelendikleri kimseler, zamanında Devlete yardımcı güçler diyebilmişlerdir. Olayları daima önyargılarıyla subjektif değerlendirmeye tabi tutan siyasîlerimiz, terör ve anarşinin suçlusunu bugün bulmuşlardır. Günlerden beri Türk kamuoyu bu suçlu etrafında koparılan fırtına ile oyalanmaktadır. Suçlu, bildiğiniz gibi

yasalarımız, ya da daha genel bir deyişle hukuktur.

Saygıdeğer meslektaşlarım;

Siyasîlerimizin hiç bir alanda gösteremedikleri üstün başarı ile hukuk ve yasa dışı olan terör ve anarşi hukukun üstüne yıkılmış vebali de biz hukukçulara çektirilmek istenmektedir. Polis Vazife ve Selâhiyetleri Kanununda yapılmak istenilen bir değişiklikle, sanki terörün hukuktan doğduğunu ispat etmek yarışına girmişlerdir siyasî kuruluşlarımız. Hukukun ve hukukçuların bu haksız suçlamaya müstahak olmadığı açıktır. Ben kişisel olarak, Büyük Atamızın 50-55 yıl önce haklarında şu sözleri ile hüküm verdiği hukukçulardan olmak istemiyorum, sizlerin de olmak istemediğinize yürekten inanıyorum. Bakınız Büyük Atatürk ne diyor; "Türkiye Büyük Millet Meclisinin doğuş zamanında, onun bugünkü mahiyet ve vaziyetini hukukî esaslara ve ilmî esaslara uygunsuz sayanların başında en meşhur hukukşinaslar bulunuyordu. Büyük Millet Meclisinden hâkimiyetin kayıtsız ve şartsız millette olduğunu ifade eden kanunu teklif ettirdiğim zaman bu esasın Osmanlı Kanunî Esasına mugayyeletinden dolayı muarız bulunanların başında, yine eski ve fazileti ilmiyesiyle milleti iğfal eden maruf hukukşinaslar bulunuyordu. Bu hadiseler inkilâpçıların en büyük; fakat en sinsi can düşmanı çürümüş hukuk ve onun bîderman müntesipleri olduğunu gösterir." Ben kişisel olarak ve sizlerin de hukukun bîderman müntesibi olduğunuzu zannetmiyorum ve olmak istemediğimizi de zannediyorum. Ben Büyük Atatürk'ün Ankara Hukuk Fakültesini açarken yaptığı konuşmada nitelediği hukukçulardan olmak istiyorum. Bu nedenle de şahsım ve Ankara Barosu delegesi arkadaşlarım adına, Türkiye Barolar Birliğine bir öneride bulunmak istiyorum; kişisel kanım odur ki, Ankara Barosunun değerli delegasyonunun da kanısı odur ki, bugüne dek anarşi ya da terör, (Tabiî bu kavramlar birbirinden çok ayrı kavramlar) ne Türkiye Büyük Millet Meclisinde, ne üniversitelerimizde ve ne de diğer Anayasal kuruluşlarımızda bilimsel açıdan incelenmiş ve objektif sonuçları

Türk kamuoyuna duyurulmuş değildir. O nedenle diyoruz ki, Türkiye Barolar Birliği gibi hukukun üstünlüğünü savunan, bunu içtenlikle savunan bir kuruluşun bir görev olarak terör ve anarşi konusunda sosyologlardan, hukukçulardan ekonomistlerden, siyaset bilimcilerinden oluşan, onların katılacağı geniş bir platformda tartışılmasını, bunu sağlayacak organizasyonu yapmasını ve burada tespit edilecek bilimsel görüşlerin Türk kamuoyuna duyurulmasını ve böylelikle de şimdiye kadar objektif olarak nereden kaynaklandığı bir türlü belirlenemeyen, ya da belirli kesimlerce şu veya bu yönden kaynaklandığı söylenen anarşinin, terörün gerçek nedenlerinin, bilimsel nedenlerinin ortaya konulmasıdır. Hepimiz inanıyoruz ki, anarşi, terör, ekonomik ve sosyal yapıdaki bozukluklardan kaynaklanmaktadır. Ekonomik ve yapısal bozukluklardan kaynaklanan terör nasıl önlenecektir?.. "Şu tedbirler alınırsa önlenir." deniliyor. Biz birtakım hukukî tedbirler alınarak terörün önlenebileceği kanısında değiliz. Onun kaynaklarını kurutmadığınız zaman, terörü önleyemezsiniz. Örneğin, ben terörü bir aysberke benzetiyorum. Aysberkin 9/10'u suyun altında 1/10'u suyun üstünde. Eline silah verilmiş 4 tane çocuğu tuttunuz hapsedtiniz, terörü önleyecek misiniz?.. Kesinlikle önleyemeyeceksiniz. Terörün 9/10'u nereden kaynaklanıyor, o kaynakları bulmadıkça, o kaynakları bilimsel olarak ortaya koymadıkça, o kaynakları kimlerin beslediğini ortaya koymadıkça, teröre Türkiye'de çare bulmak mümkün değildir. Bu nedenle Ankara Barosu adına yine yineliyorum, Türkiye Barolar Birliği en kısa zamanda hukukçulardan, sosyologlardan, ekonomistlerden ve siyaset bilimcilerinden oluşacak geniş bir platformda terör ve anarşiyi bilimsel olarak tartışacak bir toplantıyı düzenlemelidir.

Hepinize saygılar sunarım. (Alkışlar)

BAŞKAN- Konuşmasından ve önerisinden dolayı Sayın Erzan Erzurumluoğlu'na teşekkür ederiz.

Sayın Turgut Kazan, buyurunuz.

TURGUT KAZAN (İstanbul)- Sayın Başkan, Genel Kurulun sayın delegeleri; değerli meslektaşlarım;

Gerçekten bu Genel Kurul zor günlerde toplanmıştır. Ancak, bu zorluk artık yalnızca can güvenliği, yaşama hakkı sorunundan doğan bir zorluk olmaktan çıkmıştır. Bu zorluk, hukuk devleti ile demokrasinin tehlikenin ucuna, uçurumun ucuna geldiği için bundan dolayı bir zorluktur. Böylesine zor bir dönemde bu toplantıyı yapıyoruz ve böylesine zor bir dönemde sayın Yönetim Kurulunun sunduğu Raporu tartışıyoruz. Önce şunu söyleyeyim; Sayın Yönetim Kuruluna geçtiğimiz yıldaki çalışmalarını için şükranlarımı sunmak istiyorum. Özellikle altını çizerek söylüyorum, 141, 142 konusunda Anayasa Mahkemesine sunduğu rapor için şükranlarımı sunmak istiyorum. Bunun az önce belirtildiği gibi başka davalardan farklı dava olduğu için şükranlarımı sunmak istiyorum. Çünkü bu dava, demokrasinin temel direğidir de onun için şükranlarımı sunmak istiyorum. İkincisi, sıkıyönetim ilânına ilişkin yargı denetimini reddeden Anayasa Mahkemesiyle Danıştay kararına karşı çıkan görüşü için de şükranlarımı sunmak istiyorum. Ancak, sözünü ettiğim bu zor dönemde gerçekten bazı meslektaşlarımın belirttiği gibi bu Raporu hem eksik buluyorum, hem yetersiz buluyorum, hem de daha önceki dönemlerde çok tekrarlanan, tekrarın tekrarı niteliğinde buluyorum. Gerçekten ortalık sütlüman olsaydı, bu Raporu daha bir öpüp başıma koyacaktım; ama ortalık sütlüman değil arkadaşlar. Hangi koşullarda yaşıyoruz?.. Birçok meslektaşım bunu anlatmaya çalıştı. Nereye gidiyoruz, nereye götürülüyoruz?.. Bu Rapor da o yok. O halde Yönetim Kurulu çalışmalarında bir eksiklik var. Görevimizi yapmamışız yahut eksik yapmışız demek istiyorum. Niçin yapmamışız, neden yapmamışız?.. Arkadaşlar, hukuk gidiyor, hukuk devleti gidiyor. Nasıl gidiyor?.. Söyleyelim; daha önce bazı meslektaşlarımız işaret ettiler, bir önlem paketidir konuşuluyor. Nedir bu?.. Hem çok şeydir, hem hiç bir şeydir. Çok şeydir; çünkü polis devletine sürükleniyoruz. Hiç bir şeydir; çünkü bu hiç bir şey getirmeyecek, yetmeyecek. Neden yetmeyecek?.. Bu ta-

sarıyı bu kadar tartışanlar yetmeyeceğini bilmiyorlar mı?.. 1402 ve 1403'te bu tasarinin getireceğinin daha fazlası kat kat var zaten, uygulanıyor. O halde biliyorlar. Peki, niçin bu kadar ısrar ediyorlar, amaçları ne?..

1- Terörün önlenemeyişine bir bahane bulmak istiyorlar; yani hem önlemiyorlar, hem de önlemediklerine gerekçe arıyorlar. Onun için bu tasarinin gürültüsünü çıkarıyorlar, fırtınasını koparıyorlar.

2- Yeni ve başka tasarılar getirmek istiyorlar; yani daha yenileri var. Bu tasarı hiç bir şey değil. Ne var?.. Olağanüstü Haller Yasası var. Ne midir o?.. O, ücret dondurmaktır, grev yasaklamaktır, çalışma yükümlülüğü koymaktır herkese. Ne mi o?.. Raporda işaret edildiği gibi, sıkıyönetim ilânı nasıl ki yargı denetimi dışındadır, Olağanüstü Hal Yasası çıktıktan sonra olağanüstü hal ilânı da yargı denetimi dışında kalacaktır; yani biz hukukçular oturup seyirci olacağız her şeye. Bununla yetinecekler mi?.. Sıkıyönetim Yasasını değiştirecekler. Daha ne?.. DGM'leri getirecekler. Ya ne yapacaklar?.. Kim ki konuşursa, Hükümetin atayacağı hâkimlerin önüne çıkaracaklar. Biz hukukçular ne yapacağız?.. Oturup seyirci olacağız. O zaman ne mi yapacaklar daha?.. Ceza Yasasını değiştiriyorlar, üstelik söylüyorlar, "Kimseye duyurmadık, gizli yaptık." diyorlar. Bunu da söyledikleri halde, Türkiye Barolar Birliği bundan önceki Genel Kurullarda verilmiş talimata rağmen bakıyoruz susuyor. "Gizli yaptık" diyorlar, kamuoyunda tartışılmasın diye. Neyi gizli yapıyorlar?.. Bütün kitleleri, yani herkesi ilgilendiren tasarıyı gizli yapıyorlar ve gizli yaptıklarını açıklıyorlar. Arkadaşlar, Anayasayı da değiştirecekler. Dikkat edilsin burada da biraz oldu; ama son günlerde hep yargı organını hedef alıyorlar. Anayasal kuruluşlar derken, amaçladıkları yargı organıdır. Biz de eleştiririz yargı organını; ama onlar belini kırmak istiyorlar; yani Anayasayı değiştirecekler, hükümetlerin kuracağı mahkemelere çıkarıp insanları yargılayacaklar.

Bu nedir arkadaşlar, niçin böyledir?.. Kısacası Türkiye ya Parlamentosu bir diktaya, ya parlamentosuz bir diktaya götürülüyor. Arkadaşlar; bu

bizi çok ilgilendiriyor. Çünkü biz, hukuk için varız, hukukun içinde varız, onun için hukuku savunmak zorundayız da onun için ilgilendiriyor. Avrupa ve Amerika öyle istediği için gidiyoruz. Basit, çok kısa. Bugünkü konumu içinde, bu hukuk kurumları içinde, bu kadarlık demokratik mekanizma içinde en azından İran'a müdahale edemezler. İşte bunun için, ya parlamentolu, ya parlamentosuz bir diktayı tezgâhlıyorlar. Peki, biz ne yapıyoruz?.. Seyrediyoruz. "Saldırıları var." diyoruz, kınıyoruz, meslektaşlarımıza can güvenliği istiyoruz; ama hukuk elden gidiyor, biz seyrediyoruz.

Değerli meslektaşlarım;

Biz Türkiye'de öğrenim görmüş hukukçular bir gerçeği çok iyi biliriz. Bizim fakültelerimiz Almanya'dan kaçmak zorunda kalmış öğretim üleriyle temellerini atmıştır. Niçin kaçmışlardır, hatırlamak zorundayız. O günkü faşist tirmanışa seyirci kaldıkları için, sustukları için, zamanında konuşmadıkları için sonra kaçmak zorunda kalmışlardır. O halde biz zamanında konuşalım diyoruz. Niçin?.. Demokrasiyi korumak için konuşalım. Niçin?.. Hukuk devletini korumak için konuşalım diyoruz ve bu Almanya örneğini her zaman gözümüzün önünde tutalım diyoruz.

Arkadaşlar;

Diyecekler ki, "Deniliyor." Bu politika değil. Biz halkın eli, kolu, ağzıyız. Halkın elini, kolunu, dilini, ağzını bağlamak istiyorlar. İşte o biziz, bizi bağlayacaklar. O halde konuşalım diyoruz. Ben size bir örnek vereceğim; nasıl bağlayacaklar, bizi neden ilgilendiriyor?.. Buraya gelmeden önce İstanbul'da bizim büroya arkadaşlar geldiler, "Bir işhanı arandı, duydunuz mu?.." dediler. Bir işhanı Cumartesi gecesi aranmaya başlamış, Cağaloğlu'nun göbeğinde İnal İşhanı. Pazar aranmış, Pazartesi aranmış, Salı öğleye kadar aranmış. Niçin aranmış bilmiyorum. Aramanın nedeni çok kutsal olabilir. Örneğin, öyle sanıyorum, Mehmet Ali Ağca ile ilgili bir ilişki nedeniyle aranmış, olabilir. Arkadaşlar, ben gözlerimle gördüm ve saydım, 8 tane avukat bürosu tekne ile kırılmış idi ve tekmelerin izi ahşap kapı-

ların içinde göçük idi ve bütün dosyalar, evraklar, bütün kitaplar yerlere saçılmış idi ve Salı günü öğleye kadar hiç bir avukat o işhanına girenememiş idi; ama gazeteler yazmadılar, yazamadılar. İşte öyle bir düzen getirilmek isteniyor, öyle bir dönem getirilmek isteniyor. Onun için konuşalım diyoruz, onun için konuşun diyoruz.

Bu Yönetim Kuruluna şükranlarımı sunuyorum, 141, 142 için sunduğu rapora şükranlarımı sunuyorum. Söyledim, hukukî yaklaşımlarına, sorunlara bakış açlarına şükranlarımı sunuyorum; ama konuşmadı. Sanki sütlüman bir Türkiye'de gerçekten kalın bir Rapor sundu; fakat konuşmadı.

Şimdi önümüzde iki tane metin var arkadaşlar. Bu iki metin, Barolar Birliği Yönetim Kuruluna verilmiş talimattır. Bu iki metinden birinde 1976 Olağanüstü Kurultayının metni, DGM'nin ne yapılması gerektiği yolunda Olağanüstü bir Kurultay bazı görevler vermiştir. Arkadaşlar; DGM gündeme öyle bir getirildi, herkes öyle bir şaşkınlık içinde sessizliğe itildi ki, burada konuşacak tek kurum öncelikle Barolar Birliğiydi; fakat DGM konusunda bir Genel Kurulu arkasında taşıdığı halde sustu.

BAŞKAL- Sayın Kazan, bir dakikanız var, lütfen toparlayın.

TURGUT KAZAN (Devamla)- Sonra, az önce Sayın Apaydın da belirttiler, Eskişehir Kongresi bugüne gelen yolun altını gizmişti; yani Eskişehir Kongresi çok açık diyordu ki, "Genel Kurulun uyarısı." Arkadaşlar; bu uyarıyı biz Genel Kurul olarak yurttaşlara yapacağız, bazı kurumlara yapacağız; ama kendiniz dikkate almayacağız, olmaz böyle şey. Kendi söylediğimizin altını çize çize takipçisi olacağız, takipçisi olmak zorundayız. Burada faşist bir tırmanışın altı çiziliyor, faşist caniler çetesinin bir an önce yakalanması isteniyordu. O halde bugün terörü bazı yasalara, yasa eksikliklerine ve yargı organının çekingenliğine bağlayıp hedef şaşırtma ve hedef şaşırtıp demokrasiyi boğma girişiminin karşısına hukukçular çıkmalıydı ve konuşmalıydı. Bu Genel Kurul, bu eksikliği tamamlamalıdır diyorum. Bu Genel Kurul, uçurumun kenarına getirilmiş demokrasiyi, uçurumun kenarına getiril-

miş hukuk devletini korumak için konuşmalıdır. Çünkü biz, hukuk için varız arkadaşlar, hukukun içinde varız, hukukun bittiği yerde biz yokuz. O halde bugün konuşmak zorundayız.

Teşekkür ederim. (Alkışlar)

BAŞKAN- Teşekkür ederiz Sayın Kazan.

Sayın arkadaşlar; bir önerge var, onu kısaca arz ediyorum. Trabzon Barosunun Rapor hakkındaki görüşlerini yazılı olarak bildirmişler, aynen tutanağa geçmesini istiyorlar, tutanağa aynen geçecektir, bunu arz ediyorum. (X)

Sakarya Barosu delegeleri Sayın Nadir Lâtif İslâm ile Sayın Özdemir Apaydın'ın bir önerileri var, bu karar alınmasıyla ilgilidir, gündemde yeri geldiğinde okunacaktır, bunu da arz ediyorum.

Söz sırası Sayın Turhan İmre'de, buyurun.

TURHAN İMRE (Afyonkarahisar)- Sayın Başkanlar, Sayın Yönetim Kurulu üyeleri ve Yüce Genel Kurulun değerli delegeleri;

Bendeniz Yönetim Kurulu Raporunun sadece sosyal güvenlik konuları olan kısmına temas etmek istiyorum.

Bilindiği gibi, eskiden 280 lira olan tavan kazanç, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Yasasınının 2167 sayılı Yasa ile değişik 78 nci maddesi ile 7 Temmuz 1978 tarihinden geçerli olmak üzere 322 liraya çıkartılmış idi. 1 Mart 1979'da bu sefer aynen memur göstergelerinde olduğu gibi topluluk sigortası üyeleri için de işçi göstergeleri yapıldı ve işçi göstergelerinin en yüksek rakamı eskiden 690'dı. 690 rakamı 1979 yılı bütçe katsayısı 16 ile çarpılıp 30'a bölüldüğünde, 368 rakamı çıktı; yani 1 Mart 1979'da da tavan kazanç 322 liradan 368 liraya yükseltilmişti. 18 Mayıs 1979 gün ve 7/17515 sayılı Bakanlar Kurulu Kararnamesiyle yeniden bir işçi göstergesi yapıldı. Bu kere işçi gösterge tablosunun en yüksek rakamı 750 oldu. 750, mevcut bütçe katsayısıyla 1 Ekim 1979 tarihinden geçerli olmak üzere 16 ile çarpılıp 30'a bölüldüğünde, bu kere 400 liraya yükseltildi; tavan (X) Trabzon Barosunun yazısı tutanağın sonundadır.

tavan kazanç, topluluk sigortası üyelerinin tabi olduğu tavan kazanç 1 Ekim 1979'dan geçerli olmak üzere 400 liradır. Tabanda ise, biliyorsunuz 78 nci madde Asgarî Ücret Tespit Komisyonunun tespit edeceği rakamı taban kazanç olarak kabul etmiştir. O ise 110 liradan 1 Mayıs 1979 tarihinden geçerli olmak üzere 180 liraya yükseltilmişti. Böylece, tavandaki yükseliş ortalaması % 12'dir, tabandaki yükseliş ortalaması % 63'tür, genel ortalama % 37,5'tur. Bu şekilde sayın meslektaşlarımızın tümünü ilgilendiren bu denli ve bu derece önemli bir sosyal güvenlik konusunda maalesef Sosyal Sigortalar Kurumu, gerek Birliğimizce, gerekse Barolarımızca gıstihsal edilen adli yargı kararlarını yanlış olarak tesis edildiği kanaatini ileri sürmek suretiyle bu yönden Topluluk Tip Sözleşmesinin 4 ncü maddesine dayanarak, taban ve tavan kazançların birlikte artması halinde, ancak artış oranının muhtelif basamaklarda bulunan tüm Sosyal Sigortalara bağlı topluluk sigortalılarına yansıtılacağı görüşünü açıklamış bulunmaktadır. Birliğimizin hararetle savunduğu hukukun üstünlüğü kavramıyla Sosyal Sigortalar Kurumunun bu noktadaki görüşü birbirine ters düşmektedir. Ortada her şeyden evvel bir kesin hüküm vardır ve uygulama yapılması zorunludur. Ankara Üçüncü İş Mahkemesinin kesinleşen 28 Mart 1979 gün 78/747 esas, 79/130 karar sayılı gerekçesindeki tavan kazançtaki artışların taban kazançta herhangi bir değişiklik olmasa dahi, topluluk sigortasına tabi avukatların günlük kazançlarına yansıtılması gerekeceğine dair düşünce velevki Sosyal Sigortalar Kurumunca belirlenecek oranlar dahilinde cümlesini kapsasa dahi, bu husus Kuruma uygulamada keyfî veya kendince uygun gördüğü oranları saptama ve uygulama yetkisini asla veremez. Kaldı ki, Kurum belirttiğimiz oranları hesaplamaya yeteneklidir. Nitekim, Sosyal Güvenlik Bakanlığında 18 Temmuz 1979 tarihinde Türkiye Barolar Birliği yetkili temsilcileriyle Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğü yetkilileri arasında yapılan ve benim de katılmamı amir bulunan Sayın Başkanımın telgrafı üzerine katıldığım bu doruk toplantısında, karşı tarafın görüşlerinden edindiğim izlenim bu mer-

kezdedir. Bu itibarla;

1- Adlî yargı kararlarının ikinci bir dava açılmasına gerek bulunmaksızın uygulanması konusunda Kuruma ihtarname keşide edilmesi için Genel Kurulumuzca Yönetim Kurulumuza görevverilmesini;

2- İlerde yapılacak topluluk tip sözleşmelerinde taban-tavan kazanç ilişkisini öngören 4 ncü maddenin kaldırılması ve bu konuda 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun aynen 78 nci maddesinde olduğu gibi otomatik bir biçimde ve adaletli bir tarzda işlerlik kazandırılması için Yönetim Kurulumuzca keza çaba sarf edilmesi hususlarını arz eder, Yüce Genel Kurulunuzun değerli delegelerine bu konuda beni dinlemek lütfunda buldukları için teşekkür ve saygılarımı sunarım. (Alkışlar)

BAŞKAN- Teşekkür ederiz Sayın imre.

Söz sırası Sayın Necati Özkaya'da, buyurun.

NECATİ ÖZKAYA (Elâzığ)- Hepinizi saygıyla selâmlarım.

Muhterem arkadaşlar;

Raporu okuduk, Sayın Hocamızın hûlasasını dinledik. İyi hazırlanmış. Yönetim Kuruluna faaliyetlerinden dolayı teşekkürü bir borç bilirim. Benden önceki arkadaşlarımda da bunada dile getirdiği gibi, Türkiye'nin bugün içinde bulunduğu en mühim sorun, terör ve şiddet olayları. Geçen Kongrelerde de dile getirmişimdir, ondan önceki Kongrelerde de dile getirmişimdir, Barolar Birliği maalesef bu sahada istediğimiz etkinliği gösterememiştir, gösteremiyor. Bu gösteremeyiş yalnız Barolar Birliğinin değil, Baro olarak bizim Barolarımızın da, hatta avukatların da bir kusuru. Üstümüze bir ölü toprağı serpilmiş, 17 bin mevcudumuz var, Türkiye'nin düşünün ve diplomalı en büyük kuruluşu. Bizden daha güçlü bir kuruluş yok; ama maalesef olayların arkasında kalıyoruz. Eğer avukat olarak saygınlığımızı yitiriyorsak, bu olayların arkasında kalmanızda aramanız lâzım bunu. Davayı kazanırsın, iyi bir savunma yaparsın, müvekkilin sana teşekkür eder; ama

kaybeden taraf küfreder. Bu, avukata saygınlık getirmez; ama halkın çektiği sıkıntıların, olayların, her şeyin avukat gerisinde değil de, ön safhasında olursa, meslek saygınlık kazanır, müessese saygınlık kazanır, dolayısıyla Barolar Birliği saygınlık kazanır.

Şimdi ben şunu arzu ederdim ki, Barolar Birliğinin bu yılki Faaliyet Raporu başından sonuna kadar terörle, şiddet olaylarıyla dolu olsun. Atıf yapılmıştır, yeri geldiği zaman te'lin etmiştir, kınamıştır; ama Barolar Birliği ve Barolar, gerekli mücadeleyi yapmamıştır, gerekli savaşı vermemiştir. 3-5 arkadaşımız ölmüştür, Raporda yer verilmiştir; ama Türkiye'de ölen yalnız 3-5 avukat değil, binlerce insan ölmüştür. İlim adamı öldürülmüştür, gencecik fidan gibi çocuklarımız ölmüştür. Kimisi savunma yaptığı için öldürülmüştür, kimisi düşüncelerinden dolayı öldürülmüştür. Şuna da karşıyız; radyoları açıyoruz, bir büyük isim öldüğü zaman, televizyonlarda büyük yayınlar, gazetelerde büyük yayınlar, gazetelerde günlerce süren ölüm ilanları, ama düşüncesinden dolayı gencecik bir genç öldüğü zaman iki satır bir kelimeyle gazetelerde bahsediliyor ve televizyonlarda küçük bir haber... Evet, iki üç arkadaşımız ölmüştür, ama biz avukatları, 17 bin mensubu olan avukatları da halktan soyutlayamayız. Ölen yüzlerce kişinin yanında iki üç kişi çok azdır.

Muhterem arkadaşlar;

Yasal yollarla ne şekilde mücadele yapmak gerekiyorsa biz ona varız. Çağırırsınlar Ankara'ya cübbemizi giyer geliriz. Biz buraya 15 senemizi doldurduğumuz için geliyoruz, ama içimizde son derece inançlı, cesur, yepyeni ruh ve kan taşıyan arkadaşlarımız var. Barolar Birliği istediği zaman her yere geliriz, İstanbul'da toplantı yapsın geliriz, Ankara'da toplantı yapsın geliriz, gerekirse yasal yollardan mitingimizi yaparız, yürüyüşümüzü yaparız, jop yeriz, dipçik yeriz, ama sesimiz duyulur ve bir baskı unsuru haline ancak bu şekilde gelebiliriz. Bu önderliği Barolar Birliği

yapmamıştır ve maalesef yapamıyor. İnşallah bundan sonraki Yönetim Kurulu bu uyarılarımıza kulak asar.

Muhterem arkadaşlar;

Yine şu günlerin en mühim olayı, kuvvet komutanlarının ve Sayın Genel Kurmay Başkanının, Millî Güvenlik Kurulu Başkanı sıfatıyla Cumhurbaşkanına vermiş olduğu uyarı mektubudur. Şu son günün en mühim olayıdır. Rapor 21 Aralık'ta matbaaya verilmiştir, ama Barolar Birliği bu son derece önemli olan konu hakkında görüşünü bir ek raporla buraya getirebilirdi. Bir mektup verilmiştir. Cumhurbaşkanı iki parti başkanını çağırması ve mektubu kendilerine okumuştur ve dolayısıyla basına yansımıştır, kamuoyuna yansımıştır. Şu halde her düşünen insanın üstünde düşünmesi, görüşünü dile getirmesinin zamanıdır.

Hukukun üstünlüğü prensibini savunan Barolar Birliğinin, bu çok mühim bir olay hakkında bir görüşü şu güne kadar buraya getirmemesi, hatta bugünkü kısa konuşmada Sayın Başkanın burada bunu dile getirmemesi bence büyük bir noksanlıktır. Bunu da bekliyoruz.

Hepinizi saygıyla selâmlıyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN- Teşekkür ederiz Sayın Özkaya.

Arkadaşlar, şimdi bir öneri var. Bunu sadece bilgi olarak sunuyorum. Divan da bunun gereğini yapma çabasında. Soğuklar nedeniyle toplantının yarın daha sıcak bir yere alınması için bunun hazırlığı var, kesin karara bağladığımızda sizlere açıklayacağız, onu arz edeyim.

Sayın Metin Turgut, buyurunuz.

METİN TURGUT (Samsun) - Türkiye Barolar Birliği 12 nci Genel Kurulunun Sayın Divanını, değerli meslektaşlarımı ve kıymetli konukları, Samsun Barosu mensupları ve şahsım adına saygıyla selâmlıyorum.

Yönetim Kurulu Çalışma Raporunu dikkatle okudum ve burada Başkanımızın sunuşunu dikkatle izledim. Bendeniz öncelikle çalışmalarından dolayı

Yönetim Kurulumuza ve Başkanımıza teşekkür ediyorum. Çünkü, gerçekten ortada bir çalışma, bir emek vardır.

Kendilerine teşekkür ederken Raporu tam manasıyla benimsediğimi ve faaliyetlerini eksiksiz takdirle karşıladığımı ifade edemeyeceğim. Müsaade ederlerse biraz serzenişte bulunacağım veya tenkit edeceğim.

Mesela Sağlık Bakanlığının Gıda Kontrol hizmetlerinde çalışmak üzere, Gıda Kontrol hizmetlerinden anlayan ve aynı zamanda hukukçu bir uzmanın dışarıdan istendiği ve bunun için 17 bin dolar bütçeye tahsisat konduğu, bu sebeple Barolar Birliğimizin bir reaksiyon gösterdiği ve yazışmalar tepki içine girdiğini memnuniyetle öğreniyoruz.

Göz altına alınan zanlılarla avukatların görüştürülmediğini, avukatlarca onanan vekâletname örneklerinin kabul edilmediği, avukatların üst ve çantalarının arandığı, avukat ile tutuklu müvekkilinin görüşmesinde bir gözlemci bulundurulduğu ve görüşmelerin sürece kısıtlandığı ve bunun yasal olmadığı yolundaki tepkilerini takdirle karşılıyoruz.

Hâkim, savcı ve avukatlara vaki saldırılar karşısında, etkin tedbirlerin görüşülmesi için Bakanlık temsilcileri, Yüksek Hâkimler Kurulu ve Barolar Birliği temsilcilerinin katılacağı bir toplantı yapılması yolundaki yazılarından sonra, bir toplantının yapıldığını ve fakat Barolar Birliği temsilcisinin davet edilmediğini öğreniyoruz.

Silah ruhsatı konusunda girişimlerde bulunulduğunu, birlik yönetiminde Devlet Başkanımıza kadar iletilmiş ve Sayın Devlet Başkanımız tarafından da zamanın Başbakanlığına duyurulmuş olduğunu ve ayrıca silah ruhsatı için zamanın İçişleri Bakanıyla da yazışma yapıldığını, fakat hiç bir olumlu sonuç alınmadığını öğrenmiş oluyoruz.

Her ay veya ortalama iki ayda bir bir avukatın öldüğü veya en azından bir o kadarının da dövüldüğü bir ortamda yaşıyoruz. Buna rağmen köydeki çobanın belinde olan tabanca, onu kullanacağı tere en iyi bilem siz-

lere, bizlere çok görülmüştür ve görülmektedir.

Buna karşılık ne yapmışız susmaktan başka. İnfaz hâkimliği, yargı affı, devlet avukatlığı gibi hukuka öncülük yapan teklifleri takdirle kar-şılıyoruz; fakat sonuç yine yok.

Hukuk mezunu gençlerimiz sınav kapılarında beklerken, biz de adli ye koridorlarında hâkim bekliyoruz. Kadrolar boş, hâkimler boş, hâkimlik kadroları boş. Dolu olan hâkimler işe boğulmuş, iş çıkaramaz duruma gelmiş. Yüksek Hâkimler Kuruluyula iyi münasebetler içinde olduğunu, Barolar Birliğimizin, memnuniyetle öğrendiğimize göre, bu konuda daha etkin adımlar atılabilir olmasına rağmen, atılmamış olmasını da yine esefle müşahade ediyoruz.

Sosyal güvenlik konusunda uzun uzun anlatmaya gerek yok; sefil haldeyiz. Yarına dönük hiç bir teminatımız yok. Aldık dediğimiz şey hiç bir şey değildir. Bugün sendikalılaşmayan veya daha güzel bir deyimle sigortalı olmayan kimse âdeta kalmamıştır, tarım kesimi dışında. Biz buna rağmen cüzî bir sigorta teminatı, ölüm ve emeklilik maaşı; bunun dışında hiç bir teminatımız yok, hatta bu dahi işçinin tavanının, tabanının dışında, gerisinde kalmış. Bu konudaki yazışmalar, uğraşmalar ne ile sonuçlanmış? Başarısızlıkla.

Muhterem Hocamız, Birlik Başkanımız, öğleden önce burada konuşurlarken, haddim olmayarak tenkit edeceğim, "Avukatlar dünyanın hiç bir yerinde sevilmez." dediler. Bu doğru olabilir; fakat Sayın Hocamız şunu söyleyebilir misiniz bu kürsüden, "Avukatlar dünyanın hiç bir yerinde sayılmaz." diyebilir misiniz?.. Biz saygınlığımızı yitirmiş durumdayız maalesef.

Benden önce konuşan arkadaşlarımin birçoğu değişik meslek sorunlarını dile getirdiler. Ben birkaç tanesine değindim, uzun uzun anlatmayacağım. Tüm yurttta enflasyon zaptedilméz bir hızlı geçim şartlarını zorlarken, yapılmış olan yeni ücret sözleşmesini de bir başarı kabul etmek maa-

lesef mümkün değildir. Bir misal vereyim; parasal tutarı milyonlar olabilen bir icra tetkik mercii duruşmalı işi için 1500 lira maktu ücret para değildir. Bunlar acıdır arkadaşlar, kelimenin tam manasıyla acıdır. Ancak, acı olan bu saydıklarımızın birisi değil, hepsi acıdır, hatta saymadığımız bir sürü derdimiz vardır.

Acı olan bilhassa şudur; mensubu olmakla gurur duyduğumuz Birliğimizin hiç bir isteği yasama ve yürütme organınca rağbet bulmamıştır. Biz faaliyet Raporunu okuyup kapadığımız zaman bu kanaat ilk kanaat olarak beynimizde yerleşti.

17 bin avukatın dilek ve teklifleri âdeta el tersiyle itilmiştir. Başka bir anlamı yok, siz başka bir anlak verebiliyor musunuz?.. Olumlu hiç bir teklif sonuca ulaşmamıştır. Bunun nedenlerinin araştırılması gerekir. Sadece nedenlerini araştırmak değil, bu onur kırıcı davranışın değişmesini sağlamak gerektir. Bu, hepimizin; fakat öncelikle Yöneticilerimizin görevidir. Bize göre sebepler çoktur; ama en önde geleni, Birliğimizin bir meslek kuruluşu olarak kalmaması, siyaset arenasında belli bir siyasî görüşe angaje olurken, en önemli yurt sorunlarını, en hafif deyişle gözden kaçırmış olmasıdır.

Şunu anlatmak istiyorum: Türkiye yanıyor, ateş bacayı sardı. Can güvenliği, her türlü özgürlükler gitmek üzere, tehdit altında; hatta devletimizin temelleri, en şiddetli zelzelenin yaratmış olacağı titreşimle zangır zangır titriyor. Buna rağmen Birliğimiz Devletten ve rejimden yana olduğunu açık seçik ortaya koymamıştır. Anarşinin sebepleri, odakları, yanın-

da, arkasında kimlerin olduğu, bu kaostan kurtulmak için tutulacak yolan ne olduğu, hürriyet ve emniyet arasındaki hassas dengenin nasıl kurulacağı, bunun kurulabilmesi için kişilere ve kuruluşlara hangi görevlerin düştüğü vesaire. Bu hastalığa teşhisi 17 bin hukukçuyu bünyesinde barındıran Barolar Birliği koymayacak da, kim koyacak arkadaşlar?.. Hukuk, cemiyet ilmidir. Biz hepimiz hukuk uzmanıyız, hukuk mesleğimizdir bizim. Biz toplumdaki hastalığı teşhis edip, tedavi tarzını ortaya koymak zorundayız. Ancak, 100 küsur sayfalık çalışma Raporunda buna değinen hiç bir husus göremedim ben. Devleti güçlendiren, rejimin geleceğini teminat altına alacak olan hiç bir tedbir maalesef göremedim.

BAŞKAN- Sayın Turgut, bir dakikanız var, hatırlatırım.

METİN TURGUT (Devamla)- Bu soruların Devletten ve rejimden yana olan cevabını bulup ortaya koymak ve Yüce Ulusumuza duyurmak görevini 17 bin hukukçunun yapmamış olmasını bir kusur sayıyorum, tabiatıyla Yönetim Kurulunun eksigi sayıyorum.

Kusur saydığım şeylerden birisi; meselâ basınla; ama her türlü basınla ciddî ve samimî bir diyalogun kurulmamış olmasını sayıyorum. Birlik Başkanı veya görevlendireceği kişiler, meslektaşımız sık sık basın toplantıları yaparak ve röportajlar yaparak veya beyanatlar vererek, sempozyumlar tertipleyerek, seminerler tertipleyerek, yurt sorunları, rejim sorunları ve meslekî sorunlarımız hakkında tüm meslektaşlarımızın sesini kamuya duyursun. Bu ve benzerî çalışmaların yapılmamış olması, sık sık televizyonda mesleğimizi küçük düşüren filmlerin seyredilmesinin başlıca sebebidir.

Muhterem arkadaşlarım;

Dertler ve sorunlar bitmez. Şükrolsun ki, ümitler de bitmiyor. Ben avukatlık mesleğine daha iyi gelecekler ümidiyle saygılar sunuyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN- Teşekkür ederiz Sayın Turgut.

Sayın Nuran Yiloğ, buyurun.

NURAN YİLOĞ (İzmir)- Birliğimizin 10 ncu yılı kutlu olsun.

Her 10 yılın zaman bakımından hem kısa, hem de uzun bir süreyi kapsadığını biliriz. Anıt Kabir'e gittiğimizde Atatürk'ün gençliğe hitabı ile 10 ncu yıl söylevini yanyana gördük. Gençliğe hitabının girişi şöyle; "Bugün vasıl olduğumuz netice, asırlardan beri çekilen millî nububetlerin intibahı ve bu aziz Vatanın her köşesini sulayan kanların bedelidir." 10 ncu yıl söylevinin de amaç olarak belirlediği muassır medeniyet seviyesine çıkma çaresidir. Demekki, içinde yaşadığımız yüzyıl boyunca Atatürk'ün deyimiyle muasırlaşmak, Türkçe karşılığıyla çağdaşlaşmak, demokratikleşmek ve özgürleşmek süreci içindeyiz.

Tarihin ilk Kurtuluş Savaşını yapan biziz. Ardından bağımsızlık, Ülkenin bütünlüğü, ussa dayalı bir yönetim biçimi, halkın efendiliğini öngören egemenlik kavramı. 29 buhranı ve Kamu İktisadî Teşekküllerinin kurulması. Bu 10 yıllık sürecin içinde büyük bir aşama var. Bu aşamanın içerisinde de bugün uygulanmakta olan temel yasalarımız var. Aradan bunca yıl geçmiş. Son 10 yılın dilimi içinde de bir 12 Mart faşizmi içinde yuvalanan ve bugün odaklaşan terör eylemleri. Bu 12 Mart süresi içinde ve sonrasında örtülü bir faşist yönetim içinde yargılanan bilim adamları. Bu bilim adamlarının yargılanmasında rapor sunan sözüm ona bilim adamları. Yunus'un bir sözü vardır; "Bilim, bilim bilmektir, bilim kendin bilmektir; sen kendini bilmezsen, ya nice okumaktır." Bilim, yöntemli bilgi demek. Yöntem, deneye, gözleme dayanan bilim demektir. Her mesleğin kendine göre bir amacı var. Benden evvel görüşen tüm arkadaşlarımız bir amaç saptaması içerisinde. Diyelim ki, burası Odalar Birliği Genel Kurulu olsaydı, bir sayın büyük çıkacak ve diyecekti ki, "Ücretler dondurulsun, temeddü-ler dondurulsun, kiralar dondurulsun." ve bundan yakınacaktı; ama "Kârlar dondurulsun" demeyecekti. Demekki, her kuruluş kendine göre bir yöntem, kendine göre bir amaç seçer. Biz avukat olarak neyi amaç kılmanız lâzım, hukuk adamı nedir, neyi savunacaktır?.. Benden önce görüşen sayın arkadaş-

larım bu amacı saptadılar sanırım; ama somut olarak koymak gerekir! Bir hukukun üstünlüğü ilkesi etrafında bir şeyler söylemek istiyoruz, bunu somut olarak kesinlikle belirlememiz gerekli. Kesin olarak belirlememiz için, kısa ve özlü olarak belirleyebilmemiz için, demokrasi kelimesinden başka sözcük bulamıyorum. Biz demokrasiyi sonuna kadar savunmak zorundayız. Nedir demokrasi?.. Özgürlükçü yollarla daha çok özgürlük isteyen, daha çok özgürlük sağlayan bir düzenin adıdır. Biz demokrasiyi sonuna kadar savunmak zorundayız her şeye rağmen.

Biraz önce belirten arkadaşlarımız, 17 bin mensubumuz olduğunu açıkça vurguladılar. 17 bin ses bugün Türkiye'de demokrasiyi gerçekten, yürekten savunsa, bugün demokrasiye karşı hiç bir akım bırakın kökleşmesini, su yüzüne çıkma eğilimini dahi gösteremeyecektir. Bugün Türkiye'nin içinde bulunduğu bunalımın gerçek çözümü, demokrasinin tam ve eksiksiz uygulanıp uygulanmadığında yatar. Oysa, birtakım arkadaşlarımız bu demokratik doğrultuda, ki demokratikleşme, çağdaşlaşma, özgürleşme doğrultusunun maalesef gerisinde kaldıkları halde, biz onları kınamıyoruz bile. Aslında bu Kurulumuz bir sınav kuruludur! Bu Kurulumuz eğer demokratikleşme, çağdaşlaşma, özgürleşme sürecine yan çizen veya buna karşı sapan kişiler görürsek, bunları açıkça kınamamız şu Kurulda mümkündür. Biraz evvel belirttiğim üzere, iki bilim adamı maalesef yine kendince bilim adamı denilen bilirkişi sıfatıyla düzenlemiş olduğu raporlardan yararlandı. Çok şükür ki, yargı bu kişileri hakladı; ama bunlardan birisi yine Türkiye'nin altında olan başka bir yargı yerinin kararıyla öldürülmek istendi. Bu kurşunların hedefi nedir?.. Hedef, düşünceye sıkılmaktadır. Sadece can güvenliği söze konu değil, insanlarımız düşünmesinler istenmektedir, uysal kişiler olsunlar istenmektedir. Bunun rejim olarak ifadesi faşizmden başka bir şey değildir.

BAŞKAN- Sayın Yiloğ, bir dakikanız var, hatırlatırım.

NURAN HILOĞ (Devamla)- Geçen Genel Kurulda bu konuda hazırlanmış olan bildiriye gönülden katılıyorum. Ancak, kanılarda gerçekten isabetli ola-

bilmemiz için bu bildiride geçen kavramların altını tek tek çizip ve bugünkü durum bakımından gerçek sorumluları, gerçek odaklara yaklaşımları saptamak üzere hepimizin görevli olduğunu sanıyorum.

Saygılarımı sunarım. (Alkışlar)

BAŞKAN- Teşekkür ederiz Sayın Yiloğ.

Sayın arkadaşlarım; Ankara delegesi Sayın Yaşar Karayalçın'ın hastalığı nedeniyle sırasını değiştiriyoruz izninizle, kendilerine söz veriyorum.

YAŞAR KARAYALÇIN (Ankara)- Sayın Başkanlar, aziz meslektaşlarım; Birliğin Yönetim Kurulunun hazırladığı Raporu dikkatle inceledim ve bazı hususlarda farklı görüşlere sahip olduğum için bunları huzurunuzda belirtmeyi vazife saymaktayım. Sizler de farklı görüşlerde olabilirsiniz; ama bunları size duyurmakta yarar görmekteyim.

Birinci konu; malî müşavirlik konusunda Raporda yer alan görüştür. Vergi Usul Kanununun değiştirilmesi dolayısıyla tasarıya "Açılan davalarda mükellefler tarafından istenildiği takdirde malî müşavir de dinlenebilir." hükmü ilâve edilmek istenmiştir. Biliyorsunuz bu konu yıllardan beri hukukçularla malî müşavir, daha doğrusu serbest muhasebe uzmanları arasında tartışma konusu olmaktadır.

Aziz meslektaşlarım;

Size şunu söylemek isterim ki, siyaset hayatında anarşiden daha önemli olan, ekonomi hayatındaki bu hesap düzensizliği anarşisidir. Hatta ilâve ederek diyebiliriz ki, bugün siyasî bunalımın anarşinin unsurlarından birisi de bu hesap düzenindeki anarşidir. Dernekler, sendikalar, siyasî partiler, hatta anonim şirketler bugün gerçek anlamda bir denetimden mahrumdur. Adalet hayatında savunma ve avukat ne ise, kanastimce ekonomi alanında da, vergi hayatında da hesupların ve bilançoların incelenmesi ve serbest muhasebe uzmanı odur. Maâlesef Vergi Usul Kanununu hazırlayanlar çok dar ve basit bir görüşten hareket etmişler, konuyu bu konularda savunma

görevi alabilme olarak benimsemişlerdir. Konu bu kadar basit değildir meslektaşlarım. Konu, Türkiye'de avukatlık mesleğinin örgütlenmesi gibi serbest muhasebe uzmanlığı mesleğinin de örgütlenmesidir. Türkiye Barolar Birliğinin bu konuya önem vermesini ve Barolar Birliği gibi serbest muhasebe uzmanlığı teşekkülünün kurulması için ilgililerle işbirliği yapmasını öneriyorum ve rica ediyorum.

Esasen 1969 senesinde bu tasarı Büyük Millet Meclisine geldiği vakit, orada Anayasa Komisyonunda Barolar Birliğinin Sayın Başkanı ile diğer ilgililer bir araya gelmişler ve bir protokol, bir uzlaşma imzalamışlardır. Böylece, bizim açımızdan bu mesele savunma hakkımız, imtiyazımız, tekelimiz ihlâl edilmemek kaydıyla halledilmiş bulunmaktadır. Bu konuya bu açıdan, memleketimizin menfaatleri açısından önem verilmesini bilhassa rica ediyorum.

İkinci konu; yabancı hukuk uzmanlığı hakkında Raporda yer alan görüştür. Arkadaşlar; bir yabancı gıda uzmanına senede 17 bin dolar vermek Türkiye için önemli bir şey değildir ve kapitälasyon hobisine de bence lüzum yoktur. Mesele, Türkiye'de her alanda uzman hukukçuların yetiştirilmesi yolunu açmaktadır. Birinci Hukuk Kongresinde oybirliğiyle kabul edilen Türkiye Adalet Akademisi kurulması teklifi maalesef sonradan takip edilmemiş ve Adalet Bakanlığında kalmıştır. Aynı zamanda bir yasa meselesi değil, sadece bir kafa ve zihniyet meselesidir. Türk adalet hayatında uzmanlığın teşvik edilmesi lâzımdır. Asliye mahkemelerinde o seviyede ve Yargıtay seviyesinde uzmanlaşmış hâkimlerin kendi yerlerinde istihdam edilmesini sağlamak için Yüksek Mahkeme teşebbüsünde bulunulmasının yararlı olacağı kanaatindeyim.

141 ve 142 nci madde ile ilgili olarak Raporda yer alan görüşleri dikkatle okudum; fakat bir hayli tereddüdüm var, bunu açıklamak istiyorum, belki Sayın Başkanımız cevabında bu hususa yeteri kadar aydınlık getirir ve belki de o zaman endişelerim zail olur. 141 ve 142 nci madde neyi ön-

lemeye, neyi cezalandırmaya çalışıyor?... Metne baktığımız vakit, sosyal bir sınıfın yok edilmesi, diğer bir sınıf üzerindeki hâkimiyetinin kurulması, tahakküm tesisi, ortadan kaldırmak, temel nizâmı devirmek, topyekûn yok etmek gibi fiiller için örgütlenmek ve propaganda yapmak suç sayılmaktadır. Şimdi bu toplantıda ve daha evvelki görüşmelerde Birliğimiz, anarşi ve terör karşısında vaziyet almıştır, hukuk devletini savunmaktadır. Hukuk devletini savunan bir Birliğin, anarşi ve teröre karşı olan bir Birliğin, 141 ve 142 nci madde karşısında nasıl bir vaziyet, niçin bir karşı tavır takındığını izah edemiyorum. Çünkü, 141 ve 142 ile menedilmek istenen, önlenmek istenen, anarşi ve terördür. Önlenmek istenen, temel hukuk nizâmının korunması; yani temel haklara dayanan ve ayrıca sosyal hukuk devletinin korunmasıdır. Bir taraftan bunu ilke olarak kabul etmek, diğer taraftan terör ve anarşiye karşı olmak, ondan sonra da 141 ve 142'nin Anayasaya aykırılığını ileri sürmek, bence bir çelişme oluşturmaktadır.

Burada yapılacak bir hizmet olduğu kanaatindeyim Barolar Birliği tarafından, her devlet yaşayan bir varlık olarak kendisini korumak mecburiyetindedir. Dünyada belli başlı devletlerin sosyalist olsun, Batı ülkelerinde olsun, ceza kanunlarındaki bizim 141 ve 142'ye tekabül eden hükümlerinin çevrilmesini yararlı görmekteyim.

BAŞKAN- Sayın Yaşar Karayalçın, bir dakikanız var, hatırlatırım.

YAŞAR KARAYALÇIN (Devamla)- O zaman başka şeyler de söylemek istiyorum, çabuk gideyim.

Bunun büyük bir hizmet olacağı kanaatindeyim. Tartışmalar için sağlam bir zemin sağlanmış olur.

Diğer bir nokta; yasalarımızın antidemokratik hükümlerden arınması görüşü Raporda yer alıyor. Sayın meslektaşların; Anayasa Mahkemesinin kurulmasından sonra bence Türkiye'de antidemokratik kanunlar sorunu ortadan kalkmıştır. Bazı kanunlardaki hükümleri beğenmeyebiliriz, tenkit edebiliriz, mahsurlu görebiliriz, zararlı görebiliriz, bunları gerekçelerinde

belirtiriz; ama artık bunlara antidemokratik diyemeyiz. Eğer Anayasaya aykırı bir husus varsa, o Anayasa Mahkemesine gider ve orada karara bağlanır.

Son bir nokta; Raporda deniyor ki, "27 Mayıs Anayasasının getirdiklerini korumak Türk Ulusu ve Türk hukukçusu için bir ödevdir." Sayın meslektaşlarım; her Anayasa zamanla eskir, zamanla eksik tarafları, mahzurlu tarafları anlaşılır ve yeniden gözden geçirilir. Toplum bunu yapmazsa, Anayasasının önüne geçer ve Anayasa geride kalır. Şimdi bizim 1961 Anayasamız bence bir değerlendirmeye tabi tutulması lâzımdır. Eksik tarafları nelerdir?.. Bu Anayasanın bilhassa eksik olan tarafı, emniyet sübapı olmayan bir Anayasa olmasıdır, Bunalımdan çıkış yollarını tıkayan bir Anayasa olmasıdır. Bu itibarla biz hukukçular olarak, bu Anayasa karşısına kesin olarak karşı çıkamayız. Anayasada benimsenen ilkelere evet; ama Anayasadaki boşlukları ve eksikleri doldurmak için çalışmalar yapılmasını önermemiz lâzımdır. Nitekim, Fransa bu hale gelmiştir. 1958 senesinde bütün bunları gözönüne alarak Anayasasını değiştirmiştir. Nasıl değiştirdiğini söylemek zamanı değil tabii ve bu değişiklik arasında bizim çok tenkit ettiğimiz Devlet Güvenlik Mahkemelerinin ve olağanüstü hal durumuna ait özel hükümlerin de bulunduğunu belirtmek isterim.

BAŞKAN- Sayın Karayalçın, süreniz doldu, lütfen toparlayınız.

YAŞAR KARAYALÇIN (Devamla)- Toparlayacağım efendim.

Son bir nokta; Birlik Başkanı Sayın Hocam Erem'in Raporunda yer alıyor, diyor ki, "Türk adaletinde öz eleştiri dönemine geçilmesinde zorunluluk vardır. Öz eleştiri güçlülük simgesidir." Ben gönülden bu görüşe katılıyorum. Eğer bir müessese, hangi müessese olursa olsun, yasama, yargı, yürütme, hangi müessese olursa olsun eleştirilmezse, öz eleştirisini yapmazsa; yani kendi çalışmalarını kendi açısından değerlendirmezse, olumlu, olumsuz yönlerini tespit etmezse, dejenere olmaya, prestijini kaybetmeye, hatta varlığını kaybetmeye mahkûm olur. Bu itibarla, ben bu görüşe gönül-

den katılıyorum. Baromuzun, Barolar Birliğinin ikinci 10 yıllık döneminde bu çağın açılması lâzımdır. Anayasa kuruluşları, yargı kuruluşları ve evleviyetle Barolar Birliğimiz, zaten bir eleştirisini yapıyoruz burada, ne vermiştir, neyi verememiştir, daha iyi hizmet etmesi için neler yapılması lâzımdır, bunu bence belli bir seviyede muhafaza etmek kaydıyla gayet açık bir şekilde tartışmamız lâzımdır. Ben Raporda bu görüşe yer verdiği için Birlik Başkanına bilhassa teşekkür eder ve bu çalışmaların bir an evvel başlamasını rica ederim.

Saygılar sunarım. (Alkışlar)

BAŞKAN- Teşekkür ederiz Sayın Karayalçın.

Sayın Hayrettin Abacı, buyurun.

HAYRETTİN ABACI (Malatya)- Sayın Divan, sayın arkadaşlar;

Bundan iki sene evvel yine bu salonlarda yapılan Genel Kurul toplantısında, Yürütme Kurulu Raporu üzerinde konuşurken, özetle şunları söylemiştim: Barolar Birliği Yönetim Kurulu çalışmış, çalışmadığı söylenemez; fakat bu çalışmalar olağan bir dönem için gayet olumlu ve verimli sayılabilir. Halbuki, olağanüstü bir dönem yaşadığımızı göre, bu dönemimiz için ele alınması lâzım gelen bazı konuları içermemektedir şeklinde konuşmuştum. Tabiatıyla kişi yarın ne olacağını bilemez. Ben iki sene önceki durumu dahi olağanüstü saymışım, bugün bu olağanüstü durum çok daha olağanüstü boyutlara ulaşmış bulunmaktadır. Bu itibarla, iki sene evvel söylediklerimi tekrar yinelemem lâzım gelecek. Gerçekten Yönetim Kurulu Raporunu çok güzel hazırlamış ve bu Raporun yansıttığı çalışmalar da çok olumlu bir safhada; ama bazı noktaları itibariyle olağanüstünün olağanüstüsü bir durumda olduğumuz için yeterli sayılmayabilirlik.

Yeterli olan tarafları: Bir kere 141 ve 142 konusunda Rapora derc edilen hususlar son derece isabetli olmuştur. Arkadaşlar; yaşadığımız toplumu anlamak zorundayız. Toplum statik değildir, daima kendi kendisini yeniler ve ileri gider, ileri gitmek zorundadır. 50 yıl öncesinin dünyasına

göz attığımız zaman nasıldı, şimdiki dünya nasıl, bundan 50 yıl sonrası nasıl olacaktır, bunu gözümüzün önünde canlandırdığımız zaman, 141 ve 142'nin artık Türk toplumunu rahatsız ettiği ve bundan da daha başka birçok rahatsızlıkların meydana çıktığını görmekteyiz.

Arkadaşlar; açık konuşalım, 141 ve 142 neyi yasaklıyor?.. Devleti korumuyor. 141 ve 142, işte şu, şu şekilde ibarelerle Türkiye'de fikir hürriyetini engelliyor, Türkiye'de düşünce özgürlüğüne kayıtlamalar getiriyor, kısıtlamalar getiriyor. Daha da açık konuşmak lâzımgelirse, 141 ve 142, Türkiye Cumhuriyeti toprakları üzerinde bir komünist partisi kurulmasını engelliyor ve bundan da birçok kimseler rahatsız oluyor; yani Komünist partisi kurulması ihtimalinden de birçok kimseler rahatsız oluyor. Niye rahatsız oluyorlar?.. Arkadaşlar; bir ülkede ya demokrasi vardır veya yoktur. Demokrasi varsa, orada Türkiye komünist partisi de olabilir, başka bir komünist partisi de olabilir, kurulabilir ve bunun demokrasiye hiç bir zararı olmaz. Fransa'da olmamıştır, İtalya'da olmamıştır, İngiltere'de olmamıştır, Amerika'da olmamıştır, hiç bir yerde olmamıştır. Deniliyor ki, "Efendim, Türkiye'de komünist partisi olursa, jeopolitik durumumuz dolayısıyla Türkiye Rusya'nın sultanı altına girer." Hayır arkadaşlar, bu da mümkün değil, bu da olmaz? Niye olmaz?.. Kendi bağımsızlığını kollamak isteyen bir ülke, her halükârda bağımsızlığını koruyabilir. Romanya'yı misal gösterelim. Rusya ile hem huduttur, komünist bir yönetimle yönetilmektedir; ama Afganistan olayları dolayısıyla Sovyetler'i kınamıştır; çünkü bağımsızlığını kollamasını bilen bir ülkedir. Bu konuda bin duygusal konuşmuyorum arkadaşlar, sadece bilimsel olarak konuşmaya çalışıyorum, objektif olarak konuşmaya çalışıyorum. Bir edebiyat yapılıyor; "Efendim, Taksim'de kızıl bayraklar, şunlar, bunlar." Ne zararı var Taksim'de kızıl bayraklarla yürünülmesinin, ne getirir bir memlekete, ne götürür?.. Eğer bir memleketin meydanlarında kızıl bayrakların yürümesiyle o memlekete kötü şeyler gelseydi, İtalya, İngiltere, Amerika, Fransa, çok kötü sonuç-

larla karşı karşıya olurlardı. Böyle olmadığına göre, bu edebiyat ta, Türkiye'de sadece fikir ve düşünce özgürlüğünü önlemeye yönelmiş birtakım çaba ve çalışmalardır. Bu bakımdan Birliğimiz Yönetim Kurulunun çok isabetli bir görüşle ve en üst merci sayabileceğimiz bir merci olarak 141 ve 142'nin kaldırılması lâzımgeldiğini, Anayasaya ve demokratik özgürlüklere aykırı olduğunu belirtmesini büyük bir başarı saymaktayım, sağolsunlar, varolsunlar.

Arkadaşlarım; bir de tarih vardır. Bugün var, bir de tarih var. Bir süne sonra bugün tarih olacaktır ve bugünün tarihî yazılacaktır. Barolar Birliği bu noktayı da dikkatte tutarak çalışmalarını yürütmek zorundadır. Memleketin geleceği için olumlu yönde çalışmalar yapılırsa, tarih hakkımızda iyi şeyler yazar, kötü çalışmalar yapılırsa, tarih hakkımızda kötü şeyler yazar. Bu itibarla, daima bir büyük yargı karşısında olduğumuzu, tarihin hükmü karşısında olduğumuzu, bugünkü hareketlerimizin bugün bu veya şu şekilde tepkiler uyandırmakla beraber, yarın için daha başka türlü değerlendirmelere konu olacağını bilerek hareket etmek zorundayız. Bunu düşündüğümüz zaman da, hareketlerimizin ve çalışmalarımızın yönü geriye doğru değil, ileriye doğru olacaktır ve daima da ileriye doğru olması lâzımgelsecektir.

Bu konu içinde Raporu ben son derece olumlu karşılıyorum; ama sadece raporları güzel yazmak, raporlarda güzel öneriler getirmek hiç bir şeyi çözünlemiyor, her şeye rağmen bütün bunlar yine de gidiyor. Nitekim 141 ve 142'nin terörü önlemeye yönelik bir madde olduğunu söyledi Sayın Karayalçın; fakat 141 ve 142'nin terörü önlemediği şununla sabit; çünkü ortada terör var. Terör olduğuna göre, demekki 141 ve 142, terörü önlemiyormuş; önlese terör olmazdı. 141 ve 142 gerçekte daha başka şeyleri önlemek için konulmuştur. Terör ve can güvenliği konusunda çok daha ileri boyutlarda çalışmalar yapmak zorundayız. Bu konular varken de, daha başka konulara el atmak biraz tuhaf olur. Fatih'in o muazzam ordusu İs-

tanbul surları önünde Bizans'ı fethetmek için çaba gösterirken, Bizans'taki papazlar meleklerin cinsiyeti konusunda veya konuştukları dil konusunda tartışmalar yaparlarmış. Yine Franko İspanya'da iç savaşı başlatarak faşist bir diktatörlük kurmak için faaliyete geçtiği zaman, İspanyol papazları da yine aynı konular üzerinde tartışmalar yaparlarmış. Biz böyle anlamsız durumlara düşmemek için, "Benim tavanım şu, tabanım bu, tavanım şu olursa emekli olduğumda elime şu geçer, şu olunca bu geçer..." gibi sözlerle oyalandığımız zaman bir çelişkiye düşmek durumuyla karşı karşıya olmayalım. Çünkü, can güvenliğimiz söz konusu. Ben iki sene sonra emekli olacağım. Emekli olduğum zaman elime geçecek para benim için mühim değil, hiç mühim değil; fakat iki yıl önce ~~adam~~ öldüren bir arkadaşlarının duruşması dolayısıyla adliye koridorlarına doluşan birtakım insanların (Afbuyurun, bu insanlardan bir köpeğin) bana müstehzi, müstehzi bakarak, "Senin de sıran gelecek." lafının ötesinde, sıramın ne zaman geleceğini veya gelip gelmeyeceğini düşünmek durumuyla karşı karşıyayım. Alacağım emekli maaşından ziyade, bu sıranan hiç gelmemesi gibi bir durumu düşünmek zorundayım ve böyle durumlar olduğu içindir ki, Barolar Birliğinin ve Barolar Birliği Yönetim Kurulunun çalışmalarını daha çok bu konulara teksif etmesi ve bunun niteliğini de sadece raporuna birtakım iyi şeyler yazmak suretiyle değil, daha başka eylem yolları bulmak, aramak ve göstermek suretiyle çok daha etkin şekilde bir savaş vermesini temenni ediyorum.

Söyleyeceklerim, demin papazların durumu ile ilgili olarak söylediğim durumla çelişkiye düşmemek için burada keseceğim. Hepinizi saygılarımla selâmlarım, sağolun, varolun. (Alkışlar)

BAŞKAN- Teşekkür ederiz Sayın Abacı.

Söz sırası Sayın İlhami Güven'de, buyurun.

İLHAMİ GÜVEN (Ankara)- Sayın Başkanlar, Sayın Divan, Yüce Kurulun çok sayın üyeleri;

Eleştirilerime başlanadan evvel, öncelikle Raporun her sene olduğu gibi bilimsel yönü yanında, bilhassa geçen yıl faaliyetlerini, geçen yıl Eskişehir toplantısında sayın delegelerin ileri sürdükleri sorunları takip ettiği, bu sorunlar üzerinde durduğu için Sayın Yönetim Kuruluna başta Başkan olmak üzere şahsım adına saygılar, şükranlar sunuyorum.

Sayın arkadaşlar;

Hatırlarsınız, geçen sene Eskişehir toplantısında dilekler bölümünde söz almış, toplantıda bulunan arkadaşlarımıza yine ben gelecek sene de aranızda delege olarak bulunmayı çok arzu ediyorum; ama bulunamazsam veda ediyorum demiştim. Çok şükür arzum yerini buldu, Sayın Barom bilhassa yarın geleceğin ümitleri olan genç arkadaşlarım bu yaşama rağmen güvenoyu verdiler, huzurunuzda geldim, mutluyum, bu mutluluğumu belirtmek isterim, teşekkür ederim, tekrar saygılar sunarım.

Sayın arkadaşlar;

Öncelikle meslek sorunlarından yurt sorunlarının soyutlanamayacağı gerçeğinden hareketle, yurt sorunlarının bugün içinde bulunduğu olağanüstü durum karşısında biraz evvel Baromuz adına Yüksek Kurulunuza bir anarşi ve terörizm kurultayı toplanmasını adımıza öneren ve benim de katıldığım bir öneridir, hepinizin de katıldığı bir öneridir, bu öneriyi desteklemekle birlikte, bugün içinde bulunduğumuz olağanüstü durumdan öncelikle bizi anarşi ve terörizmi önleme yanında, ekonomik önlem paketinin de gereğine inanıyorum. Türkiye bugün ısınması için Cebelitarık'tan gelen bir tankere istikbalini bağlamıştır arkadaşlar. Bu kadar zor koşullar altındayız. Binaenaleyh, her şeyin kökeninde ekonomi yattığına göre, ekonomik önlemlere de mutlaka yer verilmesi gereğine inanıyorum.

Sayın arkadaşlarım;

10 sene antidemokratik hükümlerin, bu hükümlerin bulunduğu yasalar-dan ayıklanmasıyla uğraştık. İstanbul Barosunun çok titiz incelemeleri

sayesinde hakikaten çok mükemmel, önleyici tasarılar da hazırladık ve bu tasarılar Birlikçe ele alındı, olgunlaştırıldı; ama görüyoruz ki bugünkü durum içerisinde karşımıza bir önlem paketi daha geliyor ve tamamen antidemokratik hükümlerle dolu bir önlem paketi geliyor. Bendeniz kişisel olarak Türkiye'mizdeki mevcut yasalarda bilhassa faşist İtalyan Yasasından kaynaklanan Ceza Yasamızda fazlasıyla her türlü anarşiyi, terörizmi önleyecek hükümler olduğuna kaniyim, başışlayın 26 senelik bu meslekte çaba gösteriyorum. Binaenaleyh, bugün şu yasada boşluk vardır, şu önlemlerin alınması gereklidir görüşüne katiyen katılmıyorum.

Bunu böylece kısaca belirttikten sonra; çünkü bir senelik sorunlar birikti, bu bir senelik sorunları burada 10 dakikaya sığdırmak karşındayız, onun için başışlayın. Şimdi meslek sorunlarına değinmek isteyeceğim izin verirseniz.

Meslek sorunlarında her zaman belirttiğim gibi, avukatlar hâlâ karikatürize edilmektedir. Bu dönem içerisinde "Fadik" isimli bir temsil gösterildi televizyonda, her halde gördünüz. Bu temsilde bir avukat hem çirkin beyaz kadın ticareti yapmaktadır, hem de mütecaviz bir kişi rolündedir. Hiç bir tepkimiz olmadı. Yazarı savundu TRT, "Mesleklere karşı değildir." diye. Nitekim, ondan sonra da lütfettiler de "Hiç bir mesleğe karşı değildir." diye yine bildiklerini okudular. Birlik, bir toplantıda bendeniz bunu dile getirdim, kınama önerisi verdim; ama bunun da sonucunu alamadık.

Arkadaşlar;

Saygınlığımızı yitiriyoruz, her yönüyle yitiriyoruz. Şimdiye kadar olan toplantılarda hiç olmazsa Adalet Bakanlığının bir çiçeği gelirdi, diğer bakanların da gelirdi. Şimdi bakıyorum ki, hiç alâkası yok, çok teşekkür ederiz; ama hiç alâkası yok, Sayıştayın gelmiş, hiç birinin yok. Bu, hakikaten hem gülünecek, hem ağlanacak bir durumdur. Koskoca Türkiye Barolar Birliği toplanıyor, Sayıştayın buketi geliyor, çelenk

diyemeyeceğim ona. ("Bu bize ait değil, onlara ait." sesi) Bilemiyorum. Hayır, biraz evvel malî müşavirlik falan dendi de, acaba diye düşündüm.

Arkadaşlar; mesleğimizde gözü olan hiç bir mesleğe taviz vermeyeceğiz. Malî müşavirlik ihya edilmek isteniyor; ama savunma hakkı verildiği zaman karşı geleceğiz arkadaşlar. Zaten bütün meslek kuruluşları ellerinden geldiğince mesleğimizi kötülemek için çaba göstermektedirler, bu bir gerçektir arkadaşlar.

Arkadaşlar; ben niye buradayım; şimdiye kadar hiç açıklamadım. Ben 15 seneyi doldurmuş avukat sıfatıyla buradayım hepiniz gibi. İmtiyazlı avukat sıfatıyla buradayım, bağışlayın. Hepimiz yasada imtiyaz tanınmış kişileriz. Benim burada oluşumun nedeni, şu kıdem denilen müesseseye kaldıkça ve Barom da bana güvenoyu verdikçe buradayım. Kıdem müessesesi kaldırıldığı gün, delege seçilsem bile huzurunuzda özür dileyeceğim, gayeme kavuştum, izninizle ayrılıyorum diyeceğim bilesiniz.

Arkadaşlar; Sayın Başkanımız bir müjde verdi; ama bu müjde beni tatmin etmedi. Kıdem meselesi iki öneri halinde Adalet Komisyonuna intikal etmiş; ama zannederim ki yine geri alınmaya mahkûmdur; ama bu önerilerden hangisi?.. Malumalınız Genel Kurullarımızda iki öneri tartışıldı. Birisi; her türlü kıdemin, Yönetim Kuruluna tanınan kıdemin, Barolar Birliği delegeliğine tanınan kıdemin, Başkanlığa tanınan kıdemin azaltılması. O bizi gayeye kavuşturmuyor ki. Bir de; tümü ile kaldırılınsın teklifi.

Arkadaşlar; yinelemek isterim, lütfen bağışlayınız beni, bir günlük avukata bütün sorumlulukları yüklüyoruz da, idam cezasıyla mahkeme huzuruna sevk edilen kişinin sorumluluğunu, savunma hakkını tanıyoruz, milyonluk davayı veriyoruz da, anlamıyorum neden seçilme hakkı tanımıyoruz, neden seçilme hakkı tanınmıyor?.. Ben bu noktaya takılıyorum ve bunu antidemokratik görüyorum. Yasanın çıktığı günden beri bunu antidemokratik görüyorum.

BAŞKAN- Sayın Güven, bir dakikanız var, hatırlatırım.

İLHAMİ GÜVEN (Devamla)- Sayın arkadaşlar;

Demokrasilerin, çoğulcu demokrasinin savunmasını yaparız her sene; ama biz ona aykırı yasalarımızın üzerinde, hükümlerimizin üzerinde durmayız. Seçme hakkı olan kişinin seçilme hakkı da olmalıdır. Binaenaleyh, sayın arkadaşımıza, bir günlük avukat arkadaşımıza seçme hakkı var; ama en mukaddes olan seçilme hakkını bahsetmiyoruz. Binaenaleyh, bir günlük avukatın, üç günlük avukatın, iki aylık avukatın, 10 senelik avukatın, 40 senelik avukatın birlikte olacağı bir Barolar Birliği Genel Kurulunu görmek ümidiyle hepinize saygılar sunuyor, teşekkür ediyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN- Teşekkür ederiz Sayın Güven.

Değerli arkadaşlarım; bir konuyu karara bağlamak için konuşmalara kısa bir ara vermek istiyoruz. Bir önerge vardı, aynen okuyorum:

"Çalışma salonundaki ısıtma cihazlarının çalışmaması nedeniyle soğuktan rahatsız olmaktayız. Huzur içinde çalışmak zarureti, toplantı yerinin değiştirilmesini ve Ankara Barosunca sağlanmış olan Ankara Adliyesindeki Ağır Cezâ Salonunda çalışmanın yarın sabahтан itibaren devamına karar verilmesini arz ve teklif ederiz.

Nejat Oğuz Cemalettin Güçdemir Ahmet Günar H.Aydın "

Arkadan da şimdi bir yazı geldi. Ankara Savcılığı toplantısının İkinci Ağır Cezâ Mahkemesi Salonunda yapılmasını kabul etmiş, tahsis edilmiş. Yalnız bu arada Yönetim Kurulunun da fikirlerini aldık, çalışmanın burada daha rahat, daha geniş imkânlarla olduğunu, dinlenme için aşağıda istirahat yeri imkânı olduğunu, komanya verilmesi bakımından aşağıda daha geniş imkânların bulunduğunu söylüyorlar. Orada bir salon içersine kapalı kalınacağını, dışta duruşma günleri olduğu için diğer mahkemelerin işlerinin olduğunu söylerler. Her iki durumu bilgi ve takdirlerinize sunuyorum. Bir de buradaki çalışmanın daha huzurlu olacağını söylüyorlar. Bu konuda bir konuşma açmaya gerek var mı, yok mu?.. ("Yok" sesleri)

Bir noktayı da müsaadenizle arz edelim; eğer burada yapılması kararı verilirse, yöneticilerle görüşeceğiz, ısıtmayı sağlamalarına gayret göstereceğiz.

CEMALETTİN GÜÇDEMİR (Gaziantep)- Efendim, eğer burada ısıtma sağlanabileceksen mesele yok; fakat bu soğuk devam edecekse, soğuktan başımız ağrıyor. Eğer bir ikram yapılacaksa, orada da komanya verilebilir. Bu nedenle eğer % 100 buranın ısıtılması sağlanacaksa mesele yok.

BAŞKAN- Eğer burada yapılmasına karar verilirse ona da gayret ederiz.

Yönetim Kurulundan bu konuda açıklama yapmak isteyen var mı?..

BAŞKAN FARUK EREM- Arkadaşlar; Yönetim Kurulu çeşitli açılardan adliye içerisinde toplantımızın devamında sakınca görmektedir, arz ederim.

BAŞKAN- Muhterem arkadaşlar; önerge sahiplerinden Cemalettin Bey de "eğer ısıtma sağlanırsa bir sakıncası yoktur." diyorlar. Sayın Cemalettin Bey ne diyorsunuz?..

CEMALETTİN GÜÇDEMİR (Gaziantep)- Efendim, Birlik Başkanının beyanını buranın ısıtılacağı yolunda taahhüt kabul ederek önergemi geri alıyorum.

BAŞKAN- O halde toplantı yarın da burada devam edecektir.

Şimdi konuşmalara devam ediyoruz. Söz sırası Sayın Hüseyin Saçaklıoğlu'nda, buyurun.

HÜSEYİN SAÇAKLIOĞLU (Manisa)- Barolar Birliğinin sayın üyelerini ve Yöneticilerini saygıyla selâmlarım.

Sözlerime bir Osmanlı sözcüğüyle başlayacağım; "Olmaz cihanda memleket harap, onu müdahalayî âliman eyler harap." Türkçesi şu; Devlet harap olmaz; fakat şu âlimlerin riyakârlığı, yalancılığı yok mu, işte Devleti harap eden odur. (Alkışlar)

Muhterem delegeler;

Barolar Birliğinin tetkiklerinize sunduğu raporda benden evvel temas buyuran bazı delege arkadaşların da söyledikleri gibi, en saygıdeğer, en ileri seviyede olan husus, Türk Ceza Yasasının 141 ve 142 nci maddeleri için Anayasa Mahkemesine vermiş oldukları ilmi hiç bir şekilde, tüyüne dokunulamayacak şekilde eleştirilmiş beyanları ve mütalaarıdır. Biraz evvel burada 141 ve 142 nci maddelerin neleri yasaklamak istediği gayet çarpıtılarak huzurlarınıza getirildi. Ben söylüyorum ve bu da belki benim sonum olabilecek. Sonum olduğunuz zaman da, sizlerden namuslular gelsinler beni savunsunlar. Eğer ben dersem ki, bir patron bir işçiyi çalıştırıyor, buna 100 lira yevmiye veriyor, bu patron bu işçiden en az 20 lira fazla gelir sağlıyor; yani o işçi 120 lira değer yaratıyor; fakat bunun 20 lirasını patron cebine koyuyor. Bu, işverenle işçi arasındaki sömürüdür, işçilerin patronlara sömürülmemesi lâzımdır, örgütlenmesi lâzımdır dersem, karşıma 141 ve 142 nci maddeler çıkar, tabii ben bunu demiyorum şimdi.

Arkadaşlar; eğer ben dersem ki, çalışanlar, yalnız çalıştıranların birinci derecede sömürüsüne maruz değil, bir de ticaret burjuvazisinin ikinci sömürüsüne maruzdur, çalışan aldığı yevmiyeyi, pazara geldiği zaman fatura dalavereleriyle, aldatma ve düzmecelerle o üreten adam, o üreterek pazara sevk eden adam, gerçek üreticinin ürettiği mal, aracı dolaşısıyla asıl üretime tekrar fazla fiyatla satılmak suretiyle tekrar sömürülüyorsun, ticaret burjuvazisi seni sömürüyor dersem, yine 141 ve 142 nci madde benim yakamdan tutar, beni hapse sevk eder; ama ben bunu demiyorum.

Muhterem kardeşlerim;

Bir ağır ceza mahkemesindeki savunmamda öyle dedim, bu maddeler bize ekonomik düşünmeyi yasaklıyor, hepiniz, kiminiz ayağınızdan, kiminiz başınızdan soğuktan rahatsızsınız; ama sosyalistler Türkiye'nin bu geleceğini ta 20 sene evvel, 30 sene evvel söylediler. Söylediler de ne oldu? Çoğu hapislere, zindanlara tıklandı. Hangi maddelerle tıklandı?.. 141 ve

142 nci maddelerle. Üşüyelim efendiler, biraz daha üşüyelim, biraz daha donalım, bizim eğer aklımız ekonomik konuları incelemeyi yetmiyorsa, sürüm sürüm sürünelim. Amerika Türkiye'yi bir üs olarak kullanmak için hazırlıklar içerisinde, bunu da sineye çekelim. Silahlı Kuvvetlerimize öneriler verdilerim, şöyle yapın, böyle yapın diyelim. Bazı meslekî teşekküllerin siyaset yapmamalarına söyleyelim. Siyaset ne ki?.. Siyaset, yüksek seviyede memleket hizmeti değil mi?.. Bu yüksek seviyede memleket hizmetini tüccar yapacak, fabrikatör yapacak da, avukat ve onların birliği olan şu Yüce Heyet yapmayacak mı?.. Yalnız siyaseti burada vurgulamayacak mı?.. Faşizan kanunların üzerine cesaretle yürümeyecek mi?.. Cebelitarık'tan gelecek tankeri bağlamakla, Allah'a dua etmekle vakit mi geçireceğiz?..

Muhterem arkadaşlarım;

Meseleye ciddi olarak eğilelim. Barolar Birliği Türkiye'nin beyni. Benim kanıma göre, avukat olduğumdan da değil, Büyük Millet Meclisinden de üstün. Çünkü burada, cemiyet ilmini tahsil etmiş, cemiyetin yaralarına neşterlerini vurmuş, cemiyetin bütün sıkıntılarına bilfiil şahit olmuş yüksek tahsilli, yüksek bilinçli insanların topluluğu. Buradaki adamlar siyasetle uğraşmayacaklar, buradaki adamlar beni yönetenleri eleştirmeyecek de, arabacılar derneği mi eleştirecek, onlara mı havale edeceğiz?..

Muhterem kardeşlerim;

Türkiye Barolar Birliği gerçekten iyi bir yolda, gerçekten Türkiye'nin dertlerine parmağını basıyor ve bunun üzerinde titizlikle duruyor. Daha evvelki çalışmalarda 141 ve 142 kadar tehlikeli Bankalar Kanunu üzerine parmağını bastı, onun üzerinde durdu. Geçen dönemde İzmir delegesi arkadaşımız Çocuk Mahkemeleri üzerine parmağını bastı ve bu yasa halinde Meclise sevk edildi. Şimdi yeni yeni atılımlar, yeni yeni ilerlemeler var. Meseleleri eleştirmek çok kolay. Sözü çuvala koymak zabıt kâtiplerinin işi, onlar yazarlar, zapta korurlar; fakat bunu eyleme geçirmek zor.

17 bin tane avukat var. Bütün avukatların can güvenliği söz konusu; fakit bir taraftan da Demokles'in kılıcı gibi omuzumuzda geçim sıkıntısı var. Barolar Birliği bir emir verirse, "Avukatlar bir ay mahkeneye girmeyin" derse, kaçınız buna ittiba edersiniz?.. Demekki bütün sorunların altında yine ekonomi var, yine şu faşizan dediğimiz hukuk, hak tanımayan rejimin polisi gelir de biraz evvel burada beyanda bulunan arkadaşımızın dediği gibi kapılarımızı tekmelerse, yakamızdan tutar bizi sürüm sürüm sokaklarda sürürse, ne yapacağız?.. Barolar Birliği ne yapabilir?.. Barolar Birliği, bizden aldığı güçle, şimdilik kafa bakımından efkârı umumiyei oluşturmaya çalışıyor; ama Allah bize ilerde eyleme geçmeyi de nasip edecektir, mahkemeleri de boykot edeceğiz ve böylece avukatın ne olduğunu göstereceğiz. Tarihte Alman kayzerlerini dahi o cübbeli kargalar (Ki, avukatlara bu sıfat yakıştırılmıştır Kayzer tarafından) dize getirmişlerdir. Cübbeleriyle yürüyen avukatlar iktidarları yıkmış ve ondan sonra da ipe giden insanlar vardır, bu bizim tarihimizde vardır. Avukatları siz avukat olarak yüce belleyin, ben yüce belliyorum.

Muhterem arkadaşlar;

Meslekî sorunlarımız gerçekten önemli, sıkıntılarımız var. Hiç birinizin hoşuna gitmeyecek bir düşüncem var; avukatların onore edilmesini istiyoruz. Ben yine meseleye ekonomik açıdan bakıyor ve diyorum ki, emekli olan avukat, gerek Sosyal Sigortalardan emekli olmuş, gerek Emekli Sandığından emekli olmuş kişi avukatlık yapmasın. Avukatlık yaparsa ne olur?.. Mahkeme koridorları menfaat pazarı olur. Avukatlık yaparsa ne olur?.. Emeklilik haline gelmiş, cebinde üç-beş kuruşu olan avukat, mesleğe yeni girmiş olan avukattan daha avantajlı durumda olduğu için, o genç çocuk en enerjik döneminde faydalı olmamak durumuna düşer ve gerekli incelemeyi yapamaz, meslekte gerekli ilerlemeyi sağlayamaz. Şu halde ben şimdi bu oylanacak bir husus olsaydı bir öneriyle gelirdim; fakat bir fikir olarak ileriye atıyorum. Emekli olan çalışmasın.

BAŞKAN- Sayın Saçaklıoğlu, bir dakikanız var efendim.

HÜSEYİN SAÇAKLIOĞLU (Devamla)- Yüksek yargı mercilerinden emekli olan kişilerin durumları gün geçtikçe dikkatimizi çekiyor. Yargıtaydan emekli olmuştur, avukat oluyor, onun durumuyla çantadan yetişme avukat arasındaki durum çok farklıdır. Mesleğimizin yücelmesi bakımından buna çok önem vermemiz gerekir. Birtakım dalaverelerin belli odaklardan kaynaklandığını da yine bilmemiz gerekir.

Hepinizi saygıyla selâmlarım. (Alkışlar)

BAŞKAN- Teşekkür ederiz Sayın Saçaklıoğlu.

Sayın Güney Dinç, buyurun.

GÜNEY DİNÇ (İzmir)- Sayın Başkan, sayın avukatlar;

Yönetim Kurulu Raporumuz bu dönemde geçen yıllara oranla boyutlarının daralmış, sayfalarının azalmış olmasına karşın, daha doyurucu, daha içerikli bir Rapor olarak bizlere ulaştı. Diğer arkadaşlarımızın da belirttikleri çalışmalarını özetleyen bu Raporundan ötürü Sayın Yönetim Kurulunu ve Başkanı kutlar, kendilerine teşekkür ederiz. Raporda yapılmayan, yer almayan, ya da bizlerin çözülmediğini gördüğümüz konuların birçoğunun da, yalnızca Yönetim Kurulunun çalışmalarından doğmadığı, ancak Ülkenin genel koşullarının henüz bu konuların üstesinden gelecek düzeye gelmediği gerçeğinden kaynaklanmaktadır. Bu bakımdan diğer arkadaşlarımızın da üzerinde durduğu gibi, avukatlar olarak özel sorunlarımızın, hukukçular olarak Ülkenin hukuk sorunları üzerindeki amaçlarımızın gerçekleşmesinin bir büyük nedeni, Ülkenin bugün içinde bulunduğu genel koşullar olmaktadır. Örneğin, şiddet olayları konusu hepimizin üzerinde durduğumuz, kişi olarak, toplumun bireyleri olarak acısını, eziyetini çektiğimiz temel bir konu. Ancak, Raporda bu konu gerçekten gerektiği biçimde değerlendirilmemiş, avukatlara yönelik bazı saldırıların özetlenmesi ile yetinilmiş ve toplumsal niteliği üzerinde geçen yıllarda olduğu gibi yine durulmamıştır.

Aslında avukatlara yöneltilen saldırılar, Ülkedeki bütün ilerici-
lere, yurtseverlere karşı yöneltilen saldırılardan ayrı tutulamaz. Geçen
Genel Kurullarımızda aramızda bulunan, bu kürsüde Bildiri Komisyonu Baş-
kanı olarak özgürlükleri savunan Sayın Ümit Doğanay dostumuz, Hocamızın
aramızdan ayrılışı gibi, bir başka ilerici yurtsever Sayın Tütengil'in de
aramızdan zorla keparılıp alınması, genel Ülke çapında karşılaştığımız
terörün bireysel sonuçları olmaktadır ve bu terör bugün bizi ve Ülkeyi
duyarsızlığını yitirmiş, sindirilmiş bir toplum aşamasına götürmektedir.
Aslında terörün amacı da budur. Öylesine duyarsızlaştırılmaktayız ki,
teröre karşı önlem yasası diye getirilen, aslında toplumun demokratikleş-
mesini engellemeye amacı güden yasalar karşısında, bizler bir yerde anarşi
yasalardan doğmamaktadır, yasaların bu işte suçu yoktur gibi savunma du-
rumuna düşürülmekteyiz. İşte bir toplum şiddet yoluyla böylesine sindi-
rilmeye itilmekte, böylesine duyarsızlaştırılmaktadır. Bizler bugüne
kadar değiştirilmesini istediğimiz yasaları savunur duruma getirilmişiz-
dir, bu noktaya dikkatinizi çekmek isterim. Elbette bu yasaların bir suçu
yok başımıza gelenlerden ötürü; ancak oynanan büyük oyunu daha açık bir
biçimde vurgulamak zorundayız. Acaba bu yasalar terörün önlenmesi için mi
getirilmektedir?.. Soru buradadır. Eğer bu yasalar terörü önlemek için
getirilmek istenseydi, terörü önleyici nitelikte yasalar olurlardı. Bu
yasalar terörü önlemek için getirilmemektedir. Bu yasalar, terörün oluş-
turduğu duyarsızlık ve sindirilmiş ortamda kitlelerin demokratik hak ve
özgürlüklerini ortadan kaldırmak için getirilmektedir.

Şu halde, bu yasaları getirmek isteyenler, terörden yararlanmakta-
dırlar, terör ortamına sığınmaktadırlar, bu gerçeği açık biçimde vurgu-
lamak zorundayız. Terör bizim sorunumuzdur, terör halkın sorunudur, te-
rör yaşamak için emeğini veren, kafasını veren insanların sorunudur. Te-
rörü önlemek, bu terörün ardına sığınıp demokratik hakları ortadan kal-
dırmak isteyenlerin meselesi değildir.

Toplumun demokratikleştirilmesi neleri gerektirmektedir?.. Toplumun demokratikleşmesi, kitlelerin örgütlenmesini zorunlu kılmaktadır. Oysa, kitlelerin örgütlenmesini ortadan kaldıracak yasalar getirilmektedir. Örneğin, bütün çalışanların, kamu kesiminde çalışanların, memurların, toplu sözleşmeli, grevli sendika haklarına kavuşmaları, toplumun demokratikleşmesi için gerekli bir gelişme sürecidir. Getirilen yasalarla bunlar ortadan kaldırılmak istenmektedir. Bizler örgütlenme özgürlüğünü geliştirmek için 141 ve 142 nci maddelerin kaldırılması için her Genel Kurulumuzda kararlar alırken, terörü önlemek adı altında bu maddeleri ağırlaştırarak, üstelik özel mahkemelerin yargılama alanı içine sokmak amacına yönelik yeni yasa önerileri hazırlanmaktadır.

BAŞKAN- Sayın Dinç, bir dakikanız var, hatırlatırım.

GÜNEY DİNÇ (Devamla)- Bizler, örgütlenmenin gelişmesi için daha önceki Genel Kurullarımızda kararlar alıp, çabalar içine girmişken, Dernekler Yasası ağırlaştırılmakta, yeni cezalar oluşturulmakta, yeni demokratik hakları ortadan kaldıracak girişimler içine girilmektedir. Şu halde sorun terörün önlenmesi değil, terörün oluşturduğu baskı ortamı altında demokratik hakların ortadan kaldırılmasıdır.

Arkadaşlar;

Bu sonuç aslında toplumumuzun dinamizmini de belirlemektedir.

Bugün yönetenler, yönetemez duruma gelmişlerdir. Bu, bizim gelecekteki çıkış yolumuzun ortaya konmasıdır. Burada Barolar Birliğinin bizce yapmadığı ve daha etkin biçimde yapması gereken konu, bundan önceki Genel Kurullarda da açıkladığım gibi, artık kitleye yönelmek, demokratik kuruluşlarla ilişkilerle yönelmek, teröre karşı mücadele verilecekse, terörden yılmış olanlarla birleşmek; demokratik hakları geliştirmek için mücadele verilecekse, bu demokratik haklara sahip çıkmak durumunda olan örgütlerle birlikte ortak eylemler oluşturulmaktadır ve burada pek çok arkadaş-

mızın da söylediği gibi, mesele artık bir bildiri, bir mütalaa, bir açıklama aşamasını geçmiştir. Bugün varlığımızı koruyabilmek için, (Ki, bu Genel Kurulda ancak varlığımızı koruyabilme düzeyinde meseleler getirilebilmiştir şu ana kadar) kendi kabuğumuzu aşip topluma yönelmek, toplumla iç içe olmak ve aynı amaçlar etrafında ortak eylemlerde yerimizi saptamak zorundayız.

Hepinize teşekkür eder, saygılar sunarım. (Alkışlar)

BASKAN- Teşekkür ederiz Sayın Dinç.

Arkadaşlar, şimdi söz isteyenler; Cengiz İlhan, Atilâ Sev, Ayten Dik. Başkaca söz isteyen var mı?..Cemalettin Güçdemir.

Dört arkadaşımız olduğuna göre, eğer uygun görürseniz bu konuşmaları bugün bitirelim.

Sayın Cengiz İlhan, buyurun.

CENGİZ İLHAN (İzmir)- Sayın Başkan, sayın Divan Heyeti üyeleri, sayın Barolar Birliği Başkanı ve Yönetim Kurulu üyeleri, sayın arkadaşlarım;

Aslında, Sayın Cemalettin bey arkadaşımızın da buyurdıkları gibi, soğuktan başımız ağrıyor, üstelik saat 2'den beri dinlediğimiz konuşmalarla da bir hayli kafamız karıştı. Bunlardan sonra, sürenin sonuna doğru birşeyler söyleyebilmek oldukça güç; kusurumu şimdiden affedin.

Önce, izninize sığınarak iki noktadaki üzüntümü sizlere arz etmek istiyorum.

Birincisi; aramızda ne kadar yöntem yönünden fikir aykırılığ olursa olsun, Barolar Birliği Sayın Başkanı Faruk Erem'in Ankaralı arkadaşlarımızca delege olmaya ikna edilmemiş olmasını üzüntü ile karşılıyorum.

İkincisi ise, yönetimin, şüphesiz tedhiş olaylarında birçok insanlar öldürülmüştür, ama içimizdeki bir arkadaşımız eğer öldürülmemiş olsaydı, bugün burada bulunan bir arkadaşımız için bir küçük vefa borcunun, bir onur borcunun yerine getirilmemiş olmasını da yine üzüntü ile karşılıyorum.

Gerçekten, Yönetim Kurulu raporunda yeni bir şey yok; aşağı yukarı son 3-4 yıldır yapılan toplantıların değişik biçimlerde tekrarından ibarettir. Ne var ki, arkadaşlarımızın yaptıkları eleştirilerle, ki denilebilir ki bu, Yönetim Kurulunun raporunda bir değişiklik olmadığı için böyle olmaktadır ve fazla bir değişiklik yok. O zaman şu noktaya geliyoruz:

Birlik, galiba giderek duragan bir noktaya doğru gelmiştir. Bunun, konuşmalardan çıkardığım kadarı ile, yahut da bunun iki yorumu olabilir. Birisi, ^{iyi yorum;}ki Hocamız da işaret buyurdular; fikirler ortaya atılmış, maya tutmuştur, bundan sonra bunların gerçekleştirilmesi kalmaktadır. Kötu yorum ise; Barolar Birliği hayatiyetini kaybetmiştir.

Pek tabii ki, iyimser olmaya, iyi yorumu kabul etmeye mecburuz.

Biz dün sabahleyin, Ankara Barosu Sayın Başkanının konuşmasında, bu konu tekrar ortaya atıldı. Biz bir meslek örgütüüz sadece.

Muhterem arkadaşlarım, biz bir ademi merkeziyet kurumuyuz, hizmet kurumuyuz. Bildiğiniz gibi, savunma bir devlet görevidir, savunma bir anayasal haktır. Devlet bazı görevleri bizatihi kendi yerine getirebileceği gibi, bazı görevleri hizmet ademi merkeziyet kurulları kurarak, onlara devredebilir. İşte ülkemizde, şüphesiz çok ileri bir anlayışla, savunma hakkının örgütlenmesini barolara ve Barolar Birliğine vermiştir. Bu bizim temel görevimizdir. Gözden uzak tutmayalım; ruhsatı biz veriyoruz, cüppeyi biz veriyoruz ve bizim kabul etmediğimiz bir kimse bu ülkede avukatlık yapamıyor. Bu önemli bir aşamadır. Kendimizi bir, tabii ki küçük görmüyorum bir lokantacılar derneği gibi değerlendirmeyelim.

İkinci bir görevimiz de var; o da baskı grubu olmak. Şimdi, bugünkü tartışmalarda zannedirim ki bir sorun ortaya çıkmıştır. Bir savunma hakkını örgütleyen kurum olarak, iki, bu ülkenin bir vatandaşı, bir baskı grubu olarak bu görevlerimizi nasıl yerine getireceğiz? Bir görüşe göre, yanına körükle gitmek.. Yeni körük stratejisi mi, kova stratejisi mi?.. Ben bugünkü konuşmalardan bu iki anlamı çıkardım. Konuşahım arkadaşlar, ama kendimizle konuşmak neyi halleder? Şüphesiz Eskişehir toplantısında kabul ettiğimiz bildiri önemli bir belgedir. Ne var ki, bu bildiri kaç gazetede yer aldı, üzerinde kaç kişi yorum yaptı ve ne kadar etkili oldu, bunu bizlerden, hatta 17 bin avukatın bir kısmı dahi bilmeyebilir, başka kim bilir? Fikirleri doğru saptamak yeterli değil. Benim müşterilerime söylediğim bir söz var; haklı olmak yeterli değil diyorum; hakkı kabul ettirmek lâzım. Bizim görevimiz de bu. Hakkı nasıl kabul ettireceğiz? Bunun yöntemini saptamamız lâzım. Bu ülkede baskı grubu yalnız biz değiliz. Bizden başka birçok baskı grupları var; tuzaklara mı düşeceğiz? Hangisi tuzaktır, hangisi tuzak değildir? Ne zaman en etkili bir biçimde, en inandırıcı bir biçimde fikirlerimizi kabul ettirebiliriz? Bunları derin derin düşünmek lâzım. Evet, konuşalım, eğer konuşmamızı bizi rahatlatıyorsa, gece yattığımız zaman, sadece

konuşmuş olmakla, sadece bildiri yayınlamış olmakla vazifemizi yaptığımızıza inanıyorsak, bunları yapalım arkadaşlar. Ama vazifemiz bu değil. Her birimizin yetişmesi için en az bu memlekette 10 bin kişi okuyamadı. Biz meseleleri çok yönlü düşünmek zorundayız. Kendimizi harcıyamayız, Kurumumuzu harcıyamayız. Etkili, inandırıcı olmak, meselenin psikolojik tarafını da ele almak zorundayız; Türkiye'yi soyutlayamayız. Hukuk, güphesiz hukuk.

Süpermen filmini gördünüz mü? Çok yetenekli, çok güçlü bir süpermen bu. Ne bileyim, füzeleri tutup değiştiriyor, havada uçuyor vesaire.. Sonunda sevgilisini kurtaramıyor ve ölüyor ve diyor ki, "Ben sevgilimi kurtaramadıktan sonra ne biçim süpermenliktir bu?" Ben insanları ölmekten kurtaramadıktan sonra ne biçim hukuktur bu yahu?.. Arkadaşlar günde en az 20-30-40 kişi ölüyor. Dünyada hiçbir şey bir insan hayatından değerli değildir. Hukukun amacı yaşama hakkını sağlamaktır. Hukuk budur. Amaç, hukuk insanlar içindir, araç değildir hukuk. Hukuku insanlardan, toplundan soyutlayamayız. Lütfen olaylara bu açıdan bakalım.

BAŞKAN- Sayın İlhan, bir dakikanız var; hatırlatayım.

CEMALETTİN GÜÇDEMİR (Gaziantep)- Ben hakkımı Sayın İlhan'a veriyorum.

BAŞKAN- Oldu efendim.

Buyurun Sayın İlhan.

CENGİZ İLHAN (Devamla)- Çok teşekkür ederim; hakkını bana veren arkadaş için. İnşallah ben onların haklarını kötü kullanmış olman.

Şimdi arkadaşlar, aslında, önümüze bir ikilem sürülmüştür. Bize deniyor ki, ya diyor bu insanların ölmesini kabul edeceksiniz, ya da şu şu şu metinleri kabul edeceksiniz. Bu bir ikilemdir. Ve karar vermesi o kadar kolay bir şey değildir. Öyle ya; polislerin evimi araması, çok samimi söylüyorum arkadaşlar, polisin benim evimi araması eğer 10 kişinin hayatını kurtaracaksa, arasın. Hatta 1 kişinin..Buyursun arasın. Polisin benim yazıhanemi araması, bu ülkede bir genç çocuğun yaşamına olanak sağ-

layacaksa, gelsin arasın. Ama meslekî deformasyona düşmeyelim; meseleleri sadece hukuk açısından görmeyelim. Hukuk bir araçtır arzettiğim gibi. Amaç, insandır. Hukuku bir amaç haline getirdiğimiz zaman, çok kınadığımız bir başka türlü faşizme, bir başka türlü zulme yol açabiliriz. Aslında arkadaşlar, zannediyorum ki ben notlarımı sadece 10 dakika için almışım ve 10 dakikayı bu suretle ikmal etmişim; söylediklerim diğer yönlerden tekrar olacak.

Kısaca lütfen yöneticilerden ve sizlerden, meseleyi daha derinlemesine, bir şey önerirken, bir işlem yaparken, bunun nerelere kadar varacağını düşünmenizi, uzun uzun düşünmenizi rica ediyorum. Mesele kendi vicdanî rahatlığımız değildir, mesele örgütümüzün rahatlığı da değildir, mesele bu toplumun, bu insanın rahatlığıdır. Aynı gemideyiz, ya da bu cennet, bu cehennem bizimdir.

Teşekkür ederim. (alkışlar)

BAŞKAN- Teşekkür ederim Sayın İlhan.

Sayın Atilâ Sav.

ATILA SAV (Ankara)- Sayın Başkan, sayın meslekdaşlarım; değerli dostum ve çalışma arkadaşım Sayın Cengiz İlhan'dan sonra söz almak bir şanssızlık tabii; ama sanıyorum ki 1,5 yıl aynı Yönetim Kurulunda çalışma arkadaşlığı yaptıktan sonra görüşlerimizde epeyce yakınlık var. Gerçi Cengiz İlhan, kişisel düşüncelerinin özgürlüğü bakımından çok saygı duyduğum bir arkadaşımıdır ve çok defa çatışmışızdır ama, bütün iyi düstluklar gibi bizim dostluğumuz da çatışmalar üzerine kurulmuştur.

Efendim, Cengiz İlhan'ın bir değişimini şaşkınlıkla karşıladığımı belirtmek isterim. O da, Sayın Başkanımız Faruk Erem'in, bu dönemde Ankara Barosu delegesi olmayışını üzüntü ile karşıladığını belirtmiş olması noktasıdır. Cengiz'in çok paylaştığım bir görüşü var; biz baroların ve Barolar Birliğinin bağımsızlığı konusunu savunurken, baroların da birliğe karşı bağımsızlığı görüşünü savunmuş ve baroların ve Birliğin birbirlerinin içişlerine karışmamalarını ilke olarak hep savunmuşuzdur. Anlıyorum tabii, bu

bir iç işe karışma sorunu değil, bu bir belki insancıl bağlılık duygusu, belki yapılmış hizmetlere karşı ödenmesi gereken bir vefa borcu. Yalnız, ben Ankara Barosunun burada bir delegesiyim ama Ankara Barosunun savunucusu değilim. Baro Genel Kurulunda bütün arkadaşlarımız aday olmak özgürlüğüne sahiptirler; Sayın Başkanımız, Genel Kuruldan bir süre önce delegele-re, Birlik delegelerine gönderdiği bir yazı ile bir görüş açıkladı ve aday olmak gereğini duymadı. Sağıyorum yani, Baro Genel Kurulunda böyle bir konu tartışılmadı da. Bu bakımdan, Cengiz İlhan arkadaşımın bu konudaki değinmesine bu kadar bir açıklık getirebilmek olanağına sahibim, bunun dışında fazla bir şey söylemeye yetkili görmüyorum kendimi. Yani sanıyorum ki, ben İzmir Barosundan bir arkadaşın burada niçin delege olmadığını dile getirseydim, Cengiz'de bana aynı şekilde...

BAŞKAN- Sayın Sav, lütfen rapor üzerinde konuşunuz, lütfen.

ATILSA SAV (Devamla)- Efendim, Türkiye Barolar Birliğinin 13 ncü Genel Kurulunun toplandığı şu gün seksenli yılların ilk günleri. Bu günlerin gerek uluslararası, gerekse ülkemiz içindeki görünümü pek iç açıcı değildir. Özellikle hukukçular için hoş olmayan ve kaygı doğuran bir yönü var işin. Çünkü, zorbalık ve kaba kuvvetin hukuka üstünlüğünü kabul ettirme çabalarını yaygın görüyoruz ve bu yaygınlaşma 10 yıldan beri hukukun üstünlüğü ilkesini Türk kamuoyuna kabul ettirmeye çalışan Türkiye Barolar Birliğinin bugüne kadar güttüğü çabaların da değerini tartışmaya sokuyor. Gerçekten, uyumsuzlukların yumrukla çözülmediği ortamlarda hukuk önem taşır, hukukun anlamı orada gözükür. Bu itibarla, terörün, yıldırmanın ve anarşinin, karmaşanın egemen olmaya başladığı bugünkü ortam içerisinde, biz hukukçular için yapılacak işler önem taşıyor. Önce bir noktada sorunlara doğru tanımlar koymak zorundayız. Gerçekten herkes bir tedavi yöntemi öneriyor, fakat tanımlarda ve tedavilerde birleşemiyoruz. Çünkü, yetkili yürütme organının sonuçlar üzerine getirdiği tanımlar aslında sonuçları palyatif tedbirlerle, palyatif önlemlerle gidermeye yönelik tedbirler gibi gözük-mektedir.

Benden önce konuşan sayın konuşmacı arkadaşlarımla bir kısmının da belirttiği gibi, ortada çözülmesi güç bir sorun vardır, bu sorunun sosyal, ekonomik boyutları vardır; fakat bunları çözmek yerine, bunların sorumluluğunu hukukî önlemlerin yetersizliğine bağlamak suretiyle bütün sorumluluk hukuka ve hukukçuya yıkılmak istenmektedir. Türkiye Barolar Birliği bir hukuk kuruluşu olarak bu konuda sesini yükseltmek zorundadır. Çünkü, bu tedbirlerle getirilecek şey anarşinin ve terörün önlenmesi sonucunu sağlayamayacaktır.

Sayın Apaydın'ın da belirttiği gibi, geçen yıl Eskişehir'de toplanan Türkiye Barolar Birliğinin sonuçta yayınladığı bildiride, tanısını açık bir şekilde ortaya koymuştur. Aslında terörün ve anarşinin yapmak istediği şey, Türkiye'de demokratik özgürlükler rejimini yıkmaya çalışmaktır. Terörün amacı budur, nedenleri farklı olabilir. Eğer biz terörü ve anarşiyi önlemek için, sahiden özgürlükleri kısıtlayıcı birtakım önlemler getirmeye çalışırsak, o zaman demokratik özgürlükler rejimini yıkmaya çalışanların, bunu amaçlayanların oyununa gelmiş oluruz diye düşünürüm. Çünkü, bizim inancımız odur ki, özgürlüklerin azı çoğu olmaz, özgürlük ya vardır, ya yoktur, özgürlük bir bütündür. Ve özgürlüklerin fazlasının zararlı olduğu yolundaki görüş geçerli değildir. Özellikle Türk Anayasasının tanımladığı özgürlükçü demokrasiler için hiç geçerli değildir. Özgürlüklerin fazlasının getirdiği ileri sürülen sakıncaları önlemenin yolu yine özgürlükleri sağlamaktan geçer, bunun dışında başka bir tedavi yöntemi kabul edilemez. Aksi takdirde, özgürlükçü demokratik düzenden söz edilemez, o zaman rejimin adını yeniden koymak gerekir; buna Türk hukukçuları, Türkiye Barolar Birliği ne dereceye kadar razı olurlar, onu tartışmak gerekir.

Efendim, Sayın Yönetim Kurulunun bize sunduğu rapor, tatmin edici, doyurucu. Yalnız bu raporda eksik olduğunu gördüğüm bir noktaya değinmeden geçemeyeceğim. O da şu: Rapor bir tür kurgu tekniği ile hazırlanmış. Yani montaj tekniği ile hazırlanmış. Birliğin yıl içinde, dönem içinde yapmış olduğu çalışmalar ve bu çalışmaların bir kısmı daha önceki yıllardan da

gelmektedir. Örneğin; idarî zabıta, adlî zabıta ayrımı ile ilgili çalışma gibi -tabii başka birtakım çalışmalarda vardır- bütün bu çalışmalar, yıl içinde birtakım yazışmalar ve çalışmalar yapılmış; bunların bir kısmı gerçekten doyurucu, gerçekten emek verilmiş, gerçekten ciddi, bilimsel inceleme ve araştırma ürünüdür, bunlardan daha iyisini yazmak, oluşturmak kolay değildir; ama bunlar arka arkaya dizilmiş ve sonuçta bir sentez sunulmamış. Sentezi, Sayın Başkan sabahleyin burada raporu özetlerken bir nebze sundu. Yani Türkiye'nin bugün içinde bulunduğu genel ortam, bu ortam içerisinde Türk hukukunun ve avukatlık uğraşının sorunlarının çözümünü nasıl gördüğünü, raporu okuduğumuz zaman açıklıkla göremiyoruz. Ancak bir sentez yapıldıktan sonra, bazı noktalara ilişkin gerçek görüşler belli oluyor. Sanıyorum ki, eleştirilere cevap verilirken sentez yapılacaktır, yoksa bu çalışma eksik kalmış olacaktır. Belirtmek istediğim bir nokta bu.

İkinci nokta şu: Biraz önce Cengiz İlhan'ın da belirttiği gibi, aslında Türkiye Barolar Birliği Genel Kurulları bundan daha coşkulu, daha heyecanlı bir hava içinde olurdu ve iki gün arkadaşlarımız arka arkaya konuşmuşları halde, konuşulacak konuların bitmediği gibi bir izlenimle ayrılırdı. Bugün birinci günün akşamında, konuşma konuları bitmiş gibi gözüküyor. Bunun nedenini ben geçen yıl yapmış olduğum konuşmada (Cengiz İlhan gibi iyimser değil) biraz karamsar bir nedene bağlamıştım. Türkiye Barolar Birliği, yavaş yavaş kendi etkinliğini ve canlılığını yitirmektedir gibi bir izlenim edinmekteyim ve bundan kaygı duyuyorum. Barolar Birliğine, başlangıç döneminde yönetim kuruluna bir süre hizmet vermiş, katkıda bulunmaya çalışmış bir arkadaşınız olarak, Barolar Birliğinin 10 yıl sonra etkinliğini yitirmiş olmasını kabul etmek istemiyorum. Ama ne yazık ki, bir yandan Barolar Birliği kendi meslek tabanından soyutlanmış gibi gözükmektedir. İkincisi; kamuoyu üzerindeki etkinliğini yavaş yavaş yitirmeye başlamış gözükmektedir. Eğer bunun çözümü, Cengiz İlhan'ın söylediği gibi daha çok bağırarak olacaksa, o zaman bağıralım hep birlikte. Yalnız, tozdan, duman- dan ferman okunmayan bir ortamda daha çok bağırmanın ne dereceye kadar ya-

rarı olur? Onu da düşünmek gerekir.

BAŞKAN- Sayın Sav, 1 dakikanız var, hatırlatırım.

ATILSA SAV (Devamla)- Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Saygı ile karşıladığımız nokta şu: Hukukçu olarak bizim en kutsal saydığımız özgürlüklere ve özgürlükler rejimine bağlılıktır dedik. Ve bunların temelinde de hiç kuşkusuz düşünce özgürlüğü yatar. Çünkü, insanı diğer yaratıklardan ayıran en önemli özellik düşünme yeteneğidir. Öyle ise, düşünce özgürlüğü, bütün özgürlüklerin de kökenindeki özgürlüktür. Ne yazık ki, bugün ülkemizde, düşünce ve sözden çok silaha ve baruta önem veriliyor gibi gözükmemektedir. Tehlikeyi burada görüyoruz. Bugün için daha çok özgürlük istediğimizi durmadan söylemek zorundayız. Gerçekten, anarşi ve terör ortamı yoğunlaşmaktadır. Özellikle insan hayatına yönelik suçlar çok artıyor; ne yazık ki suç işleyenlerin çoğu da yakalanamıyor. Bu, suçluların da cüretini artırıyor. Yakalananlar hakkında yargı içi caydırıcı etkinlik de yürümektedir. Üstelik bir kısım hükümlüler, ya da tutuklular cezaevlerinden kaçmayı da başarıyorlar. Bütün bu olaylar kamuoyunun güven duygusunu sarsmaktadır. Nerdeyse ortam bir paniğe dönüşecek. Bu da hastalığı serinkanlılıkla tanımlamamıza ve serinkanlılıkla koyacağımız tedaviyi bir tedavi ile düzeltmeye olanak vermiyor. En tehlikeli durum heyecan ve panik havası içerisinde hastalıkları bertaraf etmeye çalışmak zorunda olmaktır.

Evet, daha çok söylenecek söz yok; arkadaşlarımdan hepsi söylenecek sözleri söylediler. Zaten bizim içerisinde bulunduğumuz durum, bizi yıldırان, daha doğrusu Türk kamuoyunu yıldırان, bizi üzerinde düşünmeye zorlayan bir yıldırانlık terör ve anarşi ortamıdır. Hepimiz bugünümüzden, yarınımızdan, yakınlarımızın canından kuşukdayız. Bu ortam içerisinde Türkiye Barolar Birliği Genel Kurulunun daha coşkulu bir toplantı yapması, daha somut önerilerle kamuoyunun önüne çıkması beklenirdi.

Beni dinlediğiniz için hepinize teşekkür ederim efendim. (Alkışlar)

CENGİZ İLHAN (İzmir)- Sayın Başkan, izin verirsiniz bir tavzih

yapmak istiyorum.

BAŞKAN- Sayın İlhan izin verin, şimdi ben açıklayayım; sizin Sayın Faruk Erem'in delegeliği ile ilgili konunuz; niçin delege seçilmedi, delegë seçilmesine niçin ikna edilmedi şeklindedir. Yanlış anlaşılmıştır, Atilla bey bakımından da, ben onu bu şekilde açıklıyorum, onun için karşılıklı tartışmaya girmeyelim.

CENGİZ İLHAN (İzmir)- Teşekkür ederim.

BAŞKAN- Ben teşekkür ederim.

Sayın Ayten Dik.

AYTEN DİK (İstanbul)- Saygılar efendim.

Soğuk ve sesimin kısılmak üzere olması dolayısıyla kulaklarınızı tirmalayacak sesim dolayısıyla kısa konuşmak istedim. Zaten değinmek istediğim, üzerinde hassasiyetle durduğum konulara benden evvel bir iki arkadaş değindi. O nedenle konuşmak çok kısa olacak.

Sözlerime başlarken, size hoş geldiniz demek isterdim; ama "dostlar hoş gelmediniz, safalar getirmediğiniz" diyeceğim. Bu ortamda başka türlü konuşmaya olanak bulamıyorum. Buna biraz sonra gene değineceğim. Ama Yönetim Kurulu raporunu bize sunan sayın Başkanımız, yaptığı işler, Yönetim Kurulunun yaptığı işlemler hakkında bilgi verirken, eksiksiz görev yapmak bir tarama usulüyle temin edilmiştir, dediler. Ben, kendilerinin eksiksiz görev yaptıkları kanısında değilim. Herhalde kendileri de, bir sürçülisan mı diyeyim, veya birbaşka şey mi demek istediler anlayamadım. İkincisi, taramayı hangi kıstasa göre uyguladılar, o da bizim için meçhul.

Ben Yönetim Kurulu raporunda somut olarak bir şey görmediysem, hani gözlerim kapalı olduğundan değil, çok aradım, ama Sakarya Barosu toplantısında da değindiğim gibi, gerçekten gücümüzü kanıtlayamadık, gerçekten sözümüz geçmiyor. Bu rapor bunu bir kere daha kanıtladı.

Sakarya ve İzmir toplantısında verdiğimiz öneriler geçen sene yinlendi, Sayın Cengiz İlhan tarafından: Mukaveleli avukatların sözleşmelerinin Barolar Birliğince kontrol altına alınması ve ücretlerinin belirlenmesi.

Sözleşmeli avukatlarda devlet kesiminde dahi istihdam edilenlerde 2500 lira brüt ücretle çalıştırılanlar vardır, haftada iki gün oraya gitmek koşulu ile. Asgari ücret tarifesinin dahi altına düşmüştür. Ancak, Yönetim Kurulumuzda iki defa bu öneri kabul edilmesine karşın, Yönetim Kurulunun hiçbir eylemini görmedik, bu tarama da neye göre yapıldı, onun için anlamadım.

Kira sorununa üç kere değindik, nihayet geçen toplantımızdan sonra Yargıtay bunu düzeltmek ihtiyacını duydu, zorunlu olarak bir nebze düzeltti, buna karşın Barolar Birliği yine toplum yararına bir işlemden, bir eylemden bulunamadı, kiraları dondurucu bir kanun tasarısı hazırlayamadı, hâlâ rant gelirine büyük bir ayrıcalık tanınması süregeliyor ve Barolar Birliği de bundan yana hiçbir faaliyet gösteremiyor.

Emlâk Kredi Bankası, Emniyet Sandığı, Ziraat Bankası çiftçi kredilerinin, ziraî kredilerinde Vakıflar Bankasında icra iflâs yetkisi olduğunu iki defa vurguladım, kanunlarında vardır, icra organı görevini yapmaktadırlar. 115 bin lirayı, o sene o yerin kirasını almasına karşın 5 bin liraya çıkararak Emlâk Kredi Bankası halka yardım gayesi ile..Kuruluş gayesi budur. Ve bunun kontrolü; alacaklı kendisi, takip yetkisi kendisinde, halka ne şekilde sömürü aracı haline geldiği ortadadır, Anayasaya dahi aykırı olan bu maddelerin düzeltilmesi, mademki bizim Anayasa Mahkemesine müracaat hakkımız yok, düzeltilmesi için Birliğin çalışmasını karar altına almıştır Sayın Genel Kurulunuz, bu konuda da en ufak bir çalışmaya değinilmemiştir.

Bizden, konuşmalarımız hakkında bilgi istediler; 10 dakikaya sığdıramamışsınız, konuşmalarınız nelere açıklayın diye sıra ile saymışlar. Arkadaşlar biz bir değil, birkaç defa aynı konuları dile getirdik, 10 dakikaya sığdıramadıklarımız dile getiremediklerimizdir. Bizden konuştuğlarımızı değil, konuşamadıklarımızı sormaları gerekirdi.

Eski parlamenterlere hak tanınması hakkında Genel Kurulunuzda konuşuldu, bunun Türkiye için nasıl bir yük olduğu dile getirildi, geçen Yönetim Kurulu raporunda da buna karşı çıktıkları belirtilmişti. Arkadaşlar,

bu, raporda kaldı. Bir sene içinde en ufak bir eylem görülmedi ve bu kanun tasarısı kanunlaştı ve resmi gazetede yayınlandı. Bu arada, benimsediği fikri dahi Yönetim Kurulu savunmak gereğini duymadı.

Bütün bunları hoşgörüyü karşılayabiliriz; gerçekten de bugün içinde bulunduğumuz ortam, tırmana tırmana odalarımıza giren faşizm karşısında hepsini hoşgörüyü karşılayabiliriz; ne var ki, raporda herhangi bir gazete yazarının yazılarının da gerisinde kalacak şekilde yüzeysel bir değinme var. Bu faşizmin, bu anarşik ortamın nedenleri, kökenleri nelerdir, sosyo ekonomik nedenlerine katıyen inilmemiştir, tamamen yüzeysel bir inceleme yapılmıştır. Arkadaşlar, hoş gelmediniz, safalar getirmediğiniz; bu kürsüde, en az 6 bildiri için bütün gücünü, yüreğini harcamış arkadaşımız vardı. Bu arkadaşımız yaptığı konuşmalarda, 1978 senesinde Ankara kongresinde, 77 senesinde Sakarya kongresinde, "çocuklarımız" diye konuştu; "Bu çocuklarımızı koruyalım, bunun vebali hepimizin omuzundadır." dedi. 1978 senesi Ocak ayında 500 gencin öldürüldüğünden bahsediyordu. Biz kişisel olarak yaptığımız sayımda, yeni iktidar değişikliğinden bu yana öldürülme sayısı, gazetelerin yazdığına göre 312'dir arkadaşlar. Bu saygı değer delege arkadaşımız Prof. Ümit Doğanay'dı. Burada bütün gücü ile, bütün yüreği ile çalıştı. Bildirilerde bunu awinteri ile birlikte gördük, her konuda kendisinden yardım istedik, çekinmeden bunu verdi. Ümit Doğanay çocuklarını korurken, özgürlük ortamı ararken hunharca katledildi, 20 Kasım'da. Barolar Birliği Başkanı, diğer bütün kuruluşlar gibi, hatta bu eylemin içinde olanların başlarının bildiri yayınlamışçasına, onlar gibi bildiri yayınladı, hareketi lânetledi. Ondan sonra, benim kespit ettiğim (vaktinizi almayayım) 2 sayfa dolusu başsağlığı ilânı çıktı gazetelerde. Bunların arasında Barolar Birliğinin ilânını göremedim; Barolar Birliğinin delegesi için arkadaşlar. Barolar Birliği delegesi için, üniversite mensubu olması nedeniyle üniversitede yapılan törende Barolar Birliğini temsilen kimseyi göremedim. Merih Sezen arkadaşına sarıldım; "Barolar Birliği adına mı geliyorsun?" "Hayır" dedi, "kişisel olarak geliyorum." Orada Ümit Doğanay için bir saygı konuşması

yapılmadı, mezarı başında bir saygı duruşunda bulunulmadı.

Arkadaşlar, 500 çocuğun öldürülmesinde, "Bu çocuklar hepimizin çocuklarıdır" diyen ve "bunun vebalini sartımızdan atamayacağız diyen arkadaşın vebali omuzlarımızdadır. Hoş gelmediniz, safalar getirmediğiniz. (Alkışlar)

~~BAŞKAN~~-Teşekkür ederiz sayın Dk.

Sayın Ümit Teoman.

ÜMİT TEOMAN (Ankara)- Sayın Başkan, yüce Genel Kurulumuzun değerli delegeleri;

Çok değerli konuşmacı arkadaşlarımızın, büyüklerimizin görüşlerini dikkatle izledim. Kendileriyle ülkemizin çıkmazda olduğu konusunda anlamaktayım ve Türkiye'nin içinde bulunduğu büyük sorunları, hukukçulara düşen ödevler nelerdir, bizler neler yapmalıyız, hangi konularda hangi atılımlara başlamalıyız, bu konuda naçizane görüşlerimi sizlere arz etmek istiyorum.

Önce bir konuyu kesinlikle saptamanın gerekli olduğu kanısındayım. Artık günümüz, salt eleştirilerin yapıldığı ortamlardan çok, eleştirdiğimizin yerine neyi koymamızın gerektiğini söyleyeceğimiz ve karar verdiğimiz konularda yürüyeceğimiz, kavga vereceğimiz günlerin, asırların içinde yaşamaktayız. Yalnız eleştiremeyiz, eleştirdiğimizin yerine neyi koyacağımızı söylememiz gerekir.

Eğer biz hukukçuların öldürüldüğünden yakınırıyorsak, hukukçuların yanında, gençlerin öldürüldüğünden yakınırıyorsak, sorunun temelinde yatan neden yalnız hukuksal sorunlardan kaynaklanmamaktadır, ekonomiktir, sosyaldir ve bizim bu sorunlara bakış açımız da, yıllardan beri izlediğimiz metodun, yöntemin yanlışlığından kaynaklanmaktadır. Biz yıllardan beri kendimizi, emekçi olduğumuzu zaman zaman unutarak, sorunlara emekçi sınıfın bakış açısı ile bakmamışızdır. Kendimizin emekçi olduğumuzu unutmuşuzdur. Bizim gibi emek kavgası yapan insanların sorunlarından kendimizi soyutlamışızdır. Ve bugün, saygı değer meslektaşlarım, değerli büyüklerim; başbaşa kalmışızdır burada. İlginç bir tablodur aslında bugün içinde yaşadığımız

ortam. Basın bizi izlemiyor değerli arkadaşlarım. Emekçi örgütlerin temsilcileri aramızda yok, bize seslenmeleri önemli değil, bizim yanımıza gelmeleri, bizimle beraber olmaları gerekirdi. Ama önce o adımları bizim atmamız gerekirdi. Önce bizim onları yalnız bırakmamamız, onlarla beraber kavga vermemiz, aynı kavganın insanları olarak ağırlığımızı koymamız gerekirdi. Sayın Hocam, beni affediniz, sizin elinizde büyüük, bugünlere geldik. Eleştiri değil, iyiniyetimin ifadesi olarak söylüyorum; bugünkü yalnızlıktan kurtulmanın yolu, yeni atılımlara girmemizi, beyanlarımızla, eylemimizle kendimizi yenilememizi ve değiştirmemizi zorunlu kılar hale gelmiştir.

Değerli arkadaşlarım, Polis Vezaif ve Salâhiyet Kanunundan/etkilenecek, yalnız avukat barolarının odaları, yalnız avukat yazıhaneleri değildir. Bizden daha çok, bizim dışımızda yaşayan emekçiler ondan x etkilenecektir. Olağanüstü hal yasası, bizden daha çok, her gün zaten bizden daha fazla ezilen, horlanan, yok edilmek istenen inançlı insanları yok edecektir Türkiye'de. O halde sorunumuz bizim ortaktır onlarla. Eğer biz Barolar Birliği olarak, 10 yıllık politikamızda hiçbir değişiklik yapmayacak, eğer biz Barolar Birliği olarak yalnızca hukuksal sorunlarımızı açıklamakla yetineceksek, yalnızca hukuksal konularda güzel bildirimler, demeçler hazırlayarak sorunların üstesinden geleceğimizi zannedeceksek, bir başka 10 yılda yine başbaşa kalır, bir başka 10 yılda bir başka noktada bugünkü yapılarımızı o gün bizden hesap soran genç avukatların önüne çıkmak durumuna düşeriz.

Öyleyse değerli arkadaşlarım; bizim şimdi hedefimizin belirlenmesi lâzımdır. Yalnızca Barolar Birliğinin Yönetim Kurulunun mahdud sayıdaki yöneticilerine bu konuşmalarımızı zabıtlara geçirerek değil, ama artık belirli kararları vermek ve o belirli kararlar istikametinde yürümek durumundayızdır. Ve bizim karşımızda, açıkça söylüyorum, bugün siyasi iktidara karşı Anayasanın bize tanıdığı hakları kullanma noktasına gelmişizdir, Anayasanın bize sağladığı haklarla dışı dışı, başa baş kavga vermek noktasına gelmişizdir. Bunun yöntemlerini saptamak durumundayız arkadaşlar. (Alkışlar)

Yalnızca Ankara'da bir salonda konuşmakla da sorunlarımızı halledemeyiz. Artık değerli arkadaşlarım, barolarımız ve en üst organımız olan Barolar Birliğinin Anadolu'ya çıkma zamanı gelmiştir. Anadoludaki insanlarımızın bizim gibi güvenceleri yoktur. Ama bir Faruk Erem oraya giderse, ama bir Atilla Sav oraya giderse, ama sizler oraya giderseniz ve orada bizim dışımızda aynı uğraşı verecek olan, demokrasiden yana olan kuruluşlarla, halkımızla birlikte birtakım meseleleri tartışırsak, sesimizi duyurabilirsek, zannediyorum ki en yararlı mücadele yöntemlerinden birini saptamış oluruz. Öyle ise Ankara dışına çıkmak durumuna, noktasına geldiğimizi de kabul etmek mecburiyetindeyiz.

Değerli arkadaşlarım, biz yayın hayatına da artık girmeliyiz. TRT' de de, bakında da yer almalıyız. Ve biz, belirli görüşlerle birbirini yiyen, birbirleriyle aynı sıralarda oturmasına rağmen ters bakan üniversite gençliğine, özellikle hukuk talebelerine, daha birinci sınıftan başlayarak, Barolar Birliğinin çıkarttığı, Barolar Birliğinin onlar için düzenleyeceği konferansları, kursları, seminerleri düzenleyerek onlara bizim görüşlerimizi, yani bunun altını çizerek söylüyorum; özgürlükçü demokratik ve Atatürkçü görüşlerimizi söylemek noktasındayız değerli arkadaşlarım.

BAŞKAN- Sayın Teoman, bir dakikanız kaldı.

ÜMIT TEOMAN (Devamla)- Bitiriyorum Sayın Başkanım.

Bütün bunları yaparken saygı değer arkadaşlarım; kendimizi kavram kargaşalıklarından da kurtarma zamanımız gelmiştir. O nedenle değerli arkadaşlarım; ne istiyoruz ve nereden başlayacağız, neye daha önce başlayacağız, hangi eylemi koyacağız, özellikle eylemi koyacağız diyorum, bunların kararlarını yarınki toplantımızda kesin şekilleriyle çözüm altına almaya ve buradan alacağımız direktiflerle hepimiz belirli yönde, yani demokrasi, özgürlükçü demokrasi kurallarına bağlı uğraşımızı vermenin kesin kararları içerisinde buradan ayrılmalıyız.

Ben şuna inanıyorum: Türkiye aslında mutlu bir ülkedir. Türkiye'de memleketini, ulusunu seven gençler vardır. Türkiye'de emekçi halkımız var-

~~dır ve Türkiye'de, Atatürk'ün kafasında yarattığı, yaşattığı hukukçular vardır. Ben, hepimizin bu yolda başarılı olacağı inancımı bir kez daha tekrarlıyorum, hepinizi saygılarla selâmlıyorum. (Alkışlar)~~

BAŞKAN- Teşekkür ederiz Sayın Teoman.

Efendim, son konuşmacı, Sayın Cengiz İlhan'a sıralarını vermişlerdi ama 5 dakikalari var, o 5 dakakayı kullanmak isterlerse buyursunlar.

CEMALETTİN GÜÇDEMİR (Gaziantep)- Sayın Divan Başkanı ve üyeleri, pek değerli Yönetim Kurulu Başkanımız ve çalışma arkadaşları, aziz ve sevgili meslekdaşlarım;

Gaziantep Barosunun, şahsî saygılarımla birlikte en iyi dileklerini arz ediyorum.

Konuşan arkadaşlarım arasında, bilhassa Ayten hanımın gözyaşlarına, ızdıraplarına bütün kalbimle katılıyorum. Ümit Yaşar Doğanay için ve onun gibi nice hocalar için, doktorlar için, avukatlar için, gençler için dökülen gözyaşlarına, duyulan ızdaraplara bütün kabimle katılıyorum. Hepsinin fikir yönünü tesbit etmeksizin, dul eşlerine, gözyaşı döken annelerine, babalarına, yetim kalan evlatlarına en derin taziyelerimi, en derin ızdıraplarımı, en derin dualarımı ve temennilerimi huzurunuzda arz ve tescil ediyorum.

Sevgili arkadaşlarım, Yönetim Kurulu raporu bir emeğin mahsulüdür. Değerli gayretlerin mahsulüdür, bunu kabul ve tescil ediyorum.

Geçen senelerde getirilmiş olan konuların tekrar edilmiş olmasının nedenleri olduğu kanısındayım. Bu takipte devamlılığın ifadesidir. Bu, o devrede verilen talimatların ne derecede yerine getirildiğinin anlaşılması, izahı bakımından çalışma raporuna alınmış hususlardır. Ama bütün kalbimle bugünkü konuşmasına katıldığım sayın Cengiz İlhan'ın birkaç devre evvelki bir ifadesini de hatırlayacağız; "Biraz 14h, biraz 142, biraz özgürlük, biraz kül biraz duman, işte genel kurul toplantıları budur" şeklinde zarif bir ifade de bulunmuşlardı. Bu sefer de öyledir. Arkadaşlar, Cengiz Beyin söylediği, siz meslekî bir kuruluşsunuz. Bu gerçeği unutmamak mecburiyetin-

deyiz. Parlamento değilsiniz, bütün Türkiye'yi temsil yetkimiz ve hakkımız da yoktur, herşey varmış gibi, mesleki meselelerin dışında, avukatlığın, hukukun dışında bir sürü meselelere el atarsanız, 10 sene evvel başladığınız itibar noktasından bugüne vasıl olursunuz. Ve ızdırap içinde saygınlığınızı, ilginizi kaybettiğinizin müşahedesini burada dile getirirsiniz.

BİR DELEGE- Can güvenliği istiyoruz.

CEMALETTİN GÜÇDEMİR (Devamla)- Can güvenliği ben de istiyorum.

Bir taraftan can ve mülk güvenliğini teminat altına alan ve Anayasaya aykırı olmadığı Anayasa Mahkemesince tescil edilen hükümlere karşı çıkarsanız, bir taraftan teröre karşı, zulme karşı, silaha karşı, anarşiye karşı alınacak tedbirleri devlet tedbiri olarak şimdiden takdime katkıştırsanız Meclislerin; Senatonun ve Büyük Millet Meclisinin ve Anayasa Mahkemesinin ve en az sizin kadar hassas olacağını düşünmeksizin, şimdiden alınacak tedbirleri, hürriyetleri yok edici şekilde nitelerseniz, başka birinin kanına canına engel olacak tedbirler alınırken kapınıza bir tekme vurulmuşsa, bunu büyük bir mesele yapmaya çalışırsanız, o zaman can teminatınız da mevzu bahis olamaz. Canı teminat altına alacak tedbirleri de ihmal etmemek niyetindesiniz. Gerçeği kabul edeceksiniz, olduğumuz yeri bileceğiz arkadaşlar, bileceğiz. Ve o yerden hukukcuya, en az 15 sene toplumu tanıyan insanlara x layık vekar ve ağırlık içerisinde, heyecandan uzak, kötölemekten uzak, hırpalayıp yumruklamaktan uzak, fakat akıllıca bir yolla tedbirleri tavsiye ederseniz, saygınlığınızı sağlarsınız; aksi takdirde şimdiki noktaya gelmekle başbaşa kalırsınız.

Sevgili arkadaşlarım, 10 seneden bu yanaher safhasında Barolar Birliğinin gelişmesine emek veren bütün değerleri saygı ve sevgi ile, şükranla karşılıyorum. Elimizle bunun başına getirdiğimiz ve temsil ettiğimiz kişinin 10 sene sonra ve en enteresan bir zeminde ve zamanda bizi terketmesini, kendisinin büyük vefa ve sevgi duygusuyla kabili telif göremiyorum. Hocamdan niyaz ediyorum, istirham ediyorum; bizi vekarıyla, ilmi irfanıyla, tedbirleriyle, bitmez tükenmez gayretleriyle bin senedir özlemi çekilen

bir müdafaa müessesesini birlik haline getirenlerin başında bulundu; titri- ni de, etiketini de attı, avukat adını kullandı. Bugün çok enteresan bir vasat ve zemindeyiz. Bu işin devamı Hocanın eliyle olmalı. Meşhur sözdür, teşbihte hata olmaz denir; "Pehlivan güreş meydanından kaçmaz ve nehir ge- çerken atla iz sürülmez" O halde, Hocamdan rica ediyorum, hiç olmazsa nor- mal sürelerini ikmal buyursunlar, ondan sonra veda etsinler. Anlıyorum ken- dilerini, çok iyi anlıyorum; rahatsızdırlar. Yani fikren huzur içinde ça- lışamamanın verdiği kalbî rahatsızlık içindedirler. Ama buna tahammül ede- ceklerdir, kendilerinden bunu bekliyoruz. Bu gayretlerin devamınının Barolar Birliğini sarsmadan bir sonuca götüreceği kanısındayım.

Sevgili kardeşlerim, hepinizi anlıyorum, hepinizin fikrini en de- rin hürmetle dinledim ve öyle telâkki ediyorum, ama lütfen mübalağalardan uzaklaşalım. Lütfen Parlatentonun varlığını kabûledeyim, lütfen Meclisin, Senatonun, Anayasa Mahkemesinin, diğer anayasal müesseselerin varlığını kabul edelim, kötümser olmayalım; amma her gün içinde çırpındığımız kanlı dumanlı gerçeklere de sırtımızı çevirip hâlâ fikir özgürlüğü edebiyatıyla akıp gitmeyelim, gerçekleri görelim arkadaşlarım.

Hepinizi gönülden saygılarla selâmlarım. Allah memleketimize, mil- letimize ve Barolar Birliğine daha acı günleri göstermesin. Gönülden say- gılar. (Alkışlar)

BAŞKAN- Teşekkür ederiz Sayın Güçdemir.

Değerli arkadaşlarım, böylece söz isteyen tüm arkadaşlar konuşma- larını yapmış bulunuyorlar. Buna göre, raporla ilgili görüşmeler bitmiş bu- lunmaktadır. Bunları cevaplandırmak için herhalde Sayın Hocam mehil istiyor- lar. Bu durumda, .. ("Yarına kalsın" sesleri)

Bir dakika efendim; Sayın Ankara Belediye Başkanı Ali Dinçer ile Türkiye Odalar Birliği Yönetim Kurulu Başkanı Sayın Mehmet Yazar'ın Genel Kurulumuza başarı telgrafları vardır, bunlar da tutanaklara geçecektir. Arz ediyorum.

Toplantıyı yarın saat 10.00'da açacağız. Bildiri komisyonu kurul- ması için bir önerge vardır. Yalnız eğer münasip görürseniz, yarın sabah

bunu oylayalım. ("Önerge okunsun" sesleri)

Nasıl tensip ediyorsanız..Arzu ediyorsanız ben önergeyi okuyayım. Önergeyi okuyalım, lehinde ve aleyhinde konuşmak isteyen varsa yarına bırakacağız.

"Genel Kurulda belirecek görüş ve önerilerin somutlaştırılarak kamuoyuna sunulmasını sağlayacak bir bildiri ve karar komisyonu kurulmasını bu komisyonun 7 kişiden oluşmasını öneririz.

Aşağıdaki meslekdaşlarımızı aday gösteriyoruz.

Saygılarımızla."

BAŞKAN- Bir not ilâve edilmiş: "Ayrıca bir yönetim kurulu üyesinin de komisyona katılmasını dileriz." Yani 7 kişiden ayrı, 8 kişi olacak.

"1- Erzan Erzurumluoğlu

2- Özbey İmamoğlu

3- Nuran Yuluğ

4- Aydın Aybay

5- Turgut Kazan

6- Yılmaz Tokman

7- Hayrettin Abacıoğlu."

"Orhan Apaydın

Güney Dinç

Şinasi Yeldan

Atila Sav

Teoman Evren" imzalarıyla sunulmuştur.

Aleyhinde veya lehinde konuşmak isteyen yoksa oylayalım veya başka bir teklif varsa?.. ("Yarına kalsın" sesleri) Peki, yarın sabaha bırakıyoruz efendim.

Yarın saat 10.00'da toplanmak üzere toplantıyı kapatıyorum.

Kapanma Saati: 18.30

İKİNCİ GÜN

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati:10.00

-----o-----

BAŞKAN- Toplantının ikinci gününü açıyoruz.

Dünkü kaldığımız yerden toplantıya devam edeceğiz.

Bu arada iki telgraf var: Biri Mardin Delegatesi Sabri Dizgören'den, diğeri Türkiye Sosyalist İşçi Partisi Genel Başkanı Sayın Ahmet Kaçmaz'dan. Kongremize başarı dileklerini iletiyorlar; aynen tutanaklara geçecektir.

Dün bildiri komisyonunun kurulması ile ilgili bir öneri geldiğini söylemiş ve öneriyi okumuştum. Hatırlanması bakımından bir kez daha bilgilerinize sunuyorum:

"Genel Kurulda belirecek görüş ve önerilerin somutlaştırılarak kamuoyuna sunulmasını sağlayacak bir bildiri ve karar komisyonu kurulmasını, bu komisyonun 7 kişiden oluşmasını öneriyor, aşağıdaki meslektaşlarımızı aday gösteriyoruz.

Saygılarımızla.

Ayrıca bir Yönetim Kurulu üyesinin de komisyona katılmasını diliyoruz.

Bildiri komisyonuna önerilen kişiler: Erzan Erzurumluoğlu, Özbey İmamoğlu, Nuran Yuluğ, Aydın Aybay, Turgut Kazan, Yılmaz Tokman, Hayrettin Abacıoğlu."

Önerge sahibi olarak buyurun sayın Evren.

TEOMAN EVREN (Ankara)- Efendim önerimize ilâve teklifimiz var. Cemalettin Güçdemir arkadaşımızın 8 nci isim olarak ilâve edilmesini istiyoruz.

BAŞKAN- Efendim, bu öneri hakkında konuşmak isteyen veya başkaca bir teklif var mı, yok mu?..

O halde Komisyon şu şekilde: Erzan Erzurumluoğlu, Özbey İmamoğlu,

Nuran Güluğ, Aydın Aybay, Turgut Kazan, Yılmaz Tokman, Cemalettin Güçdemir ve Şinasi Yeldan.

ŞİNASI YELDAN- Benim de mazeretim var efendim.

BAŞKAN- Peki efendim. Şinasi Yeldan ve Hayrettin Abacıoğlu istemediklerine göre 7 kişi kalıyor. Tekrar ediyorum:

Bildiri Komisyonunun Erzan Erzurumluoğlu, Özbey İmamoğlu, Nuran Güluğ, Aydın Aybay, Turgut Kazan, Yılmaz Tokman ve Cemalettin Güçdemir'den oluşmasına ilişkin öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler...Kabul etmeyenler...Kabul edilmiştir efendim.

Bildiri komisyonu lütfen kendi arasında toplansın, çok rica ediyorum, bu güç hava koşullarını da göz önüne alarak saat 14.00'te bildirimlerini hazırlayıp getirmelerini istirham ediyorum.

Yönetim Kurulu adına da Vedat Burcuoğlu komisyona katılacaklar. Öneride zaten bu husus vardı, bunu ayrıca oylamaya gerek görmüyorum; Yönetim Kurulu temsilcisi olarak katılacaklar.

Şimdi, dün yapılan eleştirileri cevaplandırmak üzere Sayın Faruk Erem'i davet ediyorum.

BAŞKAN FARUK EREM- Aziz delege arkadaşlarım; dün toplantıya girerken imzalamak lütfunda bulunduğunuz çizelgeye nazaran 104 delege arkadaşımız toplantıya katılmışlardır. Bugün 6 arkadaşımızın daha ilavesiyle 104 rakamına ulaştık. Buna rağmen, 17 baronun katılamadığı, 18 baronun da tek delege ile katıldığı saptanmıştır. Bu rakamları söylemekteki maksadım; bundan sonraki toplantı gününün saptanmasında nazara alınmasını sağlamaktan ibarettir.

Dünkü uyarılar gerçekten faydalı olmuştur, Yönetim Kurulumuz için. Eger müsaade buyurulursa, konuşma sırasına göre Yönetim Kurulu görüşlerini arz etmeye çalışacağım.

Yalnız, bazı konular tekrar edildiği için, başta konuşanlara verilecek yanıtlar biraz daha fazla ayrıntılı olabilecek. Bu nedenle aşağı doğru inildikçe, yanıtların kısaltılmasının bir tercih olarak yorumlanma-

masını rica etmekteyim.

İlk konuşan arkadaşımız Sayın Nadir Lâtif İslâm, üç günlük bir davete mukabil 10 dakika sınırlanmasının isabetli olmadığını mütalaa buyurdular.

Bilindiği üzere, bütün toplantılarda Yönetim Kurulunuz bu sınırlamaya karşı oy kullanmıştır. Çünkü, biz bu uyarılardan daha fazla istifade etmenin daha isabetli olacağımız kanısındayız. Bu iki görüşü telif edebilmek maksadıyla geçen yıl uyguladığımız yöntemi bu yıl da uygulayacağız: Bandlardan ve stenodan elde edebileceğimiz sonuçlara göre her arkadaşımızın temas eylediği noktayı kapsamakla beraber, bunların dışında da eğer bizleri uyaracak hususlar düşünülmüşse, sınırlama nedeniyle söyleyememişlerse, onların da bize bildirilmesini bir mektupla rica edeceğiz. Bu itibarla, bir dereceye kadar kısıtlamanın zararlarını bertaraf etmek olanağını sağlamış olacağız.

Değerli meslekdaşımız, arkadaşlarımıza vaki saldırılarda Yönetim Kurulunun davranışlarında bir tercihe kapıldığı intibainı veren konuşmalar yaptılar. Örneğin; Bursa olayında daha fazla ağırlık koyduğumuz halde, Aküzüm kardeşimin öldürülmesi hususunda ihmalkâr davrandığımız iddia edildi.

Rapor basılırken uzun sürdüğü için, parça parça basılmış ve Aküzüm'ün öldürülmesi bu nedenle gereği kadar buraya aksettirilmemiştir. Fakat eğer Birlik Başkanlığının yapmış olduğu bildirinin, o dönemde yapılan bildirimlerin, hem hepsinden evvel, hem hepsinden daha ağır olduğunu düşünülecek olursa, rapora girmesi veya girmemesinin Yönetim Kurulunu ilzam etmemesi, töhmet altına sokmaması lâzımdır.

Gerçekten bazı konuşmalarda, davranışlarımızda taraf tutulduğu iddia ediliyor. Bu asla haklı değildir. Bu olayların bir kısmını biz gazetelerden öğrenmekteyiz, fakat bir kısmından da ya hiç haberdar olamıyoruz, yahut geç haberdar ediliyoruz. Bu nedenle, barolarımızdan istirhamımız, bu çeşit olayları bize yıldırım telgrafı ile bildirsinler ki, bir gecikme, bir yanlış anlamaya sebebiyet vermiş olmayalım.

Yine değerli meslekdaşımız, bizim bazı kuruluşlarla işbirliği görüntüsü halinde olduğumuz ithamında bulundular. Türkiye Barolar Birliğinin herhangi bir kuruluşla organik denebilecek hiçbir bağı olmamıştır. Ne bildirilerimizde, ne çalışmalarımızda ne onlardan fikir sorduk, ne de istişare ettik. Bu itibarla dıştan bizim şu veya bu kuruluşun yanında bir görünüm vermiş olmamız tamamiyle subjektif bir kanaattir.

Devlet Güvenlik Mahkemeleri hakkında daha evvelki genel kurullarda alınan kararların yerine getirilmesinin bir suç teşkil edeceği, bir başka kuruluş hakkındaki ceza genel kurulu kararına nazaran bu suçun artık belirli hale geldiği iddia edildi. O ceza genel kurul kararı, malumunuzdur, biz suç işleyecek hiç bir davranışta bulunmayız. Çünkü bir kanuna karşı gelmek başkadır, o kanunun haksız bir yasama tasarrufu olduğunu ileri sürmek başkadır. Biz kanunlara itaatliyiz, fakat kanunlara karşı gelmek gibi bir tasavvurumuz elbette olmayacaktır.

Reyhan arkadaşımız, hukukun üstünlüğü ve dolayısıyla bunun daha geniş bir kapsam içinde hukukun üstünlüğüne bizi daha fazla yaklaştıracak hukukun evrenselliği konusu üzerinde durdular.

Kuşkusuz hukukun üstünlüğü ve hangi hukukun üstünlüğü soruları akla gelebilir. Ama Barolar Birliğinin, hukukun üstünlüğü açısından ne düşündüğü bundan evvelki bir yönetim kurulu raporunda somutlaştırılarak ortaya atıldı. Yalnız, genel kurula katılan arkadaşlarımızın hep aynı kişiler (bizzarur) olmaması nedeniyle teselsülü takip etmek imkânları bulunamadığı için, bazı yermeler pek haklı da olamıyor.

İç ve dış sorunların ve bunların yanında da meslek sorunlarının daha geniş nedenleri üzerinde Birliğin daha ayrıntılı, daha derinlemesine durmasını temenni ettiler. Kuşkusuz her sosyal olayın tek nedeni olması mümkün değildir. Ama ekonomik nedenlerin sosyal yapının daha önde gelen bir etkeni olduğunu elbetteki yönetim kurulunuz da takdir etmektedir. Yalnız, bu alana girdiğiniz zaman, bunun bazı muhataraları da celbedeceği, çok dikkatli olmak icap edeceğini de yönetim kurulu düşünmek zorundadır.

Rapora iyi çalışmışlar iltifatında bulundular. Ama mücadele edilmesinden söz ettiler. Bize öyle geliyor ki, bizim mücadelemiz düşünce alanında olabilir. Kamuoyunun oluşturulması odaklarından biri olduğumuzu sanıyoruz. Bu itibarla bu tenkit, düşünsel mücadelede kamuoyunu oluşturmakta kusurumuz varsa elbetteki bunu kabul ederiz. Yalnız, bu sınırın dışına çıkmak bahis konusu olmayacaktır zannındayım.

Metin İsfendiyaroğlu, dil bakımından raporu tenkit ettiler. Elbetteki haklı. Ama rapor yaşlı üyeler tarafından yazılmış olma ithamı herhalde bir şaka. Evet efendim, çünkü dikkat ettim, arkadaşımızın sözlü beyanlarında benim dahi kullanmadığım ibareler var; "sadre şifa olmamak" gibi... Yalnız, bakın arkadaşlar, şu var: Arı dili kullanma açısından yaş pek bahis mevzuu değil şimdi. Bizlerden daha çok genç arkadaşlarımızın nasıl ağdalı dil kullandıkları ve bunun da arınmamış Türkçe olmasının, daha isabetli olduğu kanısı ile hareket ettikleri malumdur. Ama bizim gibi yaşlıların hiç olmazsa bir mazeretimiz var; alışkanlıkları bertaraf etmek o kadar güç ki.

Sosyal Sigortalar Kurumu ve onlarla olan ilişkilerimiz açısından, ve özellikle dördüncü madde açısından uyarılarını canı gönülden kabul ediyoruz. Yalnız bu sözleşme üçlü bir anlaşma şeklinde tecelli ediyor: Bakanlık-Kurul-Barolar Birliği. Bir çeşit pazarlık da bahis mevzuu olmuyor değil. İlk tip sözleşmenin imzası kanunun çıkmasından 10 ay sonra ancak mümkün olabildi. Bu itibarla, bu uyarılar elbette değerlendirilecektir. Yalnız hemen şunu söyleyeyim ki, yönetim kurulumuzdaki, bir karara henüz bağlanmamakla beraber, genel kanaat şudur: Bu sistem, para değerinde cüz'i dalgalanmalara göre o tarihte hazırlandı. Büyük kusurumuz, son günlendeki şu para değer düşmesini o tarihlerde öngörememiş olmamızdır. Bu eş devam edeceğine göre, sosyal güvenlik sistemimiz gün geçtikçe zayıflayacaktır. Bu itibarla, kanun değişikliği, hatta bundan evvel, yepyeni bir sözleşme ile yeni duruma sil yeni baştan metodu ile gitmekten başka çaremiz elbetteki olmayacaktır. Sanırım ki önümüzdeki dönemde bu bir çözüme bağlanabilir.

Nihat Kosova arkadaşımız, uzaktan gelen arkadaşlara teşekkür etmek gibi bir nezaketsizlik içinde olduğumuzu işaret buyurdular. Ben unutmuş olabilirim, özür diliyorum. Ama mutaden teşekkür ve seremoni kısmı konuşmaların sonunda yapıldığı için, belki bu geleneğin tesiri altında kronolojik açıdan hata etmiş olabilirim. Yoksa bu karakışta buraya kadar gelmiş olmak zahmetine katlananlar elbetteki bizlerin teşekkürlerine layık kişilerdir.

Anayasa Mahkemesinin bazı kararları iptal yetkisi dışında bulmasına karşı Yönetim Kurulunun davranışlarını tenkit ettiler. Bu konuda genellikle Yönetim Kurulunun kanaatı şu merkezdedir:

Anayasa Mahkemesinin iptal yetkisi ne kadar geniş olursa, hukukun üstünlüğü o kadar iyi sağlanabilir. Bu itibarla Anayasa Mahkemesinin yetkilerini, yasalarda ve Anayasada olmadığı halde dar tutmasını biz ölçü olarak benimsemiyoruz.

141 ve 142 nci maddeler ve bunun iptal edilmemesi nedenleri üzerinde biraz sonra daha etraflıca durmama müsaadenizi rica edeceğim.

Kendileri konuşmaları sırasında Başkanın akademik kariyerden gelmesinin Birlik için dezavantaj teşkil ettiği gibi bir yermeye bulundular. Bu haklı olabilir, ama bana öyle geliyor ki, ben bu mesleğin en aşağı kademesinden başladım, eğer o kademe meslek sayılırsa. Fakültede talebe iken Ankara Adliyesinde mübaşirdim ve bütün kademeleri...(Alkışlar) ...bütün kademeleri; hâkimlik, savcılık, hepsini yaptım, nihayet bir doçentlik imtihanını kazanarak üniversiteye girdim, o zamandan bu yana da, ne tatbikattan, ne de avukatlıktan ilgimi kesmedim. Ama sırtımda bir titri taşımış olmam bu camiaya dezavantaj getirmişse, bunun için de, bu ihtiyatsız hareketimden dolayı hepinizden özür dilerim.

Yasa uygulayıcısının bizi ne gözle gördüğü yolundaki itham kesin surette haksızdır. Eğer yasama organına şirin gözükme için ona göre bir ayarlama yapılmak istenirse, işte o zaman Barolar Birliği gerçek görevinden uzaklaşmış olacaktır.

Sayıları bizden az olan hekimlerin daha iyi sonuçlar alabildikleri, özellikle tamgün yasasının yürürlükte hale gelmesini sağlayabildikleri iddiasında bulundular. Tamgün yasası bir tartışma konusudur. Bizim statümüze uygun olan Tabipler Birliği örneği tamgün yasasının lehindedir. Ama bazı nedenlerle kanun yürüyemez hale gelmiştir. Onların birliği birşey sağlamamış, aksine tasarının lehinde mütalaada bulunmuştur. O halde, bu kadar tartışmalı olan bir konuda, onlarla bizim kıyas edilmemizde her halde kıyas ölçülerinde bir yanlışlık olsa gerektir.

Sekreteryanın iyi çalışmadığı, bir avukat arkadaşımızın şahsî başvurusuna zamanında cevap verilmediği ileri sürüldü.

Raporumuzda, gördünüz arkadaşlar, o kadar çok büro işlemleri içerisinde boğulmuş vaziyetteyiz ki, 17 bin küsur avukat arkadaşın bütün problemleri veya büyük bir kısmı bize geliyor ve cevap veriyoruz. Biz avukatlar birliği değiliz, Barolar Birliğiyiz. Bazı başvurulara cevap vermediğimiz de oluyor; ama bunların Yönetim Kurulundan geçmediği iddiası doğru değildir. Eğer her arkadaşımızın talebine cevap vermek durumu hasıl olsa, işte o zaman biz (biraz sonra temas edeceğim) baroların iç işlerine karışmak gibi bir duruma geçeriz. Nitekim pek çok arkadaşımıza, lütfen evvârlâ baronuza müracaat ediniz, ondan sonra bizim görevimiz başlar şeklinde cevap veriyoruz. Ama bu kargaşa içerisinde bir arkadaşımıza eğer zamanında cevap verilmediyse, elbette şu büyük rakam içinde ~~xx~~ ancak o oranda sorumlu tutulabiliriz. Arkadaşımızın ismi ya söylenmedi, ya ben not edemedim, akşam araştırdım, fakat size vaka ile ilgili şu anda izahta bulunamayacağım.

Orhan Apaydın genellikle 10 yıllık çalışmanın bizim için bir düzey çizgisi çizdiğini, bundan ayrılmanın mümkün olmadığını geniş hatlarıyla, ayrıntılarıyla izah buyurdular.

Elbetteki, birbirini takip eden genel kurul toplantılarında oluşan ilke kararına benzer fikirler ortaya atılmış, yönetim kurulu bu talimatları benimsemiş, bugün bir görünüm gerçekten meydana gelmiştir. Ama

hiçbir zaman mutlaka bu görünümün muhafazası diye bir şey iddia edilemez. Genel Kurulumuzun emir ve talimatı elbetteki Barolar Birliğinin gidişini ortaya koyacaktır.

Kendilerinin ve diğer bazı arkadaşlarımızın anarşi, terör ve bunun hedefi hakkında kanaatlerine ben şahsen katılıyorum, yönetim kurulunun teşhisi de bu davranışların son amacının demokrasiyi yok etmek olduğu hususundaki kanaatlerini paylaşıyoruz. Ama hiç birimiz, mutlaka bunu paylaşma zorunda da değiliz.

Yüksel Keskin, Başkanlık raporuna tenkitlerini, ağırlık noktasını o rapor üzerinde topladılar ve tekrarlarından söz ettiler. Güçdemir arkadaşım buna kısmen cevap verdi ve biraz evvel söylediğim gibi, sorunlar bir sene içinde bitmeyince, elbetteki öbür seneye de raporda bir taşma olabiliyor. Ama bana öyle geliyor ki, ilk seçilen arkadaşlarımızın da yapmaları icap eden şey şudur: Lütfen şu genel kurul raporları etraflıca incelen-sin, ve hazırlıklı gelindiği zaman, belki de haksız tenkitlerden kaçınıl-manın sağlanması mümkün olabilecektir.

Aynı zamanda, Başkanın aynı şeyleri tekrar ettiğinden söz ettiler; özyönetim vesaire gibi... Ve Hocadan daha yeni şeyler duymak istiyoruz, dediler.

Arkadaşlar, ben açıkça ifade edeyim; tükenmiş durumdayım. Kendimi yenileme çabalarının sizin hızınıza yetişebileceği kanısını zaten yitirdim. Ama gönül ister ki, daha da yeni şeyler getirilebilsin. Olayların kökenindeki ekonomik nedenler, basit oy hesaplarıyla siyasal çevrenin bir takım sonuçlara varması ve benzeri genel tenkitler elbetteki hepimiz tarafından değerlendirilecektir.

Usul yasalarının başka başka ülkelerden alınışı ve 143 ncü maddenin, gizlilikteki ifrat vesaire ve sonuçta da bu usul kanunlarıyla, ki kendileri "yöntem kanunu" diye daha güzel bir Türkçe kullanmışlar, mümkün olamayacağı yolundaki kanaatın isabetine kendileri de iştirak ediyorlar.

Arzettiğim gibi arkadaşlar, bu usul kanunları, bir müellifin dediği gibi, usul kanunundaki hiçbir değişiklik yoktur ki, avukatlık mesleğine etkili olmasın. O halde, bugün avukatlık bazı imkânlarla ulaşmış ise, tek tek inceledim yasa bunlara elverdiği için değil, bizim çabalarımızdan ve işi ciddiye tutmamızdandır. Bugün fiilen avukatlara tanınan pek çok hakların yasal mesnedi yoktur. Sebebi şu: Usul kanunlarımızın kökeni 1800. İlk aydın çağ, sonra orta çağ, sonra Rönesans. Rönesans, Anglosakson memleketlerinde başarı kazandı. Batı Avrupa, kilise hukuku ile Rönesansı bağdaştırmak, bir denge unsuru olmak hevesine kapıldı ve bu o tarihli bütün kanunlarda vardır ve buna da karma sistem denir sözde. Tahlil edilince görülecektir ki, esasında karma sistem değil, hortlayan engizisyon sisteminin muaddel hafiflettirilmiş bir şeklidir. Biz de bu kanunları böylece aldıktan sonra, artık savunma mesleğinden ne dereceye kadar söz edilebilir, takdirlerinize arz olunur. Ama şimdi bizde başlayan bu başkaldırma, Batı Avrupasında bizden daha ileri gidiyor. Diyorlar ki, sizin yapmak istediğiniz bu kanunlarla uysallaştırılmış savunmayı sağlamaktır. Bu çağın avukatı bu kanunlarla bu görevi yapacak durumda değil.

Bu itibarla, bizim çabalarımızda işte bu yönde olabilecektir. Usul kanunlarımızda savunmaya ilişkin hükümlerin baştan gözden geçirilmesi kesin zaruret halindedir.

Aciz vesikasına ilişkin sakıncalar elbetteki haklı. Yönetim Kurulu hazırladığı tasarıda bunları bertaraf etti, meslekten olma keyfiyeti yalnız Avukatlık Kanunundan değil, belki bütün kanunlardan çıkarılması icap eden bir şey. Çalışma hakkının yeni anayasalarda kazandığı kutsallıkla bol bol harcanan meslekten men cezalarının yasalarımızda adeden artmış olması keyfiyetini bağdaştırmak imkânı da yoktur.

647 sayılı Kanun ve tecille ilgili bir mütalaanın bizden istenildiği, re'sen bunların verilmesi yolunda mütalaada bulunduğumuz, fakat bunlardan da hiçbir netice alınmadığından söz edildi.

Pek öyle değil arkadaşlar. Bir Bursa olayını, isim zikretmeden hatırlatmak isterim. Tecile düşman hâkim, 647'ye düşman hâkim iddiası yaygınlaştığı bir sırada, Birliğin yapmış olduğu girişimler bazı yer değiştirme nedenleri de olmuştur. Ayrıntılara girmek istemiyorum. Hatta dünkü, evvelki gece yönetim kurulumuzda, bir mahkemeden bize şu cevap geldi: "Bizim tecil ettiğimiz cezaların adedi aşağıda gösterilmiştir." Bu alınganlığı dahi bir başarı saymaktayız biz. Çünkü elimizde, herhalde hâkimler üzerinde disiplin cezası uygulama olanağı yok.

Şengül Erdoğan arkadaşım, memleketimiz sütlümanmış gibi, bu olaylara raporda daha fazla yer vermemiz gerekirken, ihmalkâr olduğumuz yolunda tenkitlerde bulundular.

Arkadaşlar, raporumuzun bir bütün bölümünü buna hasrettik. Ama buradaki ağırlık, meslektaşlarımıza saldırı şeklinde gözükmiştir. Memleketimizin umumi durumu hakkında da bu raporda kanaat izhar etmenin belki de birleştirici olamayacağı gibi bazı kişisel mütalaaaların rapora aksetmesinin üzüntü ile de karşılanmasının mümkün olabileceği gibi, (belki de yersiz) bir kuşku içinde kaldığımızı da itiraf etmek durumundayız.

Buna mukabil kendileri, bizim pek beklediğimiz daha somut önerilerden birini verdiler. Bütün partilerin, kuruluşların göreve davet edilmesi için bir çaba, toplantılar vesaire yolundaki öneri, önemi ile kaydedilmiştir.

Akaryakıt dağıtım durumu:

Barolar Birliği Yönetim Kurulu, öncelik tanınması için ilgili Bakanlığa müracaat etti ve de illere birer tamim gönderilmesini ancak sağlayabildi. Nitekim bazı illerde bu imtiyazlı durum gerçekleşmiş; fakat şimdi öğrendiğime göre, Mersin'de gerçekleşmemiş. Ama Mersin'deki bu olayı Yönetim Kurulunuz dünkü toplantıda öğrendi. Acaba bize bir şikâyet gönderilmiş olsaydı, bu itham, bu suçlama daha haklı olmaz mıydı?

Erzan arkadaşım, memleketimizde can güvenliğinin doruk noktasına geldiğini, bu itibarla avukatlara ilişkin saldırıların diğerlerinden so-

yutlanamayacağını, bu itibarla daha ziyade geniş kapsamlı bir çalışma düzeyi içinde olmamız temennisinde bulundular ve anarşi ve terörün bazı lûgat anlamları üzerinde de durarak, kıymetli bir mütalaada ve temennide bulundular. Bazı kuruluşların, sosyologların, siyaset bilimi adamlarının ve ekonomi ile uğraşanların bir araya getirilerek bunun üzerinde bir sempozyum yapılmasını önerdiler. Bu, üzerinde durulacak, sanırım yönetim kurulunca da benimsenecek bir konu, bir öneri olabilir. Böyle bir toplantı sonunda, Yönetim Kurulumuz elbetteki bir hususa çok dikkat etmek zorundadır. Bundan sonraki toplantıda, yine nazari bir çalışma ile karşımıza geliniz, dedirtmemeye çalışmağa dikkat etmeğe mecbur kalacağız.

Turgut Kazan arkadaşımızın, zor günler ve bu arada Yönetim Kurulu çalışmalarını övücü beyanlarına teşekkür ediyoruz.

Polis devleti olmaya yaklaşma eğilimi hakkındaki teşhisi Yönetim Kurulunca da zaten denenmiş, gerekli yapılabilen çıkışlar da yapılmıştır.

Daha en büyük tehlikenin olağanüstü hal kanunu ile getirileceği bahane edilecek olan terör ve anarşinin bunlarla hiç ilgili olmayan konulara, örneğin grev hakkına dahi taşabileceği yolundaki kuşkuvarının haklı olmamasını bütün kalbimle temenni ederim.

Yalnız, memleketimizde böyle bir kanun ilk defa çıkarılacağı için, herhalde bizlerin de olağanüstü hal kavramının anayasal değeri, hudutları, şümulü üzerinde bir çalışmaya girmemiz gerekli olacaktır.

Devlet Güvenlik Mahkemeleri hakkındaki talimatın yerine getirilmediğinden şikâyetinde bulundular. Biz bu talimatı fazlasıyla yerine getirdiğimiz kanısındayız. Her ne kadar şimdiye kadar bu tasarı çıkarılmamış ise, bunun kendi çabaları sonucu olduğunu iddia eden bizden başka da kuruluşlar var. Amma, biz o kanıdayız ki, önleyici etkenlerin başında biz geldik. İlerde bu kanun çıkarılırsa, veya buna benzer bir kanun çıkarılırsa, herhalde o zamanki talimatı nazara alacak Yönetim Kurulumuz gereğini yapacaktır.

Tahsin İmre arkadaşımıza huzurunuzda bir kere daha teşekkür etmek istiyorum. Gerçekten sosyal güvenlik sorunları bir uzmanlık isteyecek ha-

le geldi. Birliğimizde de bir uzmanımız yoktur, bugünkü şartlara göre tutmak olanağına da sahip değiliz. İlk aklımıza gelen, bu hususta kendini uzmanlaştırmış olan İmre arkadaşımıza müracaat etmek oldu. Sağolsunlar, bizi yalnız bırakmadılar. Bundan sonra da bırakmayacaklarını ümit etmekteyiz.

Necati Özkaya, etkinliğimizi yitirdiğimizden söz ettiler. Bakınız, bu doğru olabilir. Amma şunu da düşünün; 10 yıldır yaptığı mücadeleye rağmen, ayakta kalan tek teşekkülüz. Bu nasıl sağlandı, ilerde nasıl sağlanır, elbetteki bunda hepimizin de sorumluluğu var.

Saygınlığımızı yitirmemek için Özkaya arkadaşım, halkın sorunlarını benimseyen bir çalışma düzeyine girecek olursak, işte o zaman bu saygınlığı yeniden kazanırız dediler. Belli bir ölçü içerisinde, ama yasal olanak ve sınırları zorlamamak şartıyla halkın sorunları ile ilgisizlik bizim yönetim kurulunun düşünebileceği bir çözüm değildir.

Metin Turgut arkadaşım, İçişleri Bakanlığında önerdiğimiz toplantıya henüz çağrılmamış olduğumuzu ileri sürdüler. Cumhurbaşkanının rapora son dakikada ilave edebildiğimiz cevabî yazısının hazırlıklarının yapılmakta olduğu istihbar olunmuştur. Belki de gelecek toplantıda bir şeyler söylemek veya bu arada bir genelge ile barolarımıza durumu duyurmak mümkün olabilecektir.

Filhakika, Yüksek Hâkimler Kurulu ile iyi münasebetlerimizin bulunduğu, bu nedenle bazı şeylerin yaptırılabilceği kanaatını izhar ettiler. İyi münasebetlerimizin belki nedeni, aynı tehlikede kalmış olmamızdır. Adliyenin kusurlarını görmüyor değiliz elbette. Yalnız, şimdi bütün adalet cihazının budanmak istendiği bir dönemde, bizlerin onları da yıpratıcı bir çıkışın ne dereceye kadar isabetli olacağını elbetteki düşünmemiz lâzımdır.

Yüksek Hâkimler Kurulundan münhal hâkimliklere tayin, bazı yargıçlarımızın davranışlarının sakıncaları ve benzeri elbetteki raporda ismen zikredilerek ortaya atılamazdı. Amma arzu edilecek olursa, Yüksek Hâkimler Kurulu ile yazışmalarımıza ait ve aldığımız yanıtlara ilişkin

dosyalar her zaman incelenebilir.

Nuray Güluğ arkadaşım, 12 Mart dönemine temas ettiler. Biz bu dönemin hiç bir zaman yanında olmadık. Bu dönemin acılarını giderici girişimlerimiz de evvelki raporlarımızda gösterilmiştir.

Yaşar Karayalçın arkadaşımın gerçekten bilimsel kuşkularına katılmamak mümkün değil. Fakat bu konular, teselsül eden Genel Kurul toplantılarımızda, kendine özgü bir iddia şeklinde ortaya çıkıyor.

Birinci temas buyurdıkları konu, mali müşavirlik. Ve mali müşavirliğin örgütlenmemesine Barolar Birliğinin çalıştığı yolundaki itham doğru değil. Elbetteki bu bir meslektir, onların da örgütlenmesini isteriz. Bizim karşı çıktığımız ve bana Yönetim Kurulumun vermiş olduğu yetki şudur: Örgütlenmesine çalışmayacaksın. Ama benim meslek sahama el uzatıyorlarsa, o zaman önleyeceksin. Biz bu görevi yerine getirdik, Ankara'daki arkadaşlarımla boyuna Meclisi aşındırarak.

Bu çabalar Barolar Birliğinin kurulmasından evvel de vardı. Hatta öylesine ki, yabancı mahi müşavirler de kabul ediliyordu.

Bir anımı biraz sonra arz edeceğim.

Birliğimiz kurulduktan sonra iki büyük deneme oldu. Birinci deneme, açıkça mali müşavirlere yargı önünde savunma hakkı tanıyan ve yağ lekesi gibi, uygulamada genişleyerek bütün mesleğimizi de kapsayabilecek bir tasarı idi. Bu tasarının önlenmesi için çalıştık. Hatta öylesine ki, bir komisyondan çıkmıştı, Anayasa Komisyonu Başkanlığını hareket ettirerek, tasarımı getirttik ve Anayasanın şu şu maddelerine aykırı olduğu neticesine varıldı. Birinci önleme çabamız ancak bu kadar oldu.

Fakat bundan sonra, hiç de yeri ve zamanı olmadığı halde, Vergi Usul Kanunları Tadil Tasarısının en az göze çarpabilecek sonlarındaki bir maddede yine bu işin ortaya atıldığını gördük.

Bir ara bir komikyona çağrıldık. Bu komisyona niçin çağrıldığımızı da doğrusu ya bilmiyorduk. Gittiğimizde, mali müşavirlikle ilgili cümle kuruluşların 8-10 temsilcisi, bir de Barolar Birliği; bendeniz ve yar-

dımcı arkadaşım gittik. Tabii manzarayı görünce neticeyi anladık. Elimizden gelen bütün çabayı harcamış olmakla beraber, tasarı o karma komisyondan çıktı. Karma Komisyon da kendine özgü bir komisyon idi. Bunun üzerine, Adalet Komisyonuna müracaat ettik, sakıncaları teker teker söyledik ve orada da bunun hiç olmazsa orada reddedilmesi sağlanabilmıştır. Bugün aynı girişimin hazırlıklarının yapıldığı öğrenildiği içindir ki, şu tekrarı, öylesine tekrar ki, Barolar Birliğinin kurulmasından evvel başlayan olaya ilişkin bir tekrarı, bu suçu işlemek mecburiyetinde raporumuzda gösterdik.

Yabancı uzmanlar mevzuu ve yılda 175 bin dolara bizim karşı çıktığımız, bunu rapora kadar aldığımız hususunda da biz biraz farklı düşünüyoruz. Ne de olsa Karayalçın'ın, Türk hukukçusunu daha ileriye götürmek için bazı uzmanlardan faydalanması yolundaki iyi niyetine tamamiyle katılıyoruz. Yalnız arkadaşlar, bu yabancı uzmanlığın altında başka şeyler daima olabiliyor. Bugün acaba Gıda Nizamnamesini Türk hukukçularından daha iyi bilen, ciltlerle, incir çekirdeğini doldurmasa bile, içtihadın bugün ağırlığı düşünülecek olursa, bir yabancı gıda maddeleri konusunda uzman, hukuk danışmanı bize pek de uygun gelmedi. Esasen anlaşmanın altında uzmanlık kılığı altında bazı kuşukları doğurabilecek bir şeylersezinledik. Yönetim Kurulu, yabancı hukuk danışmanlığı konusunda çok duyarlıdır. Nitekim, biraz evvel bahsettiğim mali müşavirliğe ilişkin ilk tasarıda, yabancı uzmanların da Türkiye'de faaliyet gösterebileceği ileri sürülmüştü. Bu o tarihte yürürlükte olan o Avukatlık Kanununa dahi aykırı olmakla beraber, bir hayli kuşukları mucip oldu, bir ara rahmetli İnönü'ye şikâyetinde bulunmak gibi bir durum oldu, bana şunu dedi; bağışla, kapitülasyonu tatmayanlar böyle hükümler getirir, dedi. Maliye Bakanını çağırdı, Bakanın bu hükümden haberi olmadığını söylemekle yetindiğini o anılarım arasında size naklediyorum. Eğer ilk Petrol Kanununun hazırlanmasında aşırı yabancı danışmanlara gidilmeseydi, bugün bu sorunlarla karşılaşabilir miydik, üzerinde durulacak bir konu. Sanırım ki, bu duyarlılığı sizler de paylaşacak ve herhalde Yönetim Kurulunun bu yolda devamını arzu buyuracaksınız.

141-142 nci maddeler mevzuu:

Elbetteki memleketimizin en çok tartışılan konularından biri bu 141 ve 142 nci maddeler meselesidir. Yalnız, evvelki raporlar incelenirse, Barolar Birliğinin tam içtenlik ve tarafsızlık içinde olduğu kabul edilebilir. Çünkü çalışmalarımız, 141, 142 ve 163 ncü maddeyi de kapsayan bir öneri şeklindedir.

Şimdi, amacına bakarak bu maddelerin karşısında veya yanında olmak... Amaç eğer anarşi ve terörü önlemekse, bu maddelere karşı gelinmemelidir. Nitekim, hukuk devletini düşünen bir kuruluşun böylece çelişkili hale düşmemesi lazım gelir yolundaki uyarıları. O halde, arkadaşımızın ortaya attığı ölçü, bu maddeler hangi maksat için konulmuştur? Evvela maddelerin konulduğu tarihi düşününüz. O tarihte anarşi ve terör ancak bazı ceza hukuku kitaplarında üç satırla işaret ediliyordu. Bu ihtiyaç için bu maddeler konulmuş değildir. O halde, Barolar Birliği niçin bu maddelere karşı çıkıyor? Çünkü bu maddeler bir düşünce özgürlüğü açısından tehdit unsurudur. Bir tehdit kimisi üzerinde ürkütücü, kimisi üzerinde olmaya bilir. Amma, ürkenin de belki söyleyeceği çok güzel fikirler olabilir. Fikirleri önleme, Türk kültürünün zenginleşmesine engelleri kaldırma çabası içindeyiz. Biz öyle düşünüyoruz ki, düşünce özgürlüğünde yasak bölge olmaz. (Alkışlar)

Bu itibarla, Türkiye Barolar Birliğinin bu maddelere karşı çıkmasının kökeni, düşünce özgürlüğüdür. Filhakika, sonunda değerli meslektaşım bu maddelere karşı tekabül edebilecek yabancı maddeler tercüme edilsin dendi. Bunları tercüme etmek elbette mümkün; fakat bu tercüme yapıldığında ilk akla ne gelir? 1930 İtalyan Kanununun ilgili maddelerinin tercümesi. O maddeler aynen şöyledir: Cebir unsuru olmadıkça bu fikirler ortaya atılabılır. Bizim kanunumuzda cebir unsuru var mı?.. Şimdi, ne zaman kaldırıldı, o dahi maddenin amacını gösterir. O tarihteki Demokrat Parti hükümeti cebir unsurunu önerdi, Mecliste bir başka görüşte olanlar hükümetin tasarrufundaki bu fıkrayı çıkarttılar. Cebir unsurunun çıkarılması yolundaki

şu tasarrufun mutlaka bir maksadı göstermesi ve bunun da fikir hürriyetini baltalamaktan başka bir şey olmayacağını kabul etmemiz icap eder.

27 Mayısın yanında, karşısında olmak hususuna parmak bastılar. 27 Mayıs hakkındaki değerlendirme başka. Bana sorarsanız, eğer 27 Mayıs hâlâ ayakta durabiliyorsa, bunun tek nedeni vardır; 1961 Anayasası. Bu itibarla 27 Mayıs eşittir 1961 Anayasası. Hukukçu olarak bizi bu ilgilendirir.

Hayrettin Abacı arkadaşım, toplumun daha çok önünde gitmemiz gerektiği yolundaki isteklerinin Yönetim Kurulunca uygulama olanağı oranında benimsendiğini arzetmek isterim.

Filhakika bir başka arkadaşımız, bizden, unuttuğum bir şeyi hatırladığım için söylemek mecburiyetindeyim, 141, 142 nci maddeler hakkında sizden mütalaa istendi mi, dediler. Avukatlık Kanununun açık hükmüne göre, bizden mütalaa sorulması mecburiyeti vardır. Sorulmamasını biz bu görevimizi yapmamak için bir özür saymayacağız. Esasen, yapabileceğimiz hususlar o kadar az ki, eğer bunlardan da feragat edecek olursanız, o zaman hiç bir yönetim kurulu sizin tenkitlerinize karşı koyamayacaktır.

İlhami Güven arkadaşımın daima içten, nezih ve çok duygulu sözlerine aynen katılmaktayım.

Saçaklıoğlu'nun bazı kuruluşlar açısından uyarıları elbetteki ilginçtir.

Güney Dinç, duyarlılığını kaybeden bir toplum haline gelmemiz yolundaki gözlemlerinin gerçekten bilimsel nedenleri de mevcuttur.

Burada şu noktaya da bazı demokratik kuruluşlarla birlikte hareket etmekte çekingen davranılmış mıdır? Çekingen değiliz arkadaşlar, kararlıyız. O kuruluşlar "demokratik kuruluşlar" inmini de alabilirler. Ama Yönetim Kurulumuz, yasal statümüz açısından herhangi bir organik bağ veya benzeri bir bağlantıyı mümkün göremiyor. Kaldı ki, bu hususta bir tecrübemizden de bahsetmek zorundayız. Genel Sağlık Sigortası çıktığı zaman, bizlere getirebileceği çok ağır külfetler o tarihlerdeki raporlarımızda zikredilmişti. Ve bunu önleyen kuruluşların başında da biz olduk. Müşterek

bir davranış içinde olmamız için diğer kuruluşları davet ettik ama aramızda asla bir uzlaşma mümkün olamadı. Bizim bugün böyle bir tutum içerisinde olmamız, bu nedenlerin etkisi altında olmuştur. Ama bu demek değildir ki, bazı münferit konularda ortaklaşa çalışma düzeyine girmeyelim.

Hemen bir örnek vereyim: Etibba Odasıyla bir noktada anlaştık. Yakında programı, çalışma sistemi açıklanacaktır.

Türkiye'de pek değerince geliştiğini iddia edemediğimiz bir alan da tıp ve hukuk ilişkisini tek isim altında toplayan, diyelim ki tabii hukuk problemleridir. Hekimler hukukçudan şikâyetçidir, hukukçular hekimlerden. Ve hekimlik ihtisası hukukçuluk ihtisası ile birlikte çözümlenmesi icap eden pek çok yasalardan mahrum bulunmaktadır. Çok büyük bir (Üç gün devam edecek) sempozyum hazırlıkları hemen hemen bitmiş durumdadır. Etibba Odası da bizim dışımızda bir kuruluş, ama bu münferit konuda onlarla birlikte çalışmamak için hiç bir neden yoktur.

Cengiz arkadaşımızın, kendi kendimizi tenkit açısından daima istifade ettiğimiz beyanları arasında, raporda yeni bir şey olmadığı ama yapılan eleştirilerde de yeni bir şey olmadığını işaret ettiklerini görmekteyiz. Bize öyle geliyor ki, ilk kuruluş anlarının yeniliklerini şimdi yerine oturmuş bir müessese için beklemek biraz insafli olmayabilir. Nitekim arkadaşımız, sizin tenkitlerinizde de yeni bir şey görmediler.

Birliğin hayatiyetini kaybetmiş olduğu yolundaki gözlemleri elbette haklı olabilir; ama bir reanimasyon bahis mevzuu olmamakla beraber, sizler bize yepyeni katkılarınızla yepyeni yollar elbetteki gösterebilirsiniz. Hayatiyeti kaybetmenin suçluluğu için yalnız ll arkadaşınızı suçlamak isabetli olmayabilir.

Cengiz İlhan'ın, bazı kuruluşların tuzak mı, gerçek mi olduğu yolundaki ayrımı, bizi dikkate sevketmesi bakımından ilginç kabul edilmektedir.

Atıla Sav, Birliğin baroların iç işlerine karışmaması icap ettiği yolundaki beyanlarını hangi ihtiyaçla söylediklerini kestiremiyorum. Acaba

hangi baro başkanımız Birliğin bir baronun iç işine karıştığına dair örnek gösterebilir? Hatta öylesine ki, siz Barolar Birliğisiniz, şu ihtilafı çözmüyorsunuz, töhmeti altında kalıyoruz her gün. Bizim 8 noktada baroların kararları üzerinde tasarruf hakkımız var. Bu yasal olanağın dışına çıkmamak için azami ihtimam gösterilmektedir. Biraz evvel arz ettiğim gibi, avukatlar birliği olmamamızın da bu hususta bizi hassasiyete sevkettiğini kabul etmek lâzım.

Bu arada arkadaşlar, bu yıl bahis mevzuu olmadı ama, söylemeden geçemeyeceğim, önce özerkliği savundunuz, şimdi terim değişikliği yaparak özyönetimden söz ediyorsunuz. Bu, hakikaten izaha muhtaç bir nokta. Biz özerkliği ortaya attığımız zaman, hata etmişiz. Bugünkü düşüncemizi özerklik terimi izah etmiyor.

Anayasamızın 120 nci maddesinde üniversitenin özerkliğinden, 121 nci madde TRT'nin özerkliğinden, 122 nci madde kamu niteliğindeki meslek kuruluşlarının özerkliğinden bahsediyor. 120 ve 121 nci maddelerde, özerklikten bahsedilmesi çok doğru. Çünkü üniversiteler de, TRT' de esasında devlet kuruluşu içerisinde olan organlardır. Eğer 120 ve 121 nci maddelerde özerklikten söz edilmeseydi, bunlar idarî vesayet altında çalışacaklardı ve bu gayet tabii idi. Vesayet altında olmaları icap eden iki kuruluşa bazı ihtiyaçlar nedeniyle özerklik verilmiştir. O halde özerkliğin kökeninde bir bağdan kurtulmak fikri vardır. Özyönetim ise, kökeninde bağlı olmayan müesseseler içindir; bizim gibi. Bu itibarla, özyönetim terimi açısından değişikliğin, bizim anlayışımızla bir farkı göstermez, ne istediğimizi daha iyi ifade etmek maksadıyla kullanılmıştır. Ama özerkliğe bu manayı verirseniz nihayet bir terim konusu bahis mevzuu olur.

Raporda montaj tekniğinin kullanıldığından, bir senteze varılmadığından söz ediliyor. Biz Genel Kurulumuza azami derecede elbetteki saygılıyız. Bizim çıkaracağımız sentez değildir önemli olan. Biz size malzemeleri vereceğiz, sentezi bize lütfetmenizi isteyeceğiz. Bu itibarla, her faaliyetin sonunda biz bir değerlendirme yaparsak, acaba Yönetim Kurulu sizin yerinize geçmez mi diye kuşkulara kapıldık. Kaldı ki, sentezi, işaret

buyurdukları gibi, burada da yapmamız mümkün.

Ayten Dik arkadaşım, mukaveleli avukatlar konusunun düzeltilmesi hususunun bize talimat olarak verildiğinden bahsetti. Biz Genel Kurulun talimatı mahiyetinde olanları taradık; bu, talimat mahiyetinde gözükmedi bize. Biz bunu daha ziyade bir öneri şeklinde aldık. Bu itibarla arkadaşlarımızın "sözümüz geçmiyor" lafı pek haklı değil; sözünüz elbetteki geçiyor. Ve öneri saymamıza rağmen inceledik; tesadüfen Bursa barosu da benzer bir öneride bulundular; fakat sonunda, tek tip mukavelenin yapılmasının sakıncalı olabileceği de kanaatına kapıldık. Belki doğru, belki yanlış. Fakat bu kanaatımıza genç avukatlarımızın uyarıları da sebep oldu. "Şu miktardan aşağı olmaz" dediğiniz zaman, ben kıdemli ile nasıl mücadele edeceğim?.. Aynı tarife hakkındaki beyanlara benzer itirazlarla karşılaştığımız için bunu biraz daha düşünsek iyi olur demek ve barolarımızın mütalaalarını istemek gibi bir yola gitmiş bulunuyoruz.

Kira sorunu elbetteki çok mühim. Bundan veciz bir şekilde kendileri de bahis buyurmuşlardır. Yalnız arkadaşlar, bir yıl içerisinde • kadar hukuk sorunu ortaya çıkıyor ki, hangisine yetişelim? Kaldı ki, kira konusundaki görüşler de oldukça dağınık. Ama zannedirim ki, yeni bir döneme giriyor kira konusu; Yönetim Kurulunun söyleyeceği bazı şeyler olabilir.

Bazı bankaların, bu arada devlet sektörü bankalarının uygulamalarının hiç de o sektör bankacılığına benzemediği hususundaki uyarılarını gönülden kabul ediyorum; çünkü bu mevzularla ben de meşgul oldum. Amma, mesele bence bu değil. Mesele bugün devlet sektörü bankası değil; sivil bankacılık sektörüdür. Samimi olarak şunu açıklamak mecburiyetindeyim ki, Türkiyemizi büyük bir mali felâket bekliyor. İsim zikretmiyorum, iki banka hariç, sivil bankacılıkta bugün bilanço yapın, hepsi aciz halinde ve iflas halindedir. Bu, günün birinde patlak verdiği zaman, işte o zaman biz anlayabileceğiz. Bankalar murakıplarının formalite denetimi yerine, "sizin banka nereye gidiyor?.." bu yolda yönetimi denetleme yoluna gidil-

mediği müddetçe, ufuktaki tehlike ağır ağır, fakat kurnazca yaklaşmaktadır. Ama bu o kadar geniş bir konu ki, üzerinde durmam saatleri alacaktır. Fakat hiç olmazsa Barolar Birliği Maliye Bakanlığını ayrıntılı bir şekilde bu felâketten haberdar etmiştir. Fakat bu hususa girmeyeceğim; geçen Genel Kurulda, zannediyorum ki Ayten Hanım daha etraflı beyanlarda bulunmuştu.

Milletvekilliği Kanunu gerçekten bizim bir ihmalimiz çerçevesi içinde düşünülmemesi lâzım. İlk ortaya atıldığı zaman karşı çıktık, Cumhurbaşkanı veto etti, ondan sonra da, hiç beklemediğimiz ve hiçbir kanunun çıkmadığı bir dönemde ertesi gün ben Resmî Gazetede okudum. Her gün orada denebilecek girişimlerin neler olabileceğini tahmin etmek olanağına sahip olmadığımız gibi, bu kanunu bu şekliyle önlememize de maddi imkân yoktu.

Ümit Teoman arkadaşımın, sözlü eleştiri dönemi geçti yolundaki sözleri basının bizi dinlememesi, TRT'nin özellikle son günlerde ilgisini kesmesi yolundaki tenkitler haklıdır. Amma, onlara hoş görünmek gibi de bir ihtiyaç içerisinde değiliz. Yalnız, Anadoluya açılma yolundaki önerisi pek önemlidir. Herhalde Yönetim Kurulu, Anadoluya açılma gibi bir konu üzerinde duracaktır. Yalnız, hiç mi açılmıyoruz?..Bilmem, siz Anadolu değil misiniz? Şimdi, bu şartlar altında sizin tenkitlerinizi biz Anadoluya açılma önerisinin bir başlangıcı olarak kabul ediyoruz.

Sözlerimi böylece bitiriyorum. Yönetim Kurulu, Ayten Hanımın, Yönetim Kurulu görevini eksiksiz ve sürekli yapmıştır yolundaki benim değerlendirmedeki anlamı pek kavrayamadıklarından söz ettiler. Ben, 10 arkadaşımın çalıştığı 11 nciyim. Yani arkadaşlarımdan fedakârlığını sizlerden biraz daha fazla yakinen görmek olanağına sahibim. Bu görevimi teşekkür babında huzurunuzda getirdim.

Yönetim Kurulu hepinize minnet ve şükranlarını arz eder. Sağolun efendim. (Alkışlar)

BAŞKAN- Teşekkür ederiz Sayın Erem.

- Değerli arkadaşlar. gündemimizin 7 nci maddesine geçiyoruz:

"1979 yılı çalışmalarından dolayı Birlik Yönetim Kurulunun ibrası."

Birlik Yönetim Kurulunun, 1979 yılı çalışmalarından dolayı ibrasını oylarınıza sunuyorum:

İbra edenler...Etmeyenler... l'e karşı ekseriyetle Yönetim Kurulu ibra edilmiştir.

Bildiri Komisyonundan istirham ediyorum, çalışmalarına başlasınlar, saat 14.00'te eğer getirirlerse çok iyi olur.

Efendim, Başkanlığımıza bir yazı geldi, onu bilgilerinize sunmak istiyorum.

Genel Kurul Başkanlığına

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı görevini 10 yıl sürdürdüğümü, bunu yeterli bir görev süresi saydığımı, 1980 Olağan Genel Kurulunda görevden çekilme kararında olduğumu 6 ay kadar evvel baro başkanlıklarına ve delege arkadaşlarıma yazı ile bildirmiştim. Kesin olan bu kararımın Genel Kurulumuzun bilgilerine sunulmasını en derin saygılarımla rica ederim.

Av.Faruk Erem

CEMALETTİN GÜÇDEMİR (Gaziantep)- Sayın Başkan söz istiyorum.

BAŞKAN- Hangi konuda efendim?

CEMALETTİN GÜÇDEMİR (Gaziantep)- Sayın Başkanın bu kararının kabul edilmemesi hususunda.

BAŞKAN- Şimdi, gündemimizde böyle bir konu yok, yalnız değişik bir durum var. Bu itibarla evvelâ Sayın Faruk Erem konuşmak istediler, kendilerine söz veriyorum.

BAŞKAN FARUK EREM- Çok değerli arkadaşlarımla, tahminimde hata etmiyorsam, çekilmemem hususunda bir eğilimleri olduğu izlenebilir. Bunu kesin olarak alınmış bir karar kabul buyurmanızı özellikle rica edeceğim. Kararımdan dönmem mümkün değildir. Saygı ile arz ederim. Ve konuşmak isteyen arkadaşlarımla bundan vazgeçmelerini en derin saygılarımla rica ederim.

CEMALETTİN GÜÇDEMİR (Gaziantep)- Sayın Başkan, Hocamın fikrine

hürmet etmekle beraber bazı maruzatım olacak. Lütfen bana konuşma imkânı veriniz.

BAŞKAN- Buyurun Cemalettin bey.

CEMALETTİN GÜÇDEMİR (Gaziantep)- Sayın Başkanım, Sayın Divan, Sayın Yönetim Kurulu, Değerli Başkanım Faruk Erem ve aziz arkadaşlarım;

Arkadaşlarım, heyecanlıyım, tutuk bir hale geldim, hocamın bu teklifinin ve huzurunuzdaki kesinliğe delâlet eden sözlerinin beni tutuk ve heyecanlı bir hale getirdiğini, sözlerimin arasında bu heyecanım saikasıyla bir tutarsızlık olursa bağışlamanızı niyaz edeceğim.

10 sene evvelini hatırlıyorum, daha önceki zamanları hatırlıyorum; 10 seneden bu yana adım adım yürüyüşümüzü hatırlıyorum. Barolar Birliğinin nasıl bir şuurun, bin seneden beri özlenen müdafaa müessesesinin nasıl bir kitle haline geldiğinin değerini idrak ediyorum.

Bu safhalarda emeği geçenleri, bu safhalarda, bu merhalelerde sağlığını, işini gücünü, istirahatını terkederek, bir kere, beş kere, on kere, yüz kere, bin kere değil, bütün 10 sene boyunca arkadaşlarımın ve özellikle Faruk Erem'in bu müessesenin kurulmasında, gelişmesinde, fikri bir kudret merkezi haline gelmesinde ne derece emekleri geçtiğini idrak ediyorum.

Bu itibarla, kendisine bir avukat olarak, bir Türk vatandaşı olarak, Gaziantep'teki arkadaşlarımla ve şüphesiz buradaki bütün kardeşlerimle birlikte gönülden minnet hislerimi, teşekkür duygularımı arz ediyorum.

Hoca bir hoca idi, Hoca bir fikir adamıydı, Hoca namuslu bir fikir adamıydı, ciddi bir fikir adamıydı. Hiçbir siyasi istikbale iltifat etmeyen, bütün mesaisini bir şura sarfeden bir kişiydi bizim Genel Başkanımız olarak.

Bu itibarla, böyle bir dönemde, kendisini seçtiğimiz zaman verdiğimiz süreyi tamamlamadan çekilmesinde isabet görmüyorum. Mademki kendilerini şu kadar sene için seçtik, sağlıkları elveriyor, sıhhatleri yerinde, çalışma güçleri kemal mertebesinde her zaman olduğu gibi; o halde Hocam, bizim oy verdiğimiz süreyi ikmal etmelidirler. Hiç olmazsa o süreyi ikmal et-

melidirler.

Hocamla beraberiz, Hocamın bitmesi mümkün değildir. Bir ilim adamı, bir mücahede adamı, bir mücadele adamı bitmez arkadaşlar.

Bu itibarla, bendeniz Hocamın lütfedip bu kararlarından vazgeçmesini, kesin olarak söylemiş, ifade etmiş olsa bile, bizim niyazımızı, bizim istirhamımızı, bizim yavarmamızı kabul etmesini istiyorum.

Arkadaşlar, insanlar birçok yönleriyle değerlidirler. İnsanlara has bir de vefa meziyeti vardır, vefa duygusu vardır; Türklerde en yüce şekildedir bu hâtır duygusu, vefa duygusu, minnet duygusu, istirham duygusu. Bu duygularımızı da izhar ediyoruz. Hocam bunları da itemez bir kenara.

O halde, Sayın Faruk Erem'den, yorgunluklarını kabul ediyorum, ne derece güç şartlar içinde bulduklarını da kabul ediyorum, hiç bir ihtimalden tevakki etmemesini, hiçbir siyasi kudrete mücadele ve muhatap olduğu zaman fikirlerini kabul ettirememekten doğacak üzüntülerini düşünmeksizin bu yolda devam etmesini, derli toplu yine bizi yürütmesini niyaz ediyorum. Hocamın şahsında, derli toplu, gayelere itidal ile, yerinde derin heyecan ve vukuf ile yürüyen bir Başkanı kaybetmek istemiyoruz.

Kendisini saygı ve sevgi ile eleştirdiğimiz zamanlar olmuştur. Fakat bunlar, tülbentin kuruyacağı süre içerisinde muhalefetini kaybetmiş, yine sevgi, yine saygı, yine bağlılık esas olmuştur.

Hocamın bizim bu duygularımıza, bu niyazlarımıza lütfen itibar etmesini niyaz ediyorum, istirham ediyorum ve eğer kabul ederse huzurunuzda, yaşımız arasında büyük bir fark olmanakla beraber, huzurunuzda bütün merhaleleri inceden inceye düşünen, bilen, müşahidi olan bir arkadaşınız olarak, kendi adıma, elini öperek bu kararından vazgeçmesini istirham ediyorum. (Sürekli alkışlar, "Bravo" sesleri)

BAŞKAN- Değerli arkadaşlarım, gündem dışıydı zaten bu, bir karar alma olanağımız yok. Hocamızın kararına arz ettik, Cemalettin Bey ge-

rekli cevabı verdi, zannediyoruz ki alkışlarınız ve tasviplerinizle Cemalettin Beyin fikrine iştirak ettiğiniz kanısındayız. Herhalde Sayın Erem de bunu değerlendirecektir. Bu konuyu burada bırakıyoruz.

İLHAMİ GÜVEN (Ankara)- İzin verirsiniz bu konuda söz **istiyorum**.

BAŞKAN- Efendim şimdi, gündemle ilgili değil Sayın İlhami Bey, kusura bakmayın artık. Zaten gündem dışı konuşma ve karar alma yetkimiz de yok, özür dilerim.

Bir noktayı tutanak düzenleyicilerinden istiyorum:

Yönetim Kurulunun aklanmasında bir aykırı oya karşı aklanma demiştim; farkında olmadan isim zikretmiş, "Ayten Dik" demiştim, o lütfen tutanaktan çıksın efendim.

AYTEN DİK (İstanbul)- İsim zikretmediniz, isim yazılsın..

BAŞKAN- E isim olur mu canım?.. Peki efendim, Ayten Dik diye yazılsın; Ayten Dik'in muhalefetiyle.

Efendim, gündemin 8 nci maddesine geçiyoruz:

" Ankaradan başka illerden seçilen üyelere Avukatlık Yasasının 112/2 maddesi uyarınca ödenecek yolluk, ikâmet ve diğer zorunlu giderlerin tesbiti."

BAŞKAN- Yönetim Kurulunun açıklaması...

İLHAMİ GÜVEN (Ankara)- Sayın Başkan, usulî bir hata var galiba, affedersiniz...

BAŞKAN- Evet, buyurun İlhami Bey.

İLHAMİ GÜVEN (Ankara)- Sayın Cemalettin Güçdemir üstadım, biraz evvel çok sayın Hocamızın, Genel Başkanımızın istifasının geri alınmasını rica ettiler. Yüksek Kurul da alkışlarıyla bu geri almayı onayladı. Binaenaleyh, Sayın Başkanlığın Hocamızı kürsüye lütfen davet edip, geri aldığına duymak istiyoruz. (Alkışlar)

BAŞKAN- Bunun usulle bir alakası yok, yalnız Sayın Erem'i kürsüye davet ediyorum. Lütfen...(Ayakta şiddetli ve sürekli alkışlar)

FARUK EREM- Çok üzgünüm. Bana bu kadar güzel tezahüratta bulunmak lûtfuna katlanmış olan arkadaşlarıma gerçekten nasıl teşekkür edeceğimi bilmiyorum, ama hayatında hiçbir zaman kararımı değiştirmedim. Sizlerden binlerce defa özür dileyerek huzurunuzdan çekiliyorum efendim. Sağolunuz. (Alkışlar)

BAŞKAN- Efendim, gündemin 8 nci maddesine geçmiştik.

Gündemin 8 nci maddesiyle ilgili olarak Yönetim Kurulunun bir görüşü var mı?.. Yolluklarla ilgili bir öneriniz var mı?..

ENVER ARSLANALP- Genel Kurulun takdirine bırakıyoruz.

BAŞKAN- Arkadaşlar, gündemin 8 nci maddesini tekrar okuyorum:

"Ankara'dan başka illerden seçilen üyelere Avukatlık Yasasının 112/2 maddesi uyarınca ödenecek yolluk, ikamet ve diğer zorunlu giderlerin tespiti."

Yönetim Kurulunun bu konuda bir önerisi yok. Genel Kuruldan bir öneri var mı?..

("Net 1 000 lira olsun" sesleri) ("Net 1 500 lira olsun"sesleri)

Y NETİM KURULU ADINA ENVER ARSLANALP- Sayın Başkan müsaade buyurur musunuz?

BAŞKAN- Size açıklama yapın demiştim sayın Arslanalp. Buyurun.

YÖNETİM KURULU ADINA ENVER ARSLANALP- Sayın meslektaşlarım;

Bugünkü ekonomik koşulları burada açıklamaya gerek yok. Hepiniz buraya geldiniz ve bu ekonomik koşulların hangî düzeyde olduğunu kendiniz şahsen gördünüz. Arkadaşlarımızın buraya dışardan gelmiş olmalarının bu ekonomik koşulların daha da ağırlaşacağını göz önünde tutmanız gerekir. Geçen sene Yönetim Kurullarımız hiçbir zaman bu kesenek konusunda fazla ileriye gidilmesi kanısında olmamıştır, amma size şunu belirtmek isteriz ki, bugünkü şartlarda bu keseneğin artırılmasında muhakkak ki bir zorunluluk vardır; bir ekonomik zorunluluk vardır. Bu açıdan konuyu ele almanız lâzım gelecektir. Burada dışarıdan gelip vazife göreceğ olan arkadaşlarımızın bu durumlarını ağırlaştırmamak bizim görevimiz olmak gerekir.

Yalnız size şunu söyleyeyim; vergiler çıktıktan sonra, vergiler Birliğe ait olmak üzere dışarıdan gelen arkadaşlarımıza günde 500 lira bir harcırah verilmektedir. Buna ilâve olarak buraya gelmek için vasıta paraları verilmektedir; otobüs, tren ve uçak. Bunlar karşılanmaktadır. Tabii durumlar değişiyor. Bu şekilde karşılanmaktadır mali külfetler, ama bugün siz de görmüş olmanız ki, bir 500 liralık gündelik bir harcırah burada otel, yemek, şu-bu masrafları karşılayacak nitelikte değildir. Sizler/bunun ^{tarafından} makul bir seviyeye çıkarılmasını öneriyoruz. Tabii bunun takdiri sizlere ait. Biz bir rakam vermeyelim burada, ama sizler bunu pakâla bir öneri olarak Genel Kurula arzedeabilirsiniz. Saygılar.

("Net 1 000 lira olsun" sesleri)

("Net 1 500 lira olsun" sesleri)

BAŞKAN- Şimdi iki teklif var.

İLHAMİ GÜVEN (Ankara)- Sayın Başkan, müsaade eder misiniz.

Sayın arkadaşlar, Yönetim Kurulumuz başta sayın Başkanımız olmak üzere Yasanın kendilerine tanıdığı hakkı huzuru kurulduğumuz 1969'dan bu yana almamak fedakârlığını göstermişlerdir. Binaenaleyh, Yönetim Kurulunda görev alan sayın fedakâr arkadaşlarımızın bugünkü hayat pahalılığı da göz önünde tutularak, hakkı huzur almadıkları da nazarı dikkate alınarak (112 nci maddenin 2 nci bendini işletmemek suretiyle) bugünkü hayat pahalılığı içerisinde 2 000 lira olarak yolluklarının tespit edilmesini arz ve teklif ediyorum.

Teşekkür ederim.

BİR DELEGE- Net 1 000 lira verirsek bu vergisiyle beraber 2 000 lirayı bulur. Bu bakımdan Birliğin zaten mali müzayaka halinde olduğu malumlarıdır. 2 000 liralık teklif fazladır. 1 000 lira normaldir. 1 000 lira olarak oylanmasını arz ve teklif ediyorum.

BAŞKAN- Efendim üç teklif oldu.

Şimdi, net 1 000 lira verilmesini oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... O halde net bin lira verilmesi kabul edilmiştir, diğer önerilerin oylanmasına gerek kalmamıştır.

Gündemimizin 9 ncu maddesine geçiyoruz:

"1980 yılı Bütçesi ile Bütçe Yönetmeliğinin görüşülmesi ve kabulü"
Bütçe önerisi için Yönetim Kurulunu davet ediyoruz.

FEHİMİ ÖZÇELİK- Değerli arkadaşlarım, hazırlanmış olan Bütçe tasarısındaki denklik Yönetim Kurulu üyeleri yolluklarının 500 lira olduğu esası üzerindedir. Binaenaleyh, bu yeni kabul etmiş olduğunuz meblağ ile bizim hazırlamış olduğumuz tasarıdaki denklik bozulmuştur. Kaynakları nereden ve nasıl temin edilebilir, bilmiyorum, ama bizim sonduğumuz tasarımı şu anda müzakere ederseniz sanırım bir açıklık olur. Eğer Genel Kurulunuz kabul ederse ve Başkanlık Divanı da izin verirse bu tasarıda

başka yerlerden aktarma olabilir mi, kısıtlama olabilir mi; bin lira netin baliğ olacağı meblağ nedir, nasıl bir denk bütçe tasarısı sunabiliriz? Bunu bir araştıralım ve bunu daha sonra müzakere edelim; yani bu maddeyi erteleyelim. ("Fasıllararasında halledersiniz" sözleri) Peki o zaman mesele kalmıyor.

BAŞKAN- Gündem değişikliği mi öneriyorsunuz sayın Özçelik?

FEHMI ÖZÇELİK (Devamla)- Hayır, denk bir bütçe tasarısı sunabilmek için bunu erteleyelim dedim, daha sonraki maddelerde görüşelim dedim.

BAŞKAN- Tamam, onu mu öneriyorsunuz?

FEHMI ÖZÇELİK (Devamla)- Evet. Eğer bu kabul edilmezse, hazırladığımız bütçeyi sunarız, bunu fasıllararasındaki değişikliklerle halledebiliriz, diyor arkadaşlarımız. Bilemiyorum.

BAŞKAN- Değerli arkadaşlarım, şimdi Yönetim Kurulunun bir önerisi var. Kesenekler saptandıktan sonra bütçenin görüşülmesi, bu suretle gündemde değişiklik yapılması öneriliyor. Bu önerinin lehinde ve aleyhinde konuşmak isteyen var mı?.. Buyurun,

ŞÜKRÜ AKMANSOY (Bursa)- Sayın Yönetim Kurulu başka bir kaynak bulacağı kanısında ise bu önerisine katılalım, ama bu kaynaklardan başka kaynağımız yok ise bunu görüşüp fasıllararasında değişiklik yapmak suretiyle halledebilirler.

FEHMI ÖZÇELİK (Devamla)- Fasıllararasında değişiklik yetkisini Bütçe Yönetmeliğiyle zaten Yönetim Kuruluna veriyorsunuz; o zaman biz sunalım efendim.

ŞÜKRÜ AKMANSOY (Bursa)- Eğer başka kaynak yoksa.

FEHMI ÖZÇELİK (Devamla)- Yok efendim; Türkiye Barolar Birliğinin gelirlerinin kaynağı belli.

ŞÜKRÜ AKMANSOY (Bursa)- O zaman gerek yok efendim, görüşelim.

BAŞKAN- Yönetim Kurulu görüşünde ısrar ediyor mu?

FEHMI ÖZÇELİK (Devamla)- Hayır efendim.

BAŞKAN- Geri alıyorlar. O halde görüşmeye devam ediyoruz.

FEHMI ÖZÇELİK (Devamla)- Türkiye Barolar Birliği 1980 yılı gelir

bütçesi çizelgesi:

Gelir çeşitleri

Kesenekler 7 476 000

Yayın gelirleri 15 000

Başkaca gelirler 555 004

Genel yekûn 8 037 004

1980 yılı gider bütçesi çizelgesi:

Yönetim giderleri 1 630 004

Personel giderleri 4 455 860

Büro giderleri 1 723 640

Yatırım giderleri 90 000

Resim, harç ve kesenekler 87 500

Mesleki yardımlar 50 000

Genel yekûn 8 037 004 lira olarak takdirlerinize sunulmaktadır.

Şimdi izin verirseniz Bütçe Yönetmeligini de arz edeyim. Bu geçen yılların aynıdır:

1- Türkiye Barolar Birliğinin 1980 yılı bütçesi 1.1.1980 gününden başlar, 31.12.1980 akşamı sona erer. Bu döneme ait Birlik gelir ve giderleri 8 037 004 lira olarak öngörülmüştür.

2- Bu dönemde baroların ödeyeceği Birlik keseneği 12 nci Genel Kurul kararı uyarınca 31 Aralık 1979 tarihinde barolara kayıtlı avukat sayısı üzerinden ayda 35 TL olarak hesaplanmıştır.

3- Bütçe ile kabul edilen ödeneklerin yetmemesi halinde bölüm ve maddeler arasında aktarmayapmaya Birlik Yönetim Kurulu yetkilidir.

4- Gelirlerin tahsil fişi veya banka dekontu karşılığı tahsili giderlerinin harcama belgelerine dayandırılması gereklidir. Kasa işlemleri istisnasız tahsil ve ödeme fişlerine dayandırılır. Bütçe içinde harcama Başkan ve Sayman üyenin oluru ile yapılır.

5- Yönetim Kurulu genel kadro aylıkları toplamı değişmemek kaydı ile kadroları ve kadro aylıklarını birleştirmeye ve kullanılmayan kadro aylıklarını diğerlerine eklemeye yetkilidir.

6- Bu Yönetmeliğin uygulanmasına Birlik Yönetim Kurulu yetkilidir.

Arzederim.

BAŞKAN- Teşekkür ederiz sayın özçelik.

Değerli arkadaşlarım, bütçe tasarısı, gelir ve giderleri ve Bütçe Yönetmeliği huzurlarınızda özetlendi, okundu.

Bununla ilgili söz almak isteyenler var mı efendim?.. Yok.

O halde değerli arkadaşlarım, 1980 yılı gelir bütçesini 3 bölüm, 6 madde halinde toplam 8 037 004 lira olarak oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Oy birliğiyle kabul edilmiştir.

1980 yılı gider bütçesini 6 bölüm halinde ve 1 nci bölüm 13, 2 nci bölüm 15, 3 ncü bölüm 10, 4 ncü bölüm 3, 5 nci bölüm 6, 6ncı bölüm 1 madde halinde 8 037 004 lira olarak oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1980 yılı gelir ve gider bütçelerini tümünden oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Türkiye Barolar Birliği 1980 yılı Bütçe Yönetmeliğini oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir. Hayırlı, uğurlu olmasını diliyorum.

Gündemimizin 10 ncu maddesine geçiyoruz:

"Meslek kurallarınının 27 nci maddesine bir fıkra eklenmesi."

Gerekli değişikliği okumak üzere Yönetim Kurulundan bir arkadaşı kürsüye davet ediyorum.

YÖNETİM KURULU ADINA ENVER ARSLANALP- Sayın arkadaşlar;

Mesleğimizin işlerliğini sağlayan Kurallardan bir tanesi de Türkiye Barolar Birliği Genel Kurulunun durumlara ve koşullara uygun kural- ların getirilmesiyle mümkün olmaktadır.

Ortaya çıkmış olan ve giderilmesi gereken bir boşluk vardır. O da Meslek Kurallarımızın 27 nci maddesine bir madde eklemek suretiyle bunun giderilmesi düşünülmüştür. Bu teklif Ankara Barosundan gelmiştir. Geçen sene gelmiştir, inceleme yapılması dolayısıyla geçen seneki Genel Kurul toplantısına bu yetiştirilememiştir.

Şimdi sizlere bunu arz ediyoruz:

Elbette ki, demokratik bir meslek örgütü olan barolarımızın bu işlerliğini temin etmek açısından insancıl ve mesleki dayanışmanın bilincinde olan avukatların disiplin önlemlerini gerektirmeyecek tutum ve davranışları ile daha etkinlik kazanacağı görüşündeyiz. Ama öyle durumlarda muhakkak ki arkadaşlarımızı aydınlatma açısından, tutumlarının ve davranışlarının neler olabileceğini aydınlatma açısından bu disiplin kurallarının da, bu meslek kurallarının da açıklığa kavuşturulması lâzım gelir.

Sorun şudur: Bugün aşağı yukarı 5-6 bin civarında kamu kesiminde ve özel kesimde çalışan avukat arkadaşlarımız vardır. Bunların sorunları çeşitli yönlerden ele alınmıştır. Raporumuzda bununla ilgili yapılmış bulunan bir toplantıdan da bahsedilmiştir; ücret konusunda. Şimdi, bu arkadaşlarımızın bu kuruluşlarda çalışmaları dolayısıyla karşılaşmış oldukları durumların üzücü noktalara varmış olmaları bir gözlem olarak, bir deney olarak meydana çıkmıştır. O itibarla bu kuruluşlarda çalışan avukatların birbirleriyle olan davranışları ön plana gelmiştir. Elbette ki, bu kuruluşlarda çalışan arkadaşlarımızın bürokrasinin getirmiş olduğu yöntemlerde, hiyerarşinin getirmiş olduğu bazı uygulamalarda yansımaları bulunmaktadır. Bugün o raddeye gelinmiştir ki, hiyerarşinin getirmiş olduğu bu tutum arkadaşlarda bazı anlaşmazlıklar, karşılıklı mücemele dediğimiz karşılıklı iyi davranışları sekteye vurmaktadır. O kurumlarda çalışmakta bulunan arkadaşlarımızın başlarında bulunan arkadaşların sanki kendilerini meslek kurallarının dışında tükakki etmiş olmalarının bir sonucu olduğu meydana çıkmaktadır. O itibarla Yönetim Kurulumuz Ankara Barosundan almış olduğu bu öneri ışığı altında 27 nci maddeye, Meslek Kurallarının 27 nci maddesine şu fıkranın eklenmesini önermektedir sayın Genel Kurula. Bunu hatırlatıyorum, raporumuzda vardır. Eklenmesi öngörölmüş bulunan fıkra şudur:

"Kamu veya özel kesim kuruluşlarında çalışan avukatlar görevlerinin yürütülmesinde eşitlik ve adalete dayalı objektif ilkelere olduğu kadar,

meslek onur ve dayanışmasına uygun tutum ve davranışlarda bulunmakla da yükümlüdürler."

Bu itibarla herhangi bir kamu veya özel kuruluştaki bir idari hiyerarşi açısından diğer meslektaşların görevlerini düzenleme mevkiinde bulunamayan bir arkadaşımız hiyerarşinin despotik bir idare olmadığı açısından muhakkak ki, objektif kıstaslara göre hareket etmiş olması gerekecektir kendi idaresinde bulunan, idare tabiri de yerinde değil, birlikte çalışmış olduğu arkadaşlara, aynı zamanda da meslek kurallarının bir gereği olarak bu/onur ve dayanışması, dayanışma kıstaslarını da nazarı itibare alması gerekecektir.

O itibarla Yönetim Kurulumuz eğer meslek Kurallarınının 27 nci maddesine böyle bir fıkranın eklenmesini kabul ederse, ortada mevcut olan bir sürü anlaşmazlıkları ve sürtüşmeleri ortadan kaldıracaktır kanısındayız. Takdirlerinize arz ediyoruz.

BAŞKAN- Teşekkür ederiz sayın Arslanalp.

Arkadaşlar, Yönetim Kurulunun yaptığı bu açıklama üzerine Meslek Kurallarına eklenecek fıkra ile ilgili olarak söz almak isteyen var mı? Yok.

O halde okuyacağım ve oylarınıza arzedeceğim:

"Meslek Kurallarınının 27 nci maddesine aşağıdaki fıkranın eklenmesini:

Kamu ve özel kesim kuruluşlarında çalışan avukatlar görevlerin yürütülmesinde eşitlik ve adalete dayalı objektif ilkelere olduğu kadar meslek onur ve dayanışmasına uygun tutum ve davranışlarda bulunmakla yükümlüdürler."

Bu fıkranın eklenmesini oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Değerli arkadaşlarım, gündemimizin 11 nci maddesine geçiyoruz:

"Barolardan alınacak TBB keseneklerinin saptanması."

Bu konuda bir öneri var, önce onu bilgilerine sunayım.

"Ülkenin içinde bulunduğu ekonomik koşullar gözönünde bulunduru-
aidatının
larar 1.1.1981 tarihinde geçerli olmak üzere TBB'nin/ayda 50 lira ola-
rak saptanmasını öneririz.

Saygılarımızla.

TBB Başkanı ve Yardımcıları, üyeler"

BAŞKAN- Buna göre, 1.1.1981'den geçerli olmak üzere keseneklerin aylık 50 lira olarak saptanması öneriliyor. Elbette gelecek sene barolar bütçelerine koyacaklar, 1981'de de geçerli olacak.

Bu öneri üzerinde konuşmak isteyenler?.. Buyurun.

İSMET AKIN (Kırklareli)- Sayın Başkan, değerli delege arkadaşlarım;

Hesap bütçesini tetkik ettiğimiz zaman görüyoruz ki, Birliğimize keseneklerini ödeyen 22 baro var; borçsuz olan 22 baro. Ve bu barolar arasında mensubu bulunduğum Kırklareli Barosu da mevcut, borcu olmayan. Bundan övünç duyuyorum ve sizlere de bunu ifade etmek istiyorum.

Şimdi bir tasarı var. Kesenekler 50 lira üzerinden olması istenmektedir. Diğer baroların keseneklerini mensubu bulunduğu üyelerinden tahsil edipte bloke edip Birliğimize göndermemekte mi, veyahutta tahsil edememekte mi? İki şık var. 22 baro borçsuz, diğer barolar borçlu, Birliğimize. 35 lira üzerinden olan keseneği ödeyemeyen barolarımız acaba 50 liraya çıkardığımız takdirde bu keseneği bu borçlarını yahut bu parayı mensubu bulunduğu avukat arkadaşlarımızdan toplayabilecekler mi? Bu hususu evleviyetle düşünmemiz gerekir.

Evvelki kesenek üzerinde durmamız, yani 35 lira üzerinde durmamızın daha uygun olacağı kanaatındayım. Saygılarımla.

BAŞKAN- Teşekkür ederiz efendim.

Buyurun sayın Akmansoy.

ŞÜKRÜ AKMANSOY (Bursa)- Kırklareli delegesi meslektaşımız borçlu olan baroların 35 lira üzerinden tahakkuk eden borçlarını ödeyememiş olması nedeniyle 50 liraya çıkarılması halinde bu imkânın daha da güç-

leşeceği görüşündedir.

- 148 -

Ben Bursa barosunun içinde bulunduğu mali durumu yakından bildiğim için hem arkadaşımın bu endişesini sanıyorum ki, bertaraf edeceğim, hem de öneriyi desteklediğimi ifade edeceğim.

Bir koşulla: Tavan olarak yılda 1 800 lira olarak dondurulmuş bulunan keseneklerimizin arttırılması halinde barolar borçlarını ödeyebilecek durumdadır. Bursa Barosu çok cüz'i bir miktarda borçludur. Ama şunu ifade edeyim ki, giderlerimiz açısından Bursa Barosu dondurulmuş olan bu 1 800 lira nedeniyle 60 bin lira civarında bir açıkla bütçe yapmış bulunmaktadır. Sanıyorum ki, yasal başka önlem olmadığı için arkadaşlarımızdan teberrü yapmak suretiyle bu boşluğu doldurmaya çalışacağız.

Genellikle büyük barolar bu tavan sınırlama dolayısıyla aynı durumdadırlar. Kendi masraflarını karşılayamamaktadırlar. Önümüzde Barolar Birliğinin bir toplu sözleşme dönemi de söz konusudur. Kırtasiye masraflarının biraz daha artacağı varsayımındayız. Enflasyonun da giderek daha da yoğunlaşacağı mutlak olduğuna göre, 50 lira artırılması teklifini ben kendi adıma olumlu karşılıyorum. Ancak, Yönetim Kurulu 1 800 lira olarak yasal sınırlamanın değişikliğini temin koşulunu da bir temenni olarak izhar ediyorum. Saygılar sunarım.

BAŞKAN- Teşekkür ederiz sayın Akmansoy.

Buyurun.

ABDÜLKADİR ERYURT (Erzurum)- Muhterem arkadaşlarım;

Bundan bir ay kadar evvel Barolar Birliği bir genelge gönderdi. Birçok barolar baro odasını dahi süpürtebilecek adama maaş veremeyecek halde olduğunu bildirdi, buna ne çare bulunur, diye barolardan sordu. Barolar Birliği bu tamimi gönderiyor, arkasından da aynı barolara diyor ki, siz Barolar Birliği keseneğini bu aczinize rağmen 50 liraya çıkartın... Bu biraz tesat. Teklif oradan gelmeseydi bu kelimeyi kullanmak istemezdim, ama teklif o tamimi yapan Birlikten geliyor. Küçük baroların hali hakikaten acınacak halde. Demin arkadaşımın buyurduğu gibi,

kanun dondurmuş; 1 800 lira alacaksın. Borçlu barolar bu 1 800 lirayı da tahsil edemediği için borcunu ödeyemiyor. Bu durumda olan barolara 15 lira daha bir külfet büyük bir fark yapar ve bunu hiçbir baro ödeyecek duruma gelemez, borç miktarı da artar. 35 lira üzerinde kalınması ve 50 lira teklifinin reddedilmesini istirham ediyorum.

BAŞKAN- Teşekkür ederiz efendim.

Buyurun.

MUSTAFA YAVUZ (Mersin)- Arkadaşlar, mesele Barolar Birliğinin yaşayıp yaşamaması meselesidir. Bu Birliğin başka bir geliri olmadığına göre, bunu ciddiyetle düşünmek zorundayız. Biz Mersin Barosunda şöyle bir karar aldık; çünkü, Avukatlık Kanunundaki 1 800 lira sınırı Barolar Birliği keseneğinin bu 1 800 lira içinde olup olmayacağına dair bir rahat ifade etmiyor. Baro aidatını, senelik aidatı tavan olarak 1 800 liraya çıkardık ve ayrıca Barolar Birliğine ödenecek aidatın da bu tavan sınırı dışında kalmasını düşündük.

Şimdi, enflasyonun getirdiği yükler, Barolar Birliğinin kendisine verilen vazifeleri yapıp yapamaması bu Birliğin mali yönden müzayaka halinde olmamasını gerektiriyor. Bunu düşünmek zorundayız. Birlik hepimizin Birliğidir. Bu bakımdan teklif edilen 50 lirayı ben fazla bulmuyorum. Bugünkü şartlar içinde bunda zaruret var ve aynen kabulünün doğru olacağı görüşündeyim. Takdirlerinize arz ederim.

BAŞKAN- Teşekkür ederiz sayın Yavuz.

Sayın Ayapdın.

ORHAN APAYDIN (İstanbul) - Değerli meslektaşlarım;

Türkiye Barolar Birliğinin hizmetlerini gereği gibi görebilmesi için parasal kaynaklara muhtaç olduğu açıktır, bir gerçektir.

Bunun yanında baroların da hizmetlerini yapabilmeleri için mali kaynaklara ihtiyacı vardır. Baroların tek gelirini üyelerinden aldıkları kesenekler oluşturuyor. Bunun dışında bir imkânı yok baroların. Barolar tahsil ettikleri keseneklerin bir bölümünü Türkiye Barolar Bir-

liğine veriyorlar, Türkiye Barolar Birliğinin de gelirini bu baroların verdikleri kesenekler oluşturuyor.

Şimdi bunun ölçüsü ne, biz ne vereceğiz, barolar ne verecek? Bunun bir miktarı, bir sınırı, ölçüsü nedir? Anayasa Mahkemesinin iptal kararından sonra Baroların üyelerinden alabilecekleri kesenek tutarı tavan ve taban bakımından saptandı. Önemli olan tabii tavan sınırı. 1 800 liradan fazla kesenek tahsil etme imkânı yok. Bunun yanında Barolar Birliğinin barolardan alacağı kesenek üye sayısı bakımından ne olabilir? Burda bir ölçü yok, yani bir dengesizlik ortaya çıkmakta.

Şimdi biz 1 800 liradan fazla alamıyoruz. İstanbul Barosu bakımından arzediyorum; 1 500 lira olarak tahsil ediyoruz ve 1 500 liraya göre de bir bölümünü Barolar Birliğine ödüyoruz. Geçen yıl, daha önceki yılın artışlarına göre ödeme yaptım ve burada ifade ediyorum, büyük güçlüklerle bu ödemeyi yaptık. Geçen yılki karara göre Barolar Birliğine ödenecek kesenek miktarı artmıştı. Düzenlediğimiz bütçede yine de bir gerçeği ifade etmek için arzediyorum, açık olarak bütçeyi düzenledik ve Barolar Birliğine kesenek borcumuzu tüm olarak zamanında nasıl ödeyebileceğimiz bizim Baromuz bakımından başlı başına bir sorundur.

Şimdi, gelecek yıl için bir artırma söz konusu; 50 liraya çıkarılması. Bizim 300 liralık bir marjımız var. Fakat bu 300 liralık marj enflasyon hızı da dikkate alınır, 1981 için bizi güçlüklerden kurtaramayacak, daha büyük mali sorunlarla başbaşa bırakacaktır.

ŞÜKRÜ AKMANSOY (Bursa)- Sınır kalkarsa?..

ORHAN APAYDIN (Devamla)- Şimdi ifade ediyorum; burada 50 liraya da artırılabilir, 60 liraya da artırılabilir; fakat İstanbul Barosu bakımından arzediyorum, bizim bunu ödeme imkânımız yoktur, ödeyemeyiz arkadaşlar. Yani hem kendi baromuzun hizmetlerini göreceğiz, bir hizmetli kadrosuna ihtiyacımız var, değişik masraflarımız var, bunun yanında da Barolar Birliğine bir ödeme yapacağız. Bu 50 liraya çıkarsa; 35 liranın üstünde 50 liraya çıkarsa biz ödeyememe gibi bir durumla karşı karşıya

kalacağız İstanbul Barosu olarak.

ŞÜKRÜ AKMANSOY (Bursa)- Sınır kalkarsa?..

ORHAN APAYDIN (Devamla)- Ne zaman kalkacak sınır?

ŞÜKRÜ AKMANSOY (Bursa)- Kanunun değiştirilmesi şartı tahakkuk ettiği müddetçe karar alınması...

ORHAN APAYDIN (Devamla)- Olmaz ki efendim. Bir yasa hükmü yürürlükte. Şimdi, yasa değişirse diye, yasa değişikliğiyle bağlı olarak bizim burada bir karar almamız mümkün değil. Yasa değişikliği yapıldıktan sonra ne bileyim ben, toplanır Genel Kurul bir karar verebilir, ama şimdi şu durumda bir yasa hükmü var. Bu yasa hükmüne göre biz burada karar almak zorundayız.

Şimdi bir gerçeği vurguluyorum. Yani biz geçen yıl üzerimize düşen yükümlülüğü yerine getirdik İstanbul Barosu olarak Türkiye Barolar Birliğine karşı. Bu yıl geçen yılki artmaya göre yerine getirmemiz bir sorun. Bir gerçeği ortaya koyuyoruz. Yeni bir karar alırsanız 1981 yılı için ödeyememe gibi, kesinlikle ödeyememe gibi bir durumla karşı karşıya kalacağız. Bir imkânsızlık olduğuna göre, yeni bir Genel Kurul kararı ile olmayacak birşeyi istemek yerinde değildir kanaatındayım ve hiçbir artırım yapılmamasını sayın Genel Kuruldan rica ediyorum.

BAŞKAN- Teşekkür ederim.

Buyurun sayın Ardıçoğlu.

ŞÜKRÜ AKMANSOY (Bursa)- Şart tahakkuk ettiği müddetçe hüküm ifade etmek üzere.

ORHAN APAYDIN(Devamla)- Mümkün değil efendim. Özür dilerim sayın Başkan, izin verirseniz arkadaşşıma cevap arz edeyim. Böyle bir şartla karar alması Genel Kurulharın mümkün değil. Kanun hükmü var. Genel Kurul kesenek miktarını tayın eder. Ama bunu şu şartla, kanunun değişmesi şartıyla diye bir şarta bağlayarak karara bağlayamaz. O zaman Birlik bütçesini nasıl yapacaktır? Gelecek yıl bütçesini?.. Benim kendi anlayışım tabii şübjektiftir, bunun mümkün olmadığı şeklindedir. Arz ederim.

BAŞKAN- Teşekkür ederiz sayın Adaydın.

Buyurun sayın Ardiçoğlu.

SABAHAATTİN ARDIÇOĞLU (Ankara)- Şimdi efendim, hesap raporu incelenmişse Ankara Barosunun Birliğe fazla borcu vardır ve en fazla borcu olan baro Ankara Barosudur. Ankara Barosunun bu temerrüdüne sebep nedir?

Ankara Barosu tabiatıyla parasını bir yerde biriktirmiyor ve vebelerini yerine getirmeyi de arzu ediyor. Ankara Barosu Birliğe borcunu ödeyemeyecek bir mali müzayaka içerisinde. Şimdi 10 lira ölüm yardımı, 25 lira da Birlik aidatı olarak 35 lira ödüyoruz. Bu teklif kabul edildiği takdirde Birliğe biz 60 lira ödeyeceğiz ölüm yardımı ile birlikte. Eğer bu ödenirse bizim Baromuza 100 bin liralıkayda bir külfet yüklenmiş olur. 3 500 mevcudu olduğuna göre, 100 bin lira yahut 90 küsur bin liralık bir külfet yüklenmiş olur.

Bir toplu sözleşme devresi geçirdik 1979 Mayısında. O toplu sözleşme büyük külfetler yükledi ve o sebeple de biz Eylül ayında fevkalâde toplantıya giderek tavan aidatının ödenmesini Genel Kurulda kabul ettik. Biz halen ayda 150, senede 1 800 lira tavan aidatı tahsil ediyoruz, yasa gereği. Biz zannediyorduk ki, hesaplarımıza göre tavandan tahsil edersek tüm sıkıntılarımız biter, Barolar Birliğinin de borcunu ödeyebiliriz. Fakat uygulama o hale geldi ki, biz Barolar Birliğine toplantıdan sonra, fevkalâde toplantıdan sonra bir 50 bin lira para gönderebildik. Halen de Barolar Birliğine para gönderecek gücümüz yok. 1 milyon 900 küsur bin lira bizim borcumuz var.

Şimdi bu halde bir baro. Biz parayı yemiyoruz, bir tarafa sarfetmiyoruz. Bir tek mecmua çıkarıyoruz, 33 yıllık mecmuamız var. Bu mecmuayı da çıkarmaya mecburuz. Bazı temsil gelirlerimiz var. Fotokopi makinelerini çalıştırmaya mecburuz, fotokopi makinelerini satamayız. Hatta o hale geldik ki, eski Adalet Bakanına rica ettik, dedik ki, aman bu fotokopi makinelerini siz çalıştırın. Bu adliyenin görevi. Size vere-

lim, memurun maaşını siz ödeyin, hiç değilse fotokopi külfetinden kurtulalım. Biz mali müzayaka içindeyiz. Barolar Birliğinin parasını ödeyemiyoruz, ben bu durumu arz ediyorum, dedim. Şimdi bu artışa göre büyük barolardan biri olarak bu parayı ödeyemeyiz. Yasa tavanı kaldırırsa şartı ile de ödemek imkânı yok. Uygulama imkânı yoktur gibi geliyor. Sayın Orhan Apaydın'ın işaret ettiği nokta doğrudur. Yani ihtimale göre bütçe düzenlemesi de olamaz herhalde; yani tavan değişirse. O zaman fevkalâde Genel Kurulu toplar. Zaten biz bu tavanı yükseltmeye mecburuz Ankara Barosu olarak. Bizim toplu sözleşmemiz iki yıllık müddetle. 1981'de bir yılın toplu sözleşme yapacağız ve bu toplu sözleşme Baroya asgari, şimdiki toplu sözleşme 2.5 milyon lira getirdi, o zaman belki 5 milyon lira getirecek. Zaten tavanı yükseltmeye mecburuz ve tavan yükseltilmediği müddetçe de Barolar Birliğinin belki borcunu biz yine ödeyemeyeceğiz. Bu müzayaka devam ederken, bir de ayda 90 veya 100 bin liralık bir külfet yüklenirse bizim Baromuza, Ankara Barosu bunu ödeyemez. Diğer baroların gücünü bilmiyorum tabiatıyla ve hizmet göremiyoruz. Bizim yeni açılmış bir adliyemiz var; iki ağırceza orada, bazı mahkemeler orada, odası girilemeyecek halde. Oraya bir müstahdem bulamadık. Cübbeleri muhafaza edecek bir adam bulamadık. Neden? Bir müstahdem 12-13 bin liraya maloluyor. 12-13 bin lirayı ayda ödeyecek Baronun gücü yok.

Bu sebeple 35 lirayı bāle ödemek bir yük olduğu için, ben 50 liralık teklifin aleyhinde oy verilmesini talep ediyorum. Ricam budur efendim, teşekkür ederim.

BAŞKAN- Teşekkür ederiz sayın Ardıçoğlu.

Buyurun efendim.

NECMEETTİN ARSLAN (Burdur)- Biz Burdur Barosu gibi 45 üyesi bulunan küçük bir baro mensubu olarak büyük baroları, İstanbul Barosunu, Ankara Barosunu, Barolar Birliğini gıpta ediyorduk. Çünkü, 45 üyeden toplanan aidatla temizliği dahi yaptırabilecek asgari ücret ölçülerine göre bir müstahdem bulmak dahi bir mesele idi. Bugün burada sayın Apay-

dın'ı, sayın Ardıçoğlu'nu dinledikten sonra büyük baroların dahi bizden farklı bir durumlarının olmadığını üzölerek gördüm.

Bu durumda yapacağımız tek şey gerek Barolar Birliği olarak, gerek büyük barolar olarak masraflarımızdan biraz kısmak yoluna gitmek. Barolar Birliğine de aynı öneride bulunmak lüzumunu hissediyorum. Çünkü, zaten ödeme gücü olmayan küçük, bizim durumumuzdaki baroların üzerine daha fazla varmakta bir mana yok. Ya masraflarımızdan biraz kısacağız, veyahutta aynı ölçüde bırakıp birikmiş borçların bu dönem içerisinde tahsili cihetine gideceğiz. Bu bakımdan ben de artırılma önerisinin aleyhinde oy verilmesini talep ediyorum.

BAŞKAN- Teşekkür ederiz efendim.

Yönetim Kurulu adına sayın Arslanalp, buyurun.

YÖNETİM KURULU ADINA ENVER ARSLANALP- Sayın arkadaşlar;

Yönetim Kurulumuz bir keseneğin artırılması önerisini getirdi huzurunuzda. Arkadaşlarımız bu önerinin kabul edilmesi, edilmemesi konusunda çeşitli fikirlerde bulundular.

Kendileri barolarının hangi parasal sıkıntı içinde olduklarını da söylediler. Ve imkânsızlık içinde olduklarını söylediler. Sayın İstanbul Baro Başkanı ödenme zorunluluğu ile karşı karşıya kalacağız dediler, hatta ödeyememe gibi bir durumla karşı karşıya kalacağız dediler. Ankara Baro Başkanı ise, kesin olarak gönderemeyeceğiz dediler. İkisinin arasında bir nitelik farkı var mı, yok mu onun takdiri sizeait. Bazı barolar da, biz aidatlarımızı, keseneklerimizi göndermiyoruz, diyorlar.

Şimdi, Faaliyet Raporu dolayısıyla arkadaşlarımız Türkiye Barolar Birliğinin görevlerinin yerine getirilmesi ve daha neler yapılması gerektiğini açık açık ortaya koyuyorlar. Hatta Anadolu'ya açılmadan bahsediliyor. Şunlar yapılsın, bunlar yapılsın, deniyor; fakat bunun parasal yönü ortaya geldiği zaman da, bir imkânsızlıkla karşı karşıya olduklarını söylüyorlar. Çözüm yolu? Çözüm yolu Yönetim Kurulunun size teklif etmiş bulunduğu keseneğin 15 lira daha artırılmasının reddi ol-

masa gerek. Bunun bir çözüm yolu var, olmalıdır. Tabiatıyla sizi burada tarihsel bir açıklamaya gitmekle zamanlarınızı israf etmek istemem. Yalnız şunu söylemek isterim:

Şimdi bu keseneklerin ödenmemesi, ödenemeyeceğini ileriye sürmüş olan barolarımız, 1963 senesinde İzmir Barosunun bu baro ve Türkiye Barolar Birliğinin parasal kaynakları için nelerden istifade edilmesi lâzım geldiği önerisini eğer nazarı itibare almış bulunsaydı ve bazı hamasi edebiyat yapmak suretiyle bu önerileri reddetmemiş bulunsaydı, şimdi biz burada parasal sıkıntı karşısında ne baroların ve ne de Türkiye Barolar Birliğinin görevlerini yerine getirmeme gibi bir durumla karşı karşıya kalmazdık.

Ben size şunu açıklayayım: İzmir Barosunun o teklifinde aynen parasal konularının karşılanması için biz mademki kamu niteliğinde bir kuruluşuz ve mademki bu kuruluş Adalet Bakanlığının yapmakta olduğu bütün işleri kendi üzerine almaktadır, o itibarla Devlet bütçesinden buraya bir paranın ayrılmasının şart olduğunu söylemişizdir. Fakat bize o zaman arkadaşlar demişlerdir ki, biz bağımsızlığımızı yitireceğiz... Düşünün arkadaşlar, öyle bir zihniyetle karşı karşıya bulunduk ki, Devlet Bütçesinden objektif olarak diğer kuruluşların aldığı gibi bu kuruluşa ayrılacak olan bir paranın bizim bağımsızlığımızı ortadan kaldıracığı fikriyle reddedildi bunlar. Zaman geçti, buna karşı çıkmış olan arkadaşlarımız, Eskişehir'de yapmış bulduğumuz Genel Kurulda, bunları unuttular ve aynı teklifi yaptılar ve kaybetmiş olduğumuz zaman 16-17 senedir. Bakın şimdi karşı karşıya kalmış olduğumuz durum bu. Biz diyoruz ki, Avukatlık Kanununun Türkiye barolar en büyük eksikliklerinden birisi, her kuruluşun olduğu gibi, kaynak, parasal kaynağını gösteren bir madde yoktur, sadece bir kesenek meselesi vardır. Bu kesenek meselesi de öyle acaip şekildeki uygulamalar sonucu Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmiştir ki, hangi devletin, hangi hükümetin avukatlık kanunlarına

bakarsanız bakınız, bu kanunlarda baroların yapmış olduğu giderleri karşılamak için üyelerinin katkıda bulunma maddesi vardır. Bunda sınır yoktur. O genel kurul tayin eder bunu. Fakat şimdi bir kesenek konusunu sanki bir vergiymiş gibi Anayasa Mahkemesi bunu ele aldı ve bunu sınırladı. Şimdi bakınız biz kendi bağımsızlığımız meselesini düşünen o zamanki arkadaşlarımız, bugün varlığımız mecburiyetini düşünmek mecburiyetinde kaldığımızı görüyoruz. Bugün Türkiye Barolar Birliği hakikaten daha evvelki faaliyetlerini, daha evvelki görevlerini daha geniş şekilde yerine getirememektedir. Biz bunun üzüntüsünü çekmekteyiz. Sizler de çekiyorsunuz ve onun için de eleştirilerde bulunuyorsunuz ve bugün barolarımız hakikaten vazifelerini tam manasiyle topluma yayılmak suretiyle gösterebiliyorlar mı? Nedir bunun nedenlerinden bir tanesi? Nedenlerinden bir tanesi de bu parasal zorunluluktur, parasal kısıntıdır. Biz diyoruz ki, mademki bu konu bizim önümüze çıkmıştır, palyatif olarak hakikaten bunlar teklif edilmektedir. Çünkü öyle alışlagelmiştir; her genel kurulda bir keseneğin artırılması gerekmektedir. Onun için getirilmektedir ve bu geçici bir tedbirdir; ama Yönetim Kurulumuz baroların ve hepimizin bu örgütlerin parasal kaynaklarını düşünmek zorundadırlar. Bunun tedbirleri nelerdir, bunları düşünmek zorundadırlar ve böyle keseneğin artırılmaması suretiyle vazifelerin görülmemesi gibi bir neticeye varacak kararlardan da uzaklaşması gerekir.

Bir arkadaşımız haklı olarak dedi ki, giderlerde kısıntı yapalım... Size şunu söyleyelim ki, Türkiye Barolar Birliği açısından ve zannederim ki, diğer barolar açısından da konuşulabilir, bu giderlerin asgari raddede tutulmakta olduğunu biz müşahade etmekteyiz, ama bir noktaya da dikkatinizi çekmek isterim. Geçen sene bütçeyi takdim ettiğimiz zaman, denkliği alınacak olan bakiye keseneklerle karşılamıştık. Onu sanki tahsil edilecekmiş gibi düşündük ve o şekilde bir denklik yaptık ve bu sene daha da fazla yaptık. Peki bu kesenekler neden tahsil edilemiyor? Biz geçen sene gayet halisane dedik ki, çünkü kayıt silme meselesi vardır.

Hiçbir baro arkadaşlarının ve bizler de kesenek dolayısıyla kayıtların silinmesine taraftar değiliz, amma bir zorunluluk da var. Bir uyarıda bulunalım. Kat'iyen baroların içişlerine karışmak anlamına gelmesin. Çünkü verilmiş olan kararların birde sadece kayıt silme değil, ona zaten taraftar değiliz, ama disiplinel konudan bazı şeyler yapılabilir. Buna karşı çıkıldı, ama bu imkânsızlıklar karşısında da muhakkak ki, baroların ve sizlerin bir çözüm yolu bulmuş olmanız şart. Bizim, şahsen benim kişisel olarak muhakkak ki, objektif esaslara bağlı, bütçede faslı dahi bulunan, Adalet Bakanlığının faslı dahi bulunan; çünkü biliyorsunuz bütçede, bugün verilmiş olan bütçede 8 milyarlık bir pul ve harçlar konusu vardır. Pekâla bu konudan bize muayyen bir para ayrılmak suretiyle bizim giderlerimizi karşılamak mümkün. Bugün Fransa'da 1922 senesinden beri tatbik edilegelen bir usul vardır. Her davanın avukatla görülmesi halinde belirli bir nispet dahilinde, bundan 5 sene evvelkini söylüyorum, her dava başında 30 franklık bir dava, vergi tabirini kullanmayacağım, "Duva de preduva" dedikleri bir resim alınmaktadır ve bu baroların hem sosyal güvenliklerine, hem de giderlerine aktarılmaktadır.

Şimdi sayın arkadaşlar; tabiatıyla Yönetim Kurulunun mecburen size arzetmiş olduğu bu öneriyi reddedebilirsiniz. Gayet tabii yapabilirsiniz, ama bunları da nazarı itibare alınız ve ona göre ileriki durumları da düşünerek bunlara bir çözüm yolu bulmak gayreti içinde hepimiz olalım ve Türkiye Barolar Birliğinin bu genel kurulda eksikliklerini görmüş olduğunuz şeylerin giderilmesi için yapmış olduğunuz önerileri daha iyi bir şekilde yerine getirebilmek açısından da ona göre kararlarınızı vermenizi istirham edeceğiz. Teşekkür ederim.

BAŞKAN- Teşekkür ederiz sayın Arslanalp.

Efendim, şimdi durum aşağı yukarı aydınlanmıştır. İki görüş var. Biri, mevcut yasadaki fazla kesenek baroların alamaması nedeniyle Birliğe ödenecek keseneklerin 35 lirada bırakılması, artırılmaması;

İkinci görüş, 50 liraya yükseltilmesi.

50 liraya yükseltilmesini isteyenlerin de görüşünü iki şekilde topluyoruz. Birisi, 50 lira şartı yükseltilsin, biri sayın Akmansoy'un dedikleri gibi, eğer Yasadaki tavan sınırı kalkarsa 50 liraya yükseltilsin. Benim şahsî kanım, Yasa keneneği saptar, dediğine göre; şarta bağlı olarak bir saptama olamaz diyorum. Tabii yine takdir muhterem Genel Kurulundur.

Şimdi ilk önce arttırılmaması, 35 lirada bırakılması hususunu oylarınıza sunacağım. Eğer bu kabul edilirse, diğer şıkkın herhangi birisini oylamaya gerek kalmayacaktır. Bu itibarla Birlik keseneğinin 35 lira olarak aynen bırakılması hususunu isteyenler... Kabul etmeyenler... Ekseriyetle arttırılmaması kabul edilmiştir.

Değerli arkadaşlarım, gündemin 11 nci maddesini de bitirmiş bulunuyoruz.

Gündemin 12 nci maddesi seçimler maddesidir. Yalnız, seçimler zaman alacaktır. Eğer bir öneri varsa, biz Divan olarak da rica ediyoruz, seçimleri sona alıp, bitirebileceğimiz birkaç madde var, onları kararlaştırırsak çok daha iyi olur.

İLHAMİ GÜVEN (Ankara)- Seçimlerin sona alınması hakkında ben bir öneri hazırlıyorum. Çünkü dilekler kısmı gereği kadar ilgi toplamıyor.

BAŞKAN- Efendim, şimdi değişiklik önerisini bilahare görüşürüz. Saat 1.30'a kadar oturuma ara veriyorum.

Kapanma Saati: 12.55

DÖRDÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati :13.30

BAŞKAN- Toplantıyı açıyorum.

Gündem maddesi gereğince seçimlere geçeceğiz. Yalnız bu seçim hazırlıkları yapılırken bir önerge var, onu oylarınıza sunup karara bağlatmak istiyoruz.

Divan Başkanlığına

Türkiye Barolar Birliği sayın Başkanı Av. Faruk Erem süresi dolmadan görevlerinden ayrılmıştır. Boşalan Başkanlık için bu toplantının gündeminde yer olmadığından seçim yapılması mümkün değildir. Ancak Genel Kurul yeni bir toplantı kararı verebilir.(Madde 88) 124 ncü maddenin son fıkrası gereğince boşalan Birlik Başkanlığı için en geç bir ay içinde seçim yapılması gerektiğinden, Birlik Başkanlığı seçimi gündemi ile olağanüstü toplantı kararı verilmesi ve gününün saptanmasını öneririz.

Orhan Apaydın ve arkadaşları

BAŞKAN- Şimdi arkadaşlar, bu Genel Kurulda Birlik Başkanlığının boşaldığı kesinleşmiş durumda. Gündem dışı karar alma yasağı var. Yalnız olağanüstü genel kurul toplantısını saptama bu yasağın dışındadır. Bu itibarla olağanüstü genel kurulun gün ve yerinin saptanması hususunda bir öneri var mı?..

Söz isteyen varsa; önce önerge sahiplerinden söz isteyen, açıklama yapmak isteyen?..

ORHAN APAYDIN (İstanbul)- Hayır, önergemiz açık.

BAŞKAN- Açık diyorsunuz.

Buyurun Enver bey.

ENVER ARSLANALP- Sayın arkadaşlar;

Önerge hiçte açık değil. Hatta yasaya da aykırı. Başkan Faruk Erem Genel Kurulumuzun ittilainasına sunmak için bir istifa yazısı verdi. İstifaların kabul veyahutta adem-i kabulü, yürürlüğe konulması organlarla belirlenmiştir. Genel Kurulumuzun bu yetkisi olacağı kanısında değiliz. Açık. Genel Kurulun ittilainasına sevk edilmiş bulunan, verilmiş bulunan bu istifa mektubu presedür itibariyle Yönetim Kuruluna gidecektir. Yönetim Kurulunda bu tezekkür edilecek, kabul edilecek ve boşalacak. Boşalınca yine Kanunumuza göre Başkan Yardımcısı onun yerine geçici olarak bu vazifeyi yürütecek. Ve Kanunun yine göstermiş bulunduğu hükme göre, Başkanlık Divanında boşalmalar olduğu takdirde en geç bir ay içinde seçim yapılacaktır. Başkanlık Divanı biliyorsunuz, Başkan, Başkan Yardımcıları ve diğerleri. Başkan doğrudan doğruya genel kurultan seçilmiş olduğu için gayet tabii derhal bir ay içinde Yönetim Kurulu sırf bu iş için Genel Kurulunuzu davet edecek veya bu toplantıyı yapacaktır.

Şimdi sanki Başkanın istifasının kabul mercii buymuş gibi, burasıymış gibi bir işlemle derhal olağanüstü toplantıyı, karar verme yetkisi Genel Kuruldaymış gibi böyle bir prosedür ortaya atılıyor ve zannediyorum ki, iyi bir örnekte olmayacaktır.

Hatırlarız, Adana toplantısında da buna benzer bir yöntem takip edilmek istenmişti. Genel Kurulun toplanmasına bir saat kala bir Genel Sekreter istifasını bildirmişti ve orada Genel Kurulda seçim yapılsın denmişti. Bu itibarla biz deriz ki, Kanunumuz açık. Evet bir boşluk var. Bu boşluk gayet tabii doldurulacaktır ve Kanun da göstermiş bu boşluğun nasıl doldurulacağını. Hani istical edip kanun maddelerini ve anlamları zorlamak suretiyle böyle bir durumun yaratılmış bulunması herhalde Türkiye Barolar Birliğinin işlerliği açısından uygun olmayacağı kanısındayız. Bizim Yönetim Kurulu olarak söyleyeceğimiz bu.

Hepinize saygılar sunarım.

BAŞKAN- Teşekkür ederiz sayın Arslanalp.

Sayın Apaydın, buyurun.

ORHAN APAYDIN (İstanbul)- Sayın meslektaşlarım;

Yasayı zorlamak yahutta Genel Kurulda acele bir karara gitmek diye bir düşüncemiz olamaz. Sayın Enver Arslanalp yanlış anladılar, çok yanlış anlamışlardır.

Şimdi, sayın Başkan Faruk Erem'in istifası yeni bir olay değil. Genel Kurulda ortaya çıkmış bir olay değil. Çok önceleri sayın Başkan istifa kararında olduğunu açıklamıştır. Hatta barolara ve delegelere mektupla bildirmiştir. Mektubunda yer alan bir ibare de vardır; "Seçim kargaşasına engel olmak için bildiriyorum." demiştir. Sayın Başkanın istifasını kuşkusuz ki, üzüntüyle karşıladık ve bir sorun olarak da karşımıza çıkmıştır. Bugün çeşitli sorunlar arasında bir de Birlik Başkanlığı sorunu önümüze gelmiştir.

Sayın Enver Arslanalp gibi düşünmüyorum. Şahsî bir düşüncem de değil. Nihayet hukukçuyuz; kanun hükümleri, yasa hükümleri neyi gerektiriyorsa ona göre davranmak zorundayız. Yasa hükümlerinin yorumunda farklı düşüncelere sahip olunabilir. Fakat tereddüt de yoktur. Başkanlar Genel Kurullar tarafından seçiliyor. Genel Kurul Birliğin en yüksek organıdır. Yine kanun hükmü olarak ifade ediyorum, sayın Birlik Başkanı da istifasını kendini seçen organ olarak Genel Kurula bildirme yolunu seçmiştir. Daha önce de yapabildi, Yönetim Kuruluna bildirebilirdi ve Yönetim Kuruluna bildirmesinden sonra boşalma dolayısıyla gündeme bir Başkanlık seçimi maddesi konabilirdi. Tek taraflı bir irade açıklamasıdır istifa. Bunun kabulü veya ademi kabulü diye bir mesele yok. Sayın Enver Arslanalp yine yanlış bir yorum yaptı; Genel Sekreterin istifası, Birlik Genel Sekreteri burada istifa etse ne olur? Hiçbir şey yapamayız. Bizi ilgilendirmez. Çünkü, Birlik Genel Sekreterini Yönetim Kurulu seçer, Genel Kurul seçmez. Yönetim Kurulu arasında bir iş bölümü

meselesidir, onlar hallederler. Fakat Birlik Başkanı Genel Kurul tarafından seçildiğine göre, karar verme durumunda olan da Genel Kuruldur.

Arkadaşlar, ne diyor sayın Enver Arslanalp? Bu Yönetim Kuruluna ait bir meseledir, orada tezekkür ederiz... Neyi tezekkür edecekler?.. Daha önce Sayın Başkan bu arzusunu ifade etti. Altı ay önce bana söyledi, ben kendisine ısrar ettim, böyle bir sorun çıkartılmaması gerektiğini de izah ettim; fakat kesin kararlı olduğunu söylemişti. Yani Yönetim Kurulunda tezekkürü diye bir mesele söz konusu olamaz. Burada Genel Kurul istifasının geri alınması hususunda Birlik Başkanına bir eğilim belirdi ve çok da duygusal bir biçimde bu eğilim Başkana iletildi. Başkan da kararının kesin olduğunu beyan etti.

Şimdi, Birlik Başkanının seçimi Yönetim Kuruluna bırakılırsa ne olacak? Yani Yönetim Kurulunun çağrısına? Birlik Başkanı yok. Yönetim Kurulunda boşalmalar var; Başkan Yardımcılıkları bakımından da boşalmalar var. İş bölümünü yapması gerekiyor yeniden Yönetim Kurulu. Birlik Başkanı yok, iş bölümünü nasıl yapacak? Başkanlık Divanını nasıl oluşturacak? Kendi Yönetim Kurullarında herhalde bunu görüşecekler arkadaşlarımız; fakat Kanun şunu emrediyor: Birlik Başkanlığı boşalırsa bir ay içinde seçim yapılır, Birlik Başkanlığı doldurulur, diyor. 124 ncü maddenin açık hükmüdür. Şimdi, Genel Kurulda bu mesele ortaya çıktığına göre, Genel Kurula getirilmeyebilirdi. Yönetim Kurulu gündeme almazdı, fakat Genel Kurul bu meseleye ilgisiz mi kalacaktı? Yönetim Kuruluna mı bırakacaktı? Elbette Genel Kurul boşalan bir mevkiye yeni bir seçim yapılması için toplantı kararı verecekti. 124 ncü maddenin açık hükmüne göre Genel Kurulumuz bu konuda bir karar vermek zorundadır. Kanun gereği zorundadır. Hatta süre bakımından da bir sınırlama vardır. Bir ay içinde toplanacak. Bu bir ay içinde toplanması için bugün karar vermezseniz, Yönetim Kuruluna bıraksanız, Yönetim Kurulu bu bir aylık süreye nasıl uyabilir? Yeniden toplanması, hatta biraz evvel de arzet-

tim, Başkanlık Divanını oluşturamayacak bir durumda olan Yönetim Kurulu bu meseleyi nasıl çözecektir? Burada Genel Kurulun yapacağı şey, Kanunun amir hükmüne göre yeni bir toplantı kararı vermektir. Çünkü gündemine alamıyor, gündem dışı bir meseleyi karara bağlayamaz. Bu yasak karşısında ancak ne yapabilir? Yeni bir toplantı kararı verebilir. Kanunda bunu gündemde olmayan meselelerin görüşülememesi yasağına bir istisna olarak getirmiş. Genel Kurul yeni bir toplantı kararı, gündeminde olmasa da verebilir.

Bu bakımdan kanun hükümlerinin yerine getirilmesi zorunluluğu karşısındayız. Herhangi bir zorlama, kanun hükümlerini zorlama falan diye birşey nedən söz konusu olsun? Ben de bunu anlayamadım. Nasıl olsa yapılacak bir işlemdir; yapılacak başka birşey de yoktur ve bunu Genel Kurula da hatırlatmak bizim Genel Kurul üyeleri olarak görevimizdir. Bu görevimizi yerine getirdik. Açıklama sadedinde arz ediyorum saygılarımla.

BAŞKAN- Teşekkür ederiz sayın Apaydın.

Buyurun efendim.

ŞAHAP DEMİRER (Eskişehir)- Muhterem arkadaşlarım, şimdi iki görüş var. Sayın Arslanalp'in görüşü de kabul edilebilir, sayın Apaydın'ın görüşü de kabul edilebilir. Eğer tensip buyurulursa telif edici bir hal yolu önermek istiyorum. Yönetim Kurulunun seçimlerine henüz geçilmemiştir. Dolayısıyla şu anda Yönetim Kurulu görev başındadır. Yönetim Kurulu sayın Başkanı Faruk Erem'in istifası üzerine toplanıp Genel Kurul toplantısının, yani olağanüstü Genel Kurul toplantısının ne vakit yapılacağına karar verir. Umumi Heyette bu konuşulur, gününde mutabık kalınır, Umumi Heyetin de onayı alınmak suretiyle gün saptanmış olur.

Takdir Yüce Heyetin.

BAŞKAN- Teşekkür ederiz sayın Demirer.

Bu konuda başka söz almak isteyen var mı?.. Buyurun.

MUSTAFA YAVUZ (Burdur)- Muhterem arkadaşlar, Kanun gündemde bir değişiklik yapılamayacağını, gündeme yeni bir madde eklenemeyeceğini gayet açık bir şekilde belirtmiştir.

Birlik Başkanının istifası yeni bir olay. Biz bugün muttali olduk bu olaya. Gündemde bir değişiklik yapılamayacağına göre, Birlik Başkanının ne zaman, ne şekilde, hangi tarihte seçileceğininin müzakeresi de bence mümkün değil. Bu bakımdan bu önerenin yasal dayanağı yok. Gerçekten yapılacak iş, bu istifa mektubunun Yönetim Kuruluna intikal ettirilmesi, Yönetim Kurulunda müzakere edilmesi, istifada ısrar ediliyorsa gereğini Yönetim Kurulunun düşünmesi ve yeni fevkalâde toplantı tarihinin de Yönetim Kurulu tarafından tespit edilmesi gereğidir. Yoksa Kanunun bu açık hükmü karşısında bizim bu meseleyi şu toplantıda müzakere etmek yetkimiz dahi yoktur. Benim görüşüm bu.

BAŞKAN- Teşekkür ederiz efendim.

Efendim, şumdu konu aşağı yukarı açıklık kazanmıştır. Bir noktayı belirtmek isterim. Elbette gündem dışı karar alma yetkisi yok, yalnız Yasamızın 88 nci maddesi yeni bir genel kurulu toplama ve gündemini saptama konusunda ayrıcalık tanımıştır. Bu itibarla Genel Kurul herhangi bir konuda, bu konuda değil, herhangi bir konuda yeni bir genel kurulun toplanması ve gündemini tespit etmesi kararını alabilir. Bu...

İLHAMİ GÜVEN (Ankara)- Bu, o maddeye geldiğimiz zaman...

BAŞKAN- Tabii. Şimdi sorun şu:

Bir olağanüstü genel Kurul, Türkiye Barolar Birliği Başkanını seçmek üzere olağanüstü genel kurulun toplanması gerekip gerekmediği. Önce bu konuyu oylarınıza sunmak istiyoruz.

İLHAMİ GÜVEN (Ankara)- Gündemdeki o maddeye geldiğimiz zaman.

BAŞKAN- Gündem değil efendim. Gündemde olağanüstü genel kurulun toplanması gerekir mi, gerekmez mi? Gerekirse yer ve tayinini ve gündemini saptayacağız. Yani olağanüstü genel kurulun gününün tespiti gerekir

mi, gerekmez mi? Bunu oylarınıza sunacağım. Gerekir denirse gününü ve gündemini, ki gündemi zaten bellidir.

Barolar Birliği Başkanını seçmek üzere olağanüstü bir genel kurulun toplanması için gün tespitinin gerektiğini kabul edenler... Etmeyenler... Ekseriyetle kabul edilmiştir efendim.

O halde günü için lütfen öneri varsa... Bir ay içinde olduğuna göre gününü ve yerini... ("9 Şubat cumartesi" sesleri)

Yeri?... ("Ankara" sesleri) Ankara.

O halde şöyle oylarınıza sunacağız. Türkiye Barolar Birliği Başkanını seçmek üzere, gündemi bu olmak kayıt ve şartıyla 9 Şubat Cumartesi günü Ankara'da Türkiye Barolar Birliği Genel Kurulunun olağanüstü olarak toplantıya çağrılması hususunu oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... ("Mersin'de olsun" sesleri) Arkadaşlar, şimdi Mersin, Adana, Antalya, Hatay; bunları teklif edebiliriz. Ancak o yer barolarının bunu kabul etmesi, sahip çıkması lâzım. Değilse, Birliğin merkezi Ankara'dır. Elbette toplantı yeri Ankara'da olacak. Yani Başka yerde olmasını isteyen veya kabullenen baro var mı?... Yok.

Olmadığına göre Ankara'da 9 Şubat Cumartesi günü toplanılmasını oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Ekseriyetle 9 Şubat'ta Ankara'da Türkiye Barolar Birliği Başkanını seçmek üzere Genel Kurulumuz olağanüstü olarak toplanacaktır. Gündemi de budur, saptanmıştır.

Arkadaşlar, seçim sandıkları gelene kadar izninizle gündemin 13 ncü maddesine geçiyorum:

"Yerli ve yabancı kongrelere gidecek delegelerin seçilmesi veya bu konuda Yönetim Kuruluna yetki verilmesi."

Yönetim Kuruluna yetki verilmesini oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gündemin 14 ncü maddesine geçiyoruz:

"Gelecek Olağan Genel Kurul Toplantısının zaman ve yerinin saptanması."

Bu konuda zaman olarak bir önerge var, yer olarak bir önerge var mı?..

Önergeyi okuyorum:

Divan Başkanlığına

Memleketimizin içinde bulunduğu ağır enerji bunalımı ve buna inzimam eden kış koşulları göz önünde bulundurularak bundan böyle Türkiye Barolar Birliği Genel Kurullarının Nisan veyahut Mayıs aylarına alınmasını arz ve teklif eylerim.

Kırklareli

İsmet Akın

BAŞKAN- Yasal engel yoktur. Yasamızda yer ve zamanını tespit eder, der. Hiçbir yasal engel yok.

Buyurun sayın Sav.

ATILÂ SAV (Ankara)- Sayın Başkan, sayın delegeler;

Biraz önce Yüce Genel Kurulunuz bütçeyi kabul etti. Bütçe 1980 yılı sonu itibariyle bağlandı. Birlik ilk kurulduğu yıllarda buna benzer bir olay oluşmuştu. Anımsayacaktır sayın delege arkadaşlarımdan o dönemde görevli olanlar, Birlik Ağustos ayında ilk toplantısını yaptı. Toplantının gündemi kısıtlı olduğu için Birlik bütçesiz çalışmaya başladı. Sonra 29 Ekim'de İstanbul'da ikinci olağan genel kurul yapıldı bütçe için, o Genel Kurulda da yılbaşlarına getirilmek suretiyle Aralık ayında seçim yapacak baro genel kurullarından belli olacak delegelerle Genel Kurulun oluşturulması olanağı sağlandı. Bu nedenle şimdi günü saptarken yılı aşacak bir süreye getirilirse, yeni birtakım yasal sorunlarla karşılaşabiliriz. Gerçi kış koşullarının ağırlığı hepimizi üzüyor ve yoruyor, biliyoruz. Ankara dışında toplandığı zaman da böyle, Ankara'da toplandığı zaman da böyle. Ama arkadaşlarımızın bu noktayı dikkate almala-

rı uygun olur. Aksi takdirde, eğer gelecek yıl; yani 1981 yılının Nisan ayında ise toplantı önerisi, 15 aylık bir dönemi kapsayacaktır. Bu kez Birlik üç ay, üçbuçuk ay bütçesiz kalacaktır. Harcamalar yapma konusunda sıkıntıları olabilecektir. Bu nedenle sayın arkadaşlarımızın önergeyi verirken özellikle bu noktaları göz önünde tutup tutmadıklarını da açıklamaları yerinde olur. Aksi takdirde ters ve eksik bir karar almış duruma düşebiliriz.

Teşekkür ederim efendim.

BAŞKAN- Teşekkür ederiz sayın Sav.

Başka söz isteyen var mı efendim?.. Yok.

Bu konuda bir öneri daha var:

"1981 Türkiye Barolar Birliği olağan Genel Kurul 14 ncü toplantısının 16-17-18 Mayıs 1981 günleri Ankara'da yapılmasını öneririz.

Konya

Ordu

Çanakkale

Doğan Reyhanlı

Ahmet Göncü

Burhan Cahit Altan

Yozgat

Kamuran Özkan"

BAŞKAN- Şimdi, yer için başka bir öneri yok, Ankara olarak öneri var. Tarih için 16-17-18 Mayıs 1981 deniliyor.

Şimdi, Atılâ beyin dediği gibi, eğer Mayıs olursa 5 aylık bir boşluk olacak. Bu bir kereye mahsus bir boşluk olacak. Bunu herhalde geçici bir bütçe ile veyahut başka bir formülle Yönetim Kurulunun bunu ayarlaması mümkün olabilir. Yaşamıza göre, Genel Kurulun toplantı tarihini ve yerini saptama yetkisi vardır. Ocak ayında yapılacaktır diye hiçbir yasal bir hüküm yoktur. Bu itibarla Genel Kurul istediği tarihi rahatlıkla saptayabilir.

O halde başkaca konuşmak isteyen olmadığına ve başkaca bir öneride bulunulmadığına göre, bu öneriyi oylarınıza sunacağım.

Gelecek Genel Kurulun 16-17-18 Mayıs 1981 tarihinde Ankara'da

toplanmasını oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler...("16 Cumartesiye geliyor" sesleri)

BURHAN CAHİT ALTAN (Çanakkale)- Muhterem arkadaşlar, öneriyi imzalayan arkadaşlarınızdan biriyim, arz edeyim:

15-16-17 Mayıs 1981 günleri Cumartesi, pazar, pazartesi günlerine rastlar. ("Yanlış, yanlış" sesleri) ("Cuma, cumartesi, pazar" sesleri) O zaman niye mahzur var diyor arkadaşlarımız?..

BAŞKAN- Efendim, 16 Cumartesi, 17 pazar, 18 pazartesi efendim.

BURHAN CAHİT ALTAN (Devamla)- Tamam efendim; Cumartesi, Pazar, Pazartesi.

Şimdi, bir teklif daha var. Cuma, Cumartesi, Pazar. Ancak, ikisinde de yine tatil olmayan bir gün harcanacak. Birinde cuma günü harcanacak, birinde pazartesi günü harcanacak, ama Pazartesinin akabinde gelen gün 19 Mayıs tatildir, bundan da arkadaşlarımız istifade eder diye düşündük biz. Yani öneriyi o bakımdan bu şekilde gün olarak tespit ettik. Takdirlerinize saygılarımızla arz ederiz.

BAŞKAN- Şimdi o halde önergedeki gibi, 16-17-18 Mayıs 1981 tarihinde Ankara'da toplanmasını oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Ekseriyetle kabul edilmiştir.

Efendim, Yönetim Kurulunun şöyle bir önerisi var. Bu seneye özgü olmak üzere bu beş aylık bir ek bütçe sorunu var. Eğer bir yazılı öneri gelirse, Şubat'ta olağanüstü toplantımız var zaten, orada o olağanüstü toplantının gündemine bir madde daha genel kurulun ilâve etmesini, çünkü gündemdeki düzenleme bu genel kurula aittir, o olağanüstü Genel Kurulda ek bütçe düzenleme yetkisi bir kereye özgü Yönetim Kuruluna verilmiş olur ki, eğer bir yazılı önerge gelirse Divan bunu oylarınıza sunar.

Efendim, şimdi seçimlere geçiyor.

Adaylar ve aday olacaklar lütfen isimlerini yazdırsınlar.

Yönetim Kurulu adayları

Ziya Bilgen (Adana)
Nejat Oğuz (Ankara)
Güneş Atabey (İzmir)
Teoman Evren (Ankara)
Yılmaz Tokman (Eskişehir)
Hilmi Boztepe (Samsun)
Yüksel Önen (Diyarbakır)

Denetleme Kurulu adayları

Günay Dinç (İzmir)
Mahir Ilıcak (Ankara)
Güngör Çakmakçı (İparta)
Metin İsfendiyar (Bursa)

BAŞKAN- Efendim adaylar tahtaya yazıldı.

Bu arada Balıkesir Barosunun bir yazısı var, okutuyorum.

Barolar Birliği sayın Kongre Başkanlığına

Sayın Başkan, Barolar Birliği kongresini çok nazik bir dönemde yapmaktadır. Ulusumuz için son derecede ciddi kararlar alınmasını dile-
riz. Bu arada savunma mesleğinin yüzyılı aşan geçmişi içinde avukatların
barolar ve Barolar Birliğinin elde ettiği tüm deneyimlerin ışığı içinde
avukatların sosyal, ekonomik sorunlarının ve savunmanın yasalar karşı-
sındaki tüm eksiklerinin toplanması lazım geldiği görüşündeyiz. Bunları
sürekli çalışacak bir komisyonda tekrar bilimsel ve yurt gerçeklerine
uygun bir düzeyde gözden geçirilmesini dilemekteyiz. Daha sonra bunların
yasalaştırılması için yurt düzeyinde büyük bir çalışmaya girmesinin sa-
yın kongreye derin saygılarımızla sunarız.

Ferhunde İnal

Turgut İnal

Fuat Kocadağ

Balıkesir

Balıkesir

Balıkesir

BAŞKAN- Efendim, bir öneri var, Yönetim Kuruluna birtakım görev-
ler verilmesiyle ilgili, onu Balıkesir Barosuna sunacağız.

Yüksekçe Barolar Birliği'ne 1. Genel Kurul Başkanlığına

BAŞKAN- Bir önerge verildi, onu okuyorum.

"Yapılmasına karar verilen olağanüstü Genel Kurul gündemine ek 1981 yılı Mayıs ayına kadar/bütçe yapılması yetkisinin Yönetim Kuruluna verilmesi konusunun bir madde olarak ilâve edilmesini öneririz."

BAŞKAN- Bunu oylarınıza sunacağım. Yani 9 Şubatta yapılacak olan olağanüstü Genel Kurulun gündemine 2 nci bir madde ilâvesi. Bu maddeye de, 1981 Mayıs ayına kadar Yönetim Kuruluna ek bütçe yapma yetkisinin verilmesi hususunun eklenmesidir. Bu hususu oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir. O halde olağanüstü toplantımızın gündemi biri Başkanlık seçimi, ikincisi ek bütçe konusudur.

Efendim, adaylar tahtaya yazıldı.

Şimdi tasnif heyetini seçeceğiz. Üçer veya beşer kişilik olabilir. Üçer kişilik herhalde yeter zannediyorum. Tasnif heyeti için ad çekiyorum...

(Çekilen kur'a neticesinde tasnif heyetine İzzettin Rasgeldi, Ahmet Kaan Ege, Ali Yaşar Yönetim Kurulu seçimi tasnif heyetine, Necmettin Arslan, Riyaz Kayıhan, Orhan Ergüden Denetleme Kurulu seçimi tasnif heyetine seçildiler)

BAŞKAN- Şimdi mühürlü zarf ve kağıtları dağıtıyoruz. Bunlardan birisi Yönetim Kurulu için, biri Denetleme Kurulu içindir. Bunlar ayrı ayrı sandıklara atılacaktır.

Ad okuyarak oyları toplayacağız.

(Ad okunmak suretiyle oylar toplandı)

BAŞKAN- Oyunu kullanmayan sayın üye var mı?... Yok. Oy verme işlemi bitmiştir. Şimdi tasnife geçiyoruz.

(Tasnife geçildi)

BAŞKAN- Değerli arkadaşlarım, tasnif devam ediyor.

Bu arada Sakarya Barosunun bir yazılı önerisi var. Yönetim Kuruluna birtakım görevler verilmesiyle ilgili. Onu bilgilerinize su-

nacağız.

Türkiye Barolar Birliğı 13. Genel Kurul Başkanlığına
Sakarya Barosunun 26 ncı Genel Kurulunda aşağıdaki konuların
Türkiye Barolar Birliğı Genel Kuruluna arzı ile bu konuların gerçekleştirelmesi hususunda Birlik Yönetim Kuruluna görev verilmesinin karara bağlanmasının teklifine karar verilmiş olmakla keyfiyeti sayğı ile arzederiz.

1- Evvelce topluluk sigortasına giren avukatlara tanınmış bulunan Sosyal Sigortalar Kurumunun mesken kredisinden yönetmelikte yapılan değışiklikle topluluk sigortası iştirakçilerinin yararlanması imkânı kaldırılmış olması karşısında Sosyal Sigortalar Kurumunun bu konudaki Yönetmeliğinin tekrar eski haline dönüştürülmesi yolunda Türkiye Barolar Birliğı Yönetim Kuruluna görev verilmesi;

2- Anayasa Mahkemesinde Türkiye Barolar Birliğinin de iptal davası açabilmesi yönünde Anayasa değışikliğinin gerçekleştirilmesi yolundaki çabaların sürdürülmesi için keza Türkiye Barolar Birliğı Yönetim Kuruluna görev verilmesi;

3- Avukatlığın fonksiyonunu daha yakından öğrenip tanıyabilmelerine imkân vermek üzere hâkim ve Cumhuriyet savcılarının özlük haklarına hâlel gelmemek üzere hâkimlik stajlarının belirli bir bölümünü mahalli baroların belirleyeceği avukatlar yanında yapmalarının sağlanması bakımından gerekli mevzuat değışikliğinin sağlanması yönünde çalışmalarında bulunmak üzere Türkiye Barolar Birliğı Yönetim Kuruluna görev verilmesi;

4- Adli yardım müessesesinin etkinliğe kavuşturulması ve böylece müstahak kişilere gerekli dava masraflarının ve bu işte görev alacak avukatlara asgari ücret tarifesi üzerinden bedeli haksız çıkandan alınmak üzere peşin ödeme yapılabilmesine imkân verecek bir adli yardımlaşma kanununun ön tasarısının hazırlanıp gerçekleşmesi konusunda

çalışmalarda bulunulması hususunda Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kuruluna görev verilmesi;

5- Avukatlar tarafından barolarına ödenen keseneklerin yıllık tavanının 6 bin liraya yükseltilebilmesi hususunda gerekli kanuni değişikliklerin sağlanması için çalışmalarda bulunmak üzere Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kuruluna görev verilmesi;

6- Avukat stajiyerlerine hiç değilse asgari ücret seviyesinde bir ödeneğin Adalet Bakanlığı bütçesine konulması ve bu imkânın kanunen sağlanması için çalışmalarda bulunmak üzere Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kuruluna görev verilmesi saygı ile arz olunur.

Sakarya Delegeleri

Nadir Lâtif İslâm. Özdemir Apaydın

BAŞKAN- Değerli arkadaşlar; Sakarya delegelerinin Yönetim Kuruluna iletilmek üzere 6. madde halinde sundukları önerileri okumuş bulunuyoruz. Bu öneriler aynen Yönetim Kuruluna yansıtılacaktır. Bu konuda Sakarya Barosu delegeleri konuşmak istiyorlar mı efendim?..

NADİR LATİF İSLAM (Sakarya)- Hayır.

BAŞKAN- Peki efendim, teşekkür ederiz.

Efendim, tasnif işi devam ederken gündemimizin dilekler maddesine geçiyoruz.

Dileklerle ilgili olarak söz almak isteyenler lütfen isimlerini yazdırsınlar efendim...

Buyurun.

HAYRETİN ABACI (Malatya)- Sayın arkadaşlar, 1977 yılı mali faaliyet raporundan öğrendiğimize göre, yıl içinde ölen avukat arkadaşların mirasçılarında bir miktar ödenti yapılmış. Yalnız bu ödentilerin hemen hemen hepsi birbirinin aynı miktar; 19 bin lira ile 20 bin lira arasında değişiyor.

Arkadaşlar, böyle bir ödenti yapılmasının nedeni ölüm yardım

sandığının bir gereği; Ölü yardım sandığının bir gereğidir. Ancak, şunu kabul etmek lâzım ki, bütün avukat arkadaşlar aynı maddi güçte değiller. Bazı arkadaşların ailelerine 19 bin lira, 20 bin lira yardım yapılması hiçbir mana ifade etmez; İhtiyacı olmadığı için. Bir diğerine de hiçbir şey ifade etmez; bundan çok daha fazlasına ihtiyacı olduğu için. Şu halde bugibi durumlarda ölüm yardım sandığının esprisini teşkil eden yardım ve dayanışmaya uygun olabilmesi için ölen bir avukat arkadaşın vârislerinin ihtiyaç durumlarına göre bu ödentilerin ödenmesi şeklinde bir uygulamaya gidilirse daha iyi birşey olur kanaatındayım.

Saygılarımla.

BAŞKAN- Teşekkür ederiz efendim.

Sayın Mustafa Yavuz.

MUSTAFA YAVUZ (Mersin)- Muhterem arkadaşlar, burada yapılan konuşmalardan, Barolar Birliği raporundan edindiğimiz intibaya göre, Barolar Birliği genel memleket meseleleri üzerinde durduğu kadar, mesleki sorunlar üzerinde duramamıştır. Bu anlaşılıyor. Hassaten ve önem sırasına göre yeni Yönetim Kurulunun şu meseleleri mutlaka halletmesini bir dilek ve temenni olarak arz ediyorum:

1- Sosyal Sigortalarla ilgili meselelerimiz mutlaka halledilmeli, adil, hakkı bir çözüme bağlanmalıdır.

Usul kanunlarının avukatlığın fonksiyonunu tam manasıyla icrasına engel olan hükümlerinin değiştirilmesi için aktif bir girişimde bulunulmalıdır.

Avukatlık ücret tarifeleri beş sene bir yenilenmektedir. Halbuki Türkiye'de enflasyon çok hızlı seyretmekte, işçiler bile iki sene bir defa toplu sözleşme yapmak imkânına sahip bulunmaktadırlar. Bu bakımdan avukatlık ücret tarifelerinin çok daha kısa sürelerle, bir sene veya azami iki sene bir yenilenmesi için gerekli yasa değişikliği girişiminde bulunulmalı ve bu husus sağlanmalıdır.

Memleketin bugünkü şartlarında avukatlık yapmak bile bizatihi yaşam tehlikesi ifade eden bir faaliyettir. Bu bakımdan valilerin takdirine bırakılmaksızın avukatlık mesleğini fiilen icra edenlere hâkimlik ve savcılık mesleği icra edenlerde olduğu gibi, avukat olduğunu ispat etmek kayıt ve şartı ile sadece bu şartla istediği takdirde silah verilmesi temin edilmelidir.

Akaryakıt sıkıntısının bulunduğu bölgelerde, hakikaten Güney Bölgesinde, Mersin, Adana, Antep, Hatay vesaire, avukatlar benzin bulamadıkları için bir kamu görevi niteliğinde olan görevlerini yapmakta büyük müşkülâtlarla karşılaşmaktadırlar. Birçok meslek müntesibine bu bölgelerde tercihli benzin verme imkânı tanındığı halde, avukatlara bu sağlanamamıştır. Bu konu üzerinde durulmalı ve avukatlara tercihli, sırasız benzin verilebilmesi imkânı sağlanmalıdır.

Benim dileklerim bundan ibarettir, saygılarımla.

BAŞKAN- Teşekkür ederiz.

Efendim, Bildiri Komisyonunun bildirisini gelmiştir, okuyorum:

"Yurt düzeyinde tırmanışını hızla sürdüren şiddet olayları ve terörün Türkiye'de topluma ve hukuk düzenine yönelik en büyük tehlikeyi oluşturmaya devam ettiğini bir kez daha saptayan Türkiye Barolar Birliği Genel Kurulu aşağıdaki hususları kamuoyuna duyurmaya karar vermiştir:

1- Toplumun her kesitinde yayılarak sürmekte olan terörün asıl kaynağı Türkiye üzerinde çeşitli hesaplar içinde bulunan tüm emperyalist dış güçlerle, onların içerdeki ajanlarıdır. Bu örgütlü terörün hedefi Türkiye'nin Anayasa rejimini çökertmek, çoğulcu ve özgürlükçü demokratik yaşamı yok etmek ve ülkede karanlık bir dikta rejimi kurmaktır.

2- Türk Ulusunun varlığına, esenliğine ve ülke bütünlüğüne düşman karanlık güçlerce sahnelenen bu haince oyunları bozmak için

Türkiye Barolar Birliği Genel Kurulu şiddet ve terörün yurt içindeki kaynaklarını oluşturan suç örgütlerine karşı bütün anayasal kuruluşları bir kez daha göreve davet eder. Genel Kurul breysel şiddet eylemleri ile suç örgütleri arasındaki açık bağıllık göz önünde tutulmadan yapılacak kovuşturmaların terörün önlenmesinde etkili olmayacağı gerçeğini bir kez daha vurgulayarak, başta cumhuriyet başsavcısı olmak üzere, bütün görevlileri doğrudan doğruya suç örgütlerinin yok edilmesi için gereken yasal işlemleri gecikmeden yapmaya çağırır.

3- Türkiye Barolar Birliği Genel Kurulu örgütlü terörle savaşımın demokratik hak ve özgürlükleri kısıtlayan yeni yasalarla değil, tüm devlet güçlerinin tarafsız, kararlı ve etkin tutum ve eylemleriyle gerçekleşeceği kanısındadır. Bu nedenle teröre karşı önlemler getirme gereğiyle demokratik hak ve özgürlüklerin özünü ortadan kaldıracabilecek düşünce özgürlüğü ile çoğulcu siyasal yaşamı sınırlama sonucu doğuracak yeni yasaları çıkarma girişimlerini gereksiz ve üstelik tehlikeli saymaktadır.

4- Türkiye Barolar Birliği Genel Kurulu Türkiye'de demokrasi ve özgürlüğü kaldırarak bir dikta rejimi kurma amacına yönelik örgütlü terörün aynı zamanda Atatürk'ün önderliğindeki ulusal Kurtuluş Savaşı ile gerçekleşen Türkiye Cumhuriyetinin bağımsızlık ve bütünlüğüne bir saldırı olduğu inancındadır. Ülkelerin bağımsızlığına karşı girişilen her türlü saldırıyı asla onaylamayan Türkiye Barolar Birliği Genel Kurulu Türkiye'nin bağımsızlığına, bütünlüğüne ve Ulusumuzun özgürlüğüne yönelik dış güçlerce yönlendirilen terörün önlenmesinin bütün anayasal güçlerin vazgeçilmez görevi olduğunu kamuoyuna duyurmayı ödev sayar."

BAŞKAN- Bildiri bundan ibarettir.

Bildiri üzerinde konuşmak isteyen var mı?.. Buyurun Lâtif bey.

NADİR LÂTİF İSLAM (Sakarya)--Sayın Başkan, değerli Genel Kurul üyeleri, saygılarımı sunarak söze başlıyorum. Diğer delege arkadaşım

ile beraber bir önerge hazırlamıştık ilk intibalara göre; ama gerçekten ana hatları itibariyle bildiriye bir iki kaydı ihtirazi ile katılabilir durumda olduğumu arz etmek için sözalmiş bulunuyorum.

Bildirinin ve Genel Kurul adına neşredilecek bildirilerin elbetteki kişisel eğimlerimizin üstünde, moda tabiri ile asgari müşterekler veyahut hukukun hepimizi kuşatacak çizgisi ölçülerinde olması gerekeceği şüphesizdir. Kişiler olarak hukuk görüşlerimizin çeşidi içinde bildirilerin bizleri daha çok tatmin etmesini istemek hakkıdır hepimizin. Ancak, gerçekten Genel Kurul adına Türkiye Barolar Birliği adına neşredilecek bildirilerin daha bir ağırlık taşıması hepimizin sanırım müşterek arzusudur. Bu ağırlık özlemi içinde bir iki hususa dokunmak istiyorum. Acaba bir tenakuz teşkil eder mi diye takdirlerinize sunmak istiyorum.

Filhakika memleketin ve hukuk sistemimizin karşısında ve önünde bulunduğu fevkalâde durum ve tehlikeler muvacehesinde bütün anayasal kuruluşları göreve davet etmek en tabii, en genel bir ifadedir. En genel ifadeyle bu hatırlatmayı yaptıktan sonra, bazı organlara bazı kayıtlamalar getirmek veyahut bazı organları özellikle zikretmek bu genel ağırlığı kaldırıcı, hafifletici istisnalar mahiyetinde geldi bize. Meselâ; Yasama organı bir anayasal kuruluş değil midir ve Anayasanın ölçülerine göre Yasama organının görevlerini Anayasamız kendilerine vermez mi? Verir. Bu Yasama organı Anayasayı karşısına alsa, bizim Barolar Birliği bildirisini de karşısına alsa, tabiatıyla resmî prosedür içerisinde ve görev olarak ve Anayasanın bağlayıcılığı prensibi zorunluluğu ile Anayasayı kaale alacaktır evveleminde. O halde bizim bildirilerimizin en azından Anayasa karşısında, Anayasanın emredici hükümleri karşısında bu görevleri zayıflatıcı veya ihmal edici bir tavra davet eder bir mahiyette olmamalıdır, bir istisna getirmemelidir.

Kaldığı, Anayasa organının olsun, diğer anayasal organların olsun, kendi görevlerine ilişkin olarak yaptıkları istihbaratta, müzake-

relerde, değerlendirmelerde elbetteki imkânları bizlerin maddeden bula- bildiğimiz imkânlardan, tespit imkânlarından çok daha fazladır.

Bir diğer husus da Cumhuriyet Başsavcısının özellikle göreve da- vet edilmesi. Bu göreve davet etme biraz müşahhas hale getirilmeliydi; eğer zaruret var ise. Cumhuriyet Başsavcısı görevlerini bilir. O halde gözünden kaçmış bir görev varsa, hatırlatmakta fayda vardır bunu. O iti- barla böyle bir özel hatırlatmaya gerekçe duymadığına göre bildiri çatı- sı, bunun çıkarılmasında zorunluluk var diyoruz. Çünkü, şöyleye benzi- yor; Reısicumhuru davet ediyorsunuz, Parlamentoyu davet ediyorsunuz, ic- ra organını ve bütün yasal organları davet ediyorsunuz, sanki Cumhuriyet Başsavcısı Anayasamızın ve diğer yasalarımızın görevlerini çerçeveleme- diği, Anayasa dışı veyahut yasalar dışı bir organmış da, anayasal organ- larla beraber Cumhuriyet Başsavcısını da davet edelim, gibi bu bütünlük içinde, bu umumi akış içinde, umumi genellik içinde güzel hava içinde fazla bir istisna, fazla bir tekit gibi geldi gözüme. Bu hususta Cumhu- riyet Başsavcılığı ibaresinin çıkarılmasını ben arz ve teklif ediyorum. Cumhuriyet Başsavcılığının görevleri, fonksiyonları bellidir. Anayasal bir kuruluşun görevli kişisidir. O itibarla özel bir belirlemeye lüzüm yoktur. Âdeta onu mahçup etmiş durumda kalacağız. Herkese umumi hitap ediyorsunuz da arkadaşım, bana ihmal ettiğim görevi özel olarak göster- miyorsunuz der gibi alınganlık yaratabilir; sayın Cumhuriyet Başsavcısı- nın görevleri bakımından.

Saygılar sunarım.

BAŞKAN- Teşekkür ederiz sayın İslam.

Başka söz isteyen?.. Yok.

şimdi arkadaşlar, Sayın İslâm'ın teklifi, bildirinin yalnız Cum-
Baş
huriyet/Savcısının göreve çağırılması hususunun çıkartılması konusunda.

Müsaadenizle orayı tekrar okuyayım. İkinci maddedir, baştan iti- baren okuyorum:

"Türk Ulusunun varlığına, esenliğine, Ülkenin bütünlüğüne düşman karanlık güçlerce sahnelenen bu haince oyanları bozmak için Türkiye Barolar Birliği Genel Kurulu şiddet ve terörün yurt içindeki kaynaklarını oluşturan suç örgütlerine karşı bütün Anayasal kuruluşları bir kez daha göreve davet eder. Genel Kurul, bireysel şiddet eylemleri ile suç örgütleri arasındaki açık bağıllık gözönünde tutulmadan yapılacak kovuşturmaların, terörün önlenmesinde etkili olamayacağı gerçeğini bir kez daha vurgulayarak, başta Cumhuriyet Başsavcısı olmak üzere bütün görevlileri doğrudan doğruya suç örgütlerinin yok edilmesi için gereken yasal işlemleri gecikmeden yapmaya çağırır."

Sayın İslâm'ın istediği, "Başka Cumhuriyet Başsavcısı olmak üzere" deyimini çıkartmak suretiyle "Bir kez daha vurgulayarak bütün görevlileri doğrudan doğruya suç örgütlerinin yok edilmesi için gereken yasal işlemleri gecikmeden yapmaya çağırır." şeklinde olması şeklinde.

BİLDİRİ KOMİSYONU ADINA CEMALETTİN GÜÇDEMİR (Gaziantep)- Komisyon adına söz istiyorum efendim.

BAŞKAN- Buyurun.

BİLDİRİ KOMİSYONU ADINA CEMALETTİN GÜÇDEMİR (Gaziantep)- Sayın arkadaşlar; oradaki "Cumhuriyet Başsavcısı" sözünü istimalinden maksadımız şu idi: Biliyorsunuz tatbikatta böyledir, yasal durum da böyledir, suç, fiil, hareket yasaya karşı suç sayıldığı andan itibaren, bunun takibi, kovuşturulması, yargı huzuruna çıkartılması savcıların görevidir. Türkiye'de savcılık bir küldür, savcılık teşkilâtı bir küldür ve Başsavcı bunun tümünü teşkil eder. Burada Başsavcıdan muradımız; suç olan her olay karşısında, her tedhiş ve her şiddet hareketi karşısında savcılarının hareket geçmesi lüzumunu ifadedir. Ancak, bütün bu teşekkülü, bu külü temsil etmesi itibariyle burada Başsavcıya hitap edilmiştir. Zabita onun muavini dir Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununa göre. Savcı istediği anda zabıtayı bir suçun takibine memur eder, yahut kendisi fiilî baştan sona kadar takip, tespit ve yargı huzuruna sevk eder. Savcılık bir kül olduğuna, Baş-

savcı da bunları temsil eylediğine göre, orada savcılık mekanizmasının tümünü harekete geçirmek gayesiyle bu istimal edilmiştir. Bu nedenle yerinde kalmasında isabet var. Takdir Yüce Heyetinizindir. (Alkışlar)

BAŞKAN- Teşekkür ederiz Sayın Güçdemir.

Buyurun efendim.

ABDÜLKADIR ERYURT (Erzurum)- Muhterem arkadaşlarım;

Cumhuriyet Başsavcısı, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısıdır. Tayini de budur, ismi de budur. Diğer savcılar üzerinde de Cumhuriyet Başsavcısının herhangi bir hususî tesiri yoktur. Her savcı, savcıdır. Cumhuriyet Başsavcısını onların temsilcisi olarak ele almak, hele bizim bu camia için pek yerinde bir şey olmaz. Bu hususu belirtmek için çıktım.

Hürmetlerimi sunarım.

BAŞKAN- Teşekkür ederiz Sayın Eryurt.

Efendim; gerek Komisyonun açıklamasını, gerek ona karşı fikirleri dinlediniz. Şimdi bir öneri var, okuduğumuz bildiride, "Cumhuriyet Başsavcısı" deyiminin çıkartılması teklif ediliyor. Bu teklifi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Ekseriyetle kabul edilmiştir efendim.

Muhterem arkadaşlar; az önce okuduğum bildiriye Genel Kurul kararı olarak yayınlanmak üzere oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Bildirimiz oybirliğiyle kabul edilmiştir efendim. (Alkışlar)

Değerli arkadaşlarım; Genel Kurul toplantımız bitmek üzeredir. Bugün öğleden önceki oturumda Sayın Faruk Erem eleştirileri cevaplandıktan sonra, Birlik Başkanlığından istifasını Genel Kurul Başkanlığına sundu ve bu istifayı da sizlere arz ettik. Bu istifa üzerinde de gerekli konuşmalar yapılmıştı. İstifasında kararlı olduğunu Sayın Erem arz ettiler ve kararlı olduklarını ibradan sonra toplantı salonundan ayrılmak suretiyle de gösterdiler ve Genel Kurulumuz yeni Başkanı seçmek üzere de

Olağanüstü bir toplantı tarihi de saptamış bulunmaktadır. Sayın Erem'in, Türkiye Barolar Birliğinin kuruluşuna, Türkiye Barolar Birliğinin bu aşamaya gelişine yaptıkları katkı, hiç bir zaman inkâr edilemeyecek ağırlıkta ve büyüklüktedir. Bu itibarla, Divan olarak Sayın Erem'i Genel Kurul adına ziyaret etmek ve kendilerine Genel Kurul adına şimdi okuyacağım teşekkürü sunmak düşüncesindeyiz. Bunu okuduktan sonra bilgi ve tasviplerinize arz edeceğim. Eğer tasvip ettiğiniz takdirde, Divan olarak gereği yerine getirilecektir.

"Sayın Faruk Erem,

Türk avukatlarının örgütlenmesinde, tarihsel bir aşamayı oluşturan Türkiye Barolar Birliğinin kuruluşundan bu yana 10 yılı aşkın bir sürede Başkanlık görevini üstlenerek yaptığınız değerli hizmetler, Birliğimiz tarihinde müstesna bir yer tutacak ve daima şükranla anılacaktır.

Türkiye Barolar Birliğinin, toplumumuzda yüksek bir hukuk kuruluşu olarak etkinlikle yer almasındaki çabalarınız ve kişisel ağırlığınız, bundan sonraki çalışmalarımızda bizlere mşık tutacak ve büyük bir destek olacaktır.

Genel Kurulumuz, bu düşünce ve duygularla, derin saygılarını sizlere iletmeye bizleri memur etmiştir."Bu teşekkür

Bu teşekkür yazımızı Sayın Erem'e iletmemiz için bizlere yetki verip vermeyeceğinizi ve metnin niteliğini de tasviplerinize sunuyorum. Yalnız, bu konuda daha önce bir değişiklik yapılması veya aksine bir düşünce öne sürmek isteyen var mı?.. Yok. O haldé bunu tasviplerinize sunuyorum...

CEMALETTİN GÜÇDEMİR (Gaziantep)- Bu mektubunuzu mümkünse madenî bir plakaya yazabilir misiniz?..

BAŞKAN- Cemalettin Bey, bugün için mümkün değil. İlerde bunun Genel Kurul kararı olarak Birlik Yönetim Kuruluna görev verelim, bunu aynı zamanda madenî bir plakaya işlemek suretiyle de kendilerine ayrıca

takdim etsinler.

Buyurun Turgut Bey.

TURGUT BULUT (Bursa)- Muhterem arkadaşlarım;

Bu metni kabul ettiğimiz takdirde, bunu ilerde aynen kendisine hatıra olarak verilmesi önerisi yapılmıştır. Bu önerinin de kararınızla beraber kabul edilmiş olmasını oylarınıza sunulmasını talep ediyorum.

BAŞKAN- Arkadaşlar; Sayın Erem'i ziyaret ve bu mesajımızın iletilmesi hususunu, bilâhara da Yönetim Kurulunun plaket halinde bunu sunması hususunu tasviplerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Oybirliğiyle kabul edilmiştir efendim. (Alkışlar)

Değerli arkadaşlarım; Denetçi seçimiyle ilgili tasnif tutanağı gelmiştir, buna göre;

Mahir Can Ilıcak,

Güney Dinç,

Güngör Çakmakçı

arkadaşlarımız asil Denetçi Üyeliklerine;

Metin İsfendiyar,

Necmi Duman,

Behçet Çomakoğlu

ise yedek Denetçi Üyeliklerine seçilmişlerdir, kendilerini kutlarız.

Yönetim Kurulu seçim sonuçları da gelmiştir, açıklıyorum;

Nejat Oğuz,

Teoman Evren,

Güneş Atabey,

Ziya Bilge,

Hilmi Boztepe

arkadaşlarımız asil Üyeliklere;

Yılmaz Tokman,

Yücel Önen

arkadaşlarımız da yedek Üyeliklere seçilmişlerdir, kendilerini kutlarız.

Değerli arkadaşlarım; kapanış konuşmasından sonra yeni seçilen Yönetim Kurulu Üyelerini eski üyelerle birlikte burada işbölümü yapmak üzere toplantıya çağırıyorum.

SÜNDEM MADDESİ 16 : Birlik Başkanının kapanış konuşması.

BAŞKAN- Şimdi gündemimizin son maddesi uyarınca kapanış konuşmasını yapmak üzere Birlik Başkanvekilini kürsüye davet ediyorum.

TBB BAŞKANVEKİLİ ENVER ARSLANALAP (İzmir)- Sayın arkadaşlarım;

Türkiye Barolar Birliğinin Genel Kurulu, daima bir aşamanın , bir ileri aşamanın simgesi olmuştur. Hepimiz bu Genel Kuruldan sonra, alınması gerekli dersleri çıkarırız. Büyük bir deney laboratuvarı gibi yarının düşünceleri, yarının eylem şekilheri burada konuşulanlarla oluşturulur.

Türkiye Barolar Birliği 13 ncü Genel Kurulu, yapılan ileriye ve daha geniş demokratik hakların sağlanmasına dönük konuşma ve önerileriyle, yeni bir dönemin başlangıcında olduğu açıktır. Toplum yaşamının içiçe girmiş sorunları karşısında Baroların belirli ve açık düşünceler etrafında birleşerek, bunların gerçekleştirilmesi için belirli ve açık eylem yollarının saptanması aşamasında olduğu sevindiricidir.

Kişisel olarak bizim gözlemimiz budur. Bu itibarla, Yönetim Kuruluna ve Denetim Kuruluna yeni seçilmiş bulunan arkadaşlara yeni görevlerinde başarılar diler ve hepinize saygılarımızı sunarız. (Alkışlar)

BAŞKAN- Teşekkür ederiz Sayın Arslanalp.

Değerli arkadaşlarım; gündemimizi bu suretle tamamlamış bulunuyoruz. Toplantıyı burada kapatırken, Genel Kurulumuzun almış olduğu kararlar hakkında Saati : 15.50

¥ 183 -

rarların, gerek mesleğimiz, gerek tüm Ulusumuz için hayırlı ve uğurlu olmasını diler, hepinize saygılar sunarım efendim. (Alkışlar)

Kapanma Saati : 15.50

Sayın Divan Başkanlığına

Trabzon Barosunun rapor hakkındaki düşüncä ve görüşlerini geniş olarak açıklamak süre bakımından mümkün görülemediğinden, dört sahifelik görüşlerimizi ekli olarak sunuyoruz.

Tutanaklara geçmek suretiyle gereğinin yapılmasını arz ve rica ederiz.

Saygılarımızla.

Trabzon Delegatesi

Adil Tuğrul Necmi Duman

Türkiye Barolar Birliği 13. Genel Kurul Sayın Başkanlık Divanı; saygıdeğer konuklar, sevgili delege arkadaşlarım;

Sözlerime başlamadan önce, yüce Genel Kurulu bağlı bulunduğum Trabzon Barosu üyeleri adına en derin saygılarımla selamlıyor, başarılar diliyorum. Genel Kurulun, ülkemizin olağan dışı koşullar içinde bulunduğu bir döneme rastlamasının hukukun üstünlüğü evrensel ilkesine gönül bağlamış halkımızın çok büyük bir çoğunluğunun sosyal ve hukuksal sorunlarına başarılı bir biçimde ele atacağına inanıyoruz.

Özellikle, gereğine inandığım bir görevi yerine getirmek istiyorum. Başkanlık ve Yönetim Kurulu çalışma raporunu büyük bir dikkatle okuduk, inceledik. Ger ekten önemli sorunlara parmak basılmış, yaşamız ile Birlik yönetimine verilen yetkilerle sorumluluklar yerine getirilmeye çalışılmış. Çalışmalar kapsamındaki daha pek çok şey/bu raporlarda yer almadığına da inanıyorum. Bu bakımdan genel inancımız o ki, Türkiye'nin içinde bulunduğu koşullar, sıkıyönetimin olumsuz etkileri altında yönetim sorumlularının daha fazlasını yapmaları olanaksızdır. Bu görüşle, bugün burada hesap verme durumunda olan Sayın Başkan ve Yönetim Kurulu üyelerine teşekkür ediyor, kendilerini kutluyorum.

Sayın arkadaşlarım, bununla birlikte rapordaki bazı eksiklere değinmek ve Baromun, raporda çok kısa olarak ele alınmış olan bu konular hakkındaki eleştirilerini sunmak istiyorum:

İzin verirsiniz, bunları iki başlık altında toplamak istiyorum:

1- GENEL MESLEK SORUNLARIMIZ:

Sevgili arkadaşlarım, bizler her Genel Kurulda sorunlarımızı dile getirmez, bu sorunların halli konusunda alınan mesafenin yeterliliği ve yetersizliğini tartışmazsak bir adım ileri gidemeyiz. Kanımca, rapor bu açıdan yetersizdir.

Meslek sorunlarımızın büyük bir bölümü, 1136 Sayılı Avukatlık Yasasından kaynaklandığına göre, bu yasanın günün gereklerini karşılayacak bir düzeye çıkartılması gerekmektedir. Yıllardan beri üzerinde durulan değişik-

lik önerilerinin bir türlü gerçekleşme yoluna girmemesi üzüntü vericidir. Kaldı ki, bu değişiklik önerileri de yetersizdir. Onları değişen koşullara göre yeniden ele almak ve işlemek zorundayız. Bu nedenle raporda yasamız ile ilgili bölümü çok kısa ve yetersiz bulduğumuzu belirtmeliyim.

İşe avukatlığın amacı ve mesleğin niteliği ile başlamak zorundayız. Bilindiği gibi, 1136 Sayılı Avukatlık Yasasının 2 nci maddesi avukatlığın amacını şöyle düzenlemiştir:

"Avukatlığın amacı, hukukî münasebetlerin düzenlenmesine, her türlü hukukî mesele ve anlaşmazlıkların adalet ve hakkaniyete uygun olarak çözümlenmesine ve genellikle hukuk kurallarının tam olarak uygulanması hususunda yargı organları ve hakemlerle resmi ve özel kişi ve kurullara yardım etmektir."

Görüldüğü gibi, yasamız, mesleğimizin kamu hizmeti olma niteliğini kabul ederken, bir yandan da onun asli işlevini gözardı etmiş, ölçüsü, biçim ve yaptırımını belli olmayan yardımcı bir hukuk hizmeti olduğunu vurgulamıştır. Bu durum çelişkilidir. Bir hizmet kamu hizmeti ise, yardım kavramı ile tanımlanamaz. Nitekim bu telakkidir ki, toplumda çoğunlukla avukatlığın bir aracı meslek olduğu, adli hizmeti bir geçim vasıtası, bir başka türlü sömürü aracı durumunda bulunduğu izlenimini uyandırmaktadır. Bu bakımdan, bağımsız yargı erki içinde avukatlığın amacı ve işlevine kesinlik kazandırmak, görevin yürütülmesini kesin yaptırımlara bağlamak, yargının ve yürütmenin her alanında avukatın yetkisinin sınırlarını yasalarda belirlemek zorunluğu vardır.

Günün gereksinimlerine göre, pratikte, bize göre 3 ana bölümde önem taşıyan sorunlar ale alınmalı ve ısrarla izlenmelidir. Özel hukuk alanında avukatlığın yetkileri ve sorumlulukları oldukça eski bir geleniğin ürünüdür. İdare hukuku alanında ise durum şöyledir: Yasamız avukatlara "resmi ve özel kurul ve kurumlardaki hukuki işlere yardımcı olmak" amacını da yüklemiş, bunun gerçekleşmesinin yollarını ve yaptırımlarını belirtmemiştir. Ancak, idarenin avukata yardım etmekle yükümlü olduğunu belirtmiştir. Sağlam bir esasa bağlanmayan bu karşılıklı yardımlaşma anlayışı avukatı idare karşısında rica ve minnet aracı haline düşürmüştür. Bazı idare adamlarının avukatlarla izlenen işleri daha da karıştırmaktan zevk aldıkları, bazıların da hukuk kurallarının tam olarak uygulanması için sorumluluklar yüklenen avukatları fuzuli adam saydıkları olaylarla saptanmaktadır. İdarenin her katındaki dosya ve yazılar, avukatlar için kapalı kutulardır. Onları açmak için özel ilişkiler ve kamu hizmeti ile bağdaşması mümkün olmayan rica ve minnet aranmaktadır.

Mesleğimiz için en önemli amaçlar, savunma görevinin yerine getirilmesi sırasında ortaya çıkmaktadır. Bugünkü kurallar karşısında denebilir ki,

Ülkemizdeki ceza uygulamalarında savunma yok denecek kadar azdır. Elbette ki bu ceza uygulamalarının ülkemizde adaletten uzak olduğuanlamına gelmez. Bağımsız adliye cihazımız, olanakları lsnde amacını gerçekleştirmeye çalışmaktadır. Ancak savunmanın çok sınırlı yetkiler taşması nedeniyle adliye öncesindeki işlemler yüzünden, bazan mahkemeler de çaresiz kalmakta, bu yüzden kaçınılması mümkün olmayan adli hatalara düşülmektedir.çünkü savunma ithamla birlikte başlayamamaktadır. Hazırlık ve ilk soruşturma sırasında bazan yılları bulan srelerde sanık avukatından yararlanamamakta, kutsal savunma görevini yerine getirmek isteyen avukat dosya görememekte, tanıkları öğrenememektedir. Avukatın kamu görevi yürüttüğünü ileri süren devlet, ceza yargılamalarında onu kaçınılacak kişi düzeyine indirmektedir. Mesleğimiz açısından bu denli ağ dışı, bu denli dayanaksız bir mantık •almaz.

Buğn meslektaşlarımız, gizli soruşturma sırasında kendilerine verilmesi gereken bilgileri dahi alamamaktadır. Yine avukatlar, gözaltına alınan mvekilleriyle grştrlememektedir. Kolluğun en kk derecedeki bir memuru, avukatı karakoldan kovabilmektedir.

oğukez uygulayıcılardan kaynaklanan bu tür eksiklik ve aksaklıklar için Türkiye Barolar Birliği aracılığı ile yapılan başvuruların kamuoyunun gereğince dikkatini çekmediği belli olmuştur. Bizim inancımız odur ki, bu eksikliklerin ciddiyle ale alınarak meslektaşlarımızın dayanışmalı girişimleri sonunda yasalarda yapılması gereken değişikliklerle ve idareye benimsetilecek anlayışlarla çözülmesi gerekmektedir. Birliğimiz yönetiminin somut çözümler araştırması ve bunları Genel Kurul aracılığı ile kamuoyuna benimsetecek çalışmalara öncülük etmesi gerekir. Ancak rapor bu konulara sadece değinmekle yetinmiştir.

Bunun gibi, avukatlara işyeri ve konut kredisi sağlanması yolundaki çalışmaların yetersizliğini de vurgulamak durumundayız. Bir yasa değişikliği nerisi de ilgili kuruluş ve kişilerde derhal görüşülmelidir. Avukatların adalet komisyonlarında temsil edilmeleri: Bu konunun taşıdığı önem ortadadır. Ayrıntıya girmiyoruz.

Ayrıca yıllardan beri önerildiği ve genel kurullarda üzerinde durulduğu halde, adli hizmetin yoksul kesimler yönünde yaygınlaştırılması ve hizmetin ücretli oluşu hiç değilse yoksul kesimlerin hukuku üzerindeki olumsuz etkilerin hafifletilmesi için genel hukuk sigortası gibi konulara hiç değinilmemiş olması da, baromuzun üzerinde titizlikle durduğu bir konu olması bakımından, bizce önemli bir eksikliktir. Ele alınan adli yardım çalışmalarının sosyal hukuk devleti kavramı ile çeliştiğini belirtmek isteriz.

Değerli arkadaşlarım; rapor kapsamında göremediğimiz, teker teker

barolarımızın boyutlarını aşan, ancak Birliğimiz tarafından ~~x~~ ıstarla ele alınması halinde gerek yasal değişikliklerle, gerekse Yüksek Hâkimler Kurulu ve Adalet Bakanlığı ile kurulacak ciddi ilişkilerle ele alınarak çözümlü mümkün kimi sorunların üzerinde de gereğince durulmadığını görüyoruz. Bunların bir kısmını dikkatinize sunmak isterim.

Her gün karşılaştığımız ve biriktikçe mesleğimizin saygınlığını azaltan sorunlar dile getirilmeli, bir bakıma adliye görevlilerinin özeleştirisi sayılacak bir aşamaya geçilmelidir.

Bu gibi sorunların hallinde ne kadar önceden harekete geçilir, ne kadar programlı ve planlı çalışmalarla bu yolda oluşan hukuk kamuoyuna öncülük görevi yüklenilirse, başarılı olmamak için bir neden kalmaz.

Avukatlık mesleğinin yürütülmesinde karşılaşılan zorluklar, mesleğin hukuksal yapısı ve gelenekleriyle çelişen durumlar ilk bakışta önemsiz görünmekte ise de, günlük yakınmalara yol açması ve hukuk mesleğinde karşılıklı güven ve hukukun uyandırdığı genel saygınlık açısından üzerinde durulmasının yararlı olacağına kuşku yoktur.

Yasalarımızca yargıçların takdirine bırakılan konularda bu takdirin eşitlik ve ilkel olarak inandırıcılık yönünden özeleştiriyeye tabi tutulmasında büyük yararlar olduğu görüşündeyiz. Örneğin:

1- Bir sayın yargıcımız ruhsatsız silah yakalama suçlarında genellikle tutuklama kararı verilmesine gerek görmemekte, bir başka mahkemedeki sayın yargıcımız kendi ilkesi olduğunu belirterek sanığın 2 ilâ 3 ~~xxx~~ ya da bilemediniz 9 ay yatırılmadan salıverilmesini kabul etmemektedir.

Önlemsizlikle ölüme yol açma ve trafik suçlarında da buna benzer uygulamalar vardır. Objektif görünümüne göre, kusur oranları ve nitelikleri aynı olaylarda değişik uygulamalara girilebilmektedir.

2- Bunun gibi, bir sayın yargıcımız ihtiyati haciz istemlerinde güvence parasına gerek görmemekte, bir başka sayın yargıcımız bu konuda yeni ilkeler getirmekte ve güvencesiz ihtiyati haciz kararı verilmesini ağır koşullara bağlayabilmektedir.

3- Cezaların ertelenmesi ve 647 Sayılı Yasanın uygulanması ve buna benzer takdirlerde ve eşitlik kurallarına ters gibi görülen gelişmeler vardır. Meslektaşların özür bildirimleri karşısında sayın yargıçlarımızın tavırları da çok değişik e şaşırtıcıdır. Bir sayın yargıcımız kesin bölge isteyebilmekte, bir başka yargıcımız diğer yanın tavrını önemsemekte, bir başka yargıcımız da bu konu üzerinde oldukça hoşgörülü davranabilmektedir. Buna benzer durumlarda meslektaşlarımız ne yapacaklarını şaşırmışlardır. Sayın yargıçlarımızın takdirlerindeki bu tür değişkenlikler, iller, ilçeler ve hatta aynı adliyedeki yargıçlar arasında farklılıklar göstermekte, bu nedenle istenmeyerek adliye, adalet, hukuk, eşitlik gibi kavranlar konu-

sunda adliye ile ilişkisi olan yurttaşlar ve meslektaşlarımızın kaefasında karışıklığa yol açılmaktadır.

Örnekleri çoğaltmak mümkündür. Yargıçların takdgrî tartışma konusu yapılmamalıdır. Ancak, yukarıda belirtilen ve benzeri durumlarda Yüksek Yargıçlar Kurulunun öncülüğünde yaygın ve ilke birliğini sağlayacak uygulamalara geçilmelidir.

4- Adliyelerdeki mesai ve devamlılık durumunun da önemli olduğu görüşündeyiz. Tespitler, keşifler nedeniyle sayın yargıçların hiçbiri bulunmadığı zamanlar olmaktadır. Bu durum adliyelerde dilekçe havalesi için bekleyen yurttaşların ve meslektaşlarımızın zaman israfına yol açmaktadır.

Ayrıca duruşmalarda saat uygulamalarına önem verilmelidir. Bu uygulamalarda meslektaşlarımızın özel durumları dikkate alınmalıdır.

5- Yasal yetkilerin ve uygulamada karşılaşılan bazı durumların etkisiyle meslektaşlarımızın duruşmalarda mesleğin onuru ve özelliklerine yaraşır hoşgörüyü görmedikleri kanısı oldukça yaygındır. Meslektaşlarla yaratılan yersiz ve gereksiz tartışmalar duruşma dışı serzeniş ve eleştiriler tutanakların düzenlenmesinde oldukça sert ve tek yanlı yargılar bu tür durumları yaşayan meslektaşlarımızı meslekten soğutmaktadır.

Görev alanları ve yasalarla teamüllerden doğan karşılıklı yetki ve sorumlulukları belli olan yargıç, savcı, avukat gibi yargı sujeleri arasındaki ilişkilerin sağlıklı bir düzeyde tutulması hukuk mesleğinin en önde gelen gereksinmelerinden biridir. Görevin yürütülmesinde karşılıklı saygı ve görev sorumluluğunun objektif ölçülere uygun kullanılması, duruşmalarda, (özellikle ceza) meslektaşlarımızın söz ve davranışlarında daha özgür ve serbest hareket edebilmeleri tümüyle gerçekleşmiş değildir. Barolar meslek ilkeleriyle bunu sağlamaya çalışmaktadır. Benzer ilkelerin Yüksek Hâkimler Kurulu ve adalet komisyonlarınca da yürürlüğe konması ve denetlenmesi gerekmektedir.

6- Mahkeme ve icraların kalem görevlileriyle avukatların ilişkileri nasıl meslek kurallarınının kapsamı içinde düşünülme gerekiyorsa, kalem görevlilerinin denetlenmesi de bağlı buldukları ve yargıçlık ve savcılıklarla adalet komisyonlarınca aynı yaklaşımla ele alınmalıdır. Örneğin, bir adliyemizde görevli başkâtif hemen her gün meslektaşlarımızla yersiz sürüşme ve tartışmalara girmekte, bir başka adliyemizde ise başvurular yasa ve yönetmeliklerin öngördüğü karşılıklı görev bilinci ve saygı ile yürütülmektedir. Hizmetin günlük yakınma ve sızlanmalardan arındırılması, küçük görülen aksaklıkların gününde saptanarak ortak çarelerinin araştırılması ise sağlanabilecektir. Bu açıdan barolar bir anlamda özeleştiri olarak nitelenebilecek gözlemleri olduğu gibi saptanarak hukuk kamuoyuna yansıtmayı görev bilmelidir. Birliğimiz buna öncülük etmelidir.

2- GENEL SORUNLAR:

Bundan önceki genel kurullarda olduğu gibi, Türkiye Barolar Birliğinin bu genel kurulunda da ülkenin genel hukuk sorunlarına yeterince ilgi gösterebileceği inancındayız. Çalışma raporunda bilimsel açıdan hukumuzun demokratikleştirilmesi için gerekli olan ön koşullar dile getirilmiştir. Ancak bu konular dile getirilirken, kullanılan üslup her gün karşılaştığımız binlerce korunun çok üzerindedir. Adeta insan haklarına dayalı lâik, demokratik bir hukuk devleti olarak ülkemizde olup bitenlerin somut göstergelerine gereğince yer verilmediğini gözlüyoruz.

Çünkü, ülkemizde yıllardan beri tezgâhlanan hukuk dışı akımlar, bugün bizleri öylesine seçeneklerle karşı karşıya bırakmışlardır ki, geçmişteki mücadelelerimizi bu yolda elde edilen mesafeleri bir çırpıda silerek her şeye yeniden başlamak zorunluğu ile karşı karşıyayız. Konuya dikkatinizi çekerim. Günlük işinde, gücünde olan Türk halkı, kanlı terör ve anarşi mi, yoksa baskı yasaları mı ikilemi ile karşı karşıya bırakıldığında baskı yasalarını seçebilir. Bu yasalarla anarşinin önlenebileceğine, kanlı teröristlerin yakalanabileceğine inandırılabilir, ancak bizler ülkemizde 150 yıllık bulan bir demokratikleşme ve insan hakları mücadelesinin halefleriyiz. Meslek onuru ve geleneklerini küçük hesaplarla kurban etmemesi gereken Türk hukukçularıyız. Halkımızın temel hak ve özgürlüklerinin d şmanı ve 1961 Anayasasının getirdiği müesseseleri bir türlü içine sığdıramayan egemen çevrelerin destekleyerek, bugünkü haline getirdiği toplum olayları, tanınan özgürlüklerin çokluğuna bağlanamaz.

Genel Kurulumuzun talihsizliği, yeni haklar ve özgürlükler için çalışırken var olan özgürlüklerin kısılması için yoğun çalışmaların yapıldığı günlerde toplanmasıdır. Burada bu talihsizliği yenmemiz gerekiyor. Kişisel dokunulmazlığından dernekleşme hakkına değin, tüm anayasal haklarımıza sahip çıkılması gerektiğini vurgulamalı, korkunun uyandırdığı suskunluğu yenmeliyiz.

Bu duygu ve düşüncelerle Yüce Genel Kurula başarılar dileyerek hepinizi en içten saygılarımla selamlıyorum.

Trabzon Delegationları:

Adil Tuğrul

Necmi Duman

